

TÜRKİYE'DE GENÇLİK VE UYUŞTURUCU MADDE SORUNU

Proje Yürütücüsü: Prof. Dr. Celalettin Vatandaş

Prof. Dr. Burhanettin Can
Hanefi Mahitapoğlu
Vahap Yaman
Zeki Kırbaşoğlu

İSTANBUL, HAZİRAN 2015

TAKDİM

TÜRKİYE'DE GENÇLİK VE UYUŞTURUCU MADDE SORUNU

Proje Yürütücüsü:
Prof. Dr. Celalettin Vatandaş

Araştırmacılar
Prof. Dr. Burhanettin Can
Hanefi Mahitapoğlu
Vahap Yaman
Zeki Kırbaşoğlu

SEKAM Yayınları: 11

Grafik Tasarım
PROJESANAT
Tanıtım ve Organizasyon
0 212 640 20 90

Baskı
Sanatkar Ofset
Tel: 0 212 567 39 40

© SEKAM Yayınları, 2015

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Yayının hiçbir bölümü, SEKAM (Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Araştırmalar Merkezi)'nin izni olmaksızın, elektronik veya mekanik ortamda (fotokopi, kayıt veya bilgi depolama vb.) çoğaltılamaz.

Sosyal Ekonomik ve Kültürel Araştırmalar Merkezi
İskenderpaşa Mah. Yeşil Tekke Sok. No:4 34091 Fatih - İSTANBUL
Tel: 0212 635 42 52 - Fax: 0212 534 88 88
www.sekam.org.tr • iletisim@sekam.org.tr

İnsan hayatının önemli bir dönemi olan **gençlik çağı**; biyolojik, psikolojik, sosyolojik yönü ile insanın bedensel, ruhsal, sosyal, ahlaki gelişmesinde ve kişiliğinin oluşmasında hassas bir dönemi kapsamaktadır. Gençlik dönemi, bir yandan bunalmalar, çatışmalar, yanlışlar, tezatlar ve kararsızlıklarla gencin gerek kendisiyle gerekse çevresiyle çatışma dönemi iken; diğer yandan da, tatlı hayallerin, tutkuların ve idealizmin filizlendiği, kendini ispat ve kimliğini bulma çabalarının yoğunlaştığı bir dönemdir. Bu yüzden, toplumun içinde bulunduğu buhranlardan en fazla etkilenen kesim de yine gençlik kesimidir.

Tarihimizin son 200 yıllık dönemi, gençliğin kişilik ve kimlik arayışının en yoğun ve en çalkantılı olduğu bir dönemdir. Bu çalkantıların şiddetini artırarak devam ettiği bir dönemde SEKAM'ın gençlikle ilgili yaptığı araştırma, gençlik üzerinde yapılan en son ve en kapsamlı olmasından dolayı önemlidir.

Gençlik üzerinde değişik zamanlarda yapılmış bazı çalışmalardan da yararlanarak, gençliğin mevcut durumunu, istatistikî bilgilere girmeden, aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

- **Sigara, alkol, kumar, uyuşturucu kullanma eğiliminde artış, bunları meşru görmek.**
- **Fuhşu, eşcinselliği, lezbiyenliği meşru görmek.**
- **Şiddete eğilim göstermek.**
- **Bilgisayar ve internet bağımlılığında artış.**
- **Ferdileşmek, yalnızlaşmak, sanallaşmak.**
- **İletişim kopukluğu sosyal bağlılık ve dayanışma ruhunun yok olması.**
- **Davranış bozukluğu, psikolojik olarak gel git yaşamak.**
- **Parçalanmış kimlik-kişilik, kendine belirlediği kimlikle, düşünce ve davranışlarının uyumaması, tezatlı davranış, şizofren/melez kimlik.**
- **Din algısında zedelenme, laikleşme-sekülerleşme.**
- **Toplumsal değerlere yabancılaşma, değer yargılarında zedelenme.**
- **Kavramsal kargaşa, zihinsel kirlenme; din, laiklik-sekülerlik, ateizm, ahlâk, iffet, hayâ, vefa, aile, mahremiyet, nikâh, nikâhsız birliktelik, zina, eşcinsellik, aşk.**

- Başkalarına karşı güven kaybı, kendisine karşı güvenme ile güvenmeme arasında gidip gelme (özgüven kaybı),
- Kuşaklar arası çatışma ile oluşan güven bunalımı,
- “Her şeyi bilir” psikolojisinde olmak.
- Gelecek korkusu ve ülkeden göç etme isteği.
- Kendini sorumlu hissetmemek; fakat başkalarını sorumlu tutmak. Sorumluluk ve yükümlülük duygusu ile alay etmek; çevresini, kendine karşı sorumlu saymak,
- Birlikte yaşadıklarını kendine mecbur saymak, kendini kimseye karşı mecbur saymamak.
- Kendini ifade edebilecek, meramını anlatabilecek tarzda lisâna hâkim olmamak.
- Her şeye sahip olma hakkını kendinde görmek; “Buna hakkım var mı?” gibi bir soruyu sormamak. Köşe dönmece zihniyet, maddiyatçılık eğilimi,
- Sahip olduğu şeylerin kıymetini bilmemek ve umursamamak.
- Sınırsız bir tüketici ve kullanıcı özelliği sergilemek, marka tutkusu, gösteriş.
- Elde etmek istedikleri ile haklı olmak arasında bir ilişki kurmamak. Elde etmek istediklerinde kendini haklı saymak (emeğin, değer olarak önemini kaybetmesi),
- Anormal giyim tarzı.
- Aşırı uyku uyuma.
- Erken ergenleşme.
- Günlük ve anlık yaşamak, geleceğe yönelik plan yapmamak.
- Bilgiye kendi çıkarı için ilgi duymak, bilgiyi paylaşmamak.
- Genel olarak paylaşım duygusundan yoksunluk.
- Rol modellerini, bilim adamları, düşünürler, din adamları ve siyasetçilerden seçme yerine, popüler öğelerden seçme.

Bütün bunlar, henüz sosyal bir problem boyutuna ulaşmamıştır. Hastalık, başlangıç aşamasındadır. Vakit varken, acilen tedbir alınması gerekmektedir.

Genliğimizin böyle bir değişim göstermesi normal midir? Gençlik, kendi kültür ve medeniyetinden, kendi değerlerinden niçin kopmakta ve yabancılaşmaktadır? Niçin sanallaşmakta, ferdileşmektedir? Ailenin, kentleşme ve göç politikalarının, Türkiye'nin kültür ve medeniyet tercihinin, sistemin öngördüğü hayat tarzının, eğitim sisteminin, medyanın, toplumsal değerlerdeki çözülmenin bunda bir payı var mıdır? Bu ve buna benzer soruları sormak ve cevaplarını bulmak zorundayız.

Gençlikle ilgili yapılmış çalışmalardan, devlet ricalinin değişik zamanlarda yaptığı açıklamalardan ve yayınlanmış anılardan yararlanarak, gençliği olumsuz etkileyen faktörleri, **aile içi ve aile dışı faktörler** olarak iki sınıfta toplayabiliriz:

I- Aile İçi Faktörler:

- Aile ortamının etkisi.
- Ailenin parçalanması/yıkılması.
- Evin otelleşmesi.
- Sorunların konuşulmaması.
- Çocuklara ilgisizlik.
- Aile içi yanlış eğitim.
- Sevgi ve şefkat eksikliği.
- Doğru iletişim kurulamaması.
- Akraba çevresinin etkisi.
- Cinsellik konusunda yanlış bilgilendirme.
- Ekonomik sıkıntılar.
- Dinî eğitim yetersizliği.

II- Aile Dışı Faktörler

- Küresel Güçlerin etkisi (Siyonizm, ABD, AB, yabancı istihbarat örgütleri...).
- Uyuşturucu, Kumar ve Fuhuş mafyasının etkisi.
- Bir kısım medyada yer alan diziler, filmler ve özel programların etkisi.
- İnternet ve sosyal medyanın etkisi.
- Feminist hareketlerin etkisi.
- Hıristiyanlaştırma faaliyetlerinin etkisi.
- Satanizmin etkisi.
- Ateizmin etkisi.
- Türkiye'nin yanlış kültür ve medeniyet tercihi: Seküler Batı kültür ve medeniyeti tercihi,
- İki kültür ve medeniyet değerlerinin çatışması ile oluşan şizofreni.
- Yanlış eğitim politikası.
- Yanlış kentleşme politikası.
- İşsizlik: iş bulamama korkusu.
- Okuyamama korkusu.

Bu faktörlerin çatışmasının meydana getirdiği ortam, **gençlikte kimlik ve kişilik krizine sebebiyet vermiştir.** Araştırmada, gençliği bütün boyutları ile ele almış olmakla birlikte, özellikle **değerler ve kimlik tanımlanması** üzerinde özenle durulmuştur. Gençliğin kimliği, 3 ana grup çerçevesinde ele alınmıştır:

1. **Grup: Modern, geleneğe bağlı, biraz modern-biraz geleneksel.**
2. **Grup: Müslüman, İnsan, Türk, Kürt, Alevi, T.C. vatandaşı, diğer,**

3. Grup: Müslüman, Dindar, İslâmcı, Muhafazakâr, Milliyetçi, Ülkücü, Liberal, Devrimci, Demokrat, Sosyalist, Atatürkçü, Komünist, Ateist, Kemalist, Laik, Sosyal Demokrat, Feminist, İlerici.

Hangi sınıflandırma olursa olsun, gençlerin, değerlerle ilgili sorulara verdikleri cevaplarla, seçtikleri, benimsedikleri kimlikleri arasında çok ciddi tutarsızlıklar olduğu görülmektedir. Gençlerin verdiği cevaplara bakıldığında, gençlerde çok ciddi kavram kargaşası olduğu, kavramların muhtevasının ne olduğunu bilmedikleri ve kavramların içeriğini boşaltarak kullandıkları gerçeği ile karşılaşmaktayız.

Yayınlanmış birçok eserde, *Teorik olarak tanımlanan, öngörülen gençlikle, kendisini bu kimlikle tanımlayan, pratikte var olan, yaşayan gençlik arasında nasıl bir ilişki vardır?* sorusu henüz araştırılmış değildir. Teorik olarak öngörülen nesille, pratikte var olan nesil arasındaki ilişki, ilk defa gençlik araştırmamızda, belli boyutları ile ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu açıdan, bu çalışma, özgün bir özelliğe sahip olup, birçok ezberi bozacak, gençlikle ilgili alışlagelen kalıpların kullanılmasının yanlışlığını ortaya çıkaracak ve bize yeni sorumluluklar yükleyecektir. Özet olarak ifade etmek istersek, Gençlik araştırmamızın önemi, *gençlikle ilgili zarf ile mazrufun birbirini tutmadığı gerçeğini ortaya çıkarmasıdır.*

Gençlik dönemini; biyolojik, psikolojik, ahlâkî ve sosyal açıdan gelgitlerle dolu bir arayış, bir değişim, gelişim, olgunlaşma, bir dünya görüşü, bir hayat felsefesi, bir değer sistemi arama, bir kimlik ve kişilik inşa etme dönemi olarak tanımlayabiliriz. Buna göre araştırma sonuçları, *gençlerimize sağlam bir dünya görüşü, bir değer sistemi ve bir kimlik kazandıramadığımızı* ortaya koymaktadır. Diğer araştırmalarda kısmen görülen bu olgu, çalışmamızda çok daha bariz bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Nesil meselesi, bir kültür ve medeniyet davasıdır. Nesil, bir ülkenin, bir milletin ve bir devletin geleceğidir. Neslin kaybı; ülkenin, milletin ve devletin kaybı demektir. Bu sebeple nesil meselesi, sadece ailenin meselesi olmayıp, topyekûn bir milletin, siyasetin ve devletin meselesidir. Siyasetin, kısır meselelerle uğraşmaktan kurtulup, *geleceğimiz olan neslin inşasına* yönelmesi, şarttır, elzemdir ve zorunludur. Bu noktada siyasetin sorumluluğu büyüktür.

Yeni neslin en temel özelliği, *benmerkezci oluşu; en vazgeçilmez değeri ise, özgürlüktür.* Sınırları çizilmemiş bir özgürlük anlayışının vücut verdiği, ortaya çıkardığı bir hayat tarzı modeli, tedbir alınmadığı takdirde, tüm değer sistemimizi tahrip edebilir. *Bu nedenle gençlikle ilgili yaptığımız araştırmayı, daha özel meseleler, konular düzleminde ele alıp, tartışıp değerlendirmek, gençlik fotoğrafını daha derin katmanlarda ayrıntılı bir şekilde ortaya koymak, çözüm bulma konusunda daha yararlı olacaktır.* Bu amaçla gençlik ana raporumuzdan, “*Üniversite Öğrencilerinin Hayat Tarzı ve Toplumsal Değerler*” ile “*Gençlik ve Güven*” adlı iki alt raporu, daha önce kamuoyuna sunmuştuk.

Gençliğin uyuşturucu kullanmasında, *iç ve dış etkenler* olmak üzere **iki ana faktör** etkilidir. “*Türkiye’de Gençlik ve Uyuşturucu Madde Sorunu*” adlı bu alt raporda, sadece **iç faktörler** ele alınmış ve Türkiye’deki gençliğin uyuşturucu kullanmasının ana nedenleri ortaya çıkarma amaçlı olarak yapılmıştır. Batı dünyasında kangrenleşen ve gençliği tahrip eden “*Uyuşturucu*” meselesi, son yıllarda Türkiye’de de salgın bir hastalık hâli olarak dikkat çekmeye başlamıştır. Bu nedenle gençlik araştırmamızda, “*Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?*” sorusu, gençlere sorulmuştur. Gençliğin bu soruya verdiği cevaplar, *farklı değişkenlere, farklı sorulara ve farklı hüküm cümlelerine verdikleri cevaplarla çapraz sorgulama yapılarak uyuşturucu kullanma konusu*, özel olarak ele alınıp değerlendirilmiş; gençliğin bu konudaki düşüncesi, tutum ve tavrı ortaya konulmaya, şuuraltı okunmaya çalışılmıştır. Dokuz Bölümden oluşan çalışmanın her bir bölümünde uyuşturucu meselesi, bölüm kapsamına giren *farklı değişkenlere, farklı sorulara ve farklı hüküm cümlelerine göre irdelenmiş ve tartışılmıştır.* Her bir bölümle ilgili yapılan değerlendirmelerde, belli özel alanlarda özel çalışmaların yapılması gerektiğine dikkat çekilmiştir.

Bu çalışmada gençlerin(15-28 yaş grubu) uyuşturucu kullanmasına sebebiyet verebilecek olan iç faktörleri, ortaya çıkarabilmek için **gençliğin şuur altı**, çapraz sorgulamalarla okunmaya çalışılmıştır. *Bu amaçla, demografik değişkenlere, gençliğin sorunlarına, kişilik özelliklerine, kimliklerine, aile değerlerine, dini değerlere ve medyayı izleme durumuna bağlı olarak sorulmuş pek çok soruya, gençlerin verdiği cevaplar incelenmiş ve değerlendirilmiştir.*

Gençliğin uyuşturucu kullanmasında, kişilik özellikleri, aile yapısı, aile ortamı, arkadaş ortamı, internet, medya, gençliğin ve toplumun sorunları, aile ve dini değerler ile alınan eğitimin etkili olduğu görülmektedir. İç faktörlerden en önemli unsur, aile yapısı ve alınan eğitimidir.

Türkiye’de, Batı kültür ve medeniyet değerleri ile İslam kültür ve medeniyet değerlerinin harmanlanmasından ortaya çıkan melez değer sisteminin neden olduğu sosyal bir şizofreni yaşanmaktadır. Bu sosyal şizofreni, toplumun her kesiminde ve her kurumunda etkisini hissettirmektedir. Bundan da en çok nasibini alanlar, çocuklarla gençlerdir. Türkiye, melez değer sisteminin neden olduğu bu sosyal şizofreniyi ortadan kaldırmak zorundadır.

Sosyal şizofreni, hem dini hem de ahlaki değerlerde çözülmeye neden olmaktadır. Toplumun dini ve ahlaki değerlerinde meydana gelen çözülmeye, koruyuculuk görevini engellemektedir. Olayın bu boyutunun ayrıca araştırılması lazımdır.

Uyuşturucuya karşı verilecek bir mücadele için genel olarak tüm eğitim sistemi muhteva ve kurumları ile, özel olarak da, dini eğitim sistemi muhteva ve kurumları ile yeniden yapılandırılmalıdır.

Unutulmaması gereken diğer önemli nokta, uyuşturucu kullanımının *yabancı istihbaratlar ve uyuşturucu mafyası* tarafından, *dış faktörler*, özellikle teşvik edilip organize edildiğidir. Yabancı istihbaratların Türkiye'deki gençlik üzerinde "*biyolojik savaş*" uyguladıklarını, *bonzai modeli*, söylemek bir abartı olarak görülmemelidir. Bunlara karşı verilecek savaşı kazanabilmek için *topyekûn bir seferberlik* ilan edil-melidir.

Bu eserin, ana çalışmanın özel bir hali olduğu dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Gençliğin şuuraltının okunması, ana hedef olarak seçilmiştir. Çok ilginç ve şaşırtıcı durumlar tespit edilmiştir. Ulaşılan sonuçlar, bu alanda, daha ge-niş ve ayrıntılı çalışmaların yapılmasının zaruret olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın, bu alanda çalışmak isteyenler için yol gösterici ve yardımcı olacağı ka-naatindeyiz.

Bu çalışmayı gerçekleştiren *araştırmacılara*, Yüksek Lisans Tezinin ikinci bölü-münü alıp kullanmamıza müsaade eden *Ömer Faruk Selan'e*, çalışmaya maddi ve manevi destek veren *Araştırma Kültür Vakfı Yöneticilerine, Genç Öncüler Derneği Yöneticilerine* ve kitap haline getirilmesine katkıda bulunan *Araştırma Kültür Vakfı Genel Müdürü Aşkın Özcan'a* ve emeği geçen bütün kardeşlerimize teşekkürü borç biliriz.

Prof. Dr. Burhanettin CAN
SEKAM Yönetim Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	V
İÇİNDEKİLER	XI
TABLolar LİSTESİ.....	XV

BÖLÜM 1: ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE KATILIMCILARIN BAZI ÖZELLİKLERİ..... 1

BÖLÜM 2: UYUŞTURUCU MADDELER VE KULLANIMLARI 9

2.1. TEMEL KAVRAMLAR	11
2.1.1. Uyuşturucu Madde	11
2.1.2. Bağımlılık Yapıcı Madde	13
2.1.3. Madde Kullanımı	13
2.1.4. Madde Bağımlılığı.....	14
2.1.5. Psikolojik (Psşik/Ruhsal) Bağımlılık	16
2.1.6. Fiziksel (Fizyolojik) Bağımlılık	16
2.2. UYUŞTURUCU MADDELERİN SINIFLANDIRILMASI	17
2.2.1. Merkezi Sinir Sistemini Yavaşlatanlar (Depresanlar)	18
2.2.1.1. Tabii Uyuşturucular	18
2.2.1.2. Sentetik Uyuşturucular	22
2.2.2. Merkezi Sinir Sistemini Uyaranlar (Stimülantlar)	22
2.2.2.1. Tabii Uyuşturucular	22
2.2.2.2. Sentetik Uyuşturucular	24
2.2.3. Duyuların Bozulmasına Sebep Olanlar (Halusinojenler - Hayal Gösterenler)	25
2.2.3.1. Tabii Uyuşturucular	26
2.2.3.2. Sentetik Uyuşturucular	29
2.2.4. Bonzai	31
2.3. BAĞIMLILIK YAPAN MADDELERİN KULLANIM NEDENLERİ VE BAĞIMLILIK SÜRECİ	33
2.4. MADDE KULLANIMI İLE MÜCADELE	37
2.4.1. Önleme Çalışmaları	37
2.4.2. Tedavi Çalışmaları	39
2.5. TÜRK CEZA KANUNUNDA UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI İLE İLGİLİ HÜKÜMLER	41
2.6. MADDE KULLANIMINA İLİŞKİN BAZI ARAŞTIRMALAR VE BULGULAR	43

BÖLÜM 3: DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI	49
3.1. CİNSİYETE, YAŞA, MEDENİ VE ÖĞRENİM DURUMUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	52
3.2. ŞEHİR VE BÖLGEYE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	55
3.3. AİLENİN EKONOMİK DURUMUNA VE YAŞAM KALİTESİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	58
3.4. ANNE VE BABANIN ÖĞRENİM DURUMUNA VE MESLEĞİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	59
BÖLÜM 4: GENÇLİĞİN SORUNLARINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI	63
4.1. GENEL OLARAK GENÇLİĞİN EN ÖNEMLİ SORUNLARI.....	65
4.2. TÜRKİYE'NİN EN ÖNEMLİ SORUNUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU.....	69
4.3. GENÇLİĞİN EN ÖNEMLİ SORUNUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	72
4.4. GENÇLERİN PSİKOLOJİK DURUMUNA/DEPRESYONA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	75
4.5. GENÇLERİN GÜVEN DUYGUSUNA BAĞLI OLARAK UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU.....	78
4.6. GENÇLERİN BİREYSEL GELECEĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	83
4.7. ŞİDDETE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU.....	91
4.8. SİGARA ALKOL KULLANIMINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU.....	95
4.9. UYKU DURUMUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	99
4.10. BOŞ ZAMANI DEĞERLENDİRMEYE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	101
BÖLÜM 5: KİŞİLİKLERE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI	103
5.1. FERDİN KİŞİLİK VE HAYATI AÇISINDAN ÖNEMLİ OLAN ÖZELLİKLERE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	105
5.2. ARKADAŞ ORTAMLARINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	119
5.3. TOPLUM İÇİNDEKİ İTİBARA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	123
BÖLÜM 6: KİMLİKLERE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI	127
6.1. GENÇLİK ARAŞTIRMASINDA TANIMLANAN ÜÇ KİMLİK DÜZLEMİNDE UYUŞTURUCU KULLANMA DURUMU.....	129
6.2. KİMLİKLE İLGİLİ BAZI ÖZEL SORULARA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	132
BÖLÜM 7: AİLE DEĞERLERİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI	139
7.1. EVLİLİK KURUMUNUN ÖNEMİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	142
7.2. AİLE İÇİNDEKİ GÖREV VE SORUMLULUKLARA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	146
7.3. KADININ ÇALIŞMASINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	150
7.4. CİNSEL BİLGİYE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU.....	156
7.5. ZİNAYA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU.....	158

BÖLÜM 8: DİNİ DEĞERLERE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI	169
8.1. GENCİN DİNDARLIK DÜZEYİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	171
8.2. ANNE BABANIN DİNDARLIK DÜZEYİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU... 181	
8.3. GENCİN DİNİ BİLGİ DÜZEYİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU.....	183
8.4. GENCİN İBADET ETME DÜZEYİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU.....	185
8.5. TOPLUMUN AHLAK DEĞERLERİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU.....	190
BÖLÜM 9: MEDYAYI İZLEME DURUMUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI	195
9.1. TV İZLEMeye VE SİNEMAYA GİTMEYE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	197
9.2. İNTERNET KULLANMAYA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	203
9.3. CEP TELEFONUNUN ANLAMINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	206
9.4. KİTAP, GAZETE OKUMAYA GÖRE UYUŞTURUCU KULLANMA DURUMU	207
9.5. GÜNDEM TAKİP ETMEYE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU	209
BÖLÜM 10: SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	211
KAYNAKLAR	217

TABLORAR LİSTESİ

Tablo 1.1	: Araştırma Bölgeleri.....	4
Tablo 1.2	: Araştırma Bölgeleri ve Şehirler	4
Tablo 1.3	: Araştırmanın Yürütüldüğü Şehirler.....	5
Tablo 1.4	: Katılımcıların Cinsiyetleri.....	6
Tablo 1.5	: Katılımcıların Öğrenim Düzeyleri.....	6
Tablo 1.6	: Katılımcıların Yaşları	6
Tablo 1.7	: Katılımcıların Yaşadıkları Yer.....	6
Tablo 1.8	: Katılımcıların En Çok Yaşadıkları Yer	6
Tablo 1.9	: Katılımcıların Aile Aylık Gelirleri	7
Tablo 1.10	: Katılımcıların Medeni Durumları	7
Tablo 2.1	:Uyuşturucu Maddelerin Psikolojik ve Fiziki Bağımlılık Düzeyleri.....	17
Tablo 2.2	: Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Sınıflandırmaları	18
Tablo 3.1	: Gençlerin Uyuşturucu Madde Kullanma Durumları	52
Tablo 3.2	: Cinsiyete Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	52
Tablo 3.3	: Yaşa Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	52
Tablo 3.4	: Öğrenim Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	53
Tablo 3.5	: Medeni Duruma Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	53
Tablo 3.6	: Doğum Yerine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	55
Tablo 3.7	: Şu Anda Yaşanılan Yere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	55
Tablo 3.8	: Hayatın Büyük Kısmının Geçirildiği Yere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	56
Tablo 3.9	: Bölgeye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	56
Tablo 3.10	: Ailenin Ekonomik Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	58
Tablo 3.11	: Ailenin Ortalama Aylık Geliri Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	58
Tablo 3.12	: Yaşam Kalitesine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	58
Tablo 3.13	: Annenin Öğrenim Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	59
Tablo 3.14	: Babanın Öğrenim Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	60
Tablo 3.15	: Anne Mesleğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	60
Tablo 3.16	: Babanın Mesleğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	60
Tablo 4.1	: Gençliğin En Önemli Sorunları	67
Tablo 4.2	: Türkiye'nin En Önemli Sorununa Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	69
Tablo 4.3	: "Türkiye'yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsura" İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	69
Tablo 4.4	: Gençliğin En Önemli Sorununa Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (1.Tercih)	72

Tablo 4.5 : Gençliğin En Önemli Sorununa Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (2.Tercih).....	72
Tablo 4.6 : Gençliğin En Önemli Sorununa Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (3.Tercih).....	73
Tablo 4.7 : Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	75
Tablo 4.8 : Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Halinde Alınan Destek Türüne Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	75
Tablo 4.9 : Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Halinde Destek Alınan Kişiye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	75
Tablo 4.10 : Sorunla Karsılaşma durumunda Destek Alınan Kişiye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	76
Tablo 4.11 : İnsanların Güvenilirlik Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	78
Tablo 4.12 : “Bu günün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidire” İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	78
Tablo 4.13 : “Siyasetçiyeye Güvenilmeze” İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	78
Tablo 4.14 : “Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kuruma” İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	79
Tablo 4.15 : “Türkiye’yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsura” İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	79
Tablo 4.16 : Mutlu olup olmadıklarına İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	83
Tablo 4.17 : Geleceğe ilişkin Öngörülere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	83
Tablo 4.18 : On Yıl Sonraki Türkiye’nin Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	84
Tablo 4.19 : “Siyasi Açidan Ülkenin Genel Gidişatı”na İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	84
Tablo 4.20 : Başka Bir Ülkede Yasamak İsteğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	84
Tablo 4.21 : Aile Sohbetlerinde Siyasetin Yer Almasına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	84
Tablo 4.22 : “Gençlerin Siyasi Görüşlerini Etkileyen Faktörlere ” İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (1. Tercih).....	85
Tablo 4.23 : “Gençlerin Siyasi Görüşlerini Etkileyen Faktörlere ” İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu(2. Tercih)	85
Tablo 4.24 : “Gençlerin Siyasi Görüşlerini Etkileyen Faktörlere ” İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu(3. Tercih)	85
Tablo 4.25 : “Seçimde Takınılacak Tavra Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	86
Tablo 4.26 : “Boş/Geçersiz Oy Kullanma, Sandığa Gitmeme ve Kararsız Olma Nedenine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	86
Tablo 4.27 : Herhangi Birinin Fiziksel Şiddetine Muhatap Olmaya Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	91
Tablo 4.28 : Fiziksel Şiddeti Uygulayan Kişilere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	91
Tablo 4.29 : Herhangi Birine Fiziksel Şiddet Uygulamaya Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	91

Tablo 4.30 : Fiziksel Şiddet Uygulanan Kişilere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	92
Tablo 4.31 : Söz Dinlemeyenin, Nasihatten Anlamayanın, Burnunun Dikine Gidenin Hakkı Kötektir Fikrine İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	92
Tablo 4.32 : Sigara Kullanma Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	95
Tablo 4.33 : Sigara Kullanma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	95
Tablo 4.34 : Alkol Kullanma Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	95
Tablo 4.35 : Alkol Kullanma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	96
Tablo 4.36 : İçkili Eğlence Mekânlarına Gitme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	96
Tablo 4.37 : İçkisiz Kahvehane ya da Cafelere Gitme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	96
Tablo 4.38 : Uyku Miktarına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	99
Tablo 4.39 : Uyuma Saatine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	99
Tablo 4.40 : Geç Yatma Nedenine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	99
Tablo 4.41 : Boş Zaman Miktarına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	101
Tablo 4.42 : Boş Zaman Ayrılan Muhataba/Şeye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	101
Tablo 5.1 : Kişiye Değer Katan En Önemli Özelliğe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu ...	106
Tablo 5.2 : “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Vefalı Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	106
Tablo 5.3 : “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Güzel/Yakışıklı Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	106
Tablo 5.4 : “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Zenginliğin Önemine İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	106
Tablo 5.5 : “Modaya” İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	107
Tablo 5.6 : “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Modayı Takip Etmenin Önemine İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	107
Tablo 5.7 : “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Bilgili Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	107
Tablo 5.8 : “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Eğlenceli/Espiritüel Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	107
Tablo 5.9 : “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Onurlu Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	108
Tablo 5.10 : “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Şefkatli Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	108
Tablo 5.11 : “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Başkalarının Problemlerine Duyarlı Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	108
Tablo 5.12 : “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Tutumlu Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	108
Tablo 5.13 : “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Uyanık Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	109
Tablo 5.14 : “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Popüler Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	109

Tablo 5.15 : "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Fırsatçı Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	109	Tablo 6.11 : 'Herkes Kendi Anadilinde Eğitim Alabilmelidir'e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	134
Tablo 5.16 : "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Menfaati Önemsemeyen Önemine İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	109	Tablo 6.12 : Türkiye'nin AB Üyesi Olmasına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	134
Tablo 5.17 : "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Çalışkan Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	110	Tablo 6.13 : "Amerika'nın Irak'a Girme Nedenine" İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	134
Tablo 5.18 : "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Ahlaklı Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	110	Tablo 7.1 : Evlilik Hakkındaki Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	142
Tablo 5.19 : "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Laik Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	110	Tablo 7.2 : "Evlilik Modası Geçmiş Bir Kurumdur'a İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	142
Tablo 5.20 : "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Dindar Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	110	Tablo 7.3 : Evlilikten Memnuniyet Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	142
Tablo 5.21 : Arkadaşlarla İlişkilerde Dikkate Alınan En Önemli Özelliğe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	119	Tablo 7.4 : Eşin Anne Babası İle Aynı Evde Yaşama İsteğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	143
Tablo 5.22 : "Arkadaşlarla Bir arada olduğunda En Çok Konuşulan Konulara" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (1. Tercih)	119	Tablo 7.5 : Boşanma Sebebi Öngörüsüne Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	143
Tablo 5.23 : "Arkadaşlarla Bir arada olduğunda En Çok Konuşulanlara" İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (2. Tercih).....	120	Tablo 7.6 : Kadının Aile Açısından En Önemli Görevine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	146
Tablo 5.24 : "Arkadaşlarla Bir arada olduğunda En Çok Konuşulanlara" İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu(3. Tercih)	120	Tablo 7.7 : Erkeğin Aile Açısından En Önemli Görevine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	146
Tablo 5.25 : Kişinin Toplumdaki İtibarını Belirleyen En Önemli Özelliğe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	123	Tablo 7.8 : Ailede Karar Vermesi Gereken Kişiye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu...	147
Tablo 5.26 : Mesleği İyi/Değerli Yapan Faktöre Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	123	Tablo 7.9 : "Kadın Kocasından İzinsiz İsteddiği yere Gidebilir"e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	147
Tablo 5.27 : Uğrunda Mücadele Edilmesi Gereken Şeye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	124	Tablo 7.10 : "Ekonomik İhtiyaçları Olmasa Bile Kadınlar Çalışmalıdır"a İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	150
Tablo 6.1 : Modern Geleneksel Kimliklere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	130	Tablo 7.11 : "İşsizlik Varsa, Çalışmak Kadınlardan Çok Erkeklerin Hakkıdır"a İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	150
Tablo 6.2 : Genel Aidyetlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	130	Tablo 7.12 : 'Ev Kadını Olmak da Bir İş Kadını Olmak Kadar İnsanı tatmin Eder'e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	150
Tablo 6.3 : Dini, Siyasi ve İdeolojik Kimliklere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	130	Tablo 7.13 : 'Dışarıda Ücretli Çalışan Anne de Ev Hanımı Anne Kadar Çocuklarıyla Sıcak ve Güvenli İlişkiler Kurabilir'e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	151
Tablo 6.4 : Bireysel Değerlerin ve Kimliğin Oluşumunda En Etkili Olan Şeye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	132	Tablo 7.14 : "Kadın çalışıyorsa Erkek de Ev İşleri Yapmalıdır"a İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	151
Tablo 6.5 : 'Batının Yalnızca Tekniğini Almalı, Kültür ve Kimliğimizi Korumalıyız'e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	132	Tablo 7.15 : Anne Mesleğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	151
Tablo 6.6 : 'Türk'ün Türk'ten Başka Dostu Yoktur'a İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	133	Tablo 7.16 : Babanın Mesleğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	152
Tablo 6.7 : 'Demokrasi En İyi Yönetim Biçimidir'e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	133	Tablo 7.17 : Cinsellikle İlgili Bilgi Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	156
Tablo 6.8 : 'Her ne Varsa Eskide Var, Yenilikler Bizi Bozuyor'a İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	133	Tablo 7.18 : Cinsellikle İlgili İlk Bilgi Kaynağına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	156
Tablo 6.9 : 'Geleneklere Bağlı Kalmak Gericiliktir'e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	133	Tablo 7.19 : Çapkınlıkla İlgili Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	158
Tablo 6.10 : 'Nasıl Olursa Olsun Değişime Ayak Uydurmak Gerekir'e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	134	Tablo 7.20 : Zina İle İlgili Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	159
		Tablo 7.21 : Bedensel Güzelliğin Görülmesine İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	159
		Tablo 7.22: Eş Adayının Daha Önce Birisi ile Cinsel İlişki Olması Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	159
		Tablo 7.23 : Evlilik Öncesi Veya Dışı Cinsel İlişki-Namus İlişkisi İle İlgili Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	159

Tablo 7.24 : “Erkeğin Bekareti Önemli Değildir, Önemli Olan Evlendikten Sonraki sadakatidir”e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	160
Tablo 7.25 : “Kadının bekâreti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir”e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	160
Tablo 7.26 : Evli Olmayan Birisinin Cinsel İlişkileri İle İlgili Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	160
Tablo 7.27 : Evli Birisinin Başkasıyla Cinsel İlişkisi İle İlgili Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	160
Tablo 7.28 : Evli Olmayanların Cinsel İlişkileri Yasalar Açısından Suç Olması İle İlgili Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	161
Tablo 7.29 : Evli Olanların Başkasıyla Cinsel İlişkinin Yasalar Açısından Suç Sayılması İle İlgili Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	161
Tablo 7.30 : Bir Genç Kız, Erkek Arkadaşları İle Dilediği Gibi Eğlenebilmeye İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	161
Tablo 7.31 : Genç Bir Kız İle Erkek Aralarında Cinsellik Olmadan Aynı Evde Yaşayabilirlere İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	161
Tablo 7.32 : “Genç Bir Kız İle Erkek İstedikleri Şartlarda Aynı Evde Yaşayabilirlere İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	162
Tablo 7.33 : “Üniversite öğrencilerinin kız-erkek aynı evlerde yaşamaları kendilerinden başka hiç kimseyi ilgilendirmez”e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	162
Tablo 7.34 : “Çocuk Yapmak İçin Evlenmek Şart Değildir”e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	162
Tablo 7.35 : Eşcinsellik İle İlgili Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	163
Tablo 8.1 : Allahın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	172
Tablo 8.2 : Dini Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanımı	172
Tablo 8.3 : Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	172
Tablo 8.4 : Dindarlık Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	172
Tablo 8.5 : “Dindar Olarak Tanınmak İyidir”e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	172
Tablo 8.6 : “Dinin insan hayatındaki yeri çok önemlidir”e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	173
Tablo 8.7 : “Dine inanan kişi, dinin gereklerine de uymalıdır”a İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	173
Tablo 8.8 : Dini Cemaatle İlişki Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	173
Tablo 8.9 : Kamu Kurumlarında Çalışanların Başörtüsü Takmasına İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	173
Tablo 8.10 : “Üniversitede Başörtüsü Serbest Olmalıdır”a İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	174
Tablo 8.11 : “Laiklik Din Karşıtlığıdır”e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	174

Tablo 8.12 : Annenin Dindarlık Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	181
Tablo 8.13 : Babanın Dindarlık Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	181
Tablo 8.14 : Dini Bilgi Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	183
Tablo 8.15 : Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	185
Tablo 8.16 : Cuma Namazı Kılma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	185
Tablo 8.17 : Oruç Tutma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	185
Tablo 8.18 : Kur’an Okuma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	186
Tablo 8.19 : Dua yapma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	186
Tablo 8.20 : Hac/Umre Yapma İsteğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	186
Tablo 8.21 : Toplumun Ahlakı Değerlerinin Davranışları Etkileme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	190
Tablo 9.1 : TV İzleme Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	197
Tablo 9.2 : En Çok İzlenen Dizilere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	198
Tablo 9.3 : En Çok İzlenen TV programına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	198
Tablo 9.4 : “TV. Dizileri gençlerin davranışları üzerinde olumlu etkiye sahiptir”e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	198
Tablo 9.5 : “TV dizileri ahlakı değerleri tahrip etmektedir”e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	199
Tablo 9.6 : Sinemaya Gitme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	199
Tablo 9.7 : İnternet Kullanma Amacına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	203
Tablo 9.8 : İnternet Kullanma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	203
Tablo 9.9 : İnternet Kullanma Mekanına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	203
Tablo 9.10 : İnternetin Kontrol Edilip Edilmeme Görüşüne Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	204
Tablo 9.11 : İnternette Kontrol Edilmesi İstene Konulara Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (1. Tercih)	204
Tablo 9.12 : İnternette Kontrol Edilmesi İstene Konulara Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (2. Tercih)	204
Tablo 9.13 : Cep Telefonunun Anlamına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	206
Tablo 9.14 : Yılda Kitap Okuma Sayısına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	207
Tablo 9.15 : En Çok Okunan Kitap Türüne Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	207
Tablo 9.16 : Gazetelerde En Çok Okunan Yazıya Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu	208
Tablo 9.17 : Türkiye ve Dünya Gündemini Takip Etme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu.....	209

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1: Araştırma Bölgeleri.....4

BÖLÜM 1

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE KATILIMCILARIN BAZI ÖZELLİKLERİ

BÖLÜM 1

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE KATILIMCILARIN BAZI ÖZELLİKLERİ

Bu araştırma, *Türkiye’de Gençlik (Gençliğin Özellikleri, Sorunları, Kimlikleri ve Beklentileri)* ismiyle yürütülmüş ve yayınlanmış araştırmanın alt konularından birini teşkil etmektedir. *Türkiye’de Gençlik (Gençliğin Özellikleri, Sorunları, Kimlikleri ve Beklentileri)* araştırması nicel bir alan araştırması olup, model olarak *İlişkisel tarama modeline* göre yürütülmüştür. *İlişkisel tarama modeli* iki veya daha fazla sayıdaki değişken arasındaki değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir modeldir. Ancak bu modelde bulunan ilişkiler gerçek bir neden-sonuç ilişkisi olarak yorumlanamaz; zira gerçek neden-sonuç ilişkisinin bilinebilmesi için etki yönünün bilinmesi zorunluluğu vardır. Hâlbuki *ilişkisel tarama modelinde* değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koymakta ama ilişkinin yönünü gerçek mahiyetiyle ortaya koyamamaktadır.

Araştırma, bir diğer özelliğiyle *tanımlayıcı* nitelikte bir araştırmadır. Araştırma, konusunu *tanımlamak* amacındadır; sebep-sonuç ilişkisi bağlamında *nasıl* sorusuna cevap olacak tespitlerde bulunma çabasına sahiptir. Araştırmanın evrenini Türkiye’de yaşayan ve yaşı 15-28 arasında yer alan bireyler oluşturmaktadır. Bu evreni temsil özelliğine sahip örneklem tespiti için katmanlı tesadüfi örneklem tekniği tercih edilmiştir. Türkiye evrenini temsil kabiliyetine sahip örneklem belirlemek için Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TUİK) belirlediği ve araştırmalarında kullandığı bölge tasnifi kullanılmıştır.

Anket, araştırmanın evrenini temsilen seçilen 81 şehirde ve demografik ölçekle *kent* kategorisine dâhil edilebilecek ilçeler dâhil 179 kentsel, 173 kırsal olmak üzere toplam 352 yerleşim biriminde 5541 kişiye uygulanmıştır (Şekil 1.1; Tablo 1.1-Tablo 1.10).

Şekil 1.1: Araştırma Bölgeleri

Tablo 1.1: Araştırma Bölgeleri		
	Katılımcı Sayısı	%
İstanbul	706	12,7
Batı Marmara	339	6,1
Ege	455	8,2
Doğu Marmara	405	7,3
Batı Anadolu	445	8,0
Akdeniz	592	10,7
Orta Anadolu	393	7,1
Batı Karadeniz	594	10,7
Doğu Karadeniz	420	7,6
Kuzeydoğu Anadolu	424	7,7
Ortadoğu Anadolu	349	6,3
Güneydoğu Anadolu	419	7,6
Toplam	5541	100,0

Tablo 1.2: Araştırma Bölgeleri ve Şehirler	
İstanbul	İstanbul
Batı Marmara	Edirne, Tekirdağ, Kırklareli, Balıkesir, Çanakkale
Ege	İzmir, Denizli, Aydın, Muğla, Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak
Doğu Marmara	Bursa, Eskişehir, Bilecik, Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova
Batı Anadolu	Konya, Ankara, Karaman
Akdeniz	Antalya, Isparta, Burdur, Adana, Mersin, Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye
Orta Anadolu	Nevşehir, Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Kırşehir, Kayseri, Sivas, Yozgat
Batı Karadeniz	Kastamonu, Zonguldak, Karabük, Bartın, Çankırı, Sinop, Samsun, Tokat, Çorum, Amasya
Doğu Karadeniz	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane
Kuzeydoğu Anadolu	Erzurum, Erzincan, Bayburt, Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan
Ortadoğu Anadolu	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli, Van, Muş, Bitlis, Hakkâri
Güneydoğu Anadolu	Mardin, Diyarbakır, Gaziantep, Adıyaman, Kilis, Şanlıurfa, Batman, Şırnak, Siirt

Tablo 1.3: Araştırmanın Yürütüldüğü Şehirler					
	Katılımcı Sayısı	%		Katılımcı Sayısı	%
Adana	116	2,1	Kocaeli	38	0,7
Adıyaman	91	1,6	Konya	56	1,0
Afyonkarahisar	80	1,4	Malatya	71	1,3
Ağrı	100	1,8	Manisa	53	1,0
Amasya	91	1,6	Kahramanmaraş	45	0,8
Ankara	212	3,8	Mardin	68	1,2
Antalya	123	2,2	Muğla	38	0,7
Artvin	156	2,8	Muş	30	0,5
Aydın	70	1,3	Nevşehir	54	1,0
Balıkesir	85	1,5	Niğde	54	1,0
Bilecik	54	1,0	Ordu	55	1,0
Bingöl	40	0,7	Rize	71	1,3
Bitlis	30	0,5	Sakarya	43	0,8
Bolu	56	1,0	Samsun	113	2,0
Burdur	104	1,9	Siirt	71	1,3
Bursa	35	0,6	Sinop	52	0,9
Çanakkale	75	1,4	Sivas	86	1,6
Çankırı	115	2,1	Tekirdağ	10	0,2
Çorum	44	0,8	Tokat	44	0,8
Denizli	38	0,7	Trabzon	187	3,4
Edirne	71	1,3	Tunceli	44	0,8
Elazığ	58	1,0	Şanlıurfa	20	0,4
Erzincan	83	1,5	Uşak	26	0,5
Erzurum	79	1,4	Van	22	0,4
Eskişehir	34	0,6	Yozgat	31	0,6
Gaziantep	93	1,7	Zonguldak	28	0,5
Giresun	208	3,8	Aksaray	28	0,5
Gümüşhane	132	2,4	Bayburt	50	0,9
Hakkâri	54	1,0	Karaman	65	1,2
Hatay	48	0,9	Kırıkkale	41	0,7
Isparta	60	1,1	Batman	58	1,0
İçel	56	1,0	Bartın	28	0,5
İstanbul	587	10,6	Ardahan	43	0,8
İzmir	57	1,0	Iğdır	26	0,5
Kars	43	0,8	Yalova	29	0,5
Kastamonu	43	0,8	Karabük	36	0,6
Kayseri	40	0,7	Kilis	38	0,7
Kırklareli	78	1,4	Osmaniye	40	0,7
Kırşehir	59	1,1	Düzce	51	0,9
			Toplam	5541	100,0

Tablo 1.4: Katılımcıların Cinsiyetleri

	Sayı	%
Erkek	2722	49,1
Kadın	2819	50,9
Toplam	5541	100,0

Tablo 1.5: Katılımcıların Öğrenim Düzeyleri

	Sayı	%
İlköğretim	395	7,3
Lise	1864	34,3
Ön lisans	975	17,9
Lisans	1864	34,3
Lisansüstü	343	6,3
Toplam	5441	100,0

Tablo 1.6: Katılımcıların Yaşları

	Sayı	%
15	276	5,3
16	279	5,4
17	353	6,8
18	481	9,3
19	670	13,0
20	661	12,8
21	402	7,8
22	359	6,9
23	336	6,5
24	408	7,9
25	272	5,3
26	208	4,0
27	221	4,3
28	240	4,6
Toplam	5166	100,0

Tablo 1.7: Katılımcıların Yaşadıkları Yer

	Sayı	%
Köy/kasaba	546	10,2
İlçe	1670	31,3
Şehir	3095	58,0
Toplam	5340	100,0

Tablo 1.8: Katılımcıların En Çok Yaşadıkları Yer

	Sayı	%
Köy/kasaba	881	16,4
İlçe	1769	32,9
Şehir	2723	50,7
Toplam	5373	100,0

Tablo 1.9: Katılımcıların Aile Aylık Gelirleri

	Sayı	%
0-750 TL	794	14,8
751-1000 TL	1138	21,3
1001-1500 TL	1562	29,2
1501-2000 TL	1101	20,6
2001-3000 TL	465	8,7
3001-5000 TL	211	3,9
5001 üstü TL	78	1,5
Toplam	5349	100,0

Tablo 1.10: Katılımcıların Medeni Durumları

	Sayı	%
Bekâr	4517	87,4
Nişanlı/sözlü	152	2,9
Dul/boşanmış	37	0,7
Evli	461	8,9
Toplam	5167	100,0

BÖLÜM 2

UYUŞTURUCU MADDELER VE KULLANIMLARI

2.1. TEMEL KAVRAMLAR

- 2.1.1. Uyuşturucu Madde
- 2.1.2. Bağımlılık Yapıcı Madde
- 2.1.3. Madde Kullanımı
- 2.1.4. Madde Bağımlılığı
- 2.1.5. Psikolojik (Psşik/Ruhsal) Bağımlılık
- 2.1.6. Fiziksel (Fizyolojik) Bağımlılık

2.2. UYUŞTURUCU MADDELERİN SINIFLANDIRILMASI

- 2.2.1. Merkezi Sinir Sistemini Yavaşlatanlar (Depresanlar)
 - 2.2.1.1. Tabii Uyuşturucular
 - 2.2.1.2. Sentetik Uyuşturucular
- 2.2.2. Merkezi Sinir Sistemini Uyarıcılar (Stimülantlar)
 - 2.2.2.1. Tabii Uyuşturucular
 - 2.2.2.2. Sentetik Uyuşturucular
- 2.2.3. Duyuların Bozulmasına Sebep Olanlar (Halusinojenler -Hayal Gösterenler)
 - 2.2.3.1. Tabii Uyuşturucular
 - 2.2.3.2. Sentetik Uyuşturucular
- 2.2.4. Bonzai

2.3. BAĞIMLILIK YAPAN MADDELERİN KULLANIM NEDENLERİ VE BAĞIMLILIK SÜRECİ

2.4. MADDE KULLANIMI İLE MÜCADELE

- 2.4.1. Önleme Çalışmaları
- 2.4.2. Tedavi Çalışmaları

2.5. TÜRK CEZA KANUNUNDA UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

2.6. MADDE KULLANIMINA İLİŞKİN BAZI ARAŞTIRMALAR VE BULGULAR

BÖLÜM 2

UYUŞTURUCU MADDELER VE KULLANIMLARI¹

2.1. TEMEL KAVRAMLAR

Günlük dilde kısaca *uyuşturucu* olarak ifade edilen ama bazen *uyuşturucu madde* veya esrar, eroin vs gibi daha özel isimlerle tanımlanan maddelerle bu maddelerle ilgili kişisel özelliklerle ilgili literatürde yer alan bir kısım kavramlar bulunmaktadır. Burada söz konusu kavramlar ele alınarak haklarında bilgi verilecektir.

2.1.1. Uyuşturucu Madde

Uyuşturucu madde anlamında olmak üzere *madde*; *beyin işlevlerini doğrudan etkileyerek bedensel, ruhsal, davranışsal ve bilişsel değişmelere yol açan, bağımlılık oluşturan ve tutum üzerine etkili, keyif veren ama yaşam için gerekli olmayan her türlü maddeye*² denmektedir. Araştırma içerisinde *madde* kelimesi, uyuşturucu madde anlamında bir nevi kısaltma olarak kullanılmıştır. Yine araştırma içerisinde sıklıkla geçecek olan *madde kullanımı*, uyuşturucu madde kullanımını ifade etmektedir.

Yunanca uyku anlamındaki *narke*'den gelen ve İngilizceye *narkotic* olarak geçen uyuşturucu sözcüğü, uyuşturma özelliği olan, uyuşturan, duymaz hale getiren, fiziksel ve ruhsal bağımlılığa yol açan, kişisel ve toplumsal yönden ekonomik ve sosyal çöküntü oluşturan bağımlılık yapıcı maddeleri ifade etmektedir³. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından yapılan uyuşturucu madde tanımında; *bitkisel kökenli veya sentetik olup, fiziksel, ruhsal bağımlılığa yol açan ve tutku yaratan bütün maddeler uyuşturucu madde sayılır*⁴ denilmektedir. Uyuşturucu madde ile bağımlılık kelimeleri birbiriyle anlam olarak birleşerek halk dilinde uyuşturucu bağımlılığı, uyuştu-

¹ Bu bölüm, Ömer Faruk Selan'ın, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde, 2014 yılında hazırladığı *Gaziantep'te Uyuşturucu Madde Kullanıcı Profili* isimli yüksek lisans tezinin ikinci bölümünden, *yazarın yazılı izni alınarak* oluşturulmuş, yine yazarın izniyle bazı ilave ve çıkarmalar yapılmıştır.

² KOMDB, *Kaçakçılık ve Organize Suç Terimleri / Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Rehberi V. EGM – KOMDB Yayınları*, Yayın No:2002/4, Ankara, 2002, s.169

³ Salmaner, H., *Suç Yeri İncelemesi*. Elif Matbaacılık, Şanlıurfa, 2003, s.135

⁴ KOMDB, *Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Kitapçığı. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Yayınları*, Ankara, 2007, s.18

rucu bağımlısı olarak kullanılmaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan suç terimleri sözlüğünde uyuşturucu madde⁵; *Bitkisel kökenli veya sentetik olup, merkezi sinir sistemini etkileyerek fiziksel, ruhsal bağımlılık hallerine yol açan, bazı durumlarda tek konulu (kullanımının devamı üzerine dozajı artırma ihtiyacının duyulması), diğer bazı durumlarda ise çift konulu (aynı kişinin değişik uyuşturucuları kullanması) tutku yaratan bütün maddeler; (Türk Ceza Hukukuna göre) Ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde, kanunlarda ve kanunların verdiği yetkiye dayanarak bakanlar kurulunca çıkartılan kararlarda uyuşturucu madde olduğu kabul edilerek, tıbbi ve bilimsel amaçlar dışında imali, ithali, ihracı, satılması, satın alınması, bedelsiz devredilmesi, bedelsiz devralınması, bulundurulması, sevk edilmesi, nakledilmesi, kullanılması yasaklanan veya ruhsata (izne) bağlanan, ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak, belirtilen eylemlere konu edilmesi suç oluşturan doğal veya yapay maddeler* olarak tanımlanmıştır. Bunun yanında genel tanım olarak ise, *Tıbbî amaçlar dışında kullanılması neticesinde belirli dozda alındığı zaman; kişinin sinir sistemi üzerinde etki ederek, akli, fiziki ve psikolojik dengesini bozan, fert ve toplum içerisinde iktisadi ve sosyal çöküntü meydana getiren, bağımlılık yapan, kanunların kullanılmasını, bulundurulmasını ve satışını yasakladığı maddeler*⁶ olarak da tanımlanmaktadır.

Uyuşturucu madde az veya çok ama sürekli kullanıldığında davranış ve şuur değişikliği yapan, meydana getirdikleri davranış değişiklikleri hiçbir toplumda kabul görmeyen maddelerdir⁷. Uyuşturucu madde ile ilgili tüm tanımlarda ortak nokta ise insan ve toplum sağlığına verdiği ağır zarar ile uyuşturucu maddelerin suç olgusu içerisinde yer alması ve bağımlılık gibi sonu ölüme kadar uzanabilecek çok zorlu bir sürecin başlangıcında yer almasıdır. Uyuşturucu maddeler, kullanım dozunun iyi ayarlanamamasından veya özellikle bünyenin kaldıramayacağı dozun vücuda zerk edilmesinden dolayı halk arasında *altın vuruş* (overdose) olarak bilinen ve kullanıcının ölümü ile son bulabilen vakalara sebep olabilmektedir⁸.

2.1.2. Bağımlılık Yapıcı Madde

Bağımlılık yapıcı madde; *beyin işlevini ve tüm bedensel yapıları etkileyerek, zamanla organ sistemlerinde kalıcı değişikliklere yol açan, ruhsal ve davranışsal sorunlar oluşturan, yaşam için gerekli olmayan, doğal ya da yapay tüm maddelerdir*⁹. Bağımlılık yapan maddeler, Santral Sinir Sistemi (SSS)'nde önemli derecede uyarma veya depresyon oluşturan, algılama, duygu durum, mental durum, davranış ve motor fonksiyonlarda bozukluk yapan psikoaktif maddelerdir. Bu maddeler arasında alkol, amfetamin ve benzeri maddeler, kafein, kannabis, kokain, halusinojenler, li-serjik asit dietilamid (LSD), inhalanlar, nikotin, opiyatlar, fensiklidin, sedatifler, hipnotikler, anksiyolitikler, anaboliksteroidler, nitrozoksit ve henüz diğer kategorilere girmeyen reçeteli veya reçetesiz ilaçlar sayılabilir. Madde kullanımı çeşitli psikiyatrik hastalıklara yol açabilmekte, hastaların yaşam kalitesini daha da olumsuz etkileyebilmektedir.

Bağımlılık yapıcı maddeler insana yapay bir mutluluk verirler. Bu maddeler alındığında beyindeki sinir hücreleri mutluluk veren kimyasalları yoğun bir şekilde salgılamaya başlarlar. Bu salgılamaya bağlı olarak kişide o anda yapay fakat çok güçlü bir sorunları unutmaya duygusu oluşur. Kişi aldığı keyifle her şeyi unuttur, hayaller görür, kendisinin ihtiyaçları giderilmiş, üzüntüleri ve sıkıntıları bitmiş hisseder. Bu duyguya alışan kişi duyguyu yinelemek için devamlı madde almaya devam eder. Devam ettikçe madde bir ihtiyaç haline alır. Artık o madde kişinin hayatındaki en önemli şey haline gelmiş, kişi maddenin esiri haline gelmiştir. Madde kullanıcısı sağlıklı düşünemez, aldığı bağımlılık yapıcı maddeyi sürekli artırmak ister¹⁰.

2.1.3. Madde Kullanımı

Madde kullanımı; *bağımlılık olup olmadığına bakılmaksızın, söz konusu maddenin miktar, sıklık, süre olarak kişi tarafından tüketilme örüntüsüdür. Yasa dışı bağımlılık yapıcı maddelerin her türlü kullanımı ve yasal maddelerin amacı dışında ve kontrolsüz kullanımını ifade etmektedir*¹¹. Madde kullanımı, maddeyle tanışma ve bağımlılık sürecinin başladığı andır. Madde kullanımı, madde bağımlılığını oluşturan aşamaları ifade eder. Maddenin kötüye kullanımı ise; *kanunen kullanımı yasak olan maddelerin yanı sıra bağımlılık yapabilen her türlü üretim ve tüketim maddelerinin insan ve toplum sağlığı açısından amaç dışı kullanımı ile daha çok tıpta yeri olan*

5 KOMDB, Kaçakçılık ve Organize Suç Terimleri / Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Rehberi V. EGM – KOMDB Yayınları, Yayın No:2002/4, Ankara, 2002, s.290

6 İ.B., İçişleri Bakanlığı Bağımlılık Yapıcı Maddeler ve Bağımlılıkla Mücadelede Ulusal Politika ve Strateji Belgesi'nin Uygulanması İçin (2010 – 2012) Eylem Planı. Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı Basımevi, Ankara, s.5

7 Özden, S. Y., *Uyuşturucu Madde Bağımlılığı Teşhis-Tedavi Tedbir*. Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, s.3

8 Bora, T., "Çağın Korkulu Rüyası Uyuşturucu Madde ve Uyuşturucu Madde Bağımlılığı", *Polis Dergisi*, 9 (34), 2003, s.347

9 İ.B., İçişleri Bakanlığı Bağımlılık Yapıcı Maddeler ve Bağımlılıkla Mücadelede Ulusal Politika ve Strateji Belgesi'nin Uygulanması İçin (2010 – 2012) Eylem Planı. Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı Basımevi, Ankara, s.5

10 Tarhan, N., *Aile Okulu – Mutlu Aile için Makul Çözümler*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2010, s.123

11 İ.B., "İçişleri Bakanlığı Bağımlılık Yapıcı Maddeler ve Bağımlılıkla Mücadelede Ulusal Politika ve Strateji Belgesi'nin Uygulanması İçin (2010 – 2012) Eylem Planı", Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı Basımevi, Ankara, s.5

maddelerin tedavi dışı dozlarda ve tedavi dışı amaçlarda kullanılması, ayrıca nispeten toplumda kabul gören maddelerden miktar ve sıklık olarak beklenen, kabul edilebilir sınırların dışında kullanım¹² anlamındadır. Diğer bir ifadeyle kötüye kullanım (suis-timal); bir ilaç veya maddenin tedavi amacı dışı kullanılmasıdır¹³.

2.1.4. Madde Bağımlılığı

Bağımlılık, Türkçede oldukça geniş anlamı ifade etmektedir. Kelime kökü olarak bağımlı, Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğünde aşağıdaki anlamlara gelmektedir:

1. Başka bir şeyin istemine, gücüne veya yardımına bağlı olan, özgürlüğü, özerkliği olmayan, tabi;
2. Bir kimseye veya şeye maddi ve manevi yönden aşırı bağlı olan
3. Sigara, uyuşturucu ve benzeri kötü alışkanlıklara aşırı derecede düşkün, müptela¹⁴

Ülkemizde bağımlı deyince akla; sigara, alkol, uyuşturucu, bally, tiner gibi zararlı maddeleri bırakmak istediği halde bırakamayan kişiler gelmektedir. Bağımlı kişi, bağımlılık oluşturan maddelerden her hangi birini veya birkaçını çeşitli yollarla vücuduna alma konusunda önüne geçilemez bir istek ve ihtiyaç duyan, şartlar ne olursa olsun onu kullanmayı sürdüren kişidir.

Bağımlılık ise kişinin kullandığı maddeyi birçok kez bırakma girişiminde bulunmasına rağmen bırakamaması, giderek madde dozunu arttırması, kullanmayı bıraktığında yoksunluk belirtilerinin ortaya çıkması, zararlarını görmesine rağmen madde kullanmayı sürdürmesi, zamanının büyük bölümünü madde arayarak geçirmesi durumudur¹⁵.

Bağımlılık bir süreçtir. Bir anda kişinin *ben bağımlı oldum* veya *bağımlı olmak istiyorum* diye tanımlayabileceği bir durum değildir. Bağımlılıkta kişi bağımlının her türlü kötü durumuna şahit olmasına rağmen sanki kendisi bağımlı olmayacakmış gibi madde kullanımına birçok nedenle başlayıp, daha sonraki süreçte maddenin esiri haline düşmesi durumudur. Bağımlılıkta yoksunluk belirtileri vardır. Yoksunluk, *uzun süre madde kullanımı sonrası madde kullanımı bırakıldığında ortaya çıkan fiziksel ve ruhsal sorunlardır*.

Bunun yanında bir önemli kavram ise madde kullanımı ve bağımlılık kavramlarının alt kavramlarından olan tolerans kavramıdır. Tolerans, *uyuşturucu kullanıcısının*

*aynı etkiyi elde etmek için daha fazla miktarda madde almaya başlamasıdır*¹⁶.

Bağımlılık, kötüye kullanımdan çok daha ciddi bir durumdur. Bağımlılık için daha önceden değer verilen davranışların yerine çok daha büyük bir öncelikle bir veya daha fazla maddenin kullanımının geçmesine neden olan davranış örüntüsüdür. İyileşme ve tekrarlamaya dönemleri ile seyredilebilen kronik bir hastalıktır¹⁷. Bağımlılık uyuşturucu madde kullanımı sorunu içinde önemli bir kavramdır. Uyuşturucu madde tanımları içerisinde bağımlılık kavramının kullanıldığını görmekteyiz.

Bağımlılık bir sendromdur. Amerikan Psikiyatri Birliği tarafından 2007 yılında yayınlanan Psikiyatrik bozuklukların sınıflandırılmasına ilişkin el kitabında (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders - DSM IV) bağımlılığın ölçütleri;

1. Tolerans gelişmesi (istenilen etkiye ulaşmak amacıyla sürekli doz artırma)
2. Madde kesildiğinde yada azaltıldığında yoksunluk belirtileri, (kusma, bulantı, iştahsızlık, uykusuzluk, bitkinlik, halsizlik, karın ve kas ağrısı)
3. Madde kullanımını denetlemek ya da bırakmak için yapılan ama boşa çıkan sürekli çabalar, (başarısız bırakma denemeleri)
4. Maddeyi sağlamak, kullanmak ya da bırakmak için büyük zaman harcama, (zamanının büyük bölümünü madde aramakla geçirme)
5. Madde kullanımı nedeni ile sosyal, mesleki ve kişisel etkinliklerin azalması
6. ya da tamamen sona ermesi,
7. Fiziksel ve ruhsal sorunların ortaya çıkmasına ya da artmasına rağmen madde kullanımının sürdürülmesi

olarak sıralanmıştır¹⁸.

Madde bağımlılığı genelde sosyal uyumsuzluğun bir işaretidir. Suça etkili olabilen sosyal, psikolojik ve diğer karakteristik nedenlerin ekserisi uyuşturucu kullananlar içinde geçerlidir. Uyuşturucu kullanımı sonucunda ortaya çıkan bağımlılık sürecinde belirlenen temel özellikler şunlardır¹⁹:

- Madde sağlama ve kullanma için duyulan istek/gereksinim,
- Alınan dozu arttırma eğilimi,
- Psikişik ve/veya fiziki bağımlılık,
- Kişinin kendine / topluma zarar verici etkisidir.

Yoksunluk belirtileri; tutku yapan madde alındığında kaybolan bir dizi psikolojik, fiziksel ve klinik belirtilerine denmektedir²⁰:

12 KOMDB. Kaçakçılık ve Organize Suç Terimleri / Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Rehberi V. EGM – KOMDB Yayınları, Yayın No:2002/4, Ankara, 2002, s.169

13 Pınarcı, M., Uyuşturucu Narkotik Madde Bilgileri. Özel Güvenlik Mevzuatı ve Hizmetleri, Kaygısız, M. (Ed.) Adalet Yayınevi, Ankara, 2005, s.375

14 www.tdk.gov.tr

15 Ögel, K., Bağımlılığı Önleme Anne Baba Öğretmenler için Kılavuz. IQ Yayıncılık, İstanbul, 2001, s.17

16 Noyan, H. D., Uyuşturucu Madde Bilgileri. Özel Güvenlik Temel Eğitimi Kursiyer Yardımcı Ders Notları. Lebib Yalkın Yayınları, İstanbul, 2005, s.376

17 Kalyoncu, O. A., Plastik Düşler; Kapital yayınları, İstanbul, 2010, s.49

18 Ögel, K., İnsan, Yaşam ve Bağımlılık Tartışmalar ve Gerçekler. IQ Yayıncılık, İstanbul, 2001, s.51

19 Yücel, M. T., Kriminoloji. Afsar Matbaacılık, Ankara, 2008, s.184

20 Pınarcı, M., Uyuşturucu Narkotik Madde Bilgileri. Özel Güvenlik Mevzuatı ve Hizmetleri, Kaygısız, M. (Ed.) Adalet Yayınevi, Ankara, 2005, s.375

2.1.5. Psikolojik (Psşik/Ruhsal) Bağımlılık

Psikolojik bağımlılık, kişinin dışarıdan aldığı ilaç ya da uyuşturucu maddelerin yarattığı ruhsal etkiyi yeniden yaşamak için güçlü bir isteğin olduğu durumdur. Ruhsal bağımlılık²¹;

- *İlacın ve maddenin yeniden alınmasında güçlü istek duyulması,*
- *İlacın miktarının artırılmasına gerek duyulmadan kullanılması,*
- *Kullanılan ilaca ya da maddeye bağlı zararlı etkilerin çoğunlukla kişisel sınırlar içinde kalması*

özellikleri gösterir.

Psikolojik bağımlılık bir durumu ifade eder. Bu durum, zihinsel temelde olup kişinin, uyuşturucu madde kullanarak baskılardan kurtulmak, gerçeklerden uzaklaşarak kendini iyi hissetmek, sıkıntılardan derlerden kurtulmak, dünyayı toz pembe görmek istemesi şeklinde ortaya çıkar. Belirli bir madde kullanımıyla bunların gerçekleşmesi, sonraki kullanımlar için güdülenme oluşturur. Bağımlılık sonrasında kişi, uyuşturucu kullanmadığı zaman hayatın kendisine zindan olacağı duygusuna kapılır. Uyuşturucu kullandıktan sonra ise her sorunun üstesinden gelebileceğini düşünür. Kullanılan uyuşturucunun türüne göre psikolojik bağımlılık yapma etkisi değişmektedir²². Ruhsal bağımlılıkta kişi üzerinde maddeyi yada ilacı bulamadığı durumlarda bir takım ruhi huzursuzluk, sinirlilik hali ve asabiyet türü davranışlar görülür²³.

2.1.6. Fiziksel (Fizyolojik) Bağımlılık

Fiziksel bağımlılık, kişilerin kullandığı uyuşturucu madde ya da ilacın vücut için bir şekilde karşılanmasının gerekli olduğu, uyuşturucunun ihtiyaç haline geldiği durumu ifade eder. Bu ihtiyaç karşılanmadığı zaman bireyde *yoksunluk/çekilme* belirtileri görülür. Başlangıçta ihtiyaç duyma süresi uzun ve alınan miktar az olduğu halde, giderek kullanma süresi sıklığı azalır ve alınan miktar artar. Öyle bir hale gelir ki fiziksel bağımlı olan bir kişide maddesiz yaşam süremez hale gelir²⁴.

Fiziksel bağımlılıkta, merkezi sinir sisteminde kullanılan ilaca ya da uyuşturucu maddeye karşı bir uyum gelişir. Sinir sistemi hücrelerinin işlevlerinin sürdürülebilmesi için söz konusu ilacın ya da maddenin gerekli olduğu kabul edilir. ***Yoksunluk belirtisi ise kullanılan maddenin kesilmesi ya da azaltılması sonucu ortaya çıkan***

21 Ögel, K., *Bağımlılık Önleme Anne Baba Öğretmenler için Kılavuz*. IQ Yayıncılık, İstanbul, 2001, s.17

22 Seven, E. ve Karakuş, O., *Uyuşturucu Maddeler. Özel Güvenlik Temel Eğitimi Ders Kitabı*, Dörtbay Yayıncılık, Ankara, 2007, s.538

23 Özyazıcı, A., *Alkollü İçkiler Sigara ve Madde Bağımlılığı*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Yayın No:363, Ankara, 2007, s.160

24 Sevil, H. T., *Uyuşturucu Bağımlılığı*, Sabev Yayınları, Yayın No:3, Ankara, 1998, s.63

*ruhsal ve bedensel belirtilerdir. Madde azaltımı ya da kesilmesinde yoksunluk belirtileri ortaya çıkmıyorsa fiziksel bağımlılıktan söz edilemez*²⁵.

Fiziksel bağımlılık sürecinde madde bağımlıları bir yandan maddenin tesiri altında kendilerine, ailelerine ve çevreye zarar verirken diğer yandan da ihtiyaç duyduğu uyuşturucu maddeyi temin için çeşitli suçlar dâhil birçok olumsuz davranış işler hale gelmektedir. Tablo 2.1'de bazı uyuşturucu maddelerin kullanımları halinde oluşan bağımlılık düzeyleri gösterilmiştir²⁶.

Tablo 2.1:Uyuşturucu Maddelerin Psikolojik ve Fiziki Bağımlılık Düzeyleri

	Psikolojik Bağımlılık Düzeyi	Fiziksel Bağımlılık Düzeyi
Amfetaminler	Yüksek	var
Kokain	Yüksek	var
Kafein	Düşük	var
Nikotin	Yüksek	-
Morfin	Yüksek	var
Eroin	Yüksek	var
Metadon	Yüksek	var
Kodein	Yüksek	var
Esrar	Düşük	-
LSD	Düşük	-

2.2. UYUŞTURUCU MADDELERİN SINIFLANDIRILMASI

Çalışmamızda uyuşturucu maddelerin sınıflandırılması yapılırken son yıllarda ülkemizde sık görülen eroin, esrar ve sentetik uyarıcı hap kullanımı nedeniyle bu üç maddenin üzerinde ayrıntılı olarak durulmuştur. Uyuşturucu maddeler uluslararası hukukta ve ulusal hukukta yasaklanmış olup, uyuşturucu madde ticareti bir insanlık suçu olarak kabul edilmiştir. Uyuşturucu maddeleri tanımak uyuşturucu madde kullanımını, bağımlılığını daha iyi anlamak ve sorunun çözümüne yönelik yapılması gerekenleri belirlemek açısından önem arz etmektedir. Uyuşturucu maddeler:

1. *Merkezi Sinir Sistemini Yavaşlatanlar (Depresanlar)*
2. *Merkezi Sinir Sistemini Uyarımlar (Stimulanlar)*
3. *Duyuların Bozulmasına Sebep Olanlar-Hayal Gösterenler (Halusinojenler)* olarak üç ana başlık altında toplanmıştır. Sınıflandırma, tabii ve sentetik olarak uyuşturucunun insan üzerindeki fiziki ve psikolojik zararları ve elde edildikleri kaynaklar açısından yapılmaktadır. Uyuşturucu ve uyarıcı madde sınıflandırmaları aşağıda tablo halinde gösterilerek tanımlamaları yapılmıştır.

25 Köknel, Ö., *Bağımlılık-Alkol ve Madde Bağımlılığı*, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1998, s.18

26 Pınarcı, M., *Uyuşturucu Narkotik Madde Bilgileri. Özel Güvenlik Mevzuatı ve Hizmetleri*, Kaygısız, M. (Ed.) Adalet Yayınevi, Ankara, 2005, s.375-376

Tablo 2.2: Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Sınıflandırmaları	
Merkezi Sinir Sistemini Yavaşlatanlar (Depresanlar)	
A.Tabii Uyuşturucular	B.Sentetik Uyuşturucular
1.Afyon 2.Morfin 3.Eroin 4.Kodein	1.Barbituratlar 2.Trankilizanlar
Merkezi Sinir Sistemini Uyarıcılar (Stimülanlar)	
A.Tabii Uyuşturucular	B.Sentetik Uyuşturucular
1. Kokain 2. Crack	1.Amfetaminler 2.MDMA (Ecstasy) 3. Captagon
Duyuların Bozulmasına Sebep Olanlar (Halusinojenler)	
A.Tabii Uyuşturucular	B.Sentetik Uyuşturucular
1.Esrar 2.Marihuana 3.Meskalin	1.LSD 2.İnhalants (Uçucular)

2.2.1. Merkezi Sinir Sistemini Yavaşlatanlar (Depresanlar)

Merkezi sinir sistemini yavaşlatıcı etkide olan uyuşturucular, tabii ve sentetik olarak iki kısma ayrılmıştır.

2.2.1.1. Tabii Uyuşturucular

Tabii uyuşturucular başlığı altında afyon, morfin, eroin ve kodein maddeleri tanımlanarak, bu maddelerin insan üzerindeki zararlı etkilerine yer verilmiştir.

Afyon (Opium)

Afyon, Kaçakçılık ve Organize Suç Terimleri sözlüğünde²⁷; “*haşhaş kozasının çiğzilmesi suretiyle, akan süt gibi beyaz öz sudan elde edilen ve tıbbî amaçlı olarak da kullanılan uyuşturucu madde*” olarak tanımlanmıştır. Afyon yutarak, çiğnenerek alınabileceği gibi sigara ile de içilebilmektedir. Hangi şekilde kullanılırsa kullanılsın aynı tesiri göstermektedir. Başlangıçta var olan ağrıları azaltmakta, üzüntüler kaybolmakta, sıkıntılar geçmekte ve geçici bir keyif hali başlamaktadır. **Afyonkeşler bu keyif haline balayı demektedirler. Fakat bu keyif hali çok kısa sürmektedir. Ardından mide bulantısı, baş dönmesi, renk solması, kalp ve solunum yavaşlaması hali ile birlikte zehirlenme hali baş göstermektedir.** Afyon çok miktarda ve birden alınmışsa, içen kimseyi komaya sokmakta ve ölüm tehlikesi belirlemektedir.

Morfin

Afyondan ya da doğrudan haşhaş bitkisinin çiçeğinin kurutulmuş kapsüllerinden kimyasal yollarla elde edilen, afyonun içerisinde %10 oranında bulunan en önemli alkoloittir. Tıpta kullanılan haline morfin, eroin yapımında kullanılan ve afyon salkızının sıcak su içerisinde eritilerek organik atıklardan ayrıştırıldıktan sonra ortaya çıkan toza ise *bazmorfin* denir. **En büyük etkisi merkezi sinir sistemi üzerindedir. Vücuda alındığında geçici bir uyarılma olur, daha sonra sinir sistemi felç olur.** Kullanıma devam edilmesi halinde kolaylıkla bağımlı haline gelinir. Morfin tarihten günümüze tıp alanında da kontrollü olarak kullanılmaktadır.

Eroin

Eroin, bazmorfinin asetik anhidrit maddesiyle çeşitli kimyasal işlem ve süreçlerden geçirilmesi sonucu elde edilen uyuşturucu maddeye denir. Genellikle açık kahve rengine ince toz halindedir. Kristal hali de görülmektedir. İlk kez 1908 yılında bulunan eroin, doğrudan merkezi sinir sistemini etkileyen yıpratıcı, çökertici olumsuz etkileri nedeniyle Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Örgütü önerisiyle dünya genelinde bir çok ülkede üretimi ve tüketimi yasaklanan bir maddedir. Eroin, ham maddesi olan morfinden dört-beş kat daha etkilidir ve altı kat daha zehirlidir. Eroinin vücuda alınmasıyla, beyin salgıladığı “*endorfin*” adlı enzim etkilenmektedir. *Endorfin, beyinde sinirler arası iletişimi ve bağlantıyı sağlayan, fiziksel ve ruhsal ağrılara karşı dayanıklılığı temin eden bir maddedir.* Eroin vücuda girdiğinde hormonal denge bozulur. Eroinin etkisi geçince yoksunluk belirtileriyle bedensel acılar artar ve vücut ağrıların geçmesi için tekrar eroin ihtiyacı ortaya çıkar. Bu etkileşim ömür boyu kullanım ve bağımlılık riskini ortaya çıkarmaktadır²⁸. Saf halde iken beyaz olan eroindeki bu renk farklılıkları, içerisinde bulunan katkı maddelerinin yoğunluğuna göre değişir. Katkı maddesi olarak sağlıksız ve tehlikeli maddelerin katıldığı, fare zehri olarak bilinen zehirli ilacın katıldığı dahi görülmüştür. Eroin, uyuşturucu maddeler arasında bağımlılık düzeyi en yüksek ve tehlikeli uyuşturucu çeşitleri arasındadır. Bir defa kullanımında dahi bile alışkanlık ve bağımlılık yapabilmektedir. Buruna çekilmek suretiyle kullanılır. Alışkanlıkla birlikte damara enjekte ile kullanılır. **Öldürücüdür, beyaz ölüm olarak da adlandırılır**²⁹. Eroinin *balayı* dönemi çok kısa sürer; birkaç gün ile birkaç hafta kadardır. Bu sırada şiddetli bağımlılık oluşur. *Tolerans gelişir. Kişi artık eroini zevk almak için değil, 3-4 saatlik aralarla krize girmemek için alır. Tolerans gelişmesi sonucu, bağımlının kullandığı miktar da gittikçe artar. Eroin, libidoyu ve seksüel performansı deprese eder. Cinsel istek sıfırdır, ereksiyon ve ejakülasyon olmaz. Zamanla karakter yıkılması olur. Doğru ile yanlış,*

27 KOMDB. Kaçakçılık ve Organize Suç Terimleri / Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Rehberi V. EGM – KOMDB Yayınları, Yayın No:2002/4, Ankara, 2002, s.7

28 Sevil, H. T., *Uyuşturucu Bağımlılığı*, Sabev Yayınları, Yayın No:3, Ankara, 1998, s. 40

29 Pınarcı, M., *Uyuşturucu Narkotik Madde Bilgileri. Özel Güvenlik Mevzuatı ve Hizmetleri*, Kaygısız, M. (Ed.) Adalet Yayınevi, Ankara, 2005, s.387

faydalı ile faydasız ayırt edemezler. Artan masraflarını karşılamak için kendilerine yeni pazarlar ararlar ve bu amaçla arkadaşlarını da eroine alıştıırırlar. Bu şekilde bağımlılık geometrik bir dizi halinde artar.

Eroin krizi tutanlarda yüz kızarır, göz bebekleri büyür, ağır başlar, burun akıntıları görülür. Saf eroin ani ölümlere neden olduğundan genelde nişasta ile karıştırılarak saflık oranı düşürülür. Burundan çekilmek suretiyle ve damara enjekte edilerek kullanılır. Eroin kesildikten 6-8 saat sonra yoksunluk belirtileri başlar. Belirtiler 2-3 gün içinde en şiddetli hale gelir ve 7-10 gün içinde sonlanır. Ancak bazı belirtiler 6 ay kadar sürebilir³⁰.

Eroin yoksunluk belirtilerinin çok şiddetli görüldüğü uyuşturucu maddedir. Eroin alındıktan 6 saat sonra dayanılmaz şekilde eroin kullanma isteği duyulur. **Eroinin yoksunluk belirtileri**³¹;

- Kusma, bulantı, göz yaşarması,
- Göz bebeklerinde büyüme, tüylerde ürperme, esneme, terleme,
- Yüksek ateş, ishal, dermansızlık ve şiddetli uykusuzluk,
- Kas ve kemik ağrıları, sindirim borusu krampları,
- Yemekten kesilme,
- Sıkıntı, gerginlik, sinirlilik, bunalım durumları şeklinde

kendini gösterir.

Eroin kullanıcıları yoksunluk belirtilerini yaşamamak için sürekli eroin kullanıcılarını arayıp bulma, onlarla arkadaşlık etme, dostluk kurma ve beraber olma güdüsü bulunur.

Eroin, yüksek derece bağımlılık yapıcı bir maddedir. Kimi durumlarda birkaç denemeden sonra kişi bağımlı hale gelir. Bağımlı olduktan sonra eroin temini için kişi her türlü yolu dener. Örneğin annesinin babasının cebinde bulunan parayı habersiz alma, evdeki eşyaları satma, cep telefonu, saat vb. kişisel eşyalarını satma, basit hırsızlık suçları işleme gibi. Eroin bağımlısı, madde kullanımı sonrası çok kötü koku yayar. Sudan ve yıkanmaktan kaçınır, maddenin esiri haline gelir. Enjekte yöntemini kullanan eroin bağımlılarında enjektörün birden fazla kullanılması ve birden fazla bağımlının aynı enjektörü kullanması sonucu **aids, hepatit türü ve enfeksiyonel hastalıklar** baş gösterir. Eroin kullanıcılarının genellikle ev ortamı, metruk yer ve cami tuvaletleri gibi kapalı ve hijyen olmayan ortamları uyuşturucu kullanmak için seçtikleri bilinmektedir. Bağımlılar bir süre sonra vücutlarında enjekte edecek damar yolu bulamaz hale gelirler. Damara enjekte edilerek eroin kullanımı sonucu oluşun enfeksiyon kalp kapakçıklarına ulaşarak, kapakçıklar etrafında birleşir. Enfeksiyonun artması sonucu buradan bütün vücuda yayılarak felç, ağır dönemlerinde

30 Ögel, K., *İnsan, Yaşam ve Bağımlılık Tartışmalar ve Gerçekler*. IQ Yayıncılık, İstanbul, 2001, s. 40

31 Sevil, H. T., *Uyuşturucu Bağımlılığı*, Sabev Yayınları, Yayın No:3, Ankara, 1998, s. 41

ölüme yol açabilir. Eroin kullanıcıları sonu ölüme kadar giden bir girdabın içerisinde olduklarını fark edemezler.

Eroin kullanımının vücuda etkileri aşağıdaki gibi özetlenebilir³²:

- Merkezi sinir sistemini direkt etkiler.
- Hareket ve konuşmada yavaşlama olur.
- Gevşeme ve sıcaklık hissi verir.
- Yüzde kırmızılık ve gözbebeklerinde küçülme olur.
- Beslenme yetersizliği ve buna bağlı kabızlık olur.
- Çok şiddetli yoksunluk belirtileri olur.
- Şiddetli kas ağrıları ve kramplar görülür.
- Uykusuzluk, gözde yaşarma, burun akıntısı, ishal durumu yaşanır.
- Solunum ve görme kabiliyetinde yavaşlama etkileri.

Yüksek dozda eroin alımı da ölümle sonuçlanabilir. Bu ölüm solunumun baskılanması sonucu oluşur.

Yüksek doz eroin alımı ile ortaya çıkan belirtiler şunlardır;

- Yanıtsızlık,
- Yavaş solunum,
- Beden ısısında azalma,
- Tansiyon düşüklüğü,
- Kalp atımlarında yavaşlama,
- Koma ve ölümlerdir³³.

Türkiye uluslararası eroin trafiğinde Balkan Rotası üzerinde bulunmaktadır. Ülkemize eroin girişi başta Ağrı – Gürbulak ve Hakkari – Esendere sınırları ile İran'a sınırı olan illerimizden olmaktadır. Eroin Türkiye topraklarına girdikten sonra ülkemiz içerisinde birçok farklı güzergah ile Batı illerimize sevk edilmektedir³⁴.

Kodein

İlk olarak 1832 yılında Babiquet tarafından afyondan ayrıştırılan kodein, bir metil morfin ve afyonda %0,5 oranında bulunan olan bir alkoloittir. Beyaz renkli, kokusuz ve acımsı bir tattadır. Toz veya tablet halinde yapılabilir. Kodein, etkili bir öksürük giderici ve ağrı kesicidir. Ağrı kesici olarak etkisi morfine göre onda birdir. Bağımlılık için uzun bir süre çok miktarda alınması gerektiği için kodein bağımlısına çok ender rastlanmaktadır.

32 Noyan, H. D., *Uyuşturucu Madde Bilgileri. Özel Güvenlik Temel Eğitimi Kursiyer Yardımcı Ders Notları. Lebib Yalkın Yayınları*, İstanbul, 2005, s.363

33 Ögel, K., *İnsan, Yaşam ve Bağımlılık Tartışmalar ve Gerçekler*. IQ Yayıncılık, İstanbul, 2001, s.39

34 KOMDB-TUBİM, 2011 Türkiye Uyuşturucu Raporu. *KOMDB/TUBİM Yayınları*, Ankara, 2011, s.13

2.2.1.2. Sentetik Uyuşturucular

Merkezi sinir sistemini yavaşlatan sentetik uyuşturucu maddeler barbituratlar ve trankilizanlardır.

Barbituratlar

Uyku ilaçlarının yapımında kullanılan kimyasal bir madde olan barbitüratlar, eroin ve morfin gibi fiziksel bağımlılığa yol açabilir. Genellikle uyuşturucu madde bağımlısı gençler, kullandıkları maddeyi kullanamadıkları zaman barbitürat almaya başlar, çoğunlukla ağızdan tablet halinde kullanılır. *Bağımlılığında dalgınlık, dikkat bozukluğu, çırpınma nöbetleri ve beyine verdiği zarar sonucu intihar vakaları görülür. Yoksunluk belirtileri gözlenir*³⁵.

Trankilizanlar

Uzun süre dikkatini odaklaştırabilmek ve uyanık kalabilmek, uzun saatler çalışabilmek ve zinde kalabilmek için veya değişik amaçlarla başvuru alan ilaçlardır. Tıpta yatıştırıcı ilaçlar gibi uyuşturucu ilaçların da doktor kontrolü altında, belirli hastalıklarda kullanılması tıp biliminde değerlendirilmektedir. Ancak trankilizanların bilinçsiz bir şekilde, beyni uyardığı, kişileri daha uyanık ve dikkatli hale getirdiği gerekçesi ile alınan uyarıcıların bağımlılık meydana getirdiğinin saptanması üzerine 1971'den sonra, denetim altına alınması gereken ilaçlardan olduğu kabul edilmiştir³⁶.

2.2.2. Merkezi Sinir Sistemini Uyarıcılar (Stimülantlar)

Merkezi sinir sistemini uyarıcı etkide olan uyuşturucular tabii ve sentetik olarak ikiye ayrılmaktadır.

2.2.2.1. Tabii Uyuşturucular

Tabii uyuşturucular başlığı altında kokain ve crack yer almaktadır.

Kokain

Kokain koka bitkisinin yaprağından özel işlemler sonucu laboratuvarlarda üretilen bir uyuşturucu çeşididir. Koka bitkisi özellikle Güney Amerika ve Kolombiya ülkesinde yetişmektedir. Güney Amerikalı halklar tarih boyunca koka yaprağını çiğneyerek ağrı kesici olarak kullanmışlardır. Uyuşturucu olarak üretilen kokain beyaz renkli, toz halindedir. Burundan çekme yöntemiyle, enjekte ile zerk ederek ve sigara gibi içilerek kullanılmaktadır. Kokain bağımlılık yapıcı uyarıcı nitelikli uyuşturucu

35 Sevil, H. T., *Uyuşturucu Bağımlılığı*, Sabev Yayınları, Yayın No:3, Ankara, 1998, s.54

36 (Kasatura, 1998:103

maddedir. Uyarıcı özelliği nedeniyle heyecan, konuşkanlık, zindelik duygusu yaratır. İlk alındığında mutluluk ve hoşlanma gibi gelen dönem daha sonra baş ağrısı, baş dönmesi, kusma, tedirginlik, davranış bozukluğu, şüphe ve korku duyguları oluşur. Bir kez kullanımda bile kokainin bağımlılık yaptığı görülmüştür³⁷.

Merkezi sinir sistemini etkileyen kokain burun yoluyla alındıktan sonra merkezi sinir sistemini uyarır. Kan basıncı, kalp atışları ve solunum hızlanır. Cinsel duygu artar. Aşırı neşe ve taşkınlık hali yapar. *Kullanıcı deri altında böcekler, kurtlar yürüdüğünü hisseder*. Şiddetli kullanımında etkisi 30-60 dakikada geçtiği için kişi tekrar kullanmak ister. Kokain beyin damarlarında tıkanma, beyin kanaması, epilemi ve mykord enfarktüsüne neden olabilir. Bunun sonucu solunum durabilir, ölüm meydana gelebilir³⁸.

Kokainin insan vücudu üzerindeki zararlı etkileri aşağıdaki gibi özetlenebilir³⁹:

- Merkezi sinir sistemi üzerinde uyarıcı etkisi,
- Yoksunluğun yanı sıra ruhsal çöküntü,
- Halüsinasyon görme,
- Halsizlik, güçsüzlük, vücut ısısında azalma,
- Çok uyuma ve mutsuzluk hali,
- Nabız ve tansiyonda aşırı yükselme,
- Geçici olarak aşırı zindelik,
- Burun kanamaları,
- Beyin damarlarında tıkanma, beyin kanaması,
- Cinsel iktidarsızlık,
- Migren tipi baş ağrıları,
- Yüksek derecede bağımlılık yapıcılık.

Ülkemizde kokain kullanımı ve bağımlılığı görülmektedir. Kokain eroin, esrar ve uyarıcı haptara nispeten daha pahalı bir uyuşturucu çeşididir. Güney Amerika'dan ülkemize genellikle kuryeler aracılığıyla küçük miktarlarla getirilmektedir. Hava yolu, karayolu ve deniz yolunu kullanan kuryeler ülkemize yasal ve yasa dışı yollarla girmektedir. *Kokain pahalı bir uyuşturucu madde çeşididir. Bu nedenle bağımlı kişilere fiziksel, ruhsal ve çevresel zararlarının yanında çok ciddi ekonomik zararda vermektedir*.

Crack (taş)

Kokainin sigara gibi içilebilir küçük parçalar halindeki formuna verilen addır. Crack kokain HCl'nin (hidroklorür) amonyak, sodyum bikarbonat (pişirme sodası)

37 Sevil, H. T., *Uyuşturucu Bağımlılığı*, Sabev Yayınları, Yayın No:3, Ankara, 1998, s.45

38 (Kasatura, 1998:104

39 Noyan, H. D., *Uyuşturucu Madde Bilgileri*. Özel Güvenlik Temel Eğitimi Kursiyer Yardımcı Ders Notları. *Lebib Yalın Yayınları*, İstanbul, 2005, s. 363

ve suyla karıştırılması, ısıtılarak kokainalkoloidinbaz karışımının tuzunun (hidroklorid) ortaya çıkarılması sonucunda elde edilir. Crack tanımı, karışımın yakılarak içildiğinde çıkan kırılma seslerinden ortaya çıkmıştır. Crack yakılarak içilir. Tütün ve nargileyle kullanılır. Kullanıcılar ve satıcılar arasında *taş* ismiyle bilinir. **Eroin ve kokain bağımlılığından en az 3 kat daha ağırdır. Burun yolu ile alındığında, 10 saniyeden daha az bir sürede beyine ulaşır. Bu madde etkisi açısından kokainden en az 10 kat daha hızlı ve ölümcüldür.** Sürekli kullanıldığında uykusuzluk, sinir bozuklukları, çok ciddi paranoya, şizofreni, cinayet veya intihara kadar götüren stress yapar. Kullanıcı çok hareketli, aktif, sinirli ve kızgın olur. Boğuk seslilik, bronşit ve diğer solunum problemlerine yol açar. İştahsızlık sonucu kilo kaybına neden olur. Beynin biyokimyasal yapısını bozar ve bütün uyuşturucu maddelerden daha çabuk bağımlılık meydana getirir.

2.2.2.2. Sentetik Uyuşturucular

Sentetik uyuşturucular başlığı altında amfetamin, ecstasy ve captagon isimli maddelerin tanımlamaları yapılarak insan üzerindeki etkilerine yer verilmiştir.

Amfetaminler

Amfetamin, insan vücudunun salgıladığı adrenalin hormonuna çok benzeyen sentetik aminleri kapsar. Amfetaminler 1933-38 yılları arasında işçilerin daha hızlı ve güçlü çalışmalarını sağlamak için kullanılmış, saldırganlığı artırdığı için ise savaşlarda askerlere kullanılmıştır. Amfetaminler aşırı bağımlılık yapan uyuşturucu grubundadır ve vücudun direnç göstermesi nedeniyle sürekli doz artışı ihtiyacı ortaya çıkarır. Merkezi sinir sistemini uyararak iştah keser, yoğun terleme, hızlı konuşma, şaşkınlık, uzun süreli kullanımlarda intihar girişimi, bazen paranoid şizofreniyi andıran *amfetamin psikozu* görülebilir⁴⁰.

Ecstasy

Kimyasal adı 3, 4, methylene-dioxymethamphetamine (MDMA) olan ecstasy bir amfetamin türevidir. Merkezi sinir sistemini etkiler, eğlence hapi olarak bilinir. Ecstasy alındıktan kısa süre sonra kişinin görsel, işitsel ve dokunsal algıları ve vücut ısısı artar. Tek kullanıldığı gibi eğlence ortamlarında alkol ile birlikte de alınır. **Bağımlılık yapıcıdır.** Uzun süre kullanımına bağlı olarak bilişsel yetilerde bozulma, aşırı kullanımında ise kas yıkımı, yüksek ateş, vücutta su kaybı ile oluşan çoklu organ yetmezliği sonucu ölüme neden olabilir *Ecstasy de tolerans gelişmektedir.* Kullanıcı sürekli dozu artırma ihtiyacı duyar, daha sık kullanmaya başlar. Ecstasy kullanıcıları

40 Sevil, H. T., *Uyuşturucu Bağımlılığı*, Sabev Yayınları, Yayın No:3, Ankara, 1998, s. 50

amfetamin ve kokain kullanıcılarına benzeyen zihin karışıklığı, intihar, paranoya, ağır endişe durumu ve depresyon gibi sorunlar yaşar⁴¹.

Ecstasynin insan vücudu üzerindeki zararlı etkileri aşağıdaki gibi özetlenebilir⁴²:

- *Enerji artışı, canlılık ve algılamada artma olur.*
- *Uykusuzluk ve geçici paranoyaya neden olur.*
- *Aşırı kuşkuculuk yapar.*
- *Aşırı hareketten dolayı vücutta su kaybı yapar.*
- *Kalp rahatsızlığı ve yüksek tansiyona neden olur.*
- *Sara hastalığı olanlarda çok ciddi yan etkileri vardır.*
- *Böbrek ve karaciğer üzerinde yan etkileri vardır.*
- *Ağız kuruluğu, iştah kaybı ve terleme yapar.*
- *Kalp hızında ve basıncında artış meydana gelir.*
- *Koordinasyon bozukluğu ve solunum yetmezliğine neden olur).*

Avrupa ülkelerinde özellikle Hollanda ve Belçika ülkelerinde üretimi yasa dışı yollardan yapılmakta ve yasadışı yollardan ülkemize girişi olmaktadır. Ecstasy sentetik uyarıcı çeşididir. Eroin ve esrar bağımlılarının bu maddeyi değişik zamanlarda kullandıkları bilinmektedir. Çoklu kullanımı çok tehlikelidir. Ecstasy, eğlence mekanları ile ilişkilendirilse de ülke içerisinde sokakta satışı yaygınlaşmaktadır. *Ecstasy'nin sokak satışı tabletsiz açık halde yapılmakta ve üzerindeki kendine has ibarelerden maddenin cinsi anlaşılmaktadır.*

Captagon

Captagon sentetik bir uyuşturucu türüdür. Almanya'da bir dönem yasal olarak üretilen bu maddenin üretimi suüstimalin artması üzerine durdurulmuştur. Üretimin durdurulması ile birlikte yasal olmayan yollardan, yüksek kazanç elde etmek için çeşitli ülkelerde kaçak yollardan üretilmeye başlanmıştır. Etken maddesi fenetylilinedir. İç içe geçmiş "C" harfi hap üzerindeki simgesidir. Genellikle açık kahverengi renklidir. **Bağımlılık yapıcı özelliği mevcuttur.** Türkiye captagon kaçakçılığında hem transit hem de pazar olarak etkilenmektedir. Ortadoğu ülkelerinde kullanımı yaygındır. Suriye üzerinden Türkiye'ye giriş yapmakta ve iç pazarda dağıtılmaktadır.

2.2.3. Duyuların Bozulmasına Sebep Olanlar (Halusinojenler - Hayal Gösterenler)

Duyuların bozulmasına sebep olan uyuşturucu maddeler tabii ve sentetik olarak ikiye ayrılmaktadır.

41 Tarhan N. ve Nurmedov S., *Bağımlılık Sanal veya Gerçek*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2011, s.212

42 Noyan, H. D., *Uyuşturucu Madde Bilgileri. Özel Güvenlik Temel Eğitimi Kursiyer Yardımcı Ders Notları. Lebib Yalkın Yayınları*, İstanbul, 2005, s. 363

2.2.3.1. Tabii Uyuşturucular

Tabii uyuşturucular esrar, marihuana ve meskalin adında üç maddeden oluşmaktadır.

Esrar

Esrar, botanikteki adı *cannabissativa* olan kenevir bitkisinin ezilmiş ve kurutulmuş ince dal, yaprak ve çiçeklerinin küçük parçalara ayrılması ile elde edilen, etkin maddesi THC (tetrahydrocannabinol) olan halüsinojenik etkiler gösteren maddedir⁴³. THC kullanımından sonra vücutta çözünür ve haftalarca vücutta kalır. Esrarın zararlı yan etkileri, koordinasyonda azalma, akciğer epiteli, üreme organlarında tahribat, yüksek enfeksiyon riskidir. Esrar kullanımı sonucu ortaya çıkan sorunlar açıklanamayan davranış değişikliği, sosyal ilişkilerde değişiklikler, okulda, işte başarısızlık ile hafıza ve muhakeme yeteneğinin azalmasıdır.

Esrar, hem antik hem de modern çağın uyuşturucu maddesidir. Esrar, hintkenevirinin (*cannabisindica*) uç yapraklarından ve tohumundan elde edilir. Ortalama 1 metre boyu olan hintkeneviri Mayıs, Haziran aylarında ekimi yapılır, ekim ayında hasadı yapılır, dişi hintkenevirinin hasat edilerek kurutulmasıyla esrar elde edilmiş olur. Hint keneviri her ortamda yetişebilen bir bitkidir. *Hint kenevirinin ekimi izin verilen alanlar dışında 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkındaki Kanunla düzenlenmiştir*. Bu nedenle yasa dışı ekimler dağlık alanlarda ve arazilerde, kolluk kontrolünün güç olduğu bölgelerde, ikamet balkonları ve damlarında yapılmaktadır.

Esrar üretilmesi ülkemizde yasak olmasına rağmen özellikle kırsal kesimlerde yasadışı olarak üretilen hintkeneviri bitkisinden esrar üretildiği görülmektedir. **Esrar, ülkemize özgü bir uyuşturucudur.** Etkinlik derecesi bakımından alkolden daha güçlü bir uyuşturucu olup, fiziksel bağımlılık yapma özelliği olmamasına rağmen diğer uyuşturucu alışkanlıklarına başlamada köprü görevi görmektedir. Esrar kullanımıyla başlayan tutsaklık, sentetik uyuşturucular, afyon ve türevlerine kadar uzanabilmektedir⁴⁴.

Esrar maddesine, halk arasında özellikle göç alan kenar semtlerde esrar kullanımına bağımlılık düzeyi düşük olması gerekçe gösterilerek tolerans gösterildiği görülmekte, esrar için; *sigara, ot, demlenmek* gibi tabirler kullanılarak esrar kullanımı hafife alınmaktadır. Esrarın insan üzerinde birçok olumsuz etkisi bulunmakta, kullanımı ve sonrasında insan dengesi bozulmaktadır.

Esrar kullanımı sonrası, esrarın tesiri altındayken kullanıcıda aşağıdaki belirtiler ortaya çıkmaktadır:

- *Gereksiz yere güler, aşırı neşelidir. Bazen de bunun tam aksine korkulu ve içine kapanıktır.
- *Denge kaybı vardır, sersemlemiş bir haldedir.
- *Gözleri kanlı ve kırmızıdır.
- *Refleksleri yavaşlamıştır.
- *Yakın geçmişte olup bitenleri hatırlamakta güçlük çeker.
- *Esrarın etkisi geçtikten sonra ise;
- *Uyku hali,
- *Aşırı yorgunluk, tembellik hissi,
- *Huzursuzluk durumları.

Esrar kullanımına bağlı duygu-düşünce bozuklukları son yıllarda psikiyatristlerin sıkça görmeye başladığı bir durumdur. Özellikle uzun süre kullanımlarda halüsinasyon, duygusal gerginlik, bilinç bulanıklığı ve varsanılardan oluşan tehlikeli tablolar gelişmektedir⁴⁵.

Genel olarak esrarın insan vücudu üzerindeki zararlı etkileri aşağıdaki gibi özetlenebilir⁴⁶:

- Mizacı, davranışları ve düşünceleri olumsuz etkiler.
- Beyinsel bağlantılarda kopukluk yapar.
- Reflekslerde bozukluk yapar.
- Dikkati dağıtır.
- Paranoya ve muhtemelen psikoza yol açar.
- Yüksek dozda hayal görmeye neden olur.
- Bronşit ve akciğer kanseri riskini artırır.
- Uykulu hal yaratır.
- Hafıza kaybına neden olur.
- Kalp hastalığı olanlarda çok ciddi yan etkileri vardır.
- Ağız ve boğazı kurutur.
- Kanlı gözler meydana gelir.
- Erkeklerde sperm sayısında azalma ve kısırlık meydana getirir.
- Kadınlarda testosteron düzeyinde artış ve kısırlık riski yapar.
- Unutkanlıklara yol açar, refleksleri ve koordinasyonu bozar.
- Eroin, kokain ve sentetik uyarıcı haplara geçiş basamağıdır.

Esrarın insan üzerine etkisi, esrarın kullanılış tarzına, çevresel koşullara ve kullanan kişinin ruhsal durumuna göre değişiklik gösterir. Esrar kullanımı sonrasında insan bedeninde yağ dokularında birikir. Bunlar beyin ve üreme organlarıdır. 30 güne yakın burada depolanabilir. Bu kadar uzun süre depolanması nedeniyle yan etkileri

43 KOMDB. *Kaçakçılık ve Organize Suç Terimleri / Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Rehberi* V. EGM – KOMDB Yayınları, Yayın No:2002/4, Ankara, 2002, s.84

44 Taşanlar, M.O., *Koruyucu ve Önleyici Bir Örgütlenme Açısından Uyuşturucu Madde Sorunu*. Basılmamış Uzmanlık Tezi, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara, 1983, s.70

45 Tarhan N. ve Nurmedov S., *Bağımlılık Sanal veya Gerçek*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2011, s.220

46 Noyan, H. D., *Uyuşturucu Madde Bilgileri*. Özel Güvenlik Temel Eğitimi Kursiyer Yardımcı Ders Notları. *Lebib Yalkın Yayınları*, İstanbul, 2005, s. 363

ortaya çıkar. **En önemli istenmeyen yan etkisi tütün benzeri akciğer sorunlarıdır** (akciğer kanseri, kronik solunum hastalıkları). **Ayrıca bellek bozukluklarına da neden olur. Öğrenme yetisi azalır. Beyinde küçülme görülür. Birey bazı motor yetilerini kaybedebilir (örneğin araba kullanmak). Özellikle esrar kullanımından sonra en az 12 saat sürede araba kullanılmamalıdır**⁴⁷.

Marihuana

Marihuana, kenevir bitkisinin yaprak ve çiçeklerinin kurutulması ile elde edilen, zihni ve vücudu etkileyen, kuvvetli bir uyuşturucu maddedir. Marihuana ABD'de kullanılan esrarın adı olarak tanımlanmaktadır. İnce elekten geçen birinci esrara ülkemizde ve Ortadoğu ülkelerinde “**haşiş**”, elde edilen ikinci esrara Amerika ve batı ülkelerinde “**marihuana**” adı verilmektedir⁴⁸. Marihuana içerisinde bulunan kimyasal maddeler, vücudun birçok organı tarafından esrarda olduğu gibi depolanır ve vücuttan elimine edilmesi bir ayı bulabilir. *Beyinde uzun veya kısa süreli hafıza kaybı, görme, solunum bozukluğu ile akciğer kanserine yol açabilir. Erkeklerde sperm sayısı ve hareketliliği ile kadınlarda doğurganlık üzerinde olumsuz etkileri vardır.* Marihuana esrarın daha kalitesiz ve zararlı halidir⁴⁹.

Meskalin

Eczacılık ve farmakognozi açısından kullanılan kaktüslerden biri olan “Lophophora Williamisi”, yuvarlak loplara birleşmesiyle oluşmuş etli, dikensi bir kaktüs olup Meksika'nın kuzeyinde yetişmektedir. Uyuşturucu etkisi dilimlenip güneşte kurutulmuş toprak üstü kısmından ibarettir. 1973 yılında bu bitkiden 60 civarında alkaloid elde edilmiştir. Halüsinojenik özelliklere sahip % 3- 4 kadar protoalkaloid yapısında madde içermektedir. Başlıca aktif bileşik olan meskalin, ilk bilinen halüsinojenik maddedir. 1985'de Alman kimyager Arthur Heffner tarafından elde edilmiş fenetilamin türevi bir protoalkaloiddir. Ülkemizde kullanımı görülmemektedir⁵⁰. Meskalinin yapısı farklı olmasına rağmen benzer etkileri orta çıkardığından halüsinojenik bir madde olarak kabul edilir. Kullanıldığı zaman insan üzerinde ki başlıca etkileri; halüsinasyonlar, uykusuzluk, her şeye karşı ilgisizlik, algı bozukluğuna, renklerin ses, seslerin ise renk olarak algılanması durumları görülür.

47 Ogel, K., *İnsan, Yaşam ve Bağımlılık Tartışmalar ve Gerçekler*. IQ Yayıncılık, İstanbul, 2001, s.33-34

48 KOMDB, Kaçakçılık ve Organize Suçlar. *KOMDB Yayınları*, Ankara, 2002, s.145

49 Vardarlı, T., *Kaçakçılık Mevzuatı*. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü Yayını, Muğla, s.21

50 Sütülpınar, N., *Bitkisel Uyuşturucular ve Uyarıcılar, Türkiye'de Uyuşturucu Madde Sorunları*. Rem Matbaacılık, İstanbul, 1997, s.71

2.2.3.2. Sentetik Uyuşturucular

Duyuların bozulmasına sebep olan sentetik uyuşturucu maddeler LSD ve inhalants (uçucu)'lardır.

LSD (LysergicAcidDiethylamide)

LSD çavdar bitkisi üzerinde asalak olarak yaşayan bir cins mantardan elde edilen uyuşturucu çeşididir. Genellikle sıvı halinde *damla* şeklinde alınır. LSD fark edilmeden uzun zaman vücutta canlılığını korur. LSD halüsinojen etkileri açısından esrar türevlerine çok benzer ancak çok daha kuvvetli ve zararlıdır. LSD, 1943 yılından beri kullanılmaktadır. *Bir iğne ucu kadar LSD çok yoğun canlı resimler, plastik vizyonlar, hayaller görmeye yeter, kullanıcının bütün duyuları artar, bedeninden çıkabileceğine, su üzerinde yürüyebileceğine, üstüne gelen arabayı durdurabileceğine inanır. Kendisini başka bir ortamda ve alemde zanneder. Ancak bu coşkulu anlar bir süre sonra sona erer, kullanıcıda korku oluşur.* Geçmişteki kötü anları (flashback) çok yoğun şekilde yeniden yaşamaya başlar ve depresyona girer. Uçacağını zannedip pencereden atlayarak hayatını kaybedenler olmaktadır. LSD kapsül, toz ya da tablet şeklinde piyasaya sürülmektedir⁵¹. Avrupa'da en yaygın olarak bilinen sentetik halüsinojenik uyuşturucu LSD olup, tüketimi son yıllarda düşüş göstermiştir⁵².

İnhalants (Uçucular)

İnhalants, solukla vücut içerisine çekilen ilaçlar, uçucular ve çözücüleri ifade etmektedir. Uçucular olarak adlandırılan bu maddeler günümüzde neredeyse her evde, okullarda veya işyerlerinde kolaylıkla bulunabilen maddelerdir. Pek çok çeşidi olan bu maddeler, tüm dünyada yaygın olarak suiistimal edilmektedir. Uçucu olarak nitelendirilen maddelere örnek olarak bally ve tiner gibi yapıştırıcılar, eter ve benzeri anestezi maddeler, aseton içeren kozmetik ürünler gibi birçok madde gösterilebilir. Yangın söndürücü, kuru temizleme ve soğutucu malzeme maddesi olarak kullanılan “karbontetraklorit” çeşitli alanlarda analjezik veya çözücü olarak kullanılan kloroform, yapıştırıcı, vernik, yağ çıkarıcı veya daktilo temizleyici maddeler içinde yer alan benzen, diş dolgularında veya plastik yapımında kullanılan stiren ve yine tıpta anestezi olarak kullanılan vinil gibi uçucu maddeler solunum yoluyla kana geçerler. Bu maddelerin aşırı suiistimalinde nefes darlığı, kusma, ışık reflekslerinde kayıp, akciğer ödemi ve hatta ileri safhalarda ölüm görülebilir⁵³.

Uçucu madde kullanımı tüm dünyada önemli bir sorundur. ABD'de uçucu madde kullanımı önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. **Bu ülkede yapılan bir ça-**

51 Tuzcular, E., *Zararlı Alışkanlıklar ve Etkin Kurtulma Yöntemleri*. Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1999, s.96

52 EMCDDA, Avrupa'daki Uyuşturucu Sorununun Durumu. *Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi 2009, Yıllık Raporu*, Lizbon, Portekiz, 2009, s.50

53 Kurtoglu, S., *Zehirlenmeler Teşhis ve Tedavi*. Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri, 1992, s.471

İşmada toplam nüfusun %15-20'sinin uçucu maddeyi denediği saptanmıştır. Yaşam boyu kullanma yaygınlığı %7-11 olarak bildirilmiştir. Ülkemizde de kesin sonuçlar bilinmemekle beraber uçucu madde kullanım yaygınlığı giderek artmaktadır. Uçucu madde kullanımı yalnız bireysel değil, aynı zamanda olumsuz sosyal sonuçlar yaratması nedeniyle toplum sağlığını da tehdit eden karmaşık ve çok faktörlü bir sorundur. Ayrıca, erken yaşta başlaması, daha ağır olan maddelerin kullanımına geçişte bir basamak oluşturması uçucu madde kullanımına bağlı sorunların önemini arttırmaktadır. Nispetten ucuz olmaları, yasal olmaları, evde, işyerinde ve marketlerde kolayca bulunabilmeleri, hızlı etki göstermeleri gibi nedenler kullanıcıların uçucu maddelere olan ilgisini arttırmaktadır. Uçucu madde bağımlılığı hemen her yaşta olabilese de en yaygın olarak ergenlerde görülmektedir.

Bu maddelerin kullanımı ile ilgili çeşitli risk grupları belirlenmiştir:

- Çocuk ve ergen olmak,
- aile içi sorun yaşayan çocuk ve ergen olmak,
- alt sosyoekonomik sınıf,
- sokak çocukları,
- işyerlerinde uçucu madde kullanan meslek grupları (ayakkabı tamircisi, matbaa vb.),
- daha pahalı maddeleri alamayan madde bağımlıları

Birçok ergen, merak, can sıkıntısı, arkadaş yönlendirmesi gibi nedenlerle bu maddeyi kullanmaktadır.

Uçucu madde alınımı ile birkaç dakika içinde öfori, eksitasyon ve neşeli davranışlar sergilenir, daha sonra konfüzyon, görsel hallüsinasyonlar, en sonunda da yavaşlama ve stupor görülür. Uçucu madde kullanmaya başlayan ergenler için madde kullanımı artık arkadaşları ile yaptığı bir aktivite halini almaktadır. Genelde toplumdan uzak parklar, köprü altları, inşaatlar, tren rayları gibi mekanlarda bu maddeyi kullanmaktadır. Uçucu madde kullanıcıları bu aktiviteden aldıkları doyuma, maddeye bulaşıklık derecesine ve bu ilişkilerinde beklentilerine bağlı olarak okul yaşamı, sosyal ilişkileri, aile ilişkileri, bozulabilmektedir. Bu maddelerin temini için ergenler adli olaylara karışabilmekte, çocuk yaşta çalışmak zorunda kalmakta ve maddenin etkisi altındayken kolayca suça yönelebilmektedir. Uçucu madde kullanıcılarının çoğu eğitim sürecini terk etmek zorunda kalmaktadır. Uçucu madde kullanan ergenler daha sonra başka bağımlılık yapıcı maddelere de geçiş yapabilmektedirler. Uzun süreli kullanmaya bağlı olarak kullanıcılarda çeşitli psikolojik ve fiziksel sağlık sorunları da ortaya çıkmaktadır⁵⁴.

54 Aziz Y., Gürgeç F., "Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Ergenlerde Uçucu Madde Kullanım Özellikleri", *Bağımlılık Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 2, 2004.

2.2.4. Bonzai

Yukarıda, belirli bir sınıflama doğrultusunda uyuşturucu maddelerle ilgili bilgilere yer verildi. Ancak son zamanlarda gündemde daha çok yer alan ama içeriği ve etkileri hala tam olarak bilinmediği için mevcut sınıflamalardaki yeri hala belirle-nemeyen bir uyuşturucu madde daha vardır; bonzai. Burada bonzai özel bir başlık altında ele alınmış ve hakkındaki mevcut bilgiler verilmeye çalışılmıştır⁵⁵.

Dünyada Spice, BonzaiCitrus, K2, Jamaican, Scope, Smoke gibi isimlerle bilinen, bazı kurutulmuş bitki yapraklarına emdirilmesiyle sıvı ve toz şeklinde ambalajlanıp sağlığa zararlı olmadığı algısı oluşturularak piyasaya sürülen Bonzai, esrara benzer etkilere neden olan ve metabolizmayı tamamen tahrip eden uyuşturucu bir maddedir. Bu sentetik kannabinoidler, hastalıkların teşhis ve tedavisi amacıyla laboratuvarlarda geliştirilmiştir. Ancak, uyuşturucu olarak pazarlanan bonzai ürünleri içindeki, çok farklı miktar ve çeşitteki bu sentetik maddeler, doğal esrar ve eroine göre çok daha tehlikeli etkileriyle, beyin hücrelerinde kısa sürede hasara yol açmakta, şizofreniye benzer bir durum ortaya çıkarmakta ve ani kalp durmalarına neden olmaktadır. **Bonzainin doğal ve bitkisel bir ürün olarak düşünülmesi, kimyasal içeriği ve toksik etkileri ile ilgili bilgi sahibi olunmayışı insanların Bonzai'yi denemelerinde etkili olmaktadır.** Solunum yoluyla (burundan çekilerek) alındığında, akciğerler tarafından anında emilerek kana karışır. Beyin gibi diğer organlara da yayılır ve etkileri dakikalar içinde görülmeye başlar. Ağızdan alındığında ise, sindirim sistemi tarafından emilmekte ve karaciğerdeki metabolik aktiviteye bağlı olarak etkileri daha geç görülür. Bonzai alındıktan sonra vücuttaki etki süresi, içindeki etken maddelerin çeşidine ve dozajlarına göre değişir ve saatlerce de sürebilir. Özellikle alkol ile birlikte kullanıldığında halüsinasyonlar, panik ataklar, kusmalar daha sık ve ağır olur. **Ne yazık ki, ölüm tribi (vücutundaki uyuşmalardan dolayı felç olacak hissine kapılma, bayılacak gibi olma, kalp kriziyle öleceğini düşünmek gibi içinden çıkamadığı hallerle çok yoğun bir korku ve sıkıntının yaşandığı, bir bakıma panik atak geçirme halidir) denilen bir tür panik atak geçiren birçok insan, yasadışı madde kullanımı nedeniyle hastaneye gidememekte ve bu vakalar ölümle sonuçlanabilmektedir.**

Bonzai kokainden daha çok ağır bir maddedir. Bu zamana kadar bonzainin içindeki maddelerin sadece ve sadece 1/4'ü tespit edilebilmiş olmakla beraber binlerce daha bilinmeyen maddelerin olduğu söylenmektedir. Jwh-018 ve Hu-210 adında maddelerin yapılan araştırmalar ve deneylerde bütün gerçekliği ile ortaya çıkmaktadır. Kalp atışlarında şiddetli hızlanma, kalp krizi hissi, paranoya, aşırı terleme ve endişe/kaygı düzeyinde ciddi artışa neden olduğu saptanmıştır. Maddelerden ilki esrarla aynı etkiyi göstermekte, ikincisi ise etkiyi 150-200 kat arttırmaktadır. Kesinlikle esrar ile aynı değil, 100'lerce kat daha tehlikelidir. **Bonzai kimyasaldır, sadece es-**

55 Yeni Akit, 24 Ağustos 2014

rarın etkilerine biraz benzeyen yapay bir uyuşturucudur. Etkisi ilk başlarken 30-40 saniye esrarın etkilerine yakın bir etki yapmakta, sonrası zehirlenme, kalp atışı hızlanması, uyuşma ve felç riskini ortaya çıkarmaktadır.

Bonzai kullanmış bir gencin anlatımıyla bonzai şudur: *Önce denge kaybı, sonra yavaşça bilinç yitimi ve geçici körlük olur. Sonra zaman ve mekan kaybı yaşarsınız, nerde olduğunuzu ne yaptığınızı unutursunuz normalde gayet net bildiğinizi bir şeyi hatırlamaya çalışırsınız ama hatırlamanız imkansızdır. Cümle bile kuramazsınız. Nefes almaya çalışırsınız sadece. Ölüme bu kadar yakın olamazsınız. Kalbiniz aşırı çarpar. Bilincinizi yitirirsiniz bir başkasına çok rahat zarar verebilirsiniz çünkü kendinizi rüyada sanırsınız ya da kendinize çok ciddi zarar verebilir 9.kattan aşağı atlayabilirsiniz. Siz esrara benzediği için esrar kafasını yaşamayı beklerken 2 dünya arasında sıkışır kalırsınız. Bir an önce geçsin diye dua etmeye çalışırsınız. Sürekli ölüyormuşsunuz hissi olur. Bu çok ciddi bir his. Bunu tüm bilincinizle yaşarsınız. Hiç bir yerinizi hareket ettiremezsiniz. Bırak hareket etmeyi elinizi cebinize götürüp telefonu çıkarıp 112'yi bile arayamazsınız, yardım çağırmak için. Eğer bu yazıtı okuyanlar arasında bunu denemeyi düşünenler varsa gidin kendinizi otobüsün altına atın daha iyi. Şaka yapmıyorum düpe düz intihar bu madde, ötesi yok. Bonzai koması'na girmek istemiyorsanız denemeyin. Uyuşturucu komasının dönüşü yok. Az çok demeyin sakın kimse denemesin kimyasal bu!*⁵⁶

Yasadışı birçok uyuşturucu madde gibi bonzai kullanılıp kullanılmadığı, idrar, kan, tükürük, saç ve ter testleri ile belirlenebilir. Ancak, hastane laboratuvarlarında çoğunlukla, daha kolay ve hızlı sonuçlar alındığı için, negatif ve pozitif test sonucu veren idrar testleri kullanılır. Daha sonra ise, bu test sonuçları yorumlanarak çok daha hassas ve spesifik doğrulama testi ile teyit edilir. Bonzai kullananlarda, vücut sıcaklığı yükselir, ağrı duyusu azalır, hareketleri yavaşlar ve yüz ifadesi donuklaşır. Vücutlarını, kol ve bacaklarını farklı bir pozisyona sokarlar ve uzun süre öyle kalırlar. Bonzai, vücutta doğal olarak bulunan kannabinoidlere göre, beyinde bulunan CB1 ve bağışıklık sistemi ile ilgili CB2 reseptörlerini çok daha güçlü uyardığından etkileri daha uzun sürer. Bu nedenle Bonzai kullanımında ölüm oranları daha sık görülmektedir.

Bonzai kullanımının başlıca belirtileri şunlardır;

- Baş dönmesi
- Halüsinasyon, hafıza kaybı, duygu ve düşünce bozuklukları, oryantasyon bozukluğu
- Görme ve işitme ile ilgili, algıda bozukluklar
- Geçici felç durumu, bilinç kaybı
- Ağrılı uyaranlara duyarsızlık, nöbetler ve koma

- Çarpıntılar, ritim bozuklukları, kalp atışlarının artması, nabız yükselmesi, kan basıncında (tansiyonda) hızlı düşme, şok, kalp krizi
- Nefes darlığı, öksürük, kas kasılması, göğüs ağrıları
- Ağız kuruluğu, bulantı ve kusma, yutma güçlüğü,
- Karın ağrıları ve kanamalar gibi mide bağırsak etkileri
- Hareket bozuklukları, kaslarda ağrı, sertlik ve kramplar
- Kan şekeri düşüklüğü
- Açlık hissi, iştah bozuklukları, sıvı kaybı
- Elektrolit bozuklukları, vücut ısısının yükselmesi, aşırı terleme gibi metabolik bozukluklar.

Uyuşturucu madde kullanımına sebep olan birçok sorun ve faktörler, Bonzai kullanımında da geçerlidir. Ergenlik döneminde hassaslaşan gençler başta olmak üzere, özellikle ailevi, sosyal ve kişisel olarak sorun yaşayan 15-30 yaş arasındaki bireyler uyuşturucu tacirlerin ve aracılarının tercih ettiği Bonzai risk grubunu oluşturmaktadır.

2.3. BAĞIMLILIK YAPAN MADDELERİN KULLANIM NEDENLERİ VE BAĞIMLILIK SÜRECİ

Bağımlılık yapıcı maddelerin kullanım nedenleri son yıllarda uluslararası ve ulusal mücadele politikası çerçevesinde yürütülen önleme çalışmalarına yön vermesi amacıyla önemle ele alınmaktadır. Çok ağır maddi ve manevi sonuçları olan *"Bağımlılığın nedeni acaba nedir?"* sorusunun cevabı bulunmaya çalışılmaktadır. *Bağımlılığın sosyolojik, tıbbî ve kriminolojik olarak birbiri ile bağlantılı bir olgu olduğu bir gerçektir.* Madde kullanımının suç olduğu dikkate alınarak nedenlerini sosyoloji ve kriminoloji bilimi ışığında incelemek yerinde olacaktır. Bağımlılık tedavisinin ise tıp bilimi çerçevesinde incelenmesi ve araştırılması gerekmektedir.

Bireyin herhangi bir nesne veya durum ile kurduğu ilişkide bir süre sonra ortaya çıkan özel duruma bağımlılık, bu ilişkinin uyuşturucu maddelerle olması durumuna da madde bağımlılığı denir.

Eğer kişi aşağıdaki özellikleri gösteriyor ise bağımlı olduğu ifade edilmektedir⁵⁷:

- Kullandığı maddeyi birkaç kez bırakma girişiminde bulunmasına rağmen bırakamıyor ise,
- Maddeyi kullanmadan hayatına devam edemiyor ise,
- Zarar görmesine rağmen maddeyi kullanmaya devam ediyor ise,
- Zamanının büyük kısmını madde aramak için geçiriyor ise,
- Kullandığı maddenin dozunu artırmak zorunda kalıyor ise kişi bağımlıdır ve tedavi görmesi gerekir.

⁵⁶ <http://onedio.com/haber/10-maddede-bonzai-neden-yayginlasti-zararlari-nelerdir-nasil-kurtulunur--335299>

⁵⁷ G.E.M., Dost Eli Projesi Faaliyet Raporu. Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü Yayını, Gaziantep, 2009, s.5

Birçok kaynakta madde kullanmaya başlamanın nedenleri, araştırma sonuçlarına paralel benzerlik göstermektedir. Madde kullanmaya başlama nedenleri çok çeşitlidir. Aynı anda birden fazla neden bir madde kullanmaya başlamada rol alabilir.

Madde kullanma nedenleri aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. Psikolojik Nedenler

- *Kişisel özellikler,*
- *Yeterli sosyal ilişki kuramama,*
- *Sorunları çözebilme yetisinin yetersiz olması,*
- *Uyum sağlama çabası,*
- *Zihnindeki sorunları değişime uğratarak kendini rahat hissetme çabası,*

2. Çevresel Nedenler

- *Sosyoekonomik sorunlar,*
- *İşsizlik,*

3. Sosyal ve Kültürel Nedenler

4. Sorunlu Aile ilişkileri

5. Maddeye Erişilebilirliğin Kolay Olması⁵⁸.

Madde kullanımına başlama nedenleri alt başlıkları çok sayıda artırılabilir. Madde kullanımına başlama aslında bağımlılık sürecinin başlamasını ifade etmektedir. Eroin, kokain ve amfetamin gibi maddelerin ilk denemelerinin de bağımlılık etkisinin başladığı bilinmektedir. Madde bağımlılığının nedenleri arasında kişinin benlik duygusunun sürmesindeki aile rolünün zayıflaması, gençlik çağında yaşanan işsizlik, özellikle genç kuşağın gereksinimlerine yanıt veremeyen eğitim sistemi, bireyin giderek duyarsızlaşması ve doyumsuzlaşması gibi birçok neden sayılabilir. **Madde kullanımının temelinde eğitimsizlik vardır. Eğitimden anlaşılması gereken sadece okullarda verilen örgün eğitim değil, bireyin doğduğu günden itibaren özellikle kişiliğinin oluştuğu yaşlar ve sonrasına kadar ailesinden alacağı eğitim, kültür, sevgi ve saygıdır.**

Yapılan araştırmalar uyuşturucuyla tanışmanın, kişinin bulunduğu ortamdan, arkadaş çevresinden, aile içi problemlerden ve sevgi eksikliğinden kaynaklandığını göstermektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi tarafından hazırlanan Uyuşturucu Suçlarında Kullanıcı Profili Anket Formunda (U Formu) “madde kullanmaya başlama temel nedeni nedir?” sorusunun cevabı,

- **Merak**
- **Arkadaş Etkisi**
- **Aile Sorunları**
- **Kişisel Sorunlar**
- **Eğlence Amaçlı**
- **Görsel-İşitsel Medyanın Etkisi**
- **İnternetin Etkisi ve diğer nedenler arasında aranmıştır.**

Kişilerin madde kullanımına başlamasına neden olan faktörler üzerine yapılan çalışmalarda, “*merak*” ve “*arkadaş*” faktörünün ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bireyin kişilik ve psikolojik gelişim evreleri de bilimsel açıdan risk grubunun “*merak*” dürtüsünün bu dönemde üst seviyede olduğunu göstermektedir. Bireyin kendisini “*bir gruba ait hissetmesi*” isteği ile, ergenlik çağında anne-baba ve öğretmen etkisine göre “*arkadaş*” etkisinin daha baskın olduğu bilinmektedir⁵⁹.

Bağımlılığın madde cinsine göre evreleri değişmekle birlikte bağımlılık süreci genel olarak şu şekilde belirtilmiştir. Düşünce aşamasından fiilen kullanmaya, bırakma denemelerinden tekrar başlama kadar uzanan süreç bağımlıya hangi noktada ne şekilde müdahale edileceğinin belirlenmesi açısından büyük önem arz etmektedir:

1. **Hazırlık Evresi;** uyuşturucu kullanımı ile ilgili ön düşüncelerin oluşması, maddeyi tamamen reddetmeme durumudur.
2. **İlk Madde Kullanımı;** korku sorun ya da merak gibi durumlardan dolayı maddeyi ilk kez deneme durumudur.
3. **Madde Kullanmayı Sürdürme;** ikinci üçüncü kez maddeyi kullanmayı devam ettirme durumudur. Bu safada merak nedeni ortadan kalkmıştır.
4. **İlerleme Evresi;** Kişinin yoğun şekilde madde kullanmaya devam ettiği artık bağımlı hale gelme durumunun tamamlandığı aşamadır.
5. **Bırakma Evresi;** Bu evrede kişi maddenin zararlarının farkına vararak madde-den kurtulmanın yollarını düşünür.
6. **Tekrar Madde Kullanmayı Düşünme (Prolapse) Evresi;** Kişi bu evrede kurtulduğu maddeyi kullanırken ki olumlu anıları düşünmeye başlayarak tekrar başlama sürecine girmiştir.
7. **Tekrar Madde Kullanımı (Lapse);** Büyük pişmanlık ve suçluluk duyduğu halde çevreden gizli olarak kişinin maddeye tekrar başladığı evredir.
8. **Tekrar Başlama (Relapse);** Maddenin yoğun bir şekilde tekrar kullanılmaya başladığı dönemdir. Bağımlılığın tüm belirtileri ortaya çıkmıştır. Bağımlıyı çok zorlu bir gelecek beklemektedir. Bağımlıların büyük çoğunluğu kontrol edebileceği inancıyla maddeye başlamışlardır. Hiçbir zaman bağımlı olabileceklerini düşünmemişlerdir. Amaç ara sıra kullanmaktır⁶⁰.

58 Ögel, K., *Bağımlılığı Önleme Anne Baba Öğretmenler için Kılavuz*. IQ Yayıncılık, İstanbul, s.40

59 Koçak, N., *Madde Bağımlılığı ve Mücadele Edenler İçin Rehber*. TUBİM Yayınları, Ankara, 2011, s.61-62

60 Ögel, K., *İnsan, Yaşam ve Bağımlılık Tartışmalar ve Gerçekler*. IQ Yayıncılık, İstanbul, s.55-57

Bağımlılık sürecinin aşamalarını konuşma diliyle ifade etmek istersek aşağıdaki gibi özetleyebiliriz⁶¹:

- *Belki kullanabilirim,*
- *Merak ediyorum ama korkuyorum,*
- *Bir kereden bir şey olmaz - Bıraktım bir daha başlamam,*
- *Bir kereden asla fazla olmayacak – Artık bırakacağım,*
- *Ben bağımlı olmam – Bırakmak zorundayım,*
- *İstersem bırakırım,*
- *Ben Maddeyi bırakıyorum, o beni bırakmıyor.*

Ben maddeyi bırakıyorum ama madde beni bırakmıyor cümlesinde kullanılan maddenin eroin, kokain, esrar veya ecstasy yada captagon olması, hiçbir önem ifade etmemekte, madde ne olursa olsun kişi maddenin esiri ve kölesi haline gelerek hayatını maddeye endeksli hale getirmektedir. Bağımlılık süreci sonucunda madde bağımlısı bir kişi maddeye ulaşmak amacıyla hayattaki vazgeçilmezleri bir bir kaybetmeyi de göze alarak madde için her şeyi yapar hale gelmektedir. *Örneğin eroin bağımlısı bir genç annesinin evindeki çatal, bıçak tabak, halı, kanepesi gibi yaşamsal ev eşyalarını madde alma düşüncesiyle çok rahatlıkla satabilmektedir. Yakınlarının paralarını, cep telefonlarını gizlice almakta ve satmaktadır. Maddeyi almadan hiçbir yerde çalışmamakta, bir yerde çalışıyor ise de madde almak için çalışmakta ve iş verimi çok düşük olmaktadır.*

Madde kullanıcıları, devamlı surette ihtiyaç duydukları maddeleri temin etmek amacıyla zamanla ciddi miktarlarda paraya ihtiyaç duyar hale gelmektedirler. Bu durum karşısında bağımlılar kimi zaman yasalara aykırı şekilde para temin etmeye çalışmakta, kimi zaman da en azından kendilerinin ihtiyaç duydukları maddeyi temin etmek için satıcılık yapmaya başlamaktadırlar. Her iki durumda da yasalarla karşı karşıya gelen bağımlılar, hem toplumun genel asayışı hem de sağlığı açısından çevrelerine zarar vermekte, bir süre sonra uyuşturucu madde temin etmek amacıyla gerekli parayı bulabilmek için hırsızlık, gasp, soygun, yasa dışı fuhuş gibi suçları işlemek zorunda kalabilmektedir⁶². Bağımlılık yapan maddelerin kullanımı ve bağımlılığı insan, aile ve toplum açısından bütün yönleriyle zorlu bir süreci ifade etmektedir.

61 Ünlü A. ve Evcin U., *Madde Bağımlılığı ile Mücadele Gençler için El Kitabı*. İstanbul Emniyet Müdürlüğü Yayını, İstanbul, 2011, s.5

62 Ekici, B., *Narko-Terörizm. KOMDB 2011 Türkiye Uyuşturucu Raporu*, KOMDB/TUBİM Yayınları, Ankara, 2011, s.151

2.4. MADDE KULLANIMI İLE MÜCADELE

Günümüz dünyasında madde bağımlılığı sorununa sadece suç olarak yaklaşmak yetersiz, önlemek ve tedavi etmek için konuyu hem tıp, hem hukuk açısından iyi bilmek gerekmektedir. Devletler sorunun ulusal güvenliği sarsacak kadar yoğunlaştığını kabul etmeli, topyekün savaş açarak uyuşturucuyu yeryüzünden silmelidir⁶³.

Çok boyutlu mücadeleyi gerektiren madde kullanımı sorunun çözümü aşamalarını şu şekilde sınıflandırabiliriz:

- 1- *Başarılı bir mücadele için ilk olarak proaktif yaklaşım modelinde toplumsal anlamda madde bağımlılığını önleme ve arz çalışmaları,*
- 2- *Madde bağımlılarının tedavi ve rehabilite ve topluma uyum çalışmalarıdır.*

Bu aşamaların birbiriyle uyumlu ve koordineli bir şekilde yürütülmesi mücadelenin başarısını etkileyen faktördür.

2.4.1. Önleme Çalışmaları

Önleme çalışmaları, talep azaltımı ve arz azaltımı olarak ikiye ayrılmaktadır.

Talep Azaltımı

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 58. Maddesinin Gençlik ve Spor bölümünde gençliğin korunması başlığı altında konu ele alınarak; Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri almakla sorumlu tutulmuş, madde bağımlılığı gençlerimize yönelik tehditler arasında sayarak konuya verdiği önemi ortaya koymuştur. Bu çerçevede madde bağımlılığı ile mücadele sosyolojik bir sorun olarak ele alınmış ve mücadele bir devlet politikası haline gelmiştir. İçişleri Bakanlığı tarafından *Bağımlılık Yapıcı Maddeler ve Bağımlılıkla Mücadelede Ulusal Politika ve Strateji Belgesi*'nin uygulanması için eylem planı hazırlanmaktadır. İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan *Bağımlılık Yapıcı Maddeler ve Bağımlılıkla Mücadelede Ulusal Politika ve Strateji Belgesi*'nin uygulanması için 2010 – 2012 eylem planında talep azaltımı; *bireyin, bağımlılık yapıcı maddeye olan talebinin azaltılması ve bireyin maddeden uzak tutulmasının sağlanması* olarak tanımlanmıştır. Talep azaltımını toplumun maddeyle tanışmasının önüne geçilmesine yönelik bilgilendirme amaçlı olarak yürütülen her türlü faaliyet olarak tanımlayabiliriz. Uluslararası ve ulusal boyutta talep azaltımı faaliyetlerine önem verilmektedir. Bu amaçla ülkemiz uyuşturucu kaçaklığı, madde kullanımı ve bağımlılığı ile bunların sonuçları hakkında karşılaştırılabilir, güvenilir ve objektif bilgi toplanması, analizi ve kullanımı amacıyla Avrupa Birliği bünyesinde 1993 yılında kurulan **EMCDDA** (European Monitoring

63 Günay, E., *Uyuşturucu Madde Suçları ve Cezaları*. Seçkin Yayınevi, Ankara, 1999, s.1

Centrefor Drugsand Drug Addiction / Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi)'ne katılım için Avrupa Komisyonuna 2000 yılında başvuruda bulunmuştur. Bu çerçevede 16.05.2002 tarihinde Başbakanlık Makamının yetkilendirmesi ile İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı ulusal irtibat noktası olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte KOM Daire Başkanlığına bağlı olarak Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi kısa adıyla **TUBİM** Şube Müdürlüğü kurularak faaliyetlerine başlamıştır⁶⁴.

TUBİM ülke genelinde ulusal temas noktası görevini üstlenmesine müteakip iller arası koordinasyon ve faaliyetlerin icrası için illerde de Emniyet Müdürlüğü içerisinde Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüklerine bağlı il temas noktaları oluşturularak Madde Bağımlılığı Önleme ve İzleme Büro Amirlikleri kurulmuştur. Uyuşturucuyla mücadele kapsamında illerde *Uyuşturucu Maddelerle Mücadele İl Koordinasyon Kurulu* görev yapmaktadır. Kurulda;

- Vali Yardımcısı (Başkan)
 - Belediye Başkanlığı
 - İl Halk Sağlığı Müdürlüğü
 - İl Milli Eğitim Müdürlüğü
 - İl Emniyet Müdürlüğü TUBİM Temas Noktası
 - İl Jandarma Komutanlığı
 - Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
 - Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
 - Cumhuriyet Başsavcılığı (Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezi Şube Müdürlüğü)
 - Üniversiteler
 - Sivil Toplum Kuruluşlarının temsilcileri yer almaktadır.
- Kurul il düzeyinde senede iki kere toplanır ve il genelinde yapılan etkinlikler ile yapılabilecek çalışmalar ele alınarak kararlar alınır. Kurulun sekreteryası İl Halk Sağlığı Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.

Arz Azaltımı

Arz azaltımı, *yasa dışı bağımlılık yapıcı maddelerin, ulusal ve uluslararası kaçakçılığı ile sokak düzeyi dahil, maddelerin bireye ulaşmasının engellenmesi çalışmaları* olarak tanımlanmış, ayrı ayrı ele almış ve her iki yönde tedbirleri eylem planının öncelikleri arasında saymıştır. Arz azaltımı bir noktada uyuşturucu madde ticaretinin önlenmesine yönelik operasyonel tedbirleri ifade etmektedir. Uyuşturucu madde

64 TUBİM, "AB Eşleştirme Projesi TR 07 IB JH 02, Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi'nin Güçlendirilmesi Projesi" Proje Kitabı. TUBİM Yayınları, Ankara, 2007, s.1

ticareti uluslararası ve ulusal boyutu olan bir suç türüdür. Kolluk güçlerinin (polis, jandarma, gümrük muhafaza, sahil güvenlik) hem uluslararası toplu uyuşturucu yakalamalarına yönelik hem de ulusal operasyonlarla sokak satıcılarına yönelik çalışmaları görülmektedir. Madde kullanımı ile mücadele anlamında kolluk güçlerinin ülke genelinde madde kullanıcılarına uyuşturucu ve uyarıcı madde satan sokak satıcılarına yönelik yapmış oldukları operasyonlar çok önemlidir.

2.4.2. Tedavi Çalışmaları

Günümüz tıbbının, psikolojisinin, psikiyatrisinin ve araştırmalarının elde ettiği bilgi, deneyim birikimi genelde her türlü bağımlılığı iyileştirebilecek seviyedir. Madde bağımlılığının bilimsel olarak tedavisi mümkündür. Uyuşturucu madde bağımlılığının tedavisinin zorluk derecesi bağımlının kullandığı maddeye, bağımlılık sürecinin süresine ve maddeyi kullanım şekline göre değişmektedir. Örneğin eroin maddesinin tedavisi, esrar maddesinin tedavisine göre daha uzun bir süreç gerektirmektedir. Ancak sonuç itibariyle eroin, esrar, kokain, ecstasy ve captagon gibi uyuşturucu maddelerin bağımlılık düzeyine gelmiş kişilerin bağımlılıktan evde kendi başlarına kurtulmalarının çok çok zor olduğu da bir gerçektir. Bu yüzden bağımlı, tıp dilinde hasta olarak nitelendirilmekte ve tedavileri özel donanımlı kliniklerde yapılmaktadır.

Bağımlılık gelişmemiş bir kullanıcıya yapılacak erken müdahale bağımlılığın gelişmesinin önlenmesine çok yararlı olabilecektir. Bağımlılığa olduğu gibi bağımlılıktan kurtulma da bir süreci ifade etmektedir. Bu süreç kullanıcının bırakmaya inanmasıyla başlar. İnanma zorlama ile değil istekli motivasyon ile olmalıdır. Tedavi öncesi değişim evreleri şu şekildedir.

1. *İnkar; var olan sorunları kabul etmeden madde kullanımına devam etmektir.*
2. *Bocalama; sorunların varlığını kabul etmek fakat sonuçların ciddiyetinin farkına varamamaktır.*
3. *Dışarıdan gelen motivasyon; sorunların varlığını görmek ve kabul etmek ama sorunların kaynağının dış nedenler olduğuna inanmaktır.*
4. *İçsel motivasyon; madde kullanımını ve kullanıma bağlı sorunları görmek ve kabul etmektir.*
5. *Değişime hazır olmak; tedavi istemeden değişimi için olası seçenekleri değerlendirmektir.*

*Tedavi için hazır olmak; değişebilmek için tedaviye ihtiyaç duyulduğunu kabul etmektir*⁶⁵.

65 Ögel, K. ve Doğmuş, D., *Alkol ve Madde Bağımlılığında Kısa Girişimler*. HYB Basın Yayın, Ankara, 2008, s.7-8

Madde kullanımının ve bağımlılığının tedavisi için teşhis belirtilerinin bilinmesi de çok önemlidir. Teşhis belirtileri fiziksel ve ruhsal - toplumsal belirtiler olarak iki grupta toplanabilir. Erken teşhis için bu belirtilerin bilinmesi çok önemlidir⁶⁶:

Fiziksel belirtiler:

- Bitkinlik
- Dalgınlık
- Uyuklama
- Uyku bozukluğu
- Konuşma güçlüğü
- Burun akıntısı
- Anlamsızca terleme
- Titreme
- Dengesizlik
- Gözde kanlanma
- Göz bebeğinde daralma
- Yüzde kızarıklık ve soğukluk
- Kabızlık
- İshal
- Mide ve bağırsak sorunları
- Yürüme bozukluğu
- Solunum güçlüğü
- Ağrılar
-

Ruhsal - Toplumsal belirtiler:

- Duygu durumu değişikliği
- İlgili – istek kaybı
- Donukluk
- Bilişsel bozukluklar
- Başarıda azalma
- Bakımsız dış görünüş
- Gerçek dışı konuşma
- İçer kapanma
- Çevre değişikliği
- Konuşma içeriğinde değişme
- Aşırı para harcama
- Suç işleme eğilimi
- Evden uzaklaşma eğilimi

- Madde kokusu
- Beden kokusu
- Yıkanmaktan ve sudan kaçınma.

Bu belirtilerin bir kısmı çeşitli hastalıkların ve ergenlik döneminin belirtilerine benzemekle birlikte, teşhis işlemi uzmanlar ve psikologlar tarafından yapılmalıdır.

Madde Bağımlılığının tedavi sürecinin aşırı zor veya aşırı kolay olarak anlatılması, risk grupları, bağımlıları ve yakınlarını umutsuzluğa ya da duyarsızlığa yöneltebilir. Madde bağımlılığının tedavisinin mümkün olduğu, ancak bu tedavinin uzmanlar tarafından ve özel tedavi birimlerince yapılması gerektiği bilinmelidir. Ancak ilerlemiş durumlarda bağımlının “hastanın” özel bir kliniğe yatması gerekmektedir. Tedavi sürecinin başarılı olmasında bağımlının ve ailesinin özverili ve istekli olması çok önemlidir.

Tıbbî tedavi sürecini üç dönemde ele alınmaktadır. Hastanın yoksunluk belirtileri, fiziksel ve ruhsal sorunlarına yönelik müdahaleler yapılır. Bu dönemde hasta ve yakınları sorun konusunda eğitilir, hastanın yakınmaları gerekirse ilaç ile giderilir ve davranış modifikasyonları uygulanır. Hastanın ayık yani günlük yaşama günlük yaşama uyum sağlaması için gerekli bilgi ve beceriler geliştirilmeye çalışılır. Nüksün önlenmesi için gerekli psikoterapötik yaklaşımlar ve ilaç tedavilerinden yararlanır. Hem yatarak hem de ayakta tedavilerde yöntem aynı olmakla birlikte son yıllarda tıbbî tedavi içerisinde rehabilite sürecini de kapsayan yeni tedavi merkezlerinin yapılması çalışmalarına başlanılmıştır⁶⁷.

Tıbbî yardım anlamında önceliği özel kurumlar, muayenehaneler ve hastaneler almakla birlikte, kullanıcılar ve yakınları tarafından en çok bilinen kurumlarının başında **AMATEM** gelmektedir. Her ne kadar Türkiye genelinde toplamda 22 tesiste 544 yatak kapasitesi görünse de, tedavi hizmetlerinde uyuşturucu yanında alkol ve uçucu madde bağımlılığı da aynı kategoride ele alındığından ülke genelinde yatak sayısı yetersizliği ön plana çıkmaktadır.

2.5. TÜRK CEZA KANUNUNDA UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

Uluslararası sözleşmeler paralelinde ülkemizde, kişinin uyuşturucu madde kullanması ve bulundurması kanunen suç olarak kabul edilmiştir. Türk Ceza Kanunu uyuşturucu madde suçlarını tasnif ederek ceza yönünden birbirinden ayırmıştır. **T.C.K. 188. madde** uyuşturucu ve uyarıcı madde imal ve ticaretini, **190. madde** uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırmayı, **191. madde** ise kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almayı, kabul etmeyi ve bulundurmayı ele almıştır. *Yani 188. ve 190. maddeler uyuşturucu ticaretini ve kullanılmayı*

66 Seven, E. ve Karakuş, O., Uyuşturucu Maddeler. Özel Güvenlik Temel Eğitimi Ders Kitabı, Dörtbay Yayıncılık, Ankara, 2007, s.541

67 Özcan, B. ve Deniz, F., Madde Bağımlılığı Tedavisi, KOMDB 2011 Türkiye Uyuşturucu Raporu, KOMDB/TUBİM Yayınları, Ankara, 2011, s.77

engellenmeye yönelik tedbirler içerirken 191. Madde kullanmayı caydırıcı tedbirler içermektedir. Kanun koyucu uyuşturucu madde kullanmak ve bulundurmamak suçunun ceza aşamasını madde bağımlılığının toplumsal anlamda sıkıntılarını ve terk edilmesinin kişisel gayretle zor olduğunu göz önünde bulundurmıştır. Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alma, kabul etme ve bulundurma başlığı altındaki **Türk Ceza Kanunu 191. Maddesi**;

1. “Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi, bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Kendisi tarafından kullanılmak üzere uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi doğuran bitkileri yetiştiren kişi, bu fıkra hükmüne göre cezalandırılır.
2. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında, tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine hükümlenir.
3. Hakkında tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine hükmedilen kişi, belirlenen kurumda uygulanan tedavinin ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranmakla yükümlüdür. Hakkında denetimli serbestlik tedbirine hükmedilen kişiye rehberlik edecek bir uzman görevlendirilir. Bu uzman, güvenlik tedbirinin uygulama süresince, kişiyi uyuşturucu veya uyarıcı maddenin kullanılmasının etki ve sonuçları hakkında bilgilendirir, kişiye sorumluluk bilincinin gelişmesine yönelik olarak öğütte bulunur ve yol gösterir; kişinin gelişimi ve davranışları hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hâkime verir.
4. Tedavi süresince devam eden denetimli serbestlik tedbirine, tedavinin sona erdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle devam olunur. Denetimli serbestlik tedbirinin uygulanma süresinin uzatılmasına karar verilebilir. Ancak, bu durumda süre üç yıldan fazla olamaz.
5. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmaktan dolayı hükümlenen ceza, ancak tedavi ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranmaması hâlinde infaz edilir. Kişi etkin pişmanlıktan yararlanmışsa, davaya devam olunarak hakkında cezaya hükümlenir şeklinde ayrıntılı ve özenli bir şekilde ele alınmıştır⁶⁸.

Bu anlamda 191.maddenin ikinci fıkrasında madde kullanan kişinin hüküm öncesinde tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri ile madde kullanımından temelli kurtularak suçtan ve maddeden uzaklaşması amaçlanmış ve sorun önemsenmiştir. Her ne kadar uygulamada bir takım sıkıntılar yaşansa da önümüzdeki yıllarda tedavi ve rehabilitasyon imkanlarının gelişmesi ile olumlu sonuçlar elde edilebileceği bir gerçektir.

68 Yıldız, A. ve Şimşek, S., *Ceza Yargılaması ve Kolluk Mevzuatı*, Kutup Yıldızı Yayınları, İstanbul, 2011, s.203

2.6. MADDE KULLANIMINA İLİŞKİN BAZI ARAŞTIRMALAR VE BULGULAR

1990 yılında İstanbul'daki üniversite öğrencileri arasında gerçekleştirilen bir çalışmada sedatif ilaç⁶⁹ kullanan öğrencilerin oranı %15, uyarıcı ilaç kullananlar (amfetamin vb) %2,6, esrar kullanım oranı ise %6 olarak belirlenmiştir⁷⁰.

1991 yılında 1500 lise öğrencisi ile gerçekleştirilen araştırmada herhangi bir maddeyi hayatında en az bir kez kullanan gençlerin oranının %2,6, esrar kullanım oranının ise %0,7 olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırma İstanbul'da dört okulla sınırlı olarak yürütülmüştür.⁷¹

1995 yılında İstanbul'da 15 ayrı okulda 2800 öğrenci ile yürütülen ESPAD araştırmasında herhangi bir maddeyi hayatında en az bir kez kullanan gençlerin oranının %7, esrar kullanım oranının %4, uçucu madde kullanım oranının %4, ecstasy kullanım oranının %1, sedatifhipnotik kullanım oranının %7 ve eroin kullanım oranının ise %1 olduğu tespitinde bulunulmuştur. Bu çalışma Avrupa ülkeleriyle birlikte ve aynı yöntemle yapıldığı için uluslararası karşılaştırılabilir özellik taşımaktadır.⁷²

1995 yılında Sağlık Bakanlığı tarafından 7 ayrı ilde bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Liselerde gerçekleştirilen bu çalışmada yaşam boyu alkol dışı psikoaktif madde kullanım oranının %3,5 civarında olduğu tespit edilmiştir⁷³.

1996 yılında İstanbul'da 62 okulda 5823 lise öğrencisi ile gerçekleştirilen araştırmada yaşam boyu esrar kullanım oranı %4,2, uçucu madde kullanım oranı %4, ecstasy kullanım oranı %0,9, sedatifhipnotik kullanım oranı %5 ve eroin kullanım oranı ise %0,7 olarak tespit edilmiştir⁷⁴.

Bölgelere göre seçilen 11 ili kapsayan çok merkezli, 15-17 yaşları arasındaki 18520 deneğin katıldığı **SAMAY-98** çalışmasında⁷⁵ Türkiye genelinde yaşam boyu en az bir kez sigara içme oranı % 63,9, son bir ay içinde en az bir kez alkol kullanım oranı % 9, yaşam boyu en az bir kez uçucu madde kullanım oranı % 8,8 ve son bir yıl içinde uçucu madde kullanım oranı % 4,5 olarak bulunmuştur. Aynı çalışmada Esrar kullanım oranı %3,5, sedatifhipnotik kullanım oranı %3,2, eroin kullanım

69 Sakinleştirici veya sedatif, düşük dozda kullanıldığında gerginlik ve bunalıyı (anksiyete) gideren, duyu ve davranışlarda yatıştırıcı etki sağlayan, yüksek dozda ise bilinç bulanıklığı ve uyku veren ilaçların genel adıdır.

70 Eksi A., *Çocuk, Genç, Anne ve Babalar*, Ankara, Bilgi yayınevi, 1990.

71 Özer Ö., *Orta Öğretimde Öğrencilerin Psikoaktif Madde Kullanımına Yaklaşımı ve Demografik Özellikler*, Uzmanlık Tezi, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, İstanbul, 1991.

72 Yazman Ü., *Lise Gençliğinin Psikoaktif Maddelere Bakışı ve Kullanım Oranlarının Türkiye- İstanbul Örneği İle İncelenmesi*, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, Uzmanlık Tezi, İstanbul, 1995.

73 Ögel, Kültekin, “Türkiye’de Madde Kullanım Bozukluklarının Yaygınlığı (Epidemiyoloji)”, *Madde Kullanım Bozukluklarının Yaygınlığı*, Türkiye Klinikleri J IntMedSci 2005, 1 (47)

74 Ögel, Kültekin, “Türkiye’de Madde Kullanım Bozukluklarının Yaygınlığı (Epidemiyoloji)”, *Madde Kullanım Bozukluklarının Yaygınlığı*, Türkiye Klinikleri J IntMedSci 2005, 1 (47).

75 Bu araştırmada sunulan bulgular, “Lise Gençlerinde Sigara, Alkol ve Madde Kullanım Yaygınlığı” (SAMAY-98) isimli araştırmanın hedef kitlesi 15-17 yaş grubudur. Araştırmaya Adana, Ankara, Antalya, Denizli, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Malatya, Muğla, Sivas, Trabzon, Van illeri alınmıştır.

oranı %1.6 olarak tespit edilmiştir. Yaşam boyu esrar kullanımının en sık görüldüğü iller İzmir (%4), İstanbul ve Diyarbakır (her biri %3.6), Muğla (%3.4), Antalya (%3.2), Adana (%3.1) olarak belirlenmiştir. Yaşam boyu esrar kullanımının en az görüldüğü illerin Malatya (%0,5), Sivas ve Van (%1,9) olduğu tespit edilmiştir. Uçucu madde kullanımının en sık olduğu iller ise Muğla (%12,8), Kocaeli (%12,6), Sivas (%12,4), Eskişehir (%11,8), Antalya (%11,2) ve İzmir (%11,1) olarak belirlenmiştir. Aynı çalışma içinde yer alan Sivas'ta son bir ay içinde en az bir kez alkol kullanım oranı % 8,3, yaşam boyu uçucu madde kullanımı % 12,4 ve son bir yılda uçucu madde kullanımı % 6,2 olarak tespit edilmiştir.

1999 yılında Sivas ili sanayi bölgesinde çalışan gönüllü 175 çırak ile yüz yüze görüşme yoluyla yürütülen araştırma ile ergenlerde yaşam boyu yasadışı madde kullanımı % 5, uçucu madde kullanımı % 4, alkol kullanımı % 37, sigara kullanımı % 21 oranında bulunmuştur. Uçucu madde kullanan 16 (% 9,1) denekten 7'si (% 43,7) Bally, 5'i (% 31,2) Tiner, 4'ü (% 25) hem Tiner hem de Bally kullandığını bildirdi⁷⁶.

1999-2000 öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesinde yapılan çalışmada 2. Dönem öğrencilerinin %11,7'sinin yasal olmayan madde kullanmayı düşündüğü, %6,7'sinin bir madde denediği belirlenmiştir⁷⁷.

Sivas'ta 2001 yılında 476 lise öğrencisi ile yapılan çalışmada bazı maddeleri son bir ayda en az bir kez kullanma oranları araştırılmış ve uçucu maddelerin kullanma oranı %4,7, esrar %1,3, benzodiazepinler %1,3 bulunmuştur. Uçucu maddeleri kullanma kızlarda erkeklerden daha yüksek olarak tespit edilmiştir.⁷⁸

2001 yılında 9 il (Adana, Trabzon, Eskişehir, Diyarbakır, Mersin, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Sivas) ve KKTC'de 11.989 ilköğretim ve 12.270 orta öğretim öğrencisi (10-12 ve 15-17 yaş grubu) ile gerçekleştirilen çalışmada ilköğretim grubunda yaşam boyu madde kullanım yaygınlıkları esrar için %0,4, uçucu madde için %3, diğer uyuşturucu ve uyarıcı maddeler içinse %0,4 bulunmuştur. Ortaöğretim öğrencilerinde bu oranlar esrar için %3, uçucu maddeler için %4,3, eroin için %2,1, ecstasy için 1,3 ve kokain içinse %1,2'dir. Cinsiyete göre esrar kullanım yaygınlığına bakıldığında; esrar kullanım riski erkeklerde kızlara göre üç kat daha fazladır. Esrar kullanan öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyleri açısından önemli bir fark bulunamaz iken, özel okullarda öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinde esrar kullanım riskinin iki kat daha fazla olduğu görülmüştür. Esrar kullanan ilköğretim öğrencilerinin %29,9'u son bir ay içinde 10 kereden fazla esrar kullandığını belirtmiştir. Bu oran kızlarda %24,2, erkeklerde %30,8'dir. İlk olarak esrar deneme yaşı ortalaması; ilköğ-

retimde $12,8 \pm 1,6$ 'dır. Bu ortalama kızlarda $12,7 \pm 1,3$, erkeklerde $12,9 \pm 1,7$ 'dir. Ortaöğretim öğrencileri arasında ilk olarak esrar deneme yaşı ortalaması ise $13,8 \pm 1,9$ olup, bu oran kızlarda $14,0 \pm 1,8$, erkeklerde $13,7 \pm 1,9$ olarak bulunmuştur. Esrar kullanan ilköğretim öğrencilerinin %36,6'sı esrar kullanmayı bırakmakta veya miktarını azaltmakta zorlandığını, %15,1'i bırakmayı düşünmediğini belirtmiştir. Ortaöğretimde bu oranlar sırası ile %45,6, %17,7 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin %13,2'si esrara ulaşmanın kolay olduğunu belirtmiştir. Esrar kullanan ortaöğretim öğrencilerinin %51,9'u, kullanmayanların %10,8'i esrara ulaşmanın kolay olduğunu belirtmiştir. Esrar kullandığını belirten öğrencilerde sigara, alkol ve özellikle diğer uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin kullanımının, hiç esrar kullanmayanlara göre oldukça yaygın olduğu gözlenmiştir. Bu bulgular, esrarın diğer maddelerin kullanımı için bir geçiş maddesi olarak kullanıldığını düşündürmektedir⁷⁹.

2002 yılında 72 ilde yapılan bu çalışmada yaşam boyu en az bir kez madde kullandığını belirtenlerin oranı %1,3'tür. Erkeklerde kadınlara göre, 15-24 yaş grubunda ise 25 yaş üstüne göre madde kullanım yaygınlığı daha yüksek olarak bulunmuştur⁸⁰.

UNODC tarafından 2003 yılında yine lise ikinci sınıf öğrencileriyle yapılan çalışmada yaşam boyu en az bir kez esrar kullanım yaygınlığı %5,1, ecstasy %3,2, uçucu madde %5,2, sedatifhipnotik ilaçlar %5,4, eroin %2,8, flunitrazepam %3,1'dir. Yaşam boyu en az bir kez esrar kullanım yaygınlığı Adana'da %3,3, Ankara'da %2,9, Diyarbakır'da %5,1, İzmir'de %6,1 ve Samsun'da %3,8 bulunmuştur. Ecstasy için bu oranlar Adana'da %1, Ankara'da %1,1, Diyarbakır'da %0,6, İzmir'de %2,5, Samsun'da %0,8 bulunmuştur⁸¹.

2004 yılında Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaş ortalaması 13,8 olan ve uçucu madde kullanan ergen erkeklerle yürütülen bir çalışmada uçucu maddeye başlama yaşı ortalaması $10,8 \pm 2,48$ olarak belirlenmiştir. Deneklerin ortalama öğrenim süresi $3,1 \pm 2,84$ olarak tespit edilirken, ortalama kardeş sayısı $7 \pm 1,54$ olarak belirlenmiştir. Olguların tümü baly kullanırken %5,4'ünün ek olarak tiner de kullandığı belirlenmiştir. Uçucu maddeyi temin yerleri %91,8 seyyar satıcılar ve %29,7 bakkal olarak tespit edilmiştir. Uçucu madde temini için gerekli olan para kaynağı, en çok çalışılarak (%64,8) ve çalarak (% 64,8) elde edilmektedir. Olgularımızın uçucu maddeye başlama nedenleri en sık % 48,6 oranıyla arkadaş olarak tespit edilmiştir.

76 Kuğu, Nesim- Akyüz, Gamze- Erşan, Erdal- Doğan, Orhan, "Sanayi Bölgesinde Çalışan Çıraklarda Madde Kullanımı ve Etkileyen Etkenlerin Araştırılması", *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2000; 1 (1)

77 Akvardar Y., Aslan B, Ekici B., Ögün E., Simsek T. "Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem Iı Öğrencilerinde Sigara, Alkol, Madde Kullanımı", *Bağımlılık Dergisi*, 2001, 2:49-52.

78 Dogan O., "Sivas İlindeki Lise Öğrencilerinde Madde Kullanımı Yaygınlığı", *Bağımlılık Dergisi* 2001, 2:53-56.

79 Evren C, Ögel K, Tamar D, Çakmak D., "Uçucu Madde Kullanıcılarının Özellikleri", *Bağımlılık Dergisi*, 2001, 2: 57-60; Kültegin Ö. Uğuz. Ş., ve diğerleri, "Türkiye'de İlköğretim ve Ortaöğretim Gençliği Arasında Esrar Kullanım Yaygınlığı", *Bağımlılık Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 1, 2003

80 Işıklı S, Irak M., "Türkiye'de Madde Kullanımı ve Bağımlılığı Profili Araştırması, 2002 Yılı Madde Kullanımı Geniş Alan Araştırması, Nihai Rapor. Türk Psikologlar Derneği, 2002 Aralık, s. 55-65.

81 Ögel, Kültekin, "Türkiye'de Madde Kullanım Bozukluklarının Yaygınlığı", *Madde Kullanım Bozukluklarının Yaygınlığı*, Türkiye Klinikleri J IntMedSci 2005, 1 (47)

(Epidemiyoloji),

Bağımlılık yapıcı başka madde kullanımı açısından olguların, %78'i sigara, %29'u alkol ve %8,1'i esrar kullanmaktadır.⁸²

2004 yılında 3483 lise iki öğrencisi ile İstanbul'da yapılan araştırmada yaşam boyu en az bir kezuçucu madde kullanım yaygınlığı %5,9, esrar kullanım yaygınlığı %5,8, flunitrazepam kullanım yaygınlığı %4,4, benzodiazepin kullanım yaygınlığı %3,7, ecstasy kullanım yaygınlığı %3,1 ve eroin kullanım yaygınlığı %1,6 bulunmuştur. Yaşam boyu en az bir kez madde kullanımı riski cinsiyete göre karşılaştırıldığında erkeklerin benzodiazepin kullanımı hariç diğer tüm maddeler için kızlardan daha fazla risk taşıdığı görülmüştür. Madde kullanım riski erkeklerde eroin kullanımı için 10 kat, esrar için yaklaşık 4 kat, ecstasy için ise yaklaşık 3 kat daha fazladır. Yüksek gelir düzeyine sahip olan ailelerin çocuklarında düşük gelir düzeyine sahip olanlara göre flunitrazepam kullanım riskinin daha yüksek olduğu görülmüştür.⁸³

2005 yılında Boğaziçi Üniversitesinde eğitim gören farklı sınıflardan seçilmiş 735 öğrenci ile gerçekleştirilen bir araştırmada yaşam boyu en az bir kez esrar kullanımı %9,2, ecstasy kullanımı %2,7, uçucu madde kullanımı %1,2, eroin kullanımı %0,3, benzodiazepin kullanımı %3,4 ve flunitrazepam kullanımı %0,6, kokain kullanımı ise %0,4 bulunmuştur.⁸⁴

2010 yılında Üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiş *Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin tütün mamulleri-alkol kullanım durumları ve sigaraya yaklaşımları* araştırmasının⁸⁵ bulguları şunlardır: Kız öğrencilerin %66,1'inin hiçbir zararlı alışkanlığının olmadığı, %28,2'sinin sigara, %17,2'sinin nargile, %1,6'sının pipo-puro içtiği, alkol kullanan kız öğrenci oranının ise %14,5 olduğu tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin %30,9'unun hiçbir zararlı alışkanlığının olmadığı, %60,4'ünün sigara, %37,5'inin nargile, %13,9'unun pipo-puro içtiği, alkol alan erkek öğrenci oranının %36,5 olduğu, 12 (%1,9) erkek öğrencinin uyuşturucu kullandığı ve bütün zararlı alışkanlıkların hepsine birden sahip olan 6 kişinin erkek öğrenci olduğu tespit edilmiştir. Sigara içen öğrencilerin %22'si sigaraya merak, %18,2'si arkadaş teşviki, %4'ü sigara içen aile büyüklerinin etkisi ile başladıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerden %92,3'ü sigaranın sağlığa olan zararlarını bildiklerini, %10,2'si en son kalan parasını sigaraya vereceğini belirtmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (n=865, %66,5) sigara yasağını desteklediği tespit edilmiştir.

2011 yılında Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ziraat Fakültesi ve Reyhanlı Sağlık Meslek Yüksek Okulu öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiş

Üniversite öğrencilerinde madde kullanımı, şiddet ve bazı psikolojik özellikler başlıklı araştırma ile yaşam boyu sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı sırasıyla %73,2, %56,6 ve %9,6 olarak tespit edilmiştir⁸⁶. Araştırmanın önemli bulguları arasında erkeklerde sigara, alkol ve uyuşturucu madde kullanımının, babasında ve kardeşinde sigara ve alkol kullanımı öyküsü olanlarda sigara ve alkol kullanımının, yakın akrabalarında uyuşturucu madde kullanımı bildirenlerde uyuşturucu madde kullanımının, sigara kullananlarda şiddete uğrama ve şiddet uygulama oranının, daha yüksek olduğu yer almıştır.

Bozok Üniversitesi 2012–2013 akademik yılında öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen *Üniversite Öğrencilerinin Zararlı Madde Kullanımına İlişkin Tutumları* araştırması⁸⁷ ile katılan öğrencilerden düzenli olarak sigara kullanmakta olduğunu belirtenlerin oranı %20,6, alkol kullanmakta olduğunu belirten öğrencilerin oranı ise %6,9 olarak tespit edilmiştir. Uyuşturucu ve tiner/bali vb. uçucu maddeleri aktif olarak kullanan öğrenci bulunmazken; öğrencilerin %0,3'ü antidepresan ilaç kullanmakta olduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin yaşam boyu madde kullanma sıklıkları göz önüne alındığında ise %51,5'i sigarayı, 26,7'si alkolü, %1,6'sı uyuşturucuyu, %0,3'ü de diğer maddeleri denemiş, kullanıp bırakmış ya da halen kullanmaktadır.

2014 yılında Diyarbakır Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Araştırma ve Tedavi Merkezinde (ÇEMATEM) 258 hasta üzerinde gerçekleştirilen Diyarbakır *Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Araştırma ve Tedavi Merkezine Başvuran Hastaların Sosyodemografik Özellikleri ve Kullandıkları Madde Türleri* araştırmasının⁸⁸ bazı bulguları şunlardır: Hastaların yaş ortalaması 18.11±5 (minimum 8, maksimum 45 yaş), kardeş sayısı ortalaması 4,7±2,6'dır. Hastaların 153'ü (%59,3) 18 yaş altında iken 105'i (%40,7) 18 yaş ve üstündedir. Hastaların 76'sının (%29,5) parçalanmış aileye sahip oldukları gözlenmiştir. Hastaların 236'sında (%91,5) intihar girişimi yokken 22'sinde (%8,5) en az bir kere intihar girişimi öyküsü vardır. Hastaların 244'ü (%94,6) sigara kullanıyor iken sadece 14'ü (%5,4) kullanmamaktadır. Hastaların 111'i (%43) alkol kullanıyor iken 147'si (%57) kullanmamaktadır. Kullanılan madde türü incelendiğinde en sık (%85,3) esrar kullanıldığı tespit edilmiştir.

82 Yaşan Aziz, Gürgeç, Faruk, "Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Ergenlerde Uçucu Madde Kullanım Özellikleri", *Bağımlılık Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 2, 2004.

83 Ogel K, Taner S, Eke C, Erol B., *İstanbul'da Öğrencilerde Riskli Davranışlar Araştırması*, İstanbul, 2005.

84 Taner S., *Boğaziçi Üniversitesi Öğrencilerinde Sigara, Alkol ve Madde Kullanım Yaygınlığı*, Uzmanlık Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul, 2005.

85 Korkmaz, Medet; Ersoy, Sıdika ve diğerleri, "Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin tütün mamulleri-alkol kullanım durumları ve sigaraya yaklaşımları", *S.D.Ü. Tıp Fak. Dergisi*, 2013;20 (2)/34-42

86 Turhan, Ebru; İnanlı, Tacettin ve diğerleri, "Üniversite öğrencilerinde madde kullanımı, şiddet ve bazı psikolojik özellikler", *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi* 2011;9 (1)

87 Süngü, Hilmi, "Üniversite Öğrencilerinin Zararlı Madde Kullanımına İlişkin Tutumları", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2014; 11 (26)

88 Şimşek, Şeref; Dönmez, Süleyman ve diğerleri, "Diyarbakır Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Araştırma ve Tedavi Merkezine Başvuran Hastaların Sosyodemografik Özellikleri ve Kullandıkları Madde Türleri", *Bağımlılık Dergisi*, 2014, Cilt:15, Sayı:1, s:23-27

BÖLÜM 3

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

- 3.1. CİNSİYETE, YAŞA, MEDENİ DURUMA VE ÖĞRENİM DURUMUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 3.2. ŞEHİR VE BÖLGEYE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 3.3. AİLENİN EKONOMİK DURUMUNA VE YAŞAM KALİTESİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 3.4. ANNE VE BABANIN ÖĞRENİM DURUMA VE MESLEĞİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

BÖLÜM 3

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE MADDE KULLANIMI

Uyuşturucu madde kullanımının faileri veya daha doğru bir tanımlamayla kurbanları belirli bir kitle değildir. Çok farklı faktörlerin doğrudan veya dolaylı etkilerle her yaş grubundan, her meslekten, her sosyo-ekonomik kesimden kişiler madde bağımlısı olabilmektedir. Özellikle yaş önemli bir ayrıştırıcı nokta idi. Aile kontrolü, sosyal kontrol mekanizmalarının etkisi küçük yaşta çocuklar için bir koruma kalkanı oluşturuyor ve bunların uyuşturucu madde ile buluşmalarını, buluşmalar bile kullanımlarını engelliyordu. Ancak hızlı kentleşmenin, kentleşmeyi de kapsayan hızlı toplumsal değişimlerin, geleneksel kadim değerlerin yıpranmasının, medyanın tahrip edici yayınlarının etkisiyle küçük yaşta çocuklar dahi uyuşturucu madde kullanımı probleminin mensupları haline gelmiş bulunuyorlar. Gerçekleştirilen çalışmalarla, her geçen gün uyuşturucu kullanım yaşının daha da düştüğü tespit ediliyor. Bunun önemli bir toplumsal problem olduğu açıktır. Bu bölümde araştırmanın katılımcısı gençlerin *cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, doğum yeri, şu anda yaşanılan yer, hayatın büyük kısmının geçirildiği yer, bölge, medeni durum, ailenin ekonomik durumu, ailenin ortalama aylık gelir durumu, annenin öğrenim durumu, babanın öğrenim durumu annenin mesleği ve babanın mesleği* faktörleri dikkate alınarak madde kullanma durumları incelenmektedir. Elde edilen sonuçlar, Tablo 3.1-Tablo 3.15’de verilmektedir.

Araştırmaya katılan gençler “Uyuşturucu madde kullanıyor musunuz?” sorusuna %97,6’lık bir oranla “kullanmıyorum-çünkü zararlı”, %1,2’lik kesim ise “kullanmıyorum- ama karşı değilim” cevabını vermiştir. Buna karşılık %0,7’lik bir kesim *kullanıyorum-bırakmak istiyorum* ve %0,6’lık bir kesim de “kullanıyorum- bırakmak istemiyorum” cevabını vermiştir (Tablo 3.1). Buna göre gençlerin %98,8’i uyuşturucu madde kullanmamaktadır. %1,2’sinin uyuşturucu kullanımına karşı olmaması ciddi bir duyarsızlık olarak değerlendirilmelidir.

Gençliğin %0,6’sının uyuşturucu kullanıp da bırakmak istememesi, madde bağımlılığı olarak değerlendirilmelidir. Gençleri %0,7’si uyuşturucu kullanmakta ve fakat bırakmak istemektedir. Bu kesim için gerekli tedbirler alınmaz

ise bunlarda maddeye bağımlı hale gelebilir. Bu durumda gençliğin %1,3'ü madde bağımlısı olacak demektir.

Kullanma Durumu	SAYI	%
Kullanılmıyor-Zararlı	4228	97,6
Kullanılmıyor- Karşı Değilim	52	1,2
Kullanıyorum- Bırakmak İstiyorum	29	0,7
Kullanıyorum- Bırakmak İstemiyorum	24	0,6
Toplam	4333	100,0

3.1. CİNSİYETE, YAŞA, MEDENİ VE ÖĞRENİM DURUMUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Araştırmaya katılan gençlerin uyuşturucu kullanma durumları cinsiyete, yaşa, medeni duruma ve öğrenim durumuna bağlı olarak incelenmiş, elde edilen sonuçlar, Tablo 3.2-Tablo 3.5'de verilmiştir.

Cinsiyet	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				Toplam
	Kullanılmıyor-Zararlı	Kullanılmıyor-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Erkek	96,1	2,0	1,1	0,8	100,0
Kadın	99,0	0,4	0,3	0,3	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Yaş	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanılmıyor-Zararlı	Kullanılmıyor-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
15,00	93,8	0,5	2,8	2,8	100,0
16,00	91,4	5,7	2,0	0,8	100,0
17,00	97,1		1,9	1,0	100,0
18,00	99,1	0,5		0,5	100,0
19,00	98,2	0,4	1,0	0,4	100,0
20,00	100,0				100,0
21,00	97,6	2,4			100,0
22,00	99,3	0,7			100,0
23,00	98,0	2,0			100,0
24,00	97,6	1,2		1,2	100,0
25,00	98,1		1,9		100,0
26,00	95,2	4,8			100,0
27,00	100,0				100,0
28,00	100,0				100,0
Toplam	97,8	1,1	0,6	0,5	100,0

Öğrenim Durumu	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanılmıyor-Zararlı	Kullanılmıyor-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
İlköğretim	97,3	0,9	1,8		100,0
Lise	96,6	1,2	1,2	1,0	100,0
Önlisans	99,2	0,8			100,0
Lisans	98,0	1,3	0,2	0,5	100,0
Master/Doktora	98,1	1,9			100,0
Toplam	97,5	1,2	0,7	0,6	100,0

Medeni Durumunuz	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanılmıyor-Zararlı	Kullanılmıyor-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Bekâr	97,7	1,3	0,6	0,4	100,0
Nişanlı/Sözlü	100,0				100,0
Dul/Boşanmış	100,0				100,0
Evlî	98,4	0,8	0,8		100,0
Toplam	97,8	1,2	0,6	0,4	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Cinsiyete, Yaşa, Medeni Duruma ve Öğrenim Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Araştırmaya katılan gençlerin uyuşturucu kullanma durumları genel olarak, **cinsiyete, yaşa, medeni duruma ve öğrenim durumuna** bağlı olarak incelenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre **genel olarak gençlerin** %98,8'i uyuşturucu madde kullanmamaktadır. %1,2'si, uyuşturucu kullanımına karşı değildir. Bu durum ciddi bir duyarlılık olarak değerlendirilmekte olup tehlikelidir.

Gençliğin %0,6'sının uyuşturucu kullanıp da bırakmak istememesi, madde bağımlılığı olarak değerlendirilmelidir. Gençlerin %0,7'si uyuşturucu kullanmakta ve fakat bırakmak istemektedir. Bu kesim için gerekli tedbirler alınmaz ise bunlar da maddeye bağımlı hale gelebilir. Bu durumda gençliğin %1,3'ü madde bağımlısı olacak demektir.

Cinsiyete bağlı olarak uyuşturucu kullanımı değerlendirildiğinde kadınların % 99'u, erkeklerin %96'si uyuşturucu madde kullanmayıp zararlı bulmaktadır(Tablo 3.2). Uyuşturucu kullanmayıp karşı çıkmayanların oranı erkeklerde %2 iken kadınlarda bu oran %0,4'dür. Kullanıp bırakmak isteyenlerin oranı erkeklerde %1,1 iken kadınlarda %0,3'dür. Kullanıp bırakmak istemeyenlerin oranı, erkeklerde %0,8 kadınlarda %0,3'dür.

Görülebileceği gibi uyuşturucu madde kullanma konusunda kadınlar erkeklerle nazaran daha duyarlı davranmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Cinsiyete, Yaşa, Medeni Duruma ve Öğrenim Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Erkek ve kadınlarda kullanıp bırakmak isteyenlere (sırasıyla %1,1; %0,3) yardımcı olunmadığı takdirde bu kesimin, uyuşturucu madde bağımlısı olabileceği göz önüne alınmalıdır. Bu durumda Madde bağımlısı gençlerin oranı erkeklerde %1,9, kadınlarda %0,6 olacaktır. Bu oranlar tehlikelidir.

Uyuşturucu kullanımı gençlerin yaş durumuna bağlı olarak değerlendirildiğinde, en riskli yaş grubunun 15-19 ve 24-25 yaş aralığındaki gençler olduğu görülmektedir (Tablo 3.3). 15 yaş grubundaki gençlerin %2,8'i uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemekte; %2,8'i ise uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememektedir.

15 yaş grubunun %2,8'i, madde bağımlısı olarak değerlendirilebilir. Tedbir alınmadığı takdirde kullandığı halde bırakmak isteyen %2,8'lik bir gençlik kesimi de bağımlılar hanesine eklenebileceğinden bu yaş grubunda madde bağımlısı olan gençlerin oranı %5,6 gibi bir rakama ulaşabilecektir.

25 yaş grubundaki gençlerin %1,9'u, uyuşturucu madde kullanmakta fakat bırakmak istemektedir. 24 yaş grubundaki gençlerin ise %1,2'si, uyuşturucu madde kullanmakta fakat bırakmak istememektedir. 24 Yaş grubundaki bu gençlerin madde bağımlısı olması ihtimali yüksektir.

Yaşa bağlı olarak en dikkat çekici olan nokta, uyuşturucuda ki hedef kitle eskiden 30-40 yaş aralığı iken şimdi bunun 15-19 ve 24-25 yaş aralıklarına inmiş olmasıdır. Uyuşturucu madde kullanımının ilkököl düzeyine indiğini göz önüne aldığımızda Türkiye'nin çok ciddi bir tehlike ile karşı karşıya kaldığını söyleyebiliriz.

Uyuşturucu kullanımına karşı en duyarsız olan kesim 16 yaş grubu (%5,7) ile 26 yaş grubudur (%4,8). Her iki kesimin de tehlikeli yaş aralığı içinde ya da sınırında olduğuna dikkat edilmelidir.

Uyuşturucu madde kullanımı, öğrenim durumuna bağlı olarak incelediğimizde, yaşa bağlı elde edilen sonuçlarla uyumlu sonuçlar elde edilmektedir (Tablo 3.4). İlköğretim düzeyinde eğitimi olan gençlerin %1,8'i uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemektedir. Buna karşılık liseli gençlerin % 1,2'si kullanmakta ve bırakmak istemekte fakat %1'i ise kullanmakta ve bırakmak istememektedir. Diğer taraftan lisans düzeyindeki gençlerin %0,2'si kullanmakta fakat bırakmak istemektedir; %0,5'i de kullanmakta fakat bırakmak istememektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Cinsiyete, Yaşa, Medeni Duruma ve Öğrenim Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Eğitim düzeyine bağlı olarak uyuşturucu kullanımı, ilköğretim ve lise düzeyinde yoğunlaşmaktadır.

Madde bağımlılığı açısından liselilerin %1'i, lisans eğitimi alanların %0, 5'i madde bağımlılığı eğilimi içerisinde olduğu söylenebilir.

Gençlerin **medeni duruma** göre uyuşturucu kullanma durumu incelendiğinde, bekar olan gençlerin %0,6'si uyuşturucu kullanıyor-bırakmak istiyor; % 0,6'si uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istemiyor. Evli olanların %0,8'i uyuşturucu kullanmakta olup bırakmak istemektedir.

Dikkat çekici olan nokta, Nişanlı/Sözlü ve Dul/Boşanmış olan gençlerin uyuşturucu kullanmamış olmasıdır.

Medeni durum açısından en riskli grup bekar olanlardır.

3.2. ŞEHİR VE BÖLGEYE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Araştırmaya katılan gençlerin uyuşturucu kullanma durumları doğum yerine, şu anda yaşanılan yere, hayatının büyük kısmını geçirdiği yere ve bölgeye bağlı olarak incelenmiş, elde edilen sonuçlar Tablo 3.6 - Tablo 3. 9'da verilmiştir.

Tablo 3.6: Doğum Yeriye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Nerede Doğdunuz?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Köy/Kasaba	98,7	0,5	0,8		100,0
İlçe	97,5	0,8	0,4	1,2	100,0
Şehir	97,1	1,8	0,9	0,2	100,0
Toplam	97,5	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 3.7: Şu Anda Yaşanılan Yere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Şu Anda Nerede Yaşıyorsunuz?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Köy/Kasaba	98,1	0,9	0,5	0,5	100,0
İlçe	97,6	0,7	0,7	1,0	100,0
Şehir	97,4	1,5	0,8	0,3	100,0
Yurtdışı	100,0				100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 3.8: Hayatın Büyük Kısmının Geçirildiği Yere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Hayatınızın Büyük Kısmını Nerede Geçirdiniz?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Köy/Kasaba	98,8	0,6	0,6		100,0
İlçe	97,3	0,9	0,9	0,9	100,0
Şehir	97,3	1,7	0,6	0,4	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 3.9: Bölgeye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Bölgeler	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
İstanbul	98,0	1,3		0,7	100,0
Batı Marmara	96,7	1,3	1,3	0,7	100,0
Ege	98,6	0,8	0,6		100,0
Doğu Marmara	96,2	2,3	0,6	0,9	100,0
Batı Anadolu	95,3	0,7	3,3	0,7	100,0
Akdeniz	96,4	1,3	0,8	1,5	100,0
Orta Anadolu	97,7	1,5	0,8		100,0
Batı Karadeniz	99,4		0,6		100,0
Doğu Karadeniz	98,6	1,1	0,3		100,0
Kuzeydoğu Anadolu	100,0				100,0
Ortadoğu Anadolu	95,0	3,9		1,1	100,0
Güneydoğu Anadolu	97,7	0,7	0,7	1,0	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Şehir ve Bölgeye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Araştırmaya katılan gençlerin uyuşturucu kullanma durumları **doğum yerine, şu anda yaşadığı yere, hayatının büyük kısmını geçirdiği yere ve bulunduğu bölgeye** bağlı olarak incelenmiştir.

Uyuşturucu kullanma konusunda mekân farklılığı ortadan kalkmaktadır. Uyuşturucu köy/Kasaba, ilçe ve şehir olmak üzere her tarafta kullanılma durumundadır. Oranlar değişmektedir. Doğulan, en çok yaşanan ve şu an yaşanan yere göre oranlar arasında farklılıklar vardır(Tablo 3.6-Tablo 3.8).

Burada en dikkat çekici olan nokta, ilçenin en olumsuz bir mekân haline gelmiş olmasıdır. İlçede doğanların %1,2'si, ilçede yaşayanların %1'i ve hayatının büyük bir kısmı ilçede geçenlerin %0,9'u uyuşturucu kullanmayı bırakmak istememektedir.

Bu oranlar, diğer yerleşim yerlerindeki göre en yüksek olan oranlardır. Hemen hemen her alanda en olumsuz tavır ve davranış ortaya koyan genç insan unsuru, ilçede yaşayanlar olmaktadır. **Bunun ilçelerin Köy kültürü ile şehir kültürünün harmanlanmasından oluşan mozaik görüntüsü veren bir geçiş kültürünün varlığından kaynaklanmış olması ihtimali yüksektir.** Sosyologların bunu araştırmasında fayda vardır.

Uyuşturucu kullanımı bölgeler göre farklılıklar göstermektedir(Tablo 3.9). Gençler arasında Uyuşturucu kullanımının en yüksek olduğu bölge, **Batı Anadolu bölgesidir.** Batı Anadolu'daki gençlerin %3,3'u, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemekte; %0,7'si kullanmakta fakat bırakmak istememektedir.

Gençlerde madde bağımlılık eğiliminin(Kullanıyor-Bırakmak İstemiyor) en yüksek olduğu bölgeler, sırasıyla, Akdeniz(%1,5), Ortadoğu Anadolu (%1,1) ve Güneydoğu Anadolu'dur(%1).

Kuzeydoğu Anadolu'da, genel olarak, uyuşturucu kullanılmamaktadır. Bu bölgedeki gençlerin uyuşturucu kullanmama sebeplerinin ayrıntılı bir şekilde araştırılmasında fayda vardır.

3.3. AİLENİN EKONOMİK DURUMUNA VE YAŞAM KALİTESİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Çalışmamızda gençlerin ailelerinin *ekonomik durumuna, ailelerinin ortalama aylık gelir durumuna ve yaşam kalitelerine* göre uyuşturucu kullanma durumları çapraz sorgulama ile değerlendirilmiş ve elde edilen sonuçlar, Tablo 3.10-Tablo 3.12'de verilmiştir.

Tablo 3.10: Ailenin Ekonomik Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Ekonomik Açıdan Ailenizin Genel Durumunu Nasıl Tanımlarsınız?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Yoksul	100,0				100,0
Yoksul	93,2	3,4	3,4		100,0
Normal	97,7	1,1	0,6	0,6	100,0
Zengin	98,0	1,0	1,0		100,0
Çok Zengin	90,5	9,5			100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 3.11: Ailenin Ortalama Aylık Geliri Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Ailenizin Ortalama Aylık Geliri Ne Kadar?(TL)	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
0-750	96,2	1,3	0,8	1,6	100,0
751-1000	99,5	0,2	0,2		100,0
1001-1500	97,4	0,6	1,2	0,7	100,0
1501-2000	96,1	2,9	0,8	0,2	100,0
2001-3000	98,5	0,7		0,7	100,0
3001-5000	96,8	3,2			100,0
5001-Üstü	100,0				100,0
Toplam	97,5	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 3.12: Yaşam Kalitesine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Yaşam Kalitenizi Nasıl Buluyorsunuz?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Kötü	92,9	4,1	2,0	1,0	100,0
Biraz Kötü	98,4	0,5	0,5	0,5	100,0
Normal	97,6	1,0	0,8	0,6	100,0
Oldukça İyi	97,5	1,9	0,2	0,3	100,0
Çok İyi	97,3	1,4		1,4	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Ailenin Yaşam Kalitesine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Yaşam kalitesini çok kötü gören gençlerin %3'ü, en yüksek oran, normal görenlerin %1,4'ü ve çok iyi görenlerin %1,4'ü uyuşturucu kullanmaktadır. Yaşam kalitesini **çok kötü görenlerin %1'i ve çok iyi görenlerin %1,4'ü, en yüksek oran olarak, uyuşturucu bağımlısı olma eğilimi içerisindedir**(Tablo 3.12). Ayrıca yaşam kalitesini çok kötü görenlerin %2'si, en yüksek oran, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemektedir.

Yaşam kalitesini kötü kabul edenlerin en yüksek oranda uyuşturucu kullanması ile ekonomik durumlarını kötü kabul edenlerin en yüksek oranda uyuşturucu kullanması arasındaki paralellik vardır. Bu durum, Aylık durumu 0-750 TL arasında olan gençlerin uyuşturucu kullanma oranları ile uyumludur.

Dolayısıyla ekonomik ve yaşam kalitesinin çok iyi ya da çok kötü oluşu ferdin uyuşturucu kullanması ile doğrudan bağlantılı görülmektedir. **Birisi, ekonomik durumun/yaşam kalitesinin düşük olmasının neden olduğu bunalımdan diğeri de, refahın neden oldu bunalımdan dolayı uyuşturucuya başlamış olabilir.**

3.4. ANNE VE BABANIN ÖĞRENİM DURUMUNA VE MESLEĞİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Araştırmaya katılan gençlerin uyuşturucu kullanma durumları anne ve babalarının öğrenim durumlarına ve mesleklerine bağlı olarak incelenmiş, elde edilen sonuçlar, Tablo 3.13-Tablo 3.16'da verilmiştir.

Tablo 3.13: Annenin Öğrenim Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Annenizin Öğrenim Durumu	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Okuryazar Değil	96,1	2,1		1,8	100,0
Okuryazar	95,3	0,5	2,6	1,6	100,0
İlkokul	98,4	0,6	0,8	0,3	100,0
Ortaokul	98,2	1,5		0,4	100,0
Lise	97,0	2,5	0,4	0,2	100,0
Yüksekokul	100,0				100,0
Lisans	96,4	3,6			100,0
Master/Doktora	81,8	18,2			100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 3.14: Babanın Öğrenim Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Babanızın Öğrenim Durumu					Toplam
Okuryazar Değil	93,7	6,3			100,0
Okuryazar	92,2	0,9	2,2	4,8	100,0
İlkokul	98,3	0,6	0,9	0,3	100,0
Ortaokul	99,4		0,3	0,3	100,0
Lise	98,0	1,1	0,6	0,3	100,0
Yüksekokul	98,2	1,2	0,6		100,0
Lisans	94,1	5,2		0,7	100,0
Master/Doktora	82,4	17,6			100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 3.15: Anne Mesleğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Anne Mesleği					Toplam
İşçi	96,9		3,1		100,0
Serbest (YO Gerektirmeyen)	100,0				100,0
Serbest (YO Gerektiren)	88,2	11,8			100,0
Eğitimci	95,2	4,8			100,0
Güvenlikçi	50,0	50,0			100,0
Memur	99,5			0,5	100,0
Esnaf/Tüccar	90,9	5,5		3,6	100,0
İşsiz	95,7	0,9	2,4	1,0	100,0
Çiftçi	97,0		1,5	1,5	100,0
Ev Hanımı	98,2	1,0	0,3	0,4	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 3.16: Babanın Mesleğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Babanın Mesleği					Toplam
İşçi	97,6	1,1	1,1	0,2	100,0
Serbest (YO Gerektirmeyen)	97,6	0,9	0,9	0,7	100,0
Serbest (YO Gerektiren)	96,3	3,7			100,0
Eğitimci	96,2	3,8			100,0
Güvenlikçi	97,6	2,4			100,0
Memur	96,4	2,1	0,8	0,7	100,0
Esnaf/Tüccar	98,9	0,3	0,5	0,3	100,0
İşsiz	96,0	1,6		2,4	100,0
Çiftçi	98,6		0,5	0,9	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Anne ve Babanın Öğrenim Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Araştırmaya katılan gençlerin uyuşturucu kullanma durumları anne ve babalarının öğrenim durumlarına ve mesleklerine bağlı olarak incelenmiştir.

Uyuşturucu kullanımı ile Anne-Babanın öğrenim durumu arasında düzgün bir ilişki kurulamamakla beraber, Uyuşturucu kullanımı konusunda anne-babalarının öğrenim durumu okuryazar olmayan ya da sadece okuryazar olan gençlerin daha çoğu uyuşturucu kullanmaktadır. Uyuşturucu bağımlılık eğilimi de bunlarda daha yüksektir.

Annesi okuryazar olmayan gençlerin %1,8'i uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemezken; okuryazar olanları %2,6'si uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemekte; %1,6'si de bırakmak istememektedir. Buna karşılık babası yalnızca okuryazar olan gençlerin % 2,2'si uyuşturucu kullanmakta-bırakmak istemekte; %4,8'i uyuşturucu kullanmakta-bırakmak istememektedir.

Babası okuryazar olmayan gençler, hiç uyuşturucu kullanmazken okuryazar olanların böyle bir eğilim göstermesinin sebebinin araştırılmasında fayda vardır.

Gençlerin anne -babalarının öğrenim durumları ile ilgili dikkat çeken husus, annesi master/doktoralı olan gençlerin %18,2'si; babası master/doktoralı olan gençlerin %17,6'si nin uyuşturucu kullanmamakta fakat uyuşturucu kullanımına da karşı çıkmamaktadır.

Master ve doktora öğretiminin ferd, aile ve toplum zararına olan bir şeye karşı insanları duyarsızlaştırması, önemli bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu anne babaların evlerinde bu tür konularda neden duyarsız davrandıkları incelemeye değerdir.

Aynı oranda olmamakla beraber Anne/babaları lisans öğrenimi almış olan gençlerde benzer eğilim görülmektedir. Anne/babaları okuryazar olmayan gençlerde böyle bir eğilim olması anlaşılabilirken öğrenim düzeyinin yüksek olması benzer sonucu doğurması Türkiye'deki yüksek öğrenimin felsefesi ile alakalı bir konu olarak ele alınmalıdır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Anne ve Babanın Mesleğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Anne mesleğine göre gençlerin uyuşturucu kullanma durumları incelendiğinde, anne mesleği **esnaf/tüccar olanların %3,6'si** (en yüksek oran), **işsiz olanların %3,4'ü**, **işçi olanların %3,1'i**, **çiftçi olanların %3'ü** ve **ev hanımı olanların %0,7'si**, memur olanların %0,5'i, uyuşturucu kullanmaktadır. Buna karşılık baba mesleği, **esnaf/tüccar olanların %0,8'i** (en düşük oran), **işsiz olanların %2,4'ü**, **işçi olanların %1,3'ü**, **çiftçi olanların %1,4'ü** ve **serbest (YO gerektirmeyen) olanların %1,6'si**, memur olanların %1,4'ü, uyuşturucu kullanmaktadır.

En dikkat çekici nokta, anne ve baba meslekleri mukayese edildiğinde, anne mesleğine göre gençlerin daha yüksek oranda uyuşturucu kullanıyor olmasıdır. Annenin evin dışında çalışıyor olmasının aile içi ilişkilere yansımalarının analiz edilmesi yararlı olacaktır. Elde edilecek sonuçlardan hareketle uyuşturucu kullanımına karşı mücadelede yeni bir yol haritası ortaya konabilir.

Annesi işsiz olan gençlerin uyuşturucu kullanma oranlarının (Tablo 3.15), babaları işsiz olan gençlerin uyuşturucu kullanma oranına (Tablo 3.16) göre daha yüksek olmuş olması, üzerinde özel olarak durulması gereken bir başka olgudur.

Annesi memur olanlar ile ev hanımı olanların en düşük oranda uyuşturucu kullanıyor olmasının sebepleri, özel bir çalışma ile açığa çıkarılmalıdır. Memur olan annelerin memuriyetlerinin mahiyeti, aydınlatıcı bir fikir verebilir.

Farklı mesleklerin gençlerin şuuraltında meydana getirdiği bir travmanın olup olmadığı araştırılmalıdır.

BÖLÜM 4

GENÇLİĞİN SORUNLARINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

- 4.1. GENEL OLARAK GENÇLİĞİN EN ÖNEMLİ SORUNLARI
- 4.2. TÜRKİYE'NİN EN ÖNEMLİ SORUNUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 4.3. GENÇLİĞİN EN ÖNEMLİ SORUNUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 4.4. GENÇLERİN YAŞAM KALİTESİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 4.5. GENÇLERİN PSİKOLOJİK DURUMUNA/DEPRESYONA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 4.6. GENÇLERİN GÜVEN DUYGUSUNA BAĞLI OLARAK UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 4.7. BİREYSEL GELECEĞE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 4.8. ŞİDDETE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 4.9. SIGARA ALKOL KULLANIMINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 4.10. UYKU DURUMUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 4.11. BOŞ ZAMANI DEĞERLENDİRMeye GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

BÖLÜM 4

GENÇLİĞİN SORUNLARINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

Gençlik gündeme geldiğinde üzerinde öncelikle durulan ve hatta durulması gereken bir konu, **gençliğin sorunlarıdır**. Gençliğin sahibi olduğu veya potansiyel olarak sahibi olabileceği sorunlar, **genel, geçer, geleneksel ve güncel sorunlar** olmak üzere **dört ana** kategoride değerlendirilebilir. Çünkü bazıları gencin yapısından, geleneksel durumlardan, sürecin ve tarafların doğasından kaynaklanırken, diğer bir kısmı ise yaşanan, hâlihazırda gündemi belirleyen durumlardan kaynaklanmaktadır.

Birinci kategoride, psiko-fizyolojik, cinsel, ekonomik, eğitim, aile içi ve kuşaklar arası çatışma, madde bağımlılığı, ideolojik, işsizlik ve istihdam, barınma, beslenme, sağlık ve kültürel gibi sorunlar yer alırken; **güncel sorunlar** arasında, toplumsal değişmeye bağlı değerlerde değişme, madde bağımlılığı, statükoya karşı çıkma, gelecek korkusu, yabancılaşma, kimlik, tüketim, anomi, özgürlük, işsizlik vb. problemler, güven bunalımı, kaygı, stres, yalnızlık, iletişimsizlik, işe yaramama hissi vb sosyo-psikolojik sorunlar ve çağdaş iletişim araçlarıyla gelen koşullandırılma, kültürsüzleştirilme, yozlaştırılma, yabancılaşma, boş zamanlar gibi sorunlar yer almaktadır.

4.1. GENEL OLARAK GENÇLİĞİN EN ÖNEMLİ SORUNLARI

Genç işsizlik oranları, birçok dünya ülkesinde toplam işsizlik oranının üstünde olduğu görülmektedir. Hatta, bu oranının bir kattan fazla olduğu gözlemlenmektedir. **Genç işsizliğinin toplam işsizliğe göre daha yüksek olmasının nesnel nedenleri var olmakla beraber, en önemli nedeninin gençlerin büyük kısmının ilk kez iş aramasıdır**. Gençler arasındaki yüksek işsizliğin sebeplerini açıklamak, diğer yaş grupları ile karşılaştırıldığında daha karmaşıktır. **Geleneksel olarak işsizlik; konjonktürel, geçici ve yapısal olmak üzere üç kategoriye ayrılmaktadır**. Çoğu yaş grupları için konjonktürel ve geçici işsizlik tipleri hâkimdir ve yapısal işsizlik temel bir faktör değildir. Genç yaş grubu için ise üçü de önemlidir. Bu yüzden genç işsizliğini sınıflandırmak çok daha zor olmaktadır.

Küreselleşmeyle birlikte işsizlik ve özellikle **genç işsizlik sorunu** tüm dünyanın gündeminde yer almış ve önemli bir yer işgal etmiştir. **Bu sorunun çözümünde istihdam, eğitim ve istikrarlı büyüme gibi önemli üç faktör ile birlikte kullanılmaktadır**. Türkiye'nin sahip olduğu yoğun genç nüfus birçok Avrupa ülkesi karşısında önemli bir silahtır. Fakat, Türkiye'de işsizlik, en çok gençleri etkilemektedir. Bu

genç nüfus için oluşturulacak istihdam alanlarının artırılması, ülke ekonomisinin gelişmesine katkıda bulunacağı gibi aynı zamanda da işsizliğin getirdiği sosyal ve psikolojik sorunların çözümüne de yardımcı olacaktır⁸⁹. Şu var ki, genç işsizliğinin nedenlerinin incelenerek iyi anlaşılması, gelecekte genç işsizliği ile mücadelede doğru politikaların oluşturulması ve uygulanması için büyük önem taşımaktadır.

Türkiye'de eğitim sisteminin öteden beri süregelen ve bir türlü çözümlenemeyen çeşitli sorunları vardı. Bunlara bir de yirminci yüzyılda bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı değişim ve dönüşümler sonucu ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar ve küreselleşme olgusu eklenince, sistem daha da etkisiz ve verimsiz bir hale gelmiştir. **Eğitim sorununun önemli bir nedeni, Türkiye'de hiçbir zaman partiler üstü bir eğitim politikasının oluşturulamamış olmasıdır.** Hükümetten hükümete değişen politikalar yüzünden sistem bir türlü oturmamış, eğitim politikalarında süreklilik sağlanamamıştır. Bu uygulamalar, ayrıca, büyük kaynak israfına da sebep olmuştur. Değişen iktidarlar sistemi bir yaz-boz tahtası haline getirmişlerdir. **Eğitim sisteminin niteliği de bir başka önemli eğitim sorunudur. Genel olarak eğitim sistemimizde ezbercilik egemendir.** Geçer not alma kaygısı ile ezberlenen bilgi, kalıcı olmamakta, kısa bir süre sonra hafızadan silinmektedir. Hâlbuki sistem öğrencilere çok sayıda bilgiyi ezberletmek yerine az fakat işlevsel bilgiyi özümsetmelidir. **Amaç, bilgi yüklemek değil, bilgiye ulaşmanın yollarını ve kazanılan bilginin fonksiyonel bir biçimde nasıl kullanılacağını öğretmek olmalıdır**⁹⁰.

Gençliğin bizzat kendisinin önemli bir gençlik sorunu olarak ifade ettiği ahlaki yozlaşma konusu toplumsal değerlerle ilgilidir. **Değerler, davranışlara kaynaklık eden ve onları yargılamaya yarayan ölçütlerdir. Değerler neyin, hangi ve nasıl davranışların iyi, güzel, doğru ve kutsal; neyin, hangi ve nasıl davranışların da böyle olmadığına dair inanç ve kabuller olarak tanımlanabilir.** Değerler, birey için gideceği yönü belirleyen pusulalardır. Ne giydiğiniz, nerede yaşadığımız, kiminle evleneceğiniz, yaşamak için ne yaptığınıza kadar her şey değerlerin etkisindedir. Ayrıca neleri yapıp, neleri yapmamanız gerektiğini söyleyen de değerlerdir.

Değerler davranışlarımıza rehberlik yapar, eylemlerimizi, yargılarımızı, anlamlı hedeflerimizi daha üst hedeflere taşıyarak nasıl olmamız, nasıl davranmamız gerektiğini bize bildirir. Değerler hem bireyin hem de toplum kültürünün önemli bir parçasını oluştururlar, toplumlara ve zamana göre değişiklik gösterirler. Değerlerin değişmesi mümkün ise de bu zaman alıcı ve zor bir durumdur. Zamanla karşılaşılan yeni durumlar ve kültürler birtakım değerleri silikleştirip, yeni başka birtakım değerlerin oluşumuna sebep olabilirler. Kişisel tecrübeler, değerleri şekillendirir veya değiştirir. Değerler, kişilerin düşünce, tutum ve davranışlarında birer ölçüt olarak ortaya çıkarlar ve toplumsal yaşamın vazgeçilmez bir öğesini oluştururlar. Değerler, bir gruba ya da topluma mensup olanların uymak durumunda oldukları

89 Kaynak, Muhteşem, *İşsizlik ve Emek Kalitesi*, TISK Akademi, Özel Sayı:1, 2007, s.76

90 Gedikoğlu, Tokay, "Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, S. 1, Haziran 2005, s. 75

veya dikkate almaları beklenen genelleşmiş ahlaki inançlar olarak kavramlaştırılabilir. Örneğin adam öldürmenin, hırsızlık yapmanın ve tembelliğin yanlış ve kötü; insan hayatına değer vermenin, dürüstlüğü ve çalışkanlığın doğru ve iyi olduğuna inanmamızı sağlayan etken, sosyalleşme sürecinde edindiğimiz değerlerdir. Bir toplumun ya da grubun yaşamında her şey, değerlere göre algılanır ve kavranır. Kişiler, içinde yaşadıkları toplumların veya grupların değerlerini benimseyerek, bunları düşünce tutum ve davranışlarında birer ölçüt olarak kullanırlar. Böylece daha iyi, daha doğru, daha uygun, daha güzel, daha önemli ve daha adil gibi genel yargılara ulaşma imkânı bulurlar.

Araştırma kapsamında gençliğin problemlerinin neler olduğu ve bu problemlerin düzeyinin ne olduğu konuları üzerinde ayrıntılı bir şekilde durulmuştur. Katılımcı gençlere yöneltilen "**Gençliğin en önemli sorunu nedir?**" sorusuna önem sırasına göre üç cevap(tercih düzeyi) vermeleri istenmiştir(Tablo 4.1). Alınan cevaplar **birinci düzey, ikinci düzey ve üçüncü düzey** sıralamasına göre incelendiğinde; **birinci düzeyde** gençliğin en önemli ilk beş sorununun **eğitim, ahlaki yozlaşma, meslek edinme, iş bulamama ve aile tarafından anlaşılammamak** olduğu tespit edildi. **İkinci düzey** cevaplar açısından gençliğin sorunları incelendiğinde en önemli beş sorunun **meslek edinme, eğitim, ahlaki yozlaşma, iş bulamama ve uyuşturucu kullanımı** olduğu tespit edildi. **Üçüncü düzey** sıralamasında da en önemli ilk beş sorun, **iş bulamama, ekonomi, eğitim, ahlaki yozlaşma ve meslek edinme** olarak belirlenmiştir. Bu cevaplar dikkate alındığında gençliğin bizzat kendi cevapları ile sorunlarının daha çok **iş, eğitim, ahlaki değerler ve uyuşturucu** kapsamında yer aldığı anlaşılmıştır.

Tablo 4.1: Gençliğin En Önemli Sorunları

SORUNLAR	BİRİNCİ TERCİH		İKİNCİ TERCİH		ÜÇÜNCÜ TERCİH	
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
Eğitim	1783	32,9	748	14,1	597	11,8
Ahlaki yozlaşma	912	16,8	709	13,4	550	10,8
Meslek edinme	777	14,3	936	17,7	490	9,7
İş bulamama	651	12,0	539	10,2	819	16,1
Aile tarafından anlaşılammamak	374	6,9	343	6,5	338	6,7
Uyuşturucu kullanımı	278	5,1	486	9,2	392	7,7
Cinsellik	180	3,3	228	4,3	206	4,1
Alkol	144	2,7	366	6,9	314	6,2
Ekonomik	143	2,6	460	8,7	607	12,0
Arkadaş grubuyla sorunlar	94	1,7	273	5,2	420	8,3
Askerlik	40	0,7	97	1,8	68	1,3
Sağlık	40	0,7	65	1,2	94	1,9
Ekonomik nedenle evlenememe	8	0,1	44	0,8	179	3,5
Toplam	5424	100	5294	100,0	5074	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ Genel Olarak Gençliğin En Önemli Sorunları

Araştırma kapsamında gençliğin problemlerinin neler olduğu ve bu problemlerin düzeyinin ne olduğunu anlamak amacıyla katılımcı gençlere yöneltilen “**Gençliğin en önemli sorunu nedir?**” sorusuna önem sırasına göre, üç tercihli cevap vermeleri istenmiştir (Tablo 4.1).

Üç tercihli cevapların ortak paydası olarak gençliğin en önemli sorunlarının daha çok **iş, eğitim, ahlaki değerler ve uyuşturucu kapsamında yer aldığı anlaşılmıştır.**

Gençlerin sorunları konusunda verilen birinci düzey cevaplar, farklı değişkenler açısından incelendiğinde, katılımcıların kadın veya erkek olmalarının sorunların öncelik sıralamasında ve oranında kayda değer bir değişime yol açmadığı gözlenmiştir. Ancak yaş faktörü dikkate alındığında, *eğitim* sorununun en yüksek oranda (%50,5) 28 yaşında ki katılımcılar tarafından, *meslek edinme* sorununun (%29,9) 27 yaşında ki katılımcılar tarafından, *uyuşturucu kullanımı* sorununun ise (%13,1) 15 yaşında ki katılımcılar tarafından dile getirildiği gözlenmiştir (Türkiye’de Gençlik Ana Rapor: Tablo 3.4- Tablo 3. 6).

Uyuşturucu sorununun gençliğin en önemli sorunu olduğunun 15 yaş grubu tarafından ifade edilmiş olması, önceki bölümdeki bulgularla örtüşmektedir.

4.2.TÜRKİYE’NİN EN ÖNEMLİ SORUNUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Gençlere sorulan “Türkiye’nin en önemli sorunu nedir?” ve “Türkiye’yi bir arada tutan en önemli unsur nedir?” sorularına verdikleri cevaplar ile uyuşturucu kullanımına verdikleri cevapların çapraz sorgulaması yapılmış ve elde edilen sonuçlar, iki tercih halinde, Tablo 4.2-Tablo 4.3’de verilmiştir.

Tablo 4.2: Türkiye’nin En Önemli Sorununa Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Türkiye’nin En Önemli Sorunu	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?								TOPLAM
	Kullanmıyorum-Zararlı		Kullanmıyorum-Karşı Değilim		Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum		Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum		
	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	
Terör	98,2	98,9	0,8	1,1	0,4		0,6		100,0
Yolsuzluk	96,5	98,7	1,7	1,0			1,7	0,3	100,0
Rüşvet	93,0	99,2			3,5		3,5	0,8	100,0
İrtica	68,0	96,3	32,0					3,7	100,0
Eğitim	95,8	98,5	0,8	0,7	2,9	0,4	0,5	0,4	100,0
Bağımsızlık	93,6	81,5	6,4	7,4		3,7		7,4	100,0
Ahlaki Yozlaşma	99,2	95,3		2,3	0,8	2,3			100,0
İssizlik	99,1	98,8	0,9	0,7				0,5	100,0
Halkın Aşağılanması / Önemsenmemesi	92,0	100,0			8,0				100,0
Güneydoğu/Kurt Sorunu	97,1	99,1	2,9	0,4		0,4			100,0
Bölgeler Arası Dengesizlik	100,0	98,3		1,7					100,0
İnsan Hakları İhlalleri	100,0	93,1		4,6		2,3			100,0
Adaletin Çalışmaması/ Gecikmesi	96,2	100,0	3,8						100,0
Diğer	89,3	93,1			10,7			6,9	100,0
Toplam	97,6	98,2	1,2	1,0	0,7	0,4	0,5	0,4	100,0

Tablo 4.3: “Türkiye’yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsura” İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

“Türkiye’yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsura”	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %								TOPLAM
	Kullanmıyorum-Zararlı		Kullanmıyorum-Karşı Değilim		Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum		Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum		
	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	
Toprak/Vatan Birliği	98,0	97,8	1,0	1,9	0,7		0,2	0,3	100,0
Dil Birliği	92,4	99,5	2,1		3,1		2,4	0,5	100,0
Tarih Birliği	94,9	98,6	3,3	0,6	0,9	0,6	0,9	0,3	100,0
Dini Değerler	98,0	97,7	0,2	1,7		0,3	1,8	0,3	100,0
Vatandaşlık Bağı	93,9	98,5	6,1	1,2				0,3	100,0
Milliyet Duygusu	98,9	99,6	0,9	0,2		0,2	0,2		100,0
Atatürkçülük	99,6	94,5		1,8		2,8	0,4	1,0	100,0
Toplam	97,6	98,2	1,2	1,0	0,6	0,4	0,6	0,3	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Türkiye'nin En Önemli Sorununa Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Gençlerin verdiği cevaplarda en dikkat çeken noktalardan birisi, Türkiye'nin en önemli sorununu irtica olarak görenlerin %32'sinin(1. Tercih) uyuşturucu kullanmayı uyuşturucu kullanımına karşı olmamasıdır. **Muhtemelen uyuşturucuya karşı oluşturun dinle bağlantılı olarak görüp karşı bir tavır sergilemişlerdir.**

Türkiye'nin en önemli sorununu **rüşvet** olarak öngörenlerin %3,5'i uyuşturucu kullanmakta-bırakmak istemekte, %3,5'i kullanmakta- bırakmak istememektedir. **Madde bağımlılığı açısından meseleyi ele aldığımızda, bu son kesim, bağımlılık eğilimi en yüksek olan kesim olduğu söylenebilir. Bağımlılık eğilimi açısından ikinci derecede yer alanlar, Türkiye'nin en önemli sorunu olarak yolsuzluğu gören gençlik kesim(%1,7); üçüncü derecede de Türkiye'nin en önemli sorunu olarak terörü gören gençlik kesim(%0,6).**

İkinci tercih düzleminde sorgulama yapıldığında Türkiye'nin en önemli sorununu bağımsız olmaması olarak görenlerin %7,4'ü *kullanmıyorum-karşı değilim*, %3,7'si *kullanıyorum-bırakmak istiyorum* ve %7,4'ü *kullanıyorum-bırakmak istemiyorum* cevapları ile en olumsuz tavır sergilemişlerdir. **Uyuşturucu kullanımına karşı en duyarsız olan ve uyuşturucu bağımlılığı eğilimi en yüksek olan kesim bu kesimdir.**

Türkiye'nin pratiğini göz önüne aldığımızda Türkiye'nin bağımlı olduğunu sürekli olarak seslendiren kesim, genel olarak sol kesimdir. Sol kesimin uyuşturucuya karşı çıkmayışı, solun felsefi alt yapısından kaynaklanmış ve bunu kişisel özgürlükler kapsamında değerlendirmiş olabilme ihtimali olabilir. Bir başka ihtimal de, Türkiye'de solun etkili olamayışının kendilerini sürüklediği bunalımı unutmak için uyuşturucuyu bir çare olarak görmeleri olabilir.

İkinci tercih düzleminde uyuşturucu bağımlılığına **ikinci derecede** eğilimli olan gençlik kesimi(%3,7), Türkiye'nin en önemli sorunu olarak **irticai** gören gençlik kesimidir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Türkiye'yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsura Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Türkiye'yi bir arada tutan en önemli unsur olarak birinci tercih düzleminde Dil Birliğini gören gençlerin %3,1'i *kullanıyorum-bırakmak istiyorum*, %2,4'ü *kullanıyorum-bırakmak istemiyorum* cevapları ile en olumsuz davranan gençlik kesimidir. **İkinci derecede en olumsuz olan kesim %1,8'lik bir oranla, Türkiye'yi bir arada tutan en önemli unsur olarak dini değerleri görenlerdir.**

Gerek dil birliğini ve gerekse dini değerleri en önemli unsur olarak gören gençlik kesimlerinin en yüksek oranda(sırasıyla %2,4; % 1,8) uyuşturucu bağımlılığına eğilimli olmasının, sosyolojik analizinin yapılması gerekmektedir. Bunun dini değerlere yüklenen anlamla ve dini değerlerden ne anlaşıldığı ve dini eğitim ile bir ilgisi bulunmaktadır. Bu konu, Dini Değerlere göre uyuşturucu kullanımı bölümünde ayrıca değerlendirilecektir.

İkinci tercih düzeyinde uyuşturucu kullanımı ile ilgili en olumsuz kesim, Türkiye'yi bir arada tutan en önemli unsur olarak **Atatürkçülüğü** gören kesimdir. Bunların %2,8, *kullanıyorum-bırakmak istiyorum*, %1'i *de kullanıyorum-bırakmak istemiyorum* cevaplarını vermişlerdir.

4.3. GENÇLİĞİN EN ÖNEMLİ SORUNUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Gençliğe, “Gençliğin En Önemli Sorusu Nedir?” sorusu sorularak önem sırasına göre üç farklı tercih yapmaları istenmiştir. Bu soruya verilen cevaplarla “Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?” sorusuna verilen cevapların çapraz sorgulaması yapılmış ve elde edilen sonuçlar, Tablo 4.4 -Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo 4.4: Gençliğin En Önemli Sorununa Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (1. Tercih)

Gençliğin En Önemli Sorunu (1. Tercih)	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Eğitim	96,5	1,8	0,6	1,0	100,0
Meslek Edinme	95,9	2,0	1,0	1,0	100,0
Uyuşturucu Kullanımı	99,2	0,8			100,0
Alkol	98,1		1,9		100,0
Sağlık	87,2	7,7	5,1		100,0
Askerlik	68,4	5,3	15,8	10,5	100,0
Aile Tarafından Anlaşılamamak	98,0	0,7	1,4		100,0
Cinsellik	100,0				100,0
Ahlaki Yozlaşma	100,0				100,0
Arkadaş Grubuyla Sorunlar	100,0				100,0
Ekonomik	100,0				100,0
İs Bulamama	98,8	1,2			100,0
Ekonomik Nedenle Evlenememe	100,0				100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 4.5: Gençliğin En Önemli Sorununa Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (2. Tercih)

Gençliğin En Önemli Sorunu (2. Tercih)	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Eğitim	99,3	0,7			100,0
Meslek Edinme	98,4	1,4		0,3	100,0
Uyuşturucu Kullanımı	96,9	0,3	1,3	1,6	100,0
Alkol	98,6	0,7		0,7	100,0
Sağlık	94,5		5,5		100,0
Askerlik	86,4	13,6			100,0
Aile Tarafından Anlaşılamamak	97,2	0,7	1,1	1,1	100,0
Cinsellik	96,7	1,6	1,1	0,5	100,0
Ahlaki Yozlaşma	98,1	0,9	1,0		100,0
Arkadaş Grubuyla Sorunlar	99,1		0,9		100,0
Ekonomik	96,5	3,5			100,0
İs Bulamama	98,6	0,5		0,9	100,0
Ekonomik Nedenle Evlenememe	94,7			5,3	100,0
Toplam	97,9	1,2	0,5	0,5	100,0

Tablo 4.6: Gençliğin En Önemli Sorununa Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (3. Tercih)

Gençliğin En Önemli Sorunu (3. Tercih)	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Eğitim	99,2	0,4	0,4		100,0
Meslek Edinme	100,0				100,0
Uyuşturucu Kullanımı	99,3	0,7			100,0
Alkol	97,4			2,6	100,0
Sağlık	97,6			2,4	100,0
Askerlik	92,2	3,9		3,9	100,0
Aile Tarafından Anlaşılamamak	95,9	2,7	1,4		100,0
Cinsellik	95,2	2,4	2,4		100,0
Ahlaki Yozlaşma	98,6	0,9		0,5	100,0
Arkadaş Grubuyla Sorunlar	97,7	0,6		1,7	100,0
Ekonomik	97,7	1,9		0,4	100,0
İs Bulamama	98,3	0,9	0,8		100,0
Ekonomik Nedenle Evlenememe	91,5	5,7	2,8		100,0
Toplam	97,9	1,2	0,5	0,5	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Gençliğin En Önemli Sorununa Göre Uyuşturucu Madde Kullanma

“Gençliğin En Önemli Sorunu Nedir?” sorusuna bağlı olarak uyuşturucu kullanımının birinci tercih düzleminde sorgulamasında, en dikkat çekici nokta, askerliği gençliğin en önemli sorunu olarak görenlerin en yüksek oranda uyuşturucu kullanmış olmalarıdır. Bunların %15,8'i *kullanıyorum-bırakmak istiyorum*, %10,5'i *de kullanıyorum, bırakmak istemiyorum*, şeklinde soruya cevap vermişlerdir. *Uyuşturucu Madde bağımlılık eğilimi en yüksek olan bu kesimdir*. Bağımlılığa eğilim olarak ikinci sırada yer alan kesim, *eğitimi ve meslek edinmeyi en ciddi gençlik sorunu olarak gören gençlerdir*(%1).

İkinci tercih düzleminde uyuşturucu kullanımına karşı en duyarsız davranan kesim(%13,6) gene askerliği gençliğin en önemli sorunu olarak gören gençlik kesimidir. Sağlığı gençliğin en önemli sorunu görenler, en yüksek oranda(%5,5) uyuşturucu kullanan kesimdir.

Bağımlılık eğilimi en yüksek olanlar(%5,3) ise *ekonomik nedenle evlenememeyi gençliğin en ciddi sorunu olarak görenlerdir*. Bunu, *gençliğin en önemli sorununu uyuşturucu kullanımı olarak görenler* (%1,6) ile *aile tarafından anlaşılacak olarak görenler*(%1,1) takip etmektedir.

Üçüncü tercih düzleminde gençliğin en önemli sorununu askerlik olarak görenlerin %3,9'u, alkol olarak görenlerin %2,6'si ve sağlık olarak görenlerin %2,4'ü, arkadaş grupları ile sorunlar olarak görenlerin %1,7'si uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememektedirler(Tablo 4.6).

Farklı tercih düzlemlerinde, gençliğin en önemli sorununa göre uyuşturucu kullanmada ortak paydanın askerlik olduğu görülmektedir. O nedenle, gençlerin kafasından askerliğin bir kâbus olmaktan çıkarılması ve askerliğin daha cazip hale getirilmesi gerekmektedir.

Tercih düzlemleri değiştikçe, gençliğin en önemli sorununa ilişkin görüşlerde ciddi değişiklik olmaktadır. Gençliğin sorunlarına çözüm bulunmadığı takdirde, en önemli gençlik sorunu olarak tek bir sorun yerine bir sorun kümesi ile Türkiye karşı karşıya kalabilir.

Burada sorulması gereken önemli bir soru, gençler bu sorunları aşamadığı için mi uyuşturucuya başlamışlardır? Yoksa, uyuşturucuya başladığı için mi bunları en önemli sorun olarak görmektedirler?

Bu konunun yol boyu tartışılmasında fayda vardır.

4.4. GENÇLERİN PSİKOLOJİK DURUMUNA/DEPRESYONA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Gençlerin psikolojik durumuna bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumları, aşağıdaki seçeneklere göre sorgulanmıştır:

Hüzün, umutsuzluk, çökkünlük gibi duygulara kapılma sıklığı,

- **Psikolojik bir desteğe ihtiyaç duyma,**
- **Psikolojik bir desteğe ihtiyaç halinde alınan destek türü,**
- **Sorunla karşılaşma durumunda destek alınan kişi.**

Elde edilen sonuçlar, Tablo 4.7-Tablo 4.10'de verilmektedir.

Tablo 4.7: Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Ne Sıklıkta Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılıyorsunuz?					Toplam
Hiçbir Zaman	97,0	1,0	2,0		100,0
Ara Sıra	97,8	1,2	0,5	0,5	100,0
Çoğunlukla	97,7	1,0	0,6	0,6	100,0
Her Zaman	94,2	3,2	2,6		100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 4.8: Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Halinde Alınan Destek Türüne Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Halinde Alınan Destek Türü					Toplam
Psikolojik Görüşmelere Katıldım	95,8	2,5	0,5	1,3	100,0
İlaç Kullandım	97,9	1,3		0,8	100,0
Muska Kullandım	95,3		2,3	2,3	100,0
Diğer	97,7	1,1	1,1	0,1	100,0
Toplam	97,1	1,5	0,8	0,6	100,0

Tablo 4.9: Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Halinde Destek Alınan Kişiye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Psikolojik Destek Alınan Kişi					Toplam
İhtiyacım olmadı	97,9	1,2	0,5	0,3	100,0
Muskacı, medyum, cinci	100,0				100,0
Arkadaş	95,7	1,6	1,9	0,8	100,0
Aile bireyleri	99,3	0,4		0,4	100,0
Hoca/din görevlisi	100,0				100,0
Öğretmen	98,7		1,3		100,0
Psikolog/psikiyatr	97,7	1,8		0,5	100,0
Diğer	98,2	1,2		0,6	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 4.10: Sorunla Karşılaşma durumunda Destek Alınan Kişiye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Sorunla Karşılaşma durumunda Destek Alınan Kişi	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değişim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Ailemden/Yakın Akrabamdan	98,7	0,8	0,3	0,2	100,0
Aiile/Akraba Dışı Büyükler	97,8	0,9	1,3		100,0
Hiç Kimseden/Tek Başıma Çözerim	97,8	1,5	0,5	0,2	100,0
Arkadaşlarımdan	94,3	2,1	1,6	2,1	100,0
Öğretmenlerimden	100,0				100,0
Manevi Büyükler/Din Adamları	100,0				100,0
Toplam	97,6	1,2	0,6	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Hüzün, Umutsuzluk, Çökkünlük Gibi Duygulara Kapılma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Halinde Alınan Destek Türüne Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durum
Sorunla Karşılaşma durumunda Destek Alınan Kişiye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Gençlerin **“Hüzün, umutsuzluk, çökkünlük gibi duygulara kapılma sıklığı”** ile uyuşturucu kullanma arasında doğrusal bir ilişki yoktur (Tablo 4.7). **“Hüzün, umutsuzluk, çökkünlük gibi duygulara”** hiç kapılmayanların %2'si ile bu duygulara her zaman kapılanların %2,6'si, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemektedir. Buna karşılık her iki grup, bağımlılık noktasında bir eğilim sergilememektedir. Ara sıra ve çoğunlukla **“Hüzün, umutsuzluk, çökkünlük gibi duygulara kapılanlar”** bağımlılık eğilimi (sırasıyla %5, %6) sergilemektedir. Muhtemelen bunlar uyuşturucu bağımlısı olup bu duygulara kapılıp kapılmadıklarının farkında olmayan gençlerdir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Psikolojik Bir Desteğe İhtiyaç Halinde Alınan Destek Türüne Göre
Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu Sorunla Karşılaşma durumunda
Destek Alınan Kişiye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Diğer taraftan ilginç olan bir durum da, **psikolojik desteğe ihtiyaç anında alınan destek türü** olarak muska kullananların, en yüksek oranda, %2,3'ünün *kullanıyorum-bırakmak istiyorum* ve %2,3'ünün *de kullanıyorum-bırakmak istemiyorum* tarzında bir tavır sergilemiş olmalarıdır. Bu kesimin, en yüksek oranda uyuşturucu bağımlılığı eğiliminde olması dikkat çekicidir.

İkinci derecede uyuşturucu bağımlılığı eğilimi gösterenler, %1,3 oranıyla psikolojik görüşmelere katılanlardır. Psikolojik destek alma durumunda olan bu kesimin tümünün uyuşturucuyu bırakmak istememiş olması, bağımlılık içerisinde girdiklerinin bir ölçüsü olarak değerlendirilebilir.

“Bir sorunla karşılaşma durumunda destek alınan kişiye” bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumu değerlendirildiğinde; *ailenden/yakın akrabasından destek alanların %0,3'ü kullanıyor-bırakmak istiyor, %0,2'si ise kullanıyor-bırakmak istemiyor, aile/akraba dışı büyüklerden destek alanların %1,3'ü kullanıyor-bırakmak istiyor, sorunlarını hiç kimseden destek almadan tek başına çözenlerin %0,5'i kullanıyor-bırakmak istiyor, %0,2'si ise kullanıyor-bırakmak istemiyor ve arkadaşlarından destek alanların %1,6'si kullanıyor-bırakmak istiyor, %2,1 i ise kullanıyor-bırakmak istemiyor tarzında bir sonuçla karşılaşmıştır.*

Bu sonuçlara göre bir sorunla karşılaşma durumunda arkadaşlarından yardım alanlar, en fazla uyuşturucu kullananlar, uyuşturucuyu bırakmak istemeyenler ve uyuşturucuya karşı toleranslı davrananlardır. Arkadaş faktörü, gençlikte en etkili faktörlerden biridir. Uyuşturucu ile mücadelede bu, göz önüne alınmalıdır.

4.5. GENÇLERİN GÜVEN DUYGUSUNA BAĞLI OLARAK UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Burada, aşağıdaki şartlara bağlı olarak gençlerin uyuşturucu kullanma durumları, çapraz sorgulama yapılarak incelenmektedir:

- İnsanlara Güven düzeyi
- Babaya Güven Düzeyi
- Siyasetçiye Güven düzeyi
- Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum
- Türkiye'yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsur

Bu sorgulama sonucunda elde edilen sonuçlar, Tablo 4.11-Tablo 4.15'de verilmektedir.

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
İnsanların Güvenilirlik Düzeyi					Toplam
Çok Güvenilir	93,0	7,0			100,0
Güvenilir	97,8	0,6	0,2	1,3	100,0
Güvenilmez	97,9	1,4	0,6	0,0	100,0
Hiç Güvenilmez	95,2	1,4	2,4	1,0	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Bu günün dünyasında insan babasına bile güvenmemelidir"					Toplam
Kesinlikle Katılıyorum	95,1	2,2	1,9	0,8	100,0
Katılıyorum	99,1	0,8	0,1		100,0
Kararsızım	97,1	1,1	0,6	1,1	100,0
Katılmıyorum	97,5	1,1	0,9	0,5	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	99,0	1,0			100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Siyasetçiye Güvenilmez"					Toplam
Kesinlikle Katılıyorum	97,2	1,4	0,6	0,8	100,0
Katılıyorum	98,4	1,2	0,4		100,0
Kararsızım	97,5	1,0	1,3	0,3	100,0
Katılmıyorum	98,5	0,5	0,3	0,7	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	95,8	2,5		1,7	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,7	0,5	100,0

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?								%
	Kullanmıyorum-Zararlı		Kullanmıyorum-Karşı Değilim		Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum		Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum		
	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	
"Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum"									TOPLAM
Meclis	97,6	99,6	0,7	0,4	0,9		0,8		100,0
Siyasi Partiler	93,4	94,5	4,7	1,1		1,1	1,9	3,3	100,0
Ordu	97,7	96,9	1,6	1,8	0,5	1,3	0,2		100,0
Medya	86,4	98,1	4,5		9,1			1,9	100,0
Sivil Toplum Örgütleri	95,9	95,3	2,4	4,1	1,6			0,5	100,0
Hükümet	98,9	99,7	0,6	0,3	0,3		0,3		100,0
Cumhurbaşkanı	96,9	99,1	1,0	0,4		0,4	2,1		100,0
Diyanet	98,8	100,0			1,2				100,0
Diğer	97,8	97,1	0,7	2,9			1,4		100,0
Toplam	97,6	98,1	1,2	1,2	0,7	0,4	0,6	0,3	100,0

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?								%
	Kullanmıyorum-Zararlı		Kullanmıyorum-Karşı Değilim		Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum		Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum		
	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	
"Türkiye'yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsur"									TOPLAM
Toprak/Vatan Birliği	98,0	97,8	1,0	1,9	0,7		0,2	0,3	100,0
Dil Birliği	92,4	99,5	2,1		3,1		2,4	0,5	100,0
Tarih Birliği	94,9	98,6	3,3	0,6	0,9	0,6	0,9	0,3	100,0
Dini Değerler	98,0	97,7	0,2	1,7		0,3	1,8	0,3	100,0
Vatandaşlık Bağı	93,9	98,5	6,1	1,2				0,3	100,0
Milliyet Duygusu	98,9	99,6	0,9	0,2		0,2	0,2		100,0
Atatürkçülük	99,6	94,5		1,8		2,8	0,4	1,0	100,0
Toplam	97,6	98,2	1,2	1,0	0,6	0,4	0,6	0,3	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

İnsanların Güvenilirlik Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

İnsanları *çok güvenilir* bulanlar, uyuşturucu kullanmamakta fakat bunların %7'si, uyuşturucu kullanımına karşı çıkmamaktadırlar. **En duyarsız kesim bu kesimdir.** Buna karşılık insanları *güvenilir* bulanların %0,2'si, uyuşturucu *kullanıyor-bırakmak istiyor*, %1,3'ü ise *kullanıyor bırakmak istemiyor*. Bu son kesim, madde bağımlı eğilimlidirler (Tablo 4.12).

En yüksek oranda uyuşturucu kullananlar (Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum, Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum), **insanları hiç güvenilir bulmayanlardır** (sırasıyla %2,4, %1). **İnsanlara güvenini kaybedenler, dertlerini paylaşabilecek insan bulamadıklarından dolayı uyuşturucu ile dertlerini, üzüntülerini unutmaya çalışıyor olabilirler.**

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

"Bu Günün Dünyasında İnsan Babasına Bile Güvenmemelidire" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
 "Siyasetçiye Güvenilmeze" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
 "Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kuruma" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Babaya güven ele alındığında, babasına kesinlikle güvenmeyenler, en yüksek oranda uyuşturucu kullananların (%1,9'u kullanıyor-bırakmak istiyor; %0,8'i kullanıyor bırakmak istemiyor) olduğu görülmektedir (Tablo 4.13). Keza babaya güven noktasında kararsızlık gösterenler, ikinci derecede uyuşturucu kullananlardır (%0,6'si'u kullanıyor-bırakmak istiyor; %1,1'i kullanıyor bırakmak istemiyor). **Babalarına kesinlikle güvenenler hiç uyuşturucu kullanmamaktadır.**

Babalarına güven duymayan gençlerin, uyuşturucu kullanmış olması, aile ortamından kaynaklanan sıkıntılarda, babalarını haksız, tutarsız bulmuş olmaları sonucunda, dertlerini, uyuşturucu ile unutmaya çalışmalarından kaynaklanmış olabilir. Bu konu araştırılmaya değerdir.

Siyasetçiye güvenenlerin (Katılmıyorum+Kesinlikle Katılmıyorum) %2,7'si, siyasetçiye güvenme noktasında kararsız kalanların %1,6'si ve güvenmeyenlerin (Katılıyorum+Kesinlikle Katılıyorum) %1,8'i uyuşturucu kullanmaktadır (Tablo 4.14).

Siyasetçilere güvenenlerin en yüksek oranda (%2,4) bağımlılık eğiliminde olması dikkat çekicidir

Birinci tercih düzleminde, "Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kuruma" ilişkin görüşlerle uyuşturucu kullanımı arasında en anlamlı ilişki, medyaya güvenenlerin %9,1'inin en yüksek oranda uyuşturucu kullanmış olmasıdır.

Genel olarak büyük medya, Türkiye'de olumsuzluklarla birlikte anılmakta, iyiye güzele gidişle ilgili olumlu bir katkıda bulunmamaktadır. Medyanın bu tavrı, gençlerin psikolojisi üzerinde olumsuz etki yapıyor olabilir. Ya da medyanın etki gücü ile uyuşturucuya karşı mücadelede başarılı sonuç alınabileceğine inanmaktadırlar. Bu konunun araştırılması yararlı olabilir.

İlginç sonuçlardan bir diğeri ise Cumhurbaşkanına güvenenlerin en yüksek oranda (%2,1) uyuşturucu bağımlılığı eğiliminde olmuş olmalarıdır. Bunu ikinci sırada siyasi partilere güvenenler (%1,9) takip etmektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

"Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kuruma" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
 "Türkiye'yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsura" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Diğer ilginç bir sonuç da Diyanete güvenenlerin %1,2'sinin uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor olmasıdır. Uyuşturucu kullananların böyle bir tercihlerinin olması, uyuşturucuyu bırakma konusunda diyanetin etkili olabileceğini düşünmesinden kaynaklanmış olabilir.

İkinci tercih düzleminde "Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum" ile uyuşturucu kullanma arasındaki ilişkide ağırlık, siyasi partilere kaymış durumdadır. Ülkenin geleceği açısından siyasi partileri en güvenilir bulanların %1,1'i uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemekte; %3,3'ü ise uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememektedir (Tablo 4.15). Bu oran (Kullanıyorum-Bırakmak istemiyorum), birinci tercih düzeyinde %1,9'du.

İkinci tercih durumunda da, Medyayı en güvenilir kurum görenlerin %1,9'u, uyuşturucu kullanmakta ve fakat bırakmak istememektedir. Bu durumda da medya, en olumsuz etki meydana getiren bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Genel olarak dikkat çeken diğer önemli bir nokta, uyuşturucu kullanmadığı halde uyuşturucu kullanımına karşı çıkmama şeklinde ortaya çıkan **duyarsızlıktır. "Ülkenin Geleceği Açısından En Güvenilir Kurum" olarak siyasi partileri kabul edenlerin (1. tercih düzeyinde) %4,7'si, Medyayı kabul edenlerin %4,5'i, sivil toplum örgütleri olarak görenlerin %2,4'ü ve ordu diyenlerin %1,6'si uyuşturucu kullanmamakta fakat uyuşturucu kullanımına karşı çıkmamaktadır (Tablo 4.14). İkinci tercih düzeyinde en güvenilir kurum olarak sivil toplum örgütlerini görenlerin %4,1'i, orduyu görenlerin %1,8'i ve siyasi partileri görenlerin %1,1'i uyuşturucu kullanmayıp uyuşturucu kullanımına karşı çıkmamaktadırlar.**

İkinci tercih düzeyinde duyarsızlığın Sivil toplum örgütlerine kaymış olması üzerinde düşünülmesi gerekmektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ "Türkiye'yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsura" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Birinci tercih düzleminde, "Türkiye'yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsura" İlişkin Görüşlere Göre Madde Kullanma Durumu incelendiğinde, en olumsuz insan unsuru, "Türkiye'yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsuru" dil birliği olarak kabul edenlerdir. Bunların %3,1'uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor; %2,4'ü uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istemiyor. Bu grup, bağımlılık eğilimi en yüksek(%2,4) olan gruptur.

En dikkat çeken hususlardan biri "Türkiye'yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsuru" dini değerler olarak kabul edenlerin %1,8'inin uyuşturucu kullanıp bırakmak istememesidir. Dini değerlerin, "Şeytan işi pislik" olarak nitelendirdiği bir eylem türünü, dini değerleri çok önemli bir unsur olarak görenlerin uyuşturucu kullanma konusunda dini değerlere ters bir tutum sergilemelerinin ayrıntılı bir analizine ihtiyaç vardır.

İkinci tercih durumunda uyuşturucu kullanma konusunda, "Türkiye'yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsur" olarak Atatürkçülüğü görenlerin%2,8'si, en yüksek oran, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemekte; %1,0'i uyuşturucu kullanıp bırakmak istememektedir. **Bu grup uyuşturucu kullanma konusunda en olumsuz gruptur. Bunun Atatürkçülüğün felsefi temelleri ile ilişkisi olup olmadığı araştırılması gerekmektedir.**

Birinci ve İkinci tercih düzleminde, uyuşturucu kullanmadıkları halde uyuşturucu kullanımına karşı olmayanlar, sırasıyla, "Türkiye'yi Bir Arada Tutan En Önemli Unsur" olarak vatandaşlık bağı diyenler (%6,1, %1,2), tarih birliği diyenler (%3,3, %0,6), dil birliği diyenler(%2,1, %0,0), dini değerler(%1,7, %0,0), toprak/vatan birliği(%1,0, %1,9) diyenlerdir.

4.6. GENÇLERİN BİREYSEL GELECEĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Burada, aşağıdaki şartlara bağlı olarak gençlerin uyuşturucu kullanma durumları, çapraz sorgulama yapılarak incelenmektedir:

- Mutluluk Düzeyi,
- Geleceğe ilişkin Öngörüler,
- On Yıl Sonraki Türkiye'nin Durumu,
- Başka Bir Ülkede Yasamak İsteği,
- Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatı,
- Aile Sohbetlerinde Siyasetin Yer Alması,
- Gençlerin Siyasi Görüşlerini Etkileyen Faktörler,
- Seçimde Takınılacak Tavrı,
- Boş/Geçersiz Oy Kullanma, Sandığa Gitmeme ve Kararsız Olma Nedeni

Bu durumlarla ilgili elde edilen sonuçlar, Tablo 4.17-Tablo 4.27 'da verilmektedir.

Tablo 4.16: Mutlu olup olmadıklarına İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Kendi Durumunuz Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Mutlu	95,1	1,0	2,3	1,5	100,0
Mutlu	98,6	0,8	0,3	0,3	100,0
Mutlu Değil	95,7	3,0	0,6	0,6	100,0
Hiç Mutlu Değil	93,1	3,4	1,7	1,7	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 4.17: Geleceğe ilişkin Öngörülere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Kendi Geleceğinizi Nasıl Buluyorsunuz?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok İyi	97,3	1,4	0,7	0,7	100,0
İyi	98,1	1,0	0,4	0,5	100,0
Kötü	93,3	1,9	3,5	1,3	100,0
Çok Kötü	91,7	8,3			100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 4.18: On Yıl Sonraki Türkiye'nin Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
On Yıl Sonraki Türkiye Nasıl Olacak?					Toplam
Çok İyi Olacak	97,4	0,8	0,9	0,8	100,0
İyi Olacak	97,9	1,2	0,5	0,3	100,0
Aynı Kalacak	96,1	2,1	0,6	1,3	100,0
Kötü	98,0	0,9	1,0	0,1	100,0
Çok Kötü Olacak	99,3	0,7			100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 4.19: "Siyasi Açından Ülkenin Genel Gidişatı"na İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Siyasi Açından Ülkenin Genel Gidişatın"					Toplam
Çok İyi	94,2	0,3	2,7	2,7	100,0
İyi	98,3	0,9	0,5	0,3	100,0
Kötü	98,5	0,7	0,3	0,5	100,0
Çok Kötü	96,2	3,3	0,4		100,0
Toplam	97,8	1,1	0,6	0,5	100,0

Tablo 4.20: Başka Bir Ülkede Yaşamak İsteğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Başka Bir Ülkede Yaşamak İster misiniz?					Toplam
Çok İsterim	95,0	1,1	1,8	2,0	100,0
İsterim	96,8	2,0	0,7	0,4	100,0
Kararsızım	98,2	1,1	0,4	0,3	100,0
İstemem	98,9	0,6	0,5		100,0
Hiç İstemem	97,6	1,1	0,3	1,0	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 4.21: Aile Sohbetlerinde Siyasetin Yer Almasına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?				%
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Sizce Aile Üyelerinizle Sohbetlerinizde Siyaset Yer Alırmı?"					Toplam
Sıklıkla	96,9	1,6	0,5	1,0	100,0
Ara Sıra	98,0	1,2	0,5	0,3	100,0
Hayır	97,4	0,8	1,0	0,8	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 4.22: "Gençlerin Siyasi Görüşlerini Etkileyen Faktörlere" İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (1. Tercih)

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Siyasal görüşlerinizi en çok kim yada neler etkiler?" (1. Tercih)					
Ailem	97,6	1,0	0,7	0,7	100,0
Arkadaşlar	93,6	4,3	1,3	0,9	100,0
Gazete/Dergi	97,9	0,5	1,2	0,5	100,0
Radyo/TV	97,3	0,5		2,1	100,0
Öğretmen	100,0				100,0
Üye Olduğum Dernek	95,2	4,8			100,0
Siyasi Parti	99,6	0,4			100,0
Hiç Kimse	97,8	1,4	0,7	0,2	100,0
Başka	84,8		6,5	8,7	100,0
Toplam	97,6	1,1	0,7	0,6	100,0

Tablo 4.23: "Gençlerin Siyasi Görüşlerini Etkileyen Faktörlere" İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (2. Tercih)

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Siyasal görüşlerinizi en çok kim yada neler etkiler?" (2. Tercih)					
Ailem	98,4	1,6			100,0
Arkadaşlar	97,2	1,7	0,8	0,3	100,0
Gazete/Dergi	99,0	0,4		0,6	100,0
Radyo/TV	97,4	0,5	0,7	1,4	100,0
Öğretmen	97,6	1,2	1,2		100,0
Üye Olduğum Dernek	91,9	5,4	2,7		100,0
Siyasi Parti	99,8			0,2	100,0
Hiç Kimse	100,0				100,0
Başka	100,0				100,0
Toplam	98,1	1,0	0,4	0,4	100,0

Tablo 4.24: "Gençlerin Siyasi Görüşlerini Etkileyen Faktörlere" İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (3. Tercih)

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Siyasal görüşlerinizi en çok kim yada neler etkiler?" (3. Tercih)					
Ailem	98,9	1,1			100,0
Arkadaşlar	99,3	0,7			100,0
Gazete/Dergi	97,0	1,4	1,2	0,4	100,0
Radyo/TV	98,9	1,1			100,0
Öğretmen	96,1	1,0	0,5	2,5	100,0
Üye Olduğum Dernek	94,8	5,2			100,0
Siyasi Parti	98,9		0,8	0,4	100,0
Hiç Kimse	96,6	2,3	1,1		100,0
Başka	97,2	1,8		0,9	100,0
Toplam	98,0	1,1	0,5	0,4	100,0

Tablo 4.25: "Seçimde Takınılacak Tavra Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Yarın Bir seçim Olsa Ne yapardınız"					
Oy Veririm	98,5	1,0	0,3	0,2	100,0
Boş Oy Veririm	97,2	0,5	2,4		100,0
Gitmem	90,6	2,1	2,8	4,5	100,0
Kararsızım	95,0	2,9	0,5	1,6	100,0
Toplam	97,5	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 4.26: "Boş/Geçersiz Oy Kullanma, Sandığa Gitmeme ve Kararsız Olma Nedenine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Boş/Geçersiz Oy Kullanma, Sandığa Gitmeme ve Kararsız Olma Nedeni"					
Partiler Sorun Çözemez	97,0	1,6		1,4	100,0
Partiler Beni Temsil Etmiyor	87,6	2,2	8,8	1,5	100,0
Partiler Gençlerle İlgilenmiyor	90,6	5,7	1,9	1,9	100,0
Partilere Güvenmiyorum	94,0	2,7	2,2	1,1	100,0
Secim Çözüm Değil	95,6			4,4	100,0
Başka	89,4	5,9	4,7		100,0
Toplam	94,2	2,3	1,8	1,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Mutluluk Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu,
Geleceğe İlişkin Öngörüler Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu,
On Yıl Sonraki Türkiye'nin Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu,

Gençlerin mutluluk ile ilgili kendi durumları hakkındaki düşünceleri ile uyuşturucu kullanma arasında ilginç bir bağlantı vardır (Tablo 4.16). Kendisini çok mutlu görenler ile çok mutsuz görenler sayısal olarak en çok uyuşturucu kullananlardır (sırasıyla %3,8; %3,4).

Hiç mutlu olmayanların uyuşturucu kullanmış olmasının sebebi, bunalımdan, stresten kurtarmak olarak izah edilebilir. Kendisini çok mutlu hissedenerin uyuşturucu kullanmalarının sebebini bulmak bir araştırma konusu olabilir. Mesele tersten ele alınırsa, bu gençler uyuşturucu kullandıkları için kendilerini çok mutlu hissetmiş olabilir.

Gençlerin kendi geleceklerine ilişkin öngörülerini ile uyuşturucu madde kullanma arasında doğrusal bir ilişki olmamasına karşılık kendi geleceklerini kötü görenlerin, en yüksek oranda, %3,5'i uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemekte; %1,3'ü de uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememektedir (Tablo 4.17). **Bu gençlik kesiminin madde bağımlılığına daha eğilimli olduğu görülmektedir. Geleceklerini kötü görenlerin uyuşturucu kullanma eğilimli olmaları beklenen bir durumdur.**

İkinci derecede en yüksek oranda uyuşturucu kullanan kesim kendi geleceklerini çok iyi gören kesimdir. Bu kesimin %0,7'si uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak isterken %0,7'lik bir kesimi de uyuşturucu kullandığı halde bırakmak istememektedir.

Geleceklerini kötü görenlerle çok iyi görenlerin uyuşturucu kullanımında önde olması, ailelerin ekonomik durumuna bağlı olarak yapılan incelemede de (Bölüm 3) karşılaşılan bir durumdur. Nedenleri farklı olmakla beraber her iki kesimin bunalımda olduğu söylenebilir. Her iki kesimde bunalımdan kurtuluşun, ya da dertleri unutmamanın bir aracı olarak yapılan propagandanın etkisi ile uyuşturucu kullanmış olabilirler.

On yıl sonraki Türkiye'ye ilişkin görüşlere göre gençlerin uyuşturucu kullanma durumu incelendiğinde, en dikkat çekici durum, on yıl sonraki Türkiye için iyi olacak (Çok İyi+İyi) diyenlerin %1,4'ünün uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor; % 1,1'inin uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istemiyor olmasıdır. Daha iyi bir Türkiye ön görenlerin daha yüksek oranda uyuşturucu kullanmış olmasının sebebi araştırılması gerekmektedir (Tablo 4.18).

On yıl sonraki Türkiye'nin aynı kalacağını söyleyenlerin %2,1'i (en yüksek oran) uyuşturucu kullanmayıp kullanılmasına karşı çıkmamaktadır. Bu kesim en duyarsız kesimdir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu,
Başka Bir Ülkede Yaşamak İsteğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Aile Sohbetlerinde Siyasetin Yer Almasına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu,*

Benzer bir durumla **“Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatı”** ile uyuşturucu kullanma arasında karşılaşılmaktadır. Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatını çok iyi görenlerin %2,7'si uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemekte; %2,7'si de uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememektedir (Tablo 4.19). Bu, Refah bunalımı diye tabir edilen durumun uyuşturucu kullanımında ve bağımlılık oluşturmada etkili olduğunun bir göstergesi olarak alınabilir.

“Siyasi Açıdan Ülkenin Genel Gidişatı” ile uyuşturucu kullanma konusunda en duyar-sız kesim, ülkenin siyasi olarak genel gidişatını çok kötü (%3,3) görenlerdir.

Başka bir ülkede yaşamak isteyenlerin (çok isterim+isterim) %2,5'i, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemekte; %2,4'ü, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememektedir. Muhtemelen bu gençlik kesimi, bu ülkede mutlu olmadığını düşünerek bu ülkeden ayrılmak, göç etmek istemektedir (Tablo 4,20). Bununla beraber başka bir ülkede yaşamak istemeyenlerin (istemem+hiç istemem) %0,8'i, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemekte; %1'i de, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememektedir. Toplam olarak %1,8'inin uyuşturucu kullanmış olması bir sorun olarak görülmelidir.

Aile sohbetlerinde siyasetin yer alma sıklığı ile uyuşturucu kullanma arasında doğrusal bir ilişki söz konusu değildir (Tablo 4.21). Aile sohbetlerinde sıkça siyasetin konuşulduğu gençlerin %1,5'i, siyasetin hiç konuşulmadığı gençlerin %1,8'i uyuşturucu (Uyuşturucu kullanıyor-Bırakmak istiyor+Kullanıyor-Bırakmak istemiyor) kullanmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ
Gençlerin Siyasi Görüşlerini Etkileyen Faktörlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu,

“Gençlerin Siyasi Görüşlerini Etkileyen Faktörler” ile uyuşturucu kullanma arasında bir ilişki olup olmadığını anlamak için ilgili soruların yapılan çapraz sorgulaması üç farklı tercih düzlemi için gerçekleştirilmiştir. Birinci tercih düzleminde elde edilen sonuçlara göre uyuşturucu kullanımında birinci derecede etkili olan Radyo/TV (%2,1), ikinci derecede etkili olan arkadaşlar (kullanıyor-bırakmak istiyor=%1,3; kullanıyor-bırakmak istemiyor=%0,9), üçüncü derecede etkili olan gazete/dergidir (%1,1'i kullanıyor-bırakmak istiyor; %0,5'i kullanıyor-bırakmak istemiyor).

Bunun yanı sıra siyasi görüşleri ailesi tarafından belirlenmiş olanları %0,7'si, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemekte; %0,7'si de uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememektedir. Bu oranların uyuşturucu söz konusu olduğunda tehlikeli oranlar olduğunu ifade etmekte yarar vardır.

İkinci tercih düzleminde, birinci tercih düzlemindeki sıralamanın değiştiği görülmektedir (4,26). Birinci sıraya dernek etkisi ile siyasi görüşü belirlenenlerin (%2,7), ikinci sıraya Radyo/TV (%2,1) ve üçüncü sıraya Öğretmen (%1,2) ile ailenin (%1,2) yerleştiği görülmektedir.

Dernek ve öğretmen etkisinin uyuşturucu kullanımında olumsuz etki yapması dikkat çekicidir.

3. Tercih düzleminde öğretmen (%3), gazete/dergi (%1,6) ve siyasi parti (%1,2) şeklinde bir ağırlık sıralaması ortaya çıkmaktadır.

Öğretmen, siyasi parti ve derneğin siyasi görüşleri belirlemede etkili olması anlaşılırdır. Bunlar tarafından yapılan bir siyasi etkilemenin, uyuşturucu madde kullanımı ile ilişkisinin olması dikkate değer olup ayrıca incelenmelidir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Seçimde Takınılacak Tavra Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu, Boş/Geçersiz Oy Kullanma, Sandığa Gitmeme ve Kararsız Olma Nedenine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Seçim zamanında takınılacak tavırla uyuşturucu kullanımı arasında doğrudan bir ilişki olduğu görülmektedir. Boş oy verim diyenlerin %2,4'ü, sandığa gitmem diyenlerin %7,3'ü (uyuşturucu kullanıp bırakmak isteyen ve istemeyenler) ve kararsızların %2,1'i uyuşturucu kullanmaktadır (Tablo 4.25). Seçimi protesto edenlerin ya da kararsız kalanların, Türkiye'deki siyasi hareketlilikten, siyasetten, siyasi yapılanıştan memnun olmayan, mutsuz bir kesim olduğu söylenebilir. Nitekim Tablo 4,26'daki sonuçlar, bu hükmü doğrulamaktadır.

Boş/Geçersiz Oy Kullanma, Sandığa Gitmeme ve Kararsız Olma Nedenine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu incelendiğinde, Partilerin kendisini temsil etmediğini söyleyenlerin %10,3'ü, seçimi çözüm olarak görmeyenlerin %4,4'ü, partilerin gençlerle ilgilenmediğinin söyleyenlerin %3,8'i ve partilere güvenmediğini ifade edenlerin %3,3'ü uyuşturucu kullanmaktadır. Bu oranlar, yüksek olup bir tehlikenin habercileridir.

4.7. ŞİDDETE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Burada, aşağıdaki şartlara bağlı olarak gençlerin uyuşturucu kullanma durumları, çapraz sorgulama yapılarak incelenmektedir:

- **Herhangi Birinin Fiziksel Şiddete Muhatap Olma,**
- **Fiziksel Şiddeti Uygulayan Kişiler,**
- **Herhangi Birine Fiziksel Şiddet Uygulama,**
- **Fiziksel Şiddet Uygulanan Kişiler,**
- **Söz Dinlemeyenin, Nasihatten Anlamayanın, Burnunun Dikine Gidenin Hakkı Kötektir Fikrine İlişkin Görüşler.**

Bu durumlarla ilgili elde edilen sonuçlar, Tablo 4.27-Tablo 4.31'de verilmektedir.

Tablo 4.27: Herhangi Birinin Fiziksel Şiddetine Muhatap Olmaya Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Herhangi Birinin Fiziksel Şiddetine Muhatap Olma					
Hayır	98,2	1,1	0,3	0,4	100,0
Evet	96,7	1,1	1,3	1,0	100,0
Toplam	97,6	1,1	0,6	0,6	100,0

Tablo 4.28: Fiziksel Şiddeti Uygulayan Kişilere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam	
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum		
Herhangi Birinin Fiziksel Şiddetine Muhatap Olma						
Hayır	94,7	2,1	3,2		100,0	
Evet	96,3	3,7			100,0	
Fiziksel Şiddetine Muhatap Olunan Kişiler	Arkadaş	96,4	1,7		2,0	100,0
	Anne	96,0	1,8		2,2	100,0
	Baba	93,6	2,3	3,2	0,9	100,0
	Öğretmen	96,0		2,4	1,6	100,0
	Ağabey	89,6		4,2	6,3	100,0
	Abla	100,0				100,0
	Yakın Akraba	100,0				100,0
	Eş	100,0				100,0
Diğer	88,5	3,8	7,7		100,0	
Toplam	95,5	1,9	1,3	1,3	100,0	

Tablo 4.29: Herhangi Birine Fiziksel Şiddet Uygulamaya Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Herhangi Birine Fiziksel Şiddet Uygulama					
Hayır	99,1	0,2	0,4	0,2	100,0
Evet	95,9	2,1	0,8	1,2	100,0
Toplam	97,7	1,1	0,6	0,6	100,0

Tablo 4.30: Fiziksel Şiddet Uygulanan Kişilere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

		Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
Herhangi Birine Fiziksel Şiddet Uygulama	Fiziksel Şiddet Uygulanan Kişiler	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Hayır		96,7	1,6	1,0	0,7	100,0
Evet		42,9	57,1			100,0
Fiziksel Şiddet Uygulanan Kişiler	Arkadaşa	96,0	2,7	0,3	1,0	100,0
	Eşime	91,6	2,1	2,1	4,2	100,0
	Kardeşime	97,1	1,4		1,4	100,0
	Yabancıya	96,1	1,3	2,6		100,0
	Diğer	86,2		10,3	3,4	100,0
Toplam		95,2	2,5	1,0	1,3	100,0

Tablo 4.31: Söz Dinlemeyenin, Nasihatten Anlamayanın, Burnunun Dikine Gidenin Hakkı Kötü Fikrine İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

		Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
"Söz Dinlemeyenin, Nasihatten Anlamayanın, Burnunun Dikine Gidenin Hakkı Kötü Fikrine İlişkin"		Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Evet		97,3	1,5	0,7	0,5	100,0
Olabilir		97,7	0,4	1,1	0,8	100,0
Hayır		98,2	1,1	0,1	0,6	100,0
Toplam		97,8	1,0	0,6	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Herhangi Birinin Fiziksel Şiddetine Muhatap Olmaya Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Fiziksel Şiddeti Uygulayan Kişilere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Herhangi Birine Fiziksel Şiddet Uygulamaya Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Herhangi birinin fiziksel şiddetine muhatap olan gençlerin %2,3'ü uyuşturucu kullanmaktadır. Bunların %1'i uyuşturucu kullanmayı bırakmak istememekle bağımlılık özelliği taşımaktadır.

Gençlere şiddet uygulayana göre uyuşturucu kullanımında ciddi değişiklikler görülmektedir. Şiddet uygulayan kişiyi bağılı olarak uyuşturucu kullanma oranları, sırasıyla, ağabeyin şiddetine muhatap olanların %10,5'i, bilinmeyen şahıslardan şiddet görenlerin %7,7'si, babanın şiddetine muhatap olanların %4,1'i, öğretmenin şiddetine muhatap olanların %4'ü, anneninkine muhatap olanları %2,2'si ve arkadaşın şiddetine muhatap olanların %2'si uyuşturucu kullanmaktadır. *Bu şekildedeki bir dağılımın meydana gelmesinin sebepleri ayrıca araştırılmalıdır.*

Ağabey şiddetine muhatap olanların %6,3'ü uyuşturucu bağımlılığına eğilim göstermektedir. Ağabey şiddetine muhatap olma, gençler tarafından hazmedilemeyen bir durum olarak ortaya çıkmakta olup gencin psikolojisi üzerinde olumsuz etki yapmaktadır. Bu da genci uyuşturucu kullanmaya sevk etmiş olabilir.

Şiddetin, uyuşturucu kullanımı ve bağımlılığı konusunda önemli bir etken olduğu görülmektedir. Bilinen isimlerin şiddetine maruz kalanlarda bağımlılık eğilimi yüksektir. Muhtemelen sık sık uygulanan şiddetin ve beklemediği şahıslardan uygulanan şiddetin, gencin şuur altında oluşturduğu bir travma söz konusudur.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*Fiziksel Şiddet Uygulanan Kişilere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Söz Dinlemeyenin, Nasihatten Anlamayanın, Burnunun Dikine Gidenin Hakkı Kötektire Göre
Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu*

Herhangi birine şiddet uygulayanların %2'si uyuşturucu kullanmaktadır. Uyuşturucu kullanmanın meydana getirdiği yan etkiler, genci böyle bir eğilime sürüklemiş olabilir.

Arkadaşına şiddet uygulayan gençlerin %1,3'ü, eşine şiddet uygulayanların %6,3'ü, yabancıya şiddet uygulayanların %2,6'si ve kardeşine şiddet uygulayanların %1,4'ü uyuşturucu kullanmaktadır.

Uyuşturucu kullananlar içerisinde, uyuşturucu kullanıp da bırakmak istemeyenler (bağımlılık eğilimi gösterenler), çevrelerine şiddet uygulamada, daha etkin oldukları görülmektedir (Tablo 4.30).

Eşe uygulanan şiddette uyuşturucu kullanmanın önemli bir payı(%6,3) olduğu görülmektedir. Eşine şiddet uygulayanlardan uyuşturucu bağımlılık eğilimi olanların oranı(%4,2) olmayanların oranının(%2,1) iki katıdır.

Aile içi şiddet olayı ele alınırken bu olgu göz önüne alınmalıdır. Uyuşturucunun neden olduğu aile içi şiddeti görmeyerek şiddeti, sadece örf, adet, gelenek, görenek töre ve dine mal ederek yürütülen kampanya ve kampanyanın etkisi altında yapılan toplumsal yapımla, değerlerimizle bağdaşmayan yasal düzenlemeler, aileye zarar vermektedir.

"Söz dinlemeyenin, nasihatten anlamayanın, burnunun dikine gidenin hakkı kötektir." sözünü olumlu bulanların (evet+olabilir)%3,2'si, uyuşturucu kullanırken; olumsuz bulanların %0,6'si uyuşturucu kullanmaktadır.

Bu sonuç, uyuşturucunun insanı şiddete eğilimli yaptığının göstergelerinden biri olarak değerlendirilebilir.

4.8. SİGARA ALKOL KULLANIMINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Burada, aşağıdaki şartlara bağlı olarak gençlerin uyuşturucu kullanma durumları, çapraz sorgulama yapılarak incelenmektedir:

- **Sigara Kullanma Durumu,**
- **Sigara Kullanma Sıklığı,**
- **Alkol Kullanma Durumu,**
- **Alkol Kullanma Sıklığı,**
- **İçkili Eğlence Mekanlarına Gitme Düzeyi,**
- **İçkisiz Kahvehane ya da Cafelere Gitme Düzeyi.**

Bu durumlarla ilgili elde edilen sonuçlar, Tablo 4.32-Tablo 4.37'de verilmektedir.

Tablo 4.32: Sigara Kullanma Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Sigara Kullanma Durumu	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Kullanmıyorum-Zararlı	99,0	0,5	0,4	0,1	100,0
Kullanmıyorum-Karşı Değilim	92,5	6,1		1,4	100,0
Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	92,4	2,5	3,3	1,8	100,0
Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	95,7	1,3		3,0	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 4.33: Sigara Kullanma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Sigara Kullanma Sıklığı	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Uç-Beş Günde Bir Tane	94,2	2,9		2,9	100,0
Günde Bir-İki	92,2	2,1	5,2	0,5	100,0
Günde Yarım Paket	90,8	2,6	2,6	3,9	100,0
Günde Bir Paket	94,9	5,1			100,0
Günde Bir Paketten Fazla	76,6		10,6	12,8	100,0
Toplam	92,0	3,1	2,5	2,4	100,0

Tablo 4.34: Alkol Kullanma Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Alkol Kullanma Durumu	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Kullanmıyorum-Zararlı	99,1	0,3	0,5	0,1	100,0
Kullanmıyorum-Karşı Değilim	95,9	1,6	0,7	1,8	100,0
Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	96,6	1,7	0,6	1,1	100,0
Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	88,7	6,9	2,0	2,4	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 4.35: Alkol Kullanma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Alkol Kullanma Sıklığına	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Her gün	60,0	22,0	10,0	8,0	100,0
Uç-Beş Günde Bir	87,1	6,5	4,0	2,5	100,0
Ayda Bir-İki	86,2	2,9	3,4	7,5	100,0
Özel Günlerde	94,8	3,5	1,2	0,6	100,0
Toplam	88,5	5,3	3,0	3,1	100,0

Tablo 4.36: İçkili Eğlence Mekânlarına Gitme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

İçkili Eğlence Mekânlarına Gitme Düzeyine	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Hiç	98,3	0,5	0,6	0,6	100,0
Ara Sıra	97,3	2,0	0,3	0,4	100,0
Sıklıkla	91,4	5,2	3,1	0,3	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 4.37: İçkisiz Kahvehane ya da Cafelere Gitme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

İçkisiz Kahvehane ya da Cafelere Gitme Düzeyi	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Hiç	96,1	1,9	1,4	0,6	100,0
Ara Sıra	97,9	1,0	0,7	0,5	100,0
Sıklıkla	98,2	1,1	0,2	0,6	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Sigara Kullanma Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Sigara Kullanma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Gerek sigara gerekse alkol kullanımı ile uyuşturucu kullanımı arasında bir ilişki olduğu sigara –alkol kullanımının uyuşturucuya kapı araladığı, önceki çalışmalardan bilinmektedir.

Çalışmamızda gençlerin sigara –alkol kullanımı ile uyuşturucu kullanımı arasında bir ilişki olup olmadığını öğrenmek için ilgili sorular arasında çapraz bir sorgulama yapılmıştır. Sigara kullanımının uyuşturucu kullanımında önemli bir etken olduğu görülmektedir(Tablo 4.32). Sigara kullanmayıp karşı olmayanların %6,1'i(en yüksek oran) uyuşturucu kullanmamakta fakat karşıda çıkmamaktadır. Sigara kullandığı halde bırakmak isteyenlerin % 3,3'ü(en yüksek oran) uyuşturucu kullandığı halde bırakmak istemektedir. Sigara kullandığı halde bırakmak isteyenlerin %1,8'i, uyuşturucu bağımlılık eğilimine sahiptir. Sigara kullandığı halde bırakmak istemeyenlerin %3'ü(en yüksek oran) uyuşturucu kullanıp bırakmak istememektedir.

Yanı sigara bağımlılığı gösterenler, aynı zamanda uyuşturucu bağımlılığı da göstermektedirler.

Sigara kullanma sıklığı ile uyuşturucu kullanma arasında doğrusal bir ilişki kurulamamaktadır. Bununla beraber sigara içme sıklığı doğrusal ilişki olmamakla beraber çok önemli etken olduğu görülmektedir(Tablo 4,33). Günde bir paketten fazla sigara içenlerin %23,4'ü(en yüksek oran), uyuşturucu kullanmaktadır. Bunlar aynı zamanda uyuşturucu bağımlılığında da önde olanlardır(%12,8).

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Alkol Kullanma Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Alkol Kullanma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
İçkili Eğlence Mekânlarına Gitme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
İçkisiz Kahvehane ya da "Cafelere" Gitme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Sigaraya benzer şekilde alkol kullanımı ile uyuşturucu kullanımı arasında, özellikle alkol kullanıp da bırakmak istemeyenlerde, birebir bir ilişki olduğu görülmektedir (Tablo 4.35). Alkol kullanıp bırakmak istemeyenlerin %2'si (en yüksek oran) uyuşturucu kullanıp bırakmak istemekte; %2,4'ü de (en yüksek oran) uyuşturucu kullanıp bırakmak istememektedir.

Alkol kullanma sıklığı ile uyuşturucu kullanma arasında, "üç-beş günde bir" sıklık istisna tutulursa, doğrusal bir ilişki olduğu söylenebilir. Her gün alkol alanların (alkol bağımlıları) % 22'si, uyuşturucu kullanmamakta fakat karşı da çıkmamaktadır. Bunun yanı sıra her gün alkol alanların %10'u, uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor; %8'i de uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istemiyor.

Dolayısıyla alkol kullanma sıklığı ve alkol bağımlılığı uyuşturucu kullanmayı ve bağımlılığını teşvik eden bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır.

Çevresel şartlar, içinde bulunulan mekânlar, insanın düşüncesine, tutum, tavır ve davranışlarına etki etmektedir. Uyuşturucu bağlamında mesele ele alındığında, gençlerin gittikleri mekânların, edindikleri arkadaşların onların düşünce tutum, tavır ve davranışları üzerinde uyuşturucu kapsamında etkili olup olmadığının anlaşılması için "İçkili eğlence mekânlarına gitme" ve "İçkisiz kahvehane ve cafelere gitme" ile ilgili iki soru sorulmuş ve bunlara verilen cevaplarla uyuşturucu kullanımı sorusunun cevapları çapraz sorgulanmıştır (Tablo 4.36, Tablo 4.37).

Bu mekânlarla sıklıkla gidenlerin %3,4'ü, (en yüksek oran), uyuşturucu kullandığı; buna karşılık içkisiz kahvehane ya da "cafelere" hiç gitmeyenlerin %2'sinin, (en yüksek oran), uyuşturucu kullandığı tespiti yapılmıştır.

O nedenle gençlerin olumsuz etkilenmeyecekleri mekânların oluşturulması, devletin, yerel yönetimlerin, STK ve cemaatlerin önemli görevleri arasında yer almaktadır.

4.9. UYKU DURUMUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Burada, aşağıdaki şartlara bağlı olarak gençlerin uyuşturucu kullanma durumları, çapraz sorgulama yapılarak incelenmektedir:

- **Uyku Miktarı,**
- **Uyuma Saati,**
- **Geç Yatma Nedeni.**

Bu durumlarla ilgili elde edilen sonuçlar, Tablo 4.38-Tablo 4.40'de verilmektedir.

Tablo 4.38: Uyku Miktarına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Kaç Saat Uyursunuz?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
5,00	98,8	1,2			100,0
6,00	98,0	1,0		1,0	100,0
7,00	97,4	1,8	0,6	0,2	100,0
8,00	98,7	0,1	0,7	0,4	100,0
9,00	97,4	1,2	0,9	0,5	100,0
10,00	94,6	3,4	0,9	1,1	100,0
11,00	88,7	3,8	7,5		100,0
12,00	100,0				100,0
13,00	100,0				100,0
14,00	100,0				100,0
Toplam	97,7	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 4.39: Uyuma Saatine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Saat Kaçta Yatarsınız?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
22-23	97,6	0,9	0,8	0,7	100,0
23-24	98,4	0,7	0,9		100,0
24-01	97,7	1,3	0,3	0,7	100,0
01-02	97,4	1,5	0,4	0,7	100,0
02-03	96,9	1,8		1,2	100,0
03-04	96,6		1,7	1,7	100,0
04-05	88,2	7,5	4,3		100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 4.40: Geç Yatma Nedenine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Geç Yatma Nedeni	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Ders Çalışmak	98,9	0,6		0,5	100,0
Film İzlemek/Müzik Dinlemek	96,3	2,3	0,7	0,8	100,0
Arkadaşla Sohbet/Tif	97,7	1,0	1,0	0,3	100,0
İnternet	96,9	1,4		1,7	100,0
İş/Çalışma	97,0		3,0		100,0
Diğer	98,2		1,8		100,0
Toplam	97,5	1,2	0,7	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*Uyku Miktarına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Uyuma Saatine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Geç Yatma Nedenine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu*

Günümüz gençlerinin uyku ile ilgili önemli sorunlarından biri, çok uyku uymak, diğeri de geç yatmaktır. Bu nedenle uyku ile uyuşturucu kullanımı arasında bir ilişki olup olmadığını öğrenmek amacıyla uyku ile ilgili sorulan üç sorunun cevapları ile uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun cevapları çapraz olarak sorgulanmıştır (Tablo 4.38-Tablo 4.40).

Uyku miktarı (7-11 saat) ile uyuşturucu kullanımı arasında nispeten doğrusal bir ilişkinin olduğu görülmektedir. 11 saat uyuyan gençlerin %7,5'i, (en yüksek oran), 10 saat uyuyanların %2'si, 9 saat uyuyanların %1,4'ü, 8 saat uyuyanların %1,1'i ve 7 saat uyuyanların %0,8'i uyuşturucu kullanmaktadır.

Benzer bir ilişki geç saatlerde yatmakla uyuşturucu kullanmak arasında ortaya çıkmaktadır. Geç yatma saatine bağlı olarak uyuşturucu kullanan gençlerin sayısında artma olduğu görülmektedir.

Buradan çok uykunun uyuşturucuya neden olduğu gibi bir sonuç elde etmek uygun olmayabilir. Buna karşılık uyuşturucu kullandıkları için geç yattıklarını söylemek de mümkündür.

Gençlerin geç yatmakla ilgili sebepleri göz önüne alındığında iş/çalışmadan dolayı geç yatanların, en yüksek oran, %3'ünün, internet kullananların %1,7'sinin, film izleyen/müzik dinleyenlerin %1,5'inin ve arkadaşları ile sohbet eden %1,3'ünün uyuşturucu kullandığı görülmektedir.

İş/çalışma ortamının stresi, uygunsuzluğu, internet, film ve müziğin konusu, insan psikolojisini etkilemekte; konuşulan, izlenen konulara bağlı olarak uyuşturucu kullanma eğilimi artmış olabilir. Dolayısıyla uyuşturucu kullanmada geç yatmak ana etken olmayıp geç yatma nedenleri, ana etken olabilir.

4.10. BOŞ ZAMANI DEĞERLENDİRMEYE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Burada, aşağıdaki şartlara bağlı olarak gençlerin uyuşturucu kullanma durumları, çapraz sorgulama yapılarak incelenmektedir:

- **Boş Zaman Miktarı,**
- **Boş Zaman Ayrılan Muhatab/Şey.**

Bu durumlarla ilgili elde edilen sonuçlar, Tablo 4.41-Tablo 4.42'de verilmektedir.

Tablo 4.41: Boş Zaman Miktarına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Boş Zaman Miktarınız	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Boş Zamanım Yok	97,9	1,0	1,0		100,0
1-2 Saat	98,2	0,8	0,1	0,8	100,0
3-5 Saat	97,8	1,1	0,8	0,3	100,0
6 Saat ve Üstü	94,5	2,9	1,3	1,3	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 4.42: Boş Zaman Ayrılan Muhataba/Şeye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Boş Zamanda Neye/Kime Daha Çok Vakit Ayırıyorsunuz	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Aileme	98,8	0,3	0,4	0,5	100,0
Kitap Okumak	98,9	0,4	0,7		100,0
Gezmek	94,4	3,4	0,6	1,5	100,0
Arkadaşlar	99,4		0,5	0,1	100,0
TV-Sinema	96,7	1,1	1,1	1,1	100,0
Spor	94,6	3,4	0,7	1,4	100,0
Müzik	97,9	1,0		1,0	100,0
İnternet	96,0	2,4	1,6		100,0
Telefonla Konuşmak/Mesajlaşmak	98,5		0,8	0,8	100,0
Toplam	97,6	1,1	0,7	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*Boş Zaman Miktarına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Boş Zaman Ayrılan Muhataba/Şeye Göre
Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu*

Gençlerin boş zaman ve boş zamanda muhatap alınan ve ilgilenilenlerle uyuşturucu kullanma arasında anlamlı bir ilişki kurmak zordur.

Boş zamanı 1-2 saat olanların %0,9'u, 3-5 saat olanların %1,1'i ve 6 saat ve yukarısı olanların %2,6'si uyuşturucu kullanmaktadır. Dolayısıyla Boş zamanım yok diyenler istisna tutulursa, boş zaman miktarı ile uyuşturucu kullananların sayısı arasında nispeten doğrusal bir ilişki olduğu, uyuşturucu kullananların sayısında bir artış olduğu söylenebilir.

Boş zaman miktarının fazlalığı, fertte can sıkıntısına neden olabileceğinden bu sıkıntıyı gidermenin bir yolu olarak uyuşturucu kullanmaya başlamış olabilir.

"Boş Zamanda Neye/Kime Daha Çok Vakit Ayırıyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplar ile uyuşturucu kullanımı arasında çok anlamlı ilişki kurmak zor görünmektedir. Uyuşturucu kullanmadığı halde uyuşturucu kullanımına karşı çıkmayan bu nedenle de duyarsız olanlar, boş zamanlarında gezenler(%3,4), spor yapanlar(%3,4) ve internet kullananlardır(%2,4). Boş zamanlarında spor yapanların %3,4'ünün uyuşturucu kullanımına karşı çıkmamasını anlamlı bulmak mümkün değildir.

Diğer taraftan boş zamanlarında TV-Sinemaya gidenlerin %2,2'si, gezenlerin %2,1'i, spor yapanların %2,1'i, telefonlaşma/mesajlaşma yapanların %1,6'si ve müzik dinleyenlerin %1'i uyuşturucu kullanmaktadır.

Gerek uyuşturucu kullanımına karşı duyarsızlık açısından ve gerekse uyuşturucu kullanma açısından spor yapan gençlerin önde olması, spor anlayışında, spor dünyasında bir şeylerin ters gittiği anlamında değerlendirilmektedir.

Boş zamanların geçirildiği mekan veya şahısların uyuşturucu kullanımına etkisi olduğu yukarıdaki incelemede ortaya konmuştur. **Burada ki verilere göre gidilen mekanların ya da birlikte olunan fertlerle konuşulanların mahiyetinin, uyuşturucu kullanımında etkili olduğunu ifade etmek mümkündür.**

BÖLÜM 5 KİŞİLİKLERE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

- 5.1. FERDİN KİŞİLİK VE HAYATI AÇISINDAN ÖNEMLİ OLAN ÖZELLİKLERE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 5.2. ARKADAŞ ORTAMLARINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 5.3. TOPLUM İÇİNDEKİ İTİBARA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

BÖLÜM 5

KİŞİLİKLERE GÖRE

UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

İnsanlar farklı özellik ve yeteneklerde yaratılmışlardır. İnsan kimlik ve kişiliğinin oluşmasında %40 genetik etkilerin, % 40 sosyal-kültürel-dini çevresel etkilerin %20'de okuyup öğrendiklerinin etkisi bulunmaktadır. Ayrıca 0-7 yaş grubunda çocuğun kimlik ve kişiliğinin %70'i şekillenmektedir. Hz. Peygamberin fitrata ilişkin hadisleri ve Kur'an'daki fitratla ilgili ayetler, yaş, genetik etkiler, çevresel etkiler ve okuyup öğrenilenlerin etkilerini ortaya koyması açısından önemlidir. Kimlik ve kişilik oluşumunun insan düşünce, davranışları üzerinde etkili olduğu bilinmektedir. İnsan kişiliğinin değerlendirilmesinde önemli olan bazı özellikler, tutum, tavır ve davranışlar göz önüne alınarak uyuşturucu kullanımı ve bağımlılığı ile ilgili bazı bulguların elde edilip edilemeyeceği sorusu sorulmuştur. Bu amaçla bu özelliklere ilişkin gençlerin bakış açıları ile uyuşturucu kullanımına verdiği cevaplar çapraz sorgulama yapılarak sonuca gidilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde kişilik özellikleri ile uyuşturucu kullanımı arasında ilişki olup olmadığı araştırılmaktadır.

5.1. FERDİN KİŞİLİK VE HAYATI AÇISINDAN ÖNEMLİ OLAN ÖZELLİKLERE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Çalışmamızda ankete katılan gençlere ferdin kişilik ve hayatı açısından “*kişiye değer katan en önemli özelliğin ne olduğu ve “vefalı olmanın”, “güzel/yakışıklı olmanın”, “bedensel güzelliğin görülmesinin”, “zenginliğini”, “moda ve modayı takip etmenin”, “bilgili olmanın”, “eğlenceli/esprituél olmanın”, “onurlu olmanın”, “şefkatli olmanın”, “başkalarının problemlerine duyarlı olmanın”, “tutumlu olmanın”, “uyanık olmanın”, “popüler olmanın”, “fırsatçı olmanın”, “kişisel menfaati önemsemenin”, “kişisel olarak çalışkan olmanın”, “kişisel olarak ahlaklı olmanın”, “kişisel olarak laik olmanın” ve “kişisel olarak dindar olmanın” önemi sorulmuştur.*

Bu sorulara verilen cevaplarla uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin verilen cevapların çapraz sorgulaması yapılmış ve elde edilen sonuçlar, Tablo 5.1-Tablo 5.20'de verilmektedir.

Tablo 5.1: Kişiyi Değer Katan En Önemli Özelliğe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
Kişiyi Değer Katan En Önemli Özellik	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Eğitim/Bilgi	97,0	1,4	0,7	0,9	100,0
Para/Zenginlik	94,6	3,1	1,6	0,8	100,0
Çalışmak/Çalışma Azmi	97,6		1,4	1,0	100,0
Aile	98,5	0,9	0,6		100,0
Din/Ahlak	99,7		0,3		100,0
Şöhret/Ün	81,8	18,2			100,0
Güçlü/Ünlü Tanıdık	100,0				100,0
Toplumsal Çevre/Mezhep /Siyasi Çevre	89,7	10,3			100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 5.2: "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Vefalı Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
"Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Vefalı Olmanın Önemi"	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Önemli	98,4	0,8	0,4	0,4	100,0
Önemli	97,6	1,5	0,5	0,4	100,0
Önemli Değil	89,4	6,1	4,5		100,0
Hiç Önemli Değil	87,0		8,7	4,3	100,0
Toplam	97,9	1,1	0,5	0,4	100,0

Tablo 5.3: "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Güzel/Yakışıklı Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
"Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Güzel/Yakışıklı Olmanın Önemi"	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Önemli	92,9	4,2	0,6	2,3	100,0
Önemli	97,8	1,1	0,4	0,7	100,0
Önemli Değil	99,0	0,4	0,4	0,1	100,0
Hiç Önemli Değil	96,9	2,1	1,0		100,0
Toplam	97,9	1,1	0,5	0,5	100,0

Tablo 5.4: "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Zenginliğin Öneme İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
"Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Zenginliğin Önemi"	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Önemli	94,5	3,1	0,5	1,8	100,0
Önemli	97,6	1,6	0,7	0,1	100,0
Önemli Değil	99,3	0,2	0,1	0,3	100,0
Hiç Önemli Değil	97,1	1,0	0,5	1,5	100,0
Toplam	98,0	1,1	0,4	0,5	100,0

Tablo 5.5: "Modaya" İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
"Moda Sizin İçin Neyi İfade Eder"	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Mutlaka Takip Edilmeli	95,1	1,6	0,9	2,4	100,0
Takip Ederim/Önemsemem	97,7	0,9	0,9	0,4	100,0
Bilinçli Takip Etmem	97,3	2,1	0,5	0,2	100,0
Tüketim Köleliği	98,8	0,4	0,4	0,4	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 5.6: "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Modayı Takip Etmenin Öneme İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
"Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Modayı Takip Etmenin Önemi"	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Önemli	92,3	3,6	1,8	2,3	100,0
Önemli	96,3	1,3	1,5	0,8	100,0
Önemli Değil	98,9	0,8	0,2	0,1	100,0
Hiç Önemli Değil	98,1	1,1	0,2	0,6	100,0
Toplam	97,9	1,2	0,5	0,5	100,0

Tablo 5.7: "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Bilgili Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
"Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Bilgili Olmanın Önemi"	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Önemli	98,3	1,1	0,3	0,4	100,0
Önemli	98,6	0,6	0,6	0,2	100,0
Önemli Değil	81,9	10,6	3,2	4,3	100,0
Hiç Önemli Değil	93,0	2,3		4,7	100,0
Toplam	98,0	1,1	0,5	0,4	100,0

Tablo 5.8: "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Eğlenceli/Espritüel Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
"Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Eğlenceli/Espritüel Olmanın Önemi"	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Önemli	97,1	2,1	0,2	0,6	100,0
Önemli	98,3	0,8	0,5	0,4	100,0
Önemli Değil	99,0	0,3		0,7	100,0
Hiç Önemli Değil	90,4	5,3	2,1	2,1	100,0
Toplam	97,9	1,1	0,4	0,5	100,0

Tablo 5.9: “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Onurlu Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Onurlu Olmanın Önemi”					
Çok Önemli	98,3	1,0	0,3	0,3	100,0
Önemli	97,9	1,0	0,8	0,2	100,0
Önemli Değil	77,8	11,1		11,1	100,0
Hiç Önemli Değil	77,3	4,5	9,1	9,1	100,0
Toplam	97,9	1,1	0,5	0,4	100,0

Tablo 5.10: “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Şefkatli Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Şefkatli Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere”					
Çok Önemli	98,7	0,8	0,3	0,2	100,0
Önemli	98,0	0,9	0,4	0,7	100,0
Önemli Değil	81,5	15,4	3,1		100,0
Hiç Önemli Değil	84,2	7,9		7,9	100,0
Toplam	98,0	1,1	0,4	0,4	100,0

Tablo 5.11: “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Başkalarının Problemlerine Duyarlı Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Başkalarının Problemlerine Duyarlı Olmanın Önemi”					
Çok Önemli	98,6	0,6	0,5	0,3	100,0
Önemli	97,7	1,5	0,3	0,5	100,0
Önemli Değil	97,5	1,3	1,3		100,0
Hiç Önemli Değil	92,6			7,4	100,0
Toplam	98,1	1,1	0,4	0,4	100,0

Tablo 5.12: “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Tutumlu Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Tutumlu Olmanın Önemi”					
Çok Önemli	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0
Önemli	98,4	1,1	0,3	0,2	100,0
Önemli Değil	98,1		1,3	0,6	100,0
Hiç Önemli Değil	88,1	6,0		6,0	100,0
Toplam	97,9	1,1	0,5	0,4	100,0

Tablo 5.13: “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Uyanık Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Uyanık Olmanın Önemi”					
Çok Önemli	96,6	2,0	0,7	0,7	100,0
Önemli	98,7	0,9	0,3	0,2	100,0
Önemli Değil	98,6	0,3	0,5	0,6	100,0
Hiç Önemli Değil	96,1	2,6		1,3	100,0
Toplam	98,0	1,1	0,4	0,4	100,0

Tablo 5.14: “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Popüler Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Popüler Olmanın Önemi”					
Çok Önemli	89,9	6,6	2,3	1,2	100,0
Önemli	97,8	0,7	0,5	1,0	100,0
Önemli Değil	98,8	0,7	0,3	0,1	100,0
Hiç Önemli Değil	98,7	0,9		0,4	100,0
Toplam	98,0	1,1	0,4	0,4	100,0

Tablo 5.15: “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Fırsatçı Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Fırsatçı Olmanın Öneme İlişkin Görüşlere”					
Çok Önemli	92,2	4,8	1,7	1,3	100,0
Önemli	96,7	1,9	1,1	0,3	100,0
Önemli Değil	98,4	0,9		0,7	100,0
Hiç Önemli Değil	98,9	0,5	0,5	0,1	100,0
Toplam	97,9	1,2	0,5	0,4	100,0

Tablo 5.16: “Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Menfaati Önemsemenin Öneme İlişkin Görüşlere” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Menfaati Önemsemenin Önemi”					
Çok Önemli	95,6	3,8	0,6		100,0
Önemli	97,4	1,8	0,5	0,4	100,0
Önemli Değil	98,5	0,5	0,6	0,4	100,0
Hiç Önemli Değil	97,9	0,8	0,6	0,8	100,0
Toplam	97,8	1,2	0,5	0,4	100,0

Tablo 5.17: "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Çalışkan Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Çalışkan Olmanın Önemi"					
Çok Önemli	98,3	0,9	0,4	0,4	100,0
Önemli	98,6	1,0	0,2	0,2	100,0
Önemli Değil	91,8	3,3	2,7	2,2	100,0
Hiç Önemli Değil	90,8	6,2		3,1	100,0
Toplam	98,0	1,1	0,4	0,4	100,0

Tablo 5.18: "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Ahlaklı Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Ahlaklı Olmanın Önemi"					
Çok Önemli	98,1	1,2	0,4	0,2	100,0
Önemli	98,8	0,5	0,3	0,4	100,0
Önemli Değil	84,6	6,2	6,2	3,1	100,0
Hiç Önemli Değil	70,4	7,4	7,4	14,8	100,0
Toplam	97,9	1,1	0,5	0,4	100,0

Tablo 5.19: "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Laik Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Laik Olmanın Önemi"					
Çok Önemli	98,1	1,3	0,6	0,1	100,0
Önemli	98,8	0,4	0,4	0,4	100,0
Önemli Değil	96,7	1,8	0,3	1,2	100,0
Hiç Önemli Değil	94,1	4,8	1,1		100,0
Toplam	98,0	1,1	0,5	0,4	100,0

Tablo 5.20: "Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Dindar Olmanın Önemine İlişkin Görüşlere" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Kişisel Dindar Olmanın Önemi"					
Çok Önemli	98,6	0,8	0,4	0,2	100,0
Önemli	98,8	0,3	0,6	0,4	100,0
Önemli Değil	95,2	3,5	0,3	1,1	100,0
Hiç Önemli Değil	94,8	3,1	2,1		100,0
Toplam	97,9	1,1	0,5	0,4	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Kişiye Değer Katan En Önemli Özelliğe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Önemli Olan Özelliklere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Kişiye değer katan en önemli özelliğe göre uyuşturucu kullanımı incelendiğinde, en önemli özellik olarak **din ve ahlaki görenlerin**, en düşük sırada, % 0,3'ü, **aile olarak görenlerin** 2. en düşük sırada, %0,6'si, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemektedir. Kişiye değer katan en önemli özellik olarak **para/zenginlikle çalışmak/çalışma azmini görenlerin**, en yüksek oranda, %2,4'ünün uyuşturucu kullandığı görülmektedir. *Bu iki kesimde uyuşturucu bağımlılığına eğilim yüksektir(sırasıyla %0,8, %1).*

Uyuşturucu kullanmadığı halde uyuşturucu kullanımına karşı olmayıp duyarsız davrananlar, kişiye değer katan en önemli özellik olarak **"şöhret/ün"** ve **"toplumsal çevre/mezhep /siyasi çevre"**yi öngörenlerdir(sırasıyla, %18,2; %10,3).

Bu sonuçlardan hareketle uyuşturucu kullanma konusunda dinin ve ailenin gençlerin üzerinde en olumlu etki oluşturan iki kurum olduğunu görmekteyiz. Dolayısıyla gençlerde gerçek anlamda din şuuru ve aileye bağlılık şuuru artırılmalıdır.

Vefa duygusu hem aile, hem toplumsal dayanışma hem de arkadaşlık için önemli özelliklerden biridir. Vefalı olmak, tarih boyu toplumlar tarafından taktir edilmiş ve önemsenmiş bir özelliktir. Bu nedenle vefa, kişilik için önemli bir gösterge olarak kabul edilmektedir. **Kişilik açısından vefalı olmanın önemi ile uyuşturucu kullanma arasındaki ilişki sorgulandığında, gerek duyarsızlık, gerek kullanma ve gerekse bağımlılığa eğilimi olarak anlamlı doğrusal bir ilişki olduğu görülmektedir (Tablo 5.2).**

"Ferdin kişilik ve hayatı açısından vefalı olmayı çok önemli kabul edenlerin %0,8'i, önemli görenlerin %0,9'u, önemli görmeyenlerin %4,5'i ve hiç önemli görmeyenlerin %13'ü uyuşturucu kullanmaktadır.

Aile ve eğitim kurumları bir kişilik ölçüsü olan vefayı çocuklara/gençlere eğiterek öğretmek zorundadır.

"Ferdin kişilik ve hayatı açısından güzel/yakışıklı olma" ile uyuşturucu kullanma arasında "hiç önemli değil" diyenler hariç tutulursa anlamlı doğrusal bir ilişkinin olduğu, önemli görme derecesine bağlı olarak uyuşturucu kullananların sayısında(önemli değil-çok önemli: %0,5-%2,9 bandı) artış olduğu görülmektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Önemli Olan Özelliklere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

"Ferdin kişilik ve hayatı açısından zenginliğin önemi" ile uyuşturucu kullanma arasında "hiç önemli değil" diyenler hariç tutulursa, anlamlı doğrusal bir ilişkinin olduğu, önemli görme derecesine bağlı olarak uyuşturucu kullananların sayısında (önemli değil-çok önemli: %0,4-%2,3 bandı) artış olduğu görülmektedir.

Hakkı verilmeyen, anlamlandırılıp konumlandırılmayan bir zenginlik anlayışı ve özlemi, **refah bunalımı** denilen bir bunalıma sebebiyet vermektedir. Muhtemelen bu da uyuşturucu kullanımını tetiklemektedir. Araştırmamızda zenginlik-ekonomik durumun iyiliği ile davranış, tutum, tavır ve düşüncede daime bir olumsuzluk olduğu dikkat çekmektedir. Dünyevileşmiş toplumlar, bunalım toplumları olup bunalımdan kurtulmak için akla ve mantığa sığmayan tutum ve tavır sergilemektedirler.

Gençlerin moda ile ilişkili görüşleri göz önüne alındığında moda yüklenen anlamla uyuşturucu kullanma arasında doğrusal bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Moda ile ilişkili görüşlerle uyuşturucu kullanımı arasındaki ilişkiye baktığımızda, Tüketim köleliği -mutlaka takip edilmeli sıralamasına uygun olarak uyuşturucu kullananların sayısının düzenli olarak arttığı görülmektedir (Tüketim Köleliği-Mutlaka takip edilmesi: %0,8-%3,3) (Tablo 5.5).

"Ferdin kişilik ve hayatı açısından modayı takip etmenin önemine ilişkin görüşlere" göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, hiç önemli değil diyenler istisna tutulursa, arada doğrusal bir ilişkinin olduğu; önem derecesine bağlı olarak uyuşturucu kullananların sayısında ciddi bir artış meydana geldiği görülmektedir (önemli değil-çok önemli: %0,3-%4,1).

Moda tüketimi körükleyen ihtirasları ve tamahkârlık duygusunu harekete geçirerek aşırı tüketimi körüklemektedir. Ülkede gençlerin haza ve hıza göre yaşamaları için yürütülen çok ciddi bir psikolojik hareket vardır. Bu da gençleri olumsuz etkilemekte, haza ve hıza göre yaşamak için her yola başvurmaktalardır. İstediklerini hem elde edenler hem de elde edemeyenler, tatminsizlik duygularının doymazlığından dolayı bunalıma sürüklenmektedirler. Bu bunalımdan çıkışın bir yolu olarak uyuşturucuyu seçtikleri düşünülebilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Önemli Olan Özelliklere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Genel olarak insanın düşünce ve davranışları üzerinde bilginin her zaman bir etkisi olmuştur. Bilgi, insan düşünce ve davranışlarını olumlu istikamette etkileyip şekillendirmektedir. Bu nedenle fert ve toplum bilgisini, her zaman önemsemiştir. Fakat bu, her zaman, her fert için geçerli olmamaktadır. Bazen bilgi, ferdin kendisine, ailesine ve toplumuna zarar verecek bir unsur haline gelebilmektedir.

"Ferdin kişilik ve hayatı açısından bilgili olmanın önemi" ile uyuşturucu kullanma arasında, hiç önemli değil diyenler istisna edilirse, doğrusal bir ilişki olduğu; bilginin önem derecesine göre (çok önemli-önemli değil) uyuşturucu kullananların sayısında, %0,7-%7,5 bandında, ciddi bir artış olduğu görülmektedir (Tablo 5.7). *"Ferdin kişilik ve hayatı açısından bilgili olmayı" hiç önemli görmeyenlerin %4,7'si, en yüksek oran, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememektedir. Uyuşturucu bağımlılığı ile bilgi düzeyi arasında, çok önemli diyenler istisna, doğrusal bir ilişki olduğu tespiti yapılabilmektedir. Diğer taraftan bilgiyi önemli görmeyenler, uyuşturucu kullanımına karşı en duysuz olan gençlerdir (%10,6).*

Şuurlanmaya vesile olan bir bilgi, her zaman için fert ve toplumları korumada etkin bir rol oynamıştır. O nedenle sorumluluk mevkiinde olanların, gençlerin şuurlandırılması için gerekli tedbirleri alması tarihi bir zaruretler.

"Ferdin kişilik ve hayatı açısından eğlenceli/espritüel olmanın önemine ilişkin görüşlere" göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, "önemli değil" diyenler istisna tutulursa, arada doğrusal bir ilişkinin olduğu, önem derecesine bağlı olarak uyuşturucu kullananların sayısında ciddi bir artış olduğu görülmektedir (çok önemli-önemli değil: %0,8-%4,2). *Diğer taraftan ferdin kişilik ve hayatı açısından eğlenceli/espritüel olmayı "hiç önemli görmeyenler", uyuşturucu kullanımına karşı en duysuz olan gençlerdir (%5,3). Bu kesim uyuşturucu bağımlılığına olan eğilimleri en yüksek olan kesimdir (%2,1).*

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Önemli Olan Özelliklere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

“Ferdin kişilik ve hayatı açısından Onurlu olmanın önemine ilişkin görüşlere” göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, arada çok anlamlı doğrusal bir ilişkinin olduğu, önem derecesine bağlı olarak uyuşturucu kullananların sayısında çok ciddi bir artış olduğu görülmektedir (çok önemli- hiç önemli değil: %0,6-%18,2) (Tablo 5.9). *Diğer taraftan onurlu olmayı “önemli görmeyenler”, uyuşturucu kullanımına karşı en duyarsız olan gençlerdir (%11,1).*

Onurlu olmayı önemseme derecesiyle uyuşturucu kullanımı arasındaki bu ilişki, uyuşturucu kullanan insanların düştükleri acıklı durumun gençlerin psikolojisi üzerinde yaptığı etkinin bir sonucu olabilir. Uyuşturucunun insanları onursuz kıldığına ilişkin belgesel bir çalışma, uyuşturucu kullanımına karşı verilecek mücadeleyi daha şuurulu hale getirip daha da etkin kılabilir.

“Ferdin kişilik ve hayatı açısından şefkatli olmanın önemine ilişkin görüşlere” göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, arada çok anlamlı doğrusal bir ilişkinin olduğu, önem derecesine bağlı olarak uyuşturucu kullananların sayısında çok ciddi bir artış olduğu görülmektedir (çok önemli- hiç önemli değil: %0,5-%7,9). *Diğer taraftan şefkatli olmayı “önemli görmeyenler”, uyuşturucu kullanımına karşı en duyarsız olan gençlerdir (%15,4) (Tablo 5.10).*

Şefkatli olmayı önemseme derecesiyle uyuşturucu kullanımı arasındaki bu ilişki, uyuşturucu kullanan insanların yetiştikleri ortamların şefkat ve merhametsiz ortam olması özelliğinin bir sonucu olabilir. Aile, akraba, arkadaş, okul, mahalle ve iş çevresindeki şefkatsiz ortam, genci yalnızlığa ve bunalıma sürüklemiş olabilir. Sıkıntılarını unutmanın bir yolu olarak uyuşturucuya yönelmiş olabilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Önemli Olan Özelliklere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

“Ferdin kişilik ve hayatı açısından başkalarının problemlerine duyarlı olmanın önemine ilişkin görüşlere” göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, arada çok anlamlı doğrusal bir ilişkinin olduğu, önem derecesine bağlı olarak uyuşturucu kullananların sayısında çok ciddi bir artış olduğu görülmektedir (çok önemli- önemli değil: %0,8-%7,4).

“Ferdin kişilik ve hayatı açısından tutumlu olmanın önemine ilişkin görüşlere” göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, *“önemli”* diyenler istisna tutulursa, arada doğrusal bir ilişkinin olduğu ve önem derecesine bağlı olarak uyuşturucu kullananların sayısında artış olduğu görülmektedir (çok önemli- önemli değil: %1,2-%6). *Diğer taraftan tutumlu olmak için “hiç önemli değil” diyenler, uyuşturucu kullanımına karşı en duyarsız olan gençlerdir (%6).*

“Ferdin kişilik ve hayatı açısından uyanık olmanın önemine ilişkin görüşlere” göre uyuşturucu madde kullanma arasında anlamlı bir ilişki kurulamamaktadır (Tablo 5.13). Uyuşturucu kullanıp *uyanık olmayı* önemli görenlerin sayısı ile önemli görmeyenlerin sayıları birbirlerine çok yakındır. Ancak **“ferdin kişilik ve hayatı açısından uyanık olmayı önemsemeyenlerin uyuşturucu bağımlısı olma eğilimlerinin daha yüksek olduğu (%1,9) görülmektedir.**

“Ferdin kişilik ve hayatı açısından popüler olmanın önemine ilişkin görüşlere” göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, arada anlamlı doğrusal bir ilişkinin olduğu, önem derecesine (hiç önemli değil- çok önemli) bağlı olarak uyuşturucu kullananların sayısında ciddi bir artış olduğu (%0,4-%3,5). görülmektedir. *Diğer taraftan “popüler” olmayı “çok önemli görenler”, uyuşturucu kullanımına karşı en duyarsız olan gençlerdir (%6,6).*

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Önemli Olan Özelliklere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

“Ferdin kişilik ve hayatı açısından fırsatçı olmanın önemine ilişkin görüşlere” göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, arada anlamlı doğrusal bir ilişkinin olduğu, önem derecesine (**hiç önemli değil- çok önemli**) bağlı olarak uyuşturucu kullananların sayısında artış olduğu (**%0,6-%3**) görülmektedir. Diğer taraftan **“fırsatçı”** olmayı **“çok önemli görenler”**, uyuşturucu kullanımına karşı **en duyar-sız olan gençlerdir(%4,8)**.

“Ferdin kişilik ve hayatı açısından kişisel menfaati önemsemenin önemine ilişkin görüşlere” göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, arada doğrusal bir ilişkinin olduğu, önem derecesine(**hiç önemli değil- çok önemli**) bağ-lı olarak uyuşturucu kullananların sayısında artış(%0,6-%1,4) olduğu görülmektedir. Diğer taraftan **kişisel menfaati çok önemli görenler**, uyuşturucu kullanımına karşı **en duyar-sız olan gençlerdir(%3,8)**.

Kişisel menfaatlerini çok öne çekenler, toplum tarafından seilmeyen insan unsurlarıdır. Dolayısıyla ferdin kişiliği açısından olumsuz özellik olarak kabul edilmektedir. Bunu bir kişilik zaafı olarak ele aldığımızda, bu insan unsurunun uyuşturucuya kullanmaya daha çok eğilimli olması beklenirdi. Kişisel menfaati önemseyen gençlerin, uyuşturucu kullanmanın kişisel menfaatlerin zarar vereceği düşüncesinden uyuşturucu kullanmaya mesafe durdukları söylenebilir.

“Ferdin kişilik ve hayatı açısından kişisel çalışkan olmanın önemine ilişkin görüşlere” göre uyuşturucu bağımlılığına eğilim (Kullanıyorum-bırakmak istemiyorum) durumu incelendiğinde, **“önemli”** diyenler istisna tutulursa, arada doğrusal bir ilişkinin olduğu ve önem derecesine bağlı olarak uyuşturucu bağımlılığına eğilim gösterenlerin sayısında artış olduğu (**çok önemli- önemli değil: %0,4-%3,1**) görülmektedir. Diğer taraftan **kişisel çalışkan olmak**, **“hiç önemli değil”** diyenler, uyuşturucu kullanımına karşı **en duyar-sız olan gençlerdir(%6,2)**.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Önemli Olan Özelliklere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

“Ferdin kişilik ve hayatı açısından kişisel ahlaklı olmanın önemine ilişkin gö-rüşlere” göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, arada çok an-lamlı doğrusal bir ilişkinin olduğu, önem derecesine(**çok önemli - hiç önemli değil**) bağlı olarak uyuşturucu kullananların sayısında çok ciddi bir artış olduğu (**%0,2-%14,8**) görülmektedir. Benzer durum uyuşturucu bağımlılığına olan eğilimde de görülmektedir (**çok önemli - hiç önemli değil: %0,6-%22,2**). Diğer taraftan **“kişisel ahlaklı”** olmak için **“hiç önemli değil”** diyenler, uyuşturucu kullanımına karşı **en duyar-sız olan gençlerdir(%7,4)**.

Buradan çıkarılacak en önemli ders, ahlakın uyuşturucu kullanma konusun-da gençleri koruyan çok önemli bir etken olduğudur. Dolayısıyla devletin, ahlakın bozulmasına neden olan her türlü şeye karşı kelle koltukta bir savaş vermesi ge-rekmektedir. Bunun başında da medya ve sosyal medya gelmektedir.

Eğitimde ahlak konusuna özel vurgu yapılmalı, eğitimin her sahasına, her se-viyede kendi kültür ve medeniyet kodlarımıza uygun ahlak dersleri konulmalıdır. Gençlerin mezuniyetine doğru meslek ahlakı ve iş ahlakı eğitimini almaları sağ-lanmalıdır.

“Ferdin kişilik ve hayatı açısından kişisel laik olmanın önemine ilişkin gö-rüşlere” göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, **ferdin kişilik ve hayatı açısından kişisel laik olmanın hiç önemli olmadığını ifade eden gençler istisna tutulursa, uyuşturucu kullanımı ile ferdin kişilik ve hayatı açısından kişisel laik olmanın önemi arasında** anlamlı doğrusal bir ilişkinin olduğu, önem derecesine bağlı ola-rak (**çok önemli - önemli değil**) uyuşturucu kullananların sayısında bir artış olduğu (**%0,7-%1,5**) görülmektedir. Benzer durum uyuşturucu bağımlılığına olan eğilimde de görülmektedir(**çok önemli - hiç önemli değil: %0,1-%1,2**). Diğer taraftan **“kişisel ahlaklı”** olmak için **“hiç önemli değil”** diyenler, uyuşturucu kullanımına karşı **en duyar-sız olan gençlerdir(%4,8)**.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Ferdin Kişilik ve Hayatı Açısından Önemli Olan Özelliklere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

“Ferdin kişilik ve hayatı açısından kişisel dindar olmanın önemine ilişkin görüşlere” göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, *uyuşturucu kullanımı ile ferdin kişilik ve hayatı açısından dindar olmanın önemi arasında* anlamlı doğrusal bir ilişkinin olduğu, önem derecesine (çok önemli - önemli değil) bağlı olarak uyuşturucu kullananların sayısında bir artış olduğu (%0,6-%2,1) görülmektedir. Benzer durum uyuşturucu bağımlılığına olan eğilimde de görülmektedir (çok önemli - önemli değil: %0,2-%1,1). *Diğer taraftan “kişisel dindar” olmak için “Önemli değil+hiç önemli değil” diyenler, uyuşturucu kullanımına karşı en duyarsız olan gençlerdir* (%6,6).

Ayrıca *“Ferdin kişilik ve hayatı açısından kişisel dindar olmayı hiç önemli görmeyenlerin, uyuşturucu kullanma oranı en yüksek olanlar* (%2,1) *olup uyuşturucuyu bırakmak istemektedirler.*

5.2. ARKADAŞ ORTAMLARINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Gençler üzerinde en etki olan etkenlerden birisi, arkadaşlar ve arkadaş ortamlarıdır. Ailelerden daha çok arkadaşların birbirleri üzerinde etkili oldukları bilinmektedir. Kimlik, kişilik, değerlerin oluşumunda, şekillenmesinde arkadaşların etkisi büyüktür. Bu nedenle arkadaş ortamları ile uyuşturucu kullanma arasında ilişki olup olmadığı sorusu önemli bir sorudur.

Çalışmamıza katılan gençlere, arkadaşları ile ilgili iki soru sorulmuştur:

- **Arkadaşlarınızla ilişkilerinizi dikkate aldığımızda aşağıdakilerden hangisi sizi en çok ifade eder?**
- **Arkadaşlarınızla bir araya geldiğinizde en çok hangi konularda konuşursunuz?**

Bu sorulara verilen cevaplarla uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin verilen cevapların çapraz sorgulaması yapılarak arkadaş ve arkadaş ortamlarının etkili olup olmadığı araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar, Tablo 5.21-Tablo 5.24’de verilmektedir.

Tablo 5.21: Arkadaşlarla İlişkilerde Dikkate Alınan En Önemli Özelliğe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Arkadaşlarla İlişkilerde Dikkate Alınan En Önemli Özellik					
Fedakar	98,1	0,5	0,9	0,5	100,0
Dayanışmacı	98,0	1,5	0,2	0,3	100,0
Bencil	88,0	6,7	5,3		100,0
Rekabetçi	94,9	1,1	1,7	2,3	100,0
Agresif/Saldırgan	93,9	4,9		1,2	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 5.22: “Arkadaşlarla Bir arada olduğunda En Çok Konuşulan Konulara” Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (1. Tercih)

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Arkadaşlarla Bir arada olduğunda En Çok Konuşulan Konular (1. Tercih)					
Ailevi	97,2	0,7	1,4	0,7	100,0
Siyasi	97,4	1,0	1,0	0,5	100,0
Ülke Sorunları	95,3	1,3	0,7	2,7	100,0
Okul Sorunları	98,5	0,8	0,2	0,5	100,0
Spor/Sanat/Aktüel Konular	95,9	2,7	1,4		100,0
Kız-Erkek	98,5	0,9	0,2	0,3	100,0
Ekonomik	97,4	2,6			100,0
Başka	96,9		3,1		100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 5.23: "Arkadaşlarla Bir arada olduğunda En Çok Konuşulanlara" İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (2. Tercih)

"Arkadaşlarla Bir arada olduğunda En Çok Konuşulanla Konular (2. Tercih)	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Ailevi	99,0	1,0			100,0
Siyasi	98,7		1,3		100,0
Ülke Sorunları	97,1	2,5		0,5	100,0
Okul Sorunları	98,4	0,5	0,7	0,5	100,0
Spor/Sanat/Aktüel Konular	97,6	1,3	0,5	0,6	100,0
Kız-Erkek	97,6	2,1	0,3		100,0
Ekonomik	99,3		0,7		100,0
Başka	100,0				100,0
Toplam	98,1	1,1	0,5	0,3	100,0

Tablo 5.24: "Arkadaşlarla Bir arada olduğunda En Çok Konuşulanlara" İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (3. Tercih)

"Arkadaşlarla Bir arada olduğunda En Çok Konuşulanla Konular (3. Tercih)	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Ailevi	99,8	0,2			100,0
Siyasi	98,7	1,3			100,0
Ülke Sorunları	98,2	0,6	0,6	0,6	100,0
Okul Sorunları	96,0	2,5	1,0	0,5	100,0
Spor/Sanat/Aktüel Konular	98,0	0,5	1,1	0,4	100,0
Kız-Erkek	99,1	0,5	0,2	0,2	100,0
Ekonomik	97,3	2,7			100,0
Başka	94,1	3,6	1,2	1,2	100,0
Toplam	98,0	1,2	0,4	0,3	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Arkadaşlarla İlişkilerde Dikkate Alınan En Önemli Özelliğe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
"Arkadaşlarla Bir arada olduğunda En Çok Konuşulan Konulara" Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

"Arkadaşlarınızla ilişkilerinizi dikkate aldığınızda aşağıdakilerden hangisi sizi en çok ifade eder?" Sorusuna gençlerin verdiği cevaplara göre bencil olarak tanımlanan gençlerin diğerlerine nazaran uyuşturucu kullanma oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir(%5,3). Bu özellikteki gençler, aynı zamanda uyuşturucu kullanımını konusunda da en duyarsız davrananlardır(%6,7).

Buna karşılık dayanışmacı özelliğe sahip olan gençlerin uyuşturucu kullanma oranı en düşüktür(%0,5). İkinci derecede uyuşturucu kullanan gençler(%4), rekabetçi olarak tanımlananlardır. Bunlar, diğerlerine nazaran uyuşturucu bağımlılığına daha çok eğilimlidirler (%2,3).

Bencillik, toplum tarafından hoş karşılanmayan, araya mesafe konulan bir özellik olarak bencil fertlerin toplum içerisinde yalnız kaldığını, yalnızlaştığını ifade etmek mümkündür. Bencilliğin meydana getirdiği yalnızlık duygusunu yenmek için uyuşturucu kullanmaya genç yönelmiş olabilir.

"Arkadaşlarınızla bir araya geldiğinizde en çok hangi konularda konuşursunuz?" sorusu 3 tercihli olarak sorulmuş bir sorudur. Bu sorunun cevapları ile uyuşturucu kullanma sorusunun cevapları çapraz sorgulandığında elde edilen sonuçlar Tablo 5.21-Tablo 5.24'de verilmektedir.

Tercih düzlemleri arasında anlamlı bir ilişki kurmak zor gözükmemektedir. Birinci tercih düzleminde arkadaşlarla bir arada olduğunda en çok konuşulan konu olarak ülke sorunlarını belirtenlerin %3,4'ü(en yüksek oran), ailevi meseleleri konuşanların %2,1'i(ikinci derecede yüksek) ve siyasi meseleleri konuşanların %1,5'i uyuşturucu kullanmaktadırlar.

Dikkat çekici nokta, Uyuşturucu bağımlılığına en eğilimli olanların(%2,7), arkadaş toplantılarında ülke meselelerini konuşanlar olmasıdır(Tablo 5.22). Bunun sebeplerini araştırmak gerekmektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Arkadaşlarla İlişkilerde Dikkate Alınan En Önemli
Özelliğe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
"Arkadaşlarla Bir arada olduğunda En Çok Konuşulan Konulara"
Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

En çok ülke sorunlarını, ailevi meseleleri ve siyasi konuları konuşanların, daha çok uyuşturucu kullanmış olmasının sebebi, araştırılması gereken önemli bir konudur.

Ailevi meselelerin konuşulması, aile ortamında bir gerilim, bunalımın var olduğu anlamında değerlendirilirse, bunalımdan kaçışın bir yolu olarak uyuşturucu kullanmaya başlamaya sebebiyet vermiş olabilir.

Ülke sorunları ve Siyasi konularda ifrat düzeyinde hassasiyet gösterenlerin daha çok uyuşturucu kullanmış olmaları, Türkiye'de istediği ortam oluşmadığı için aşırı gerilim içerisine girmelerinden kaynaklanan bir sıkıntı, bunalım neden olmuş olabilir.

Efkar dağıtma diye tabir edilen alkol alma macerasının uyuşturucu düzeyine ulaşması olarak olaya bakılabilir.

İkinci tercih düzeyinde arkadaş ortamlarında en çok konuşulan konulara bağlı olarak uyuşturucu kullanımında birinci sırada %1,3 oranla siyasi konuları konuşanlar, ikinci sırada %1,2 oranla okul sorunlarını konuşanlar ve üçüncü sırada %1,1 oranla spor/sanat/aktüel konuları konuşanlar yer almaktadır (Tablo 5.23). İkinci tercih düzleminde **siyasi konuları konuşanların en yüksek oranda uyuşturucu kullanması**, siyasetin toplum psikolojisi üzerinde olumsuz etkilediği şeklinde yorumlanabilir.

Üçüncü tercih düzleminde, arkadaş meclislerinde en çok *okul sorunları ve spor/sanat/aktüel konuları konuşanların %1,5'i ve ülke sorunlarını konuşanların %1,2'si uyuşturucu kullanmaktadır* (Tablo 5.24).

Her üç tercih düzleminde ortaya çıkan tabloda, ülke sorunları, siyasi konular, ailevi sorunlar ve spor/sanat/aktüel konularını çokça konuşanların daha çok uyuşturucu kullandıkları gibi bir sonuçla karşılaşılmaktadır. Her dört konu, Türkiye'de gerilim ortaya çıkaran, bu nedenle de bunalıma, strese neden olan konulardır. Bu stres ve gerilim ortamı, gençleri olumsuz etkileyip uyuşturucu kullanmalarına neden olmuş olabilir.

5.3. TOPLUM İÇİNDEKİ İTİBARA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

İnsanlar, genel olarak, içinde yaşadıkları toplum tarafından itibar görmek, sayılmak ve sevilme isterler. Toplum içerisinde kendi konumlarını kuvvetlendirecek şeylere değer verirler. Ahlakı yapısı, dindarlığı, yardımseverliği, cömertliği, mesleği, ekonomik durumu, kutsal saydığı şeyler, bilgi düzeyi vb gibi bazı özellikler, kişi ile toplum arasında özel bir bağın oluşmasını sağlar. Bu amaçla gençlere sorulan pek çok sorudan aşağıdaki üç tanesine verilen cevaplarla uyuşturucu kullanma arasında bir ilişkinin olup olmadığı araştırılmıştır:

- Kişinin Toplumdaki İtibarını Belirleyen En Önemli Özellik
- Mesleği İyi/Değerli Yapan Faktör
- Uğrunda Mücadele Edilmesi Gereken Şey

Çapraz sorgulama sonucu elde edilen sonuçlar, Tablo 5.25-Tablo 5.27'de verilmektedir.

Tablo 5.25: Kişinin Toplumdaki İtibarını Belirleyen En Önemli Özelliğe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Size Göre Kişinin İtibarını Belirleyen En Önemli Özellik Nedir?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %								TOPLAM
	Kullanmıyorum-Zararlı		Kullanmıyorum-Karşı Değilim		Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum		Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum		
	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	
Eğitim	98,2	99,3	0,9	0,7	0,5	0,4	0,5	0,6	100,0
Zenginliği	95,2	96,4	2,5	2,5	0,6	1,0	1,7	1,4	100,0
Soyu	94,5	97,2	2,5	0,3	2,0	0,9	1,0	0,9	100,0
Siyasi/Kültürel Çevresi	96,8	96,8	0,9	1,5	1,4	0,5	0,9	0,1	100,0
Başarısı	98,1	99,1	1,4	0,3	0,5				100,0
Diğer	100,0	93,7		6,3		0,5		0,4	100,0
Toplam	97,7	98,2	1,2	1,0	0,6	0,4	0,5	0,6	100,0

Tablo 5.26: Mesleği İyi/Değerli Yapan Faktöre Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Mesleği İyi/Değerli Yapan Nedir?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Parası/Maaşı	96,5	1,9	0,9	0,6	100,0
İş Güvenliği	97,2	0,4	0,9	1,6	100,0
Rahatlığı/Yorucu Olmaması	96,6	1,5		2,0	100,0
Topluma ve İnsanlara Faydası	98,0	0,8	1,2		100,0
Eğlenceli Olusu	98,6			1,4	100,0
İlginc Olusu	100,0				100,0
Saygınlığı	99,1	0,9			100,0
Bol Tatili Olması	100,0				100,0
Yükselme İmkânları	98,6	1,4			100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 5.27: Uğrunda Mücadele Edilmesi Gereken Şeye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Hangisi Uğrunda Mücadeleye Değer	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum Bırakmak İstemiyorum	
Özgürlük/Barış/Eşitlik	96,8	1,8	0,8	0,6	100,0
Adalet/Hak/Hakikat	97,8	1,2	0,3	0,6	100,0
Meslek/Kariyer	97,3	1,0		1,7	100,0
Aile/Çocuklar/Gelecek	99,1		0,6	0,3	100,0
Para/Ekonomik İmkanlar	98,4	1,6			100,0
Din/Ahlak	100,0				100,0
Tuttuğum Spor Kulübü	81,8	9,1		9,1	100,0
Sevgilim	84,8	7,1	8,1		100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Kişinin Toplumdaki İtibarını Belirleyen En Önemli Özelliğe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Kişinin toplumdaki itibarını belirleyen en önemli özellik, iki tercihli olarak sorulmuştur. **Birinci tercih düzleminde**, "kişinin toplumdaki itibarını belirleyen en önemli özellik olarak **soyu görenlerin** %3'ü (en yüksek oran), **zenginliği** görenlerin %2,3'ü, **siyasi/kültürel çevresi** görenlerin %2,3'ü, uyuşturucu kullanmaktadırlar.

En düşük oranda uyuşturucu kullanan kesim, toplum tarafından itibar görmek için başarıyı(%0,5) ve eğitimi(%1) en önemli özellik olarak kabul edenlerdir.

En çok uyuşturucu kullanan kesim, toplum tarafından itibar görmek için soyu, zenginliği ve siyasi/kültürel çevreyi en önemli özellik olarak gören gençlerdir.

İlginç bir şekilde ikinci tercih düzleminde de bu üç özellik öne çıkmakta, sadece oranlar ve sıralar değişmektedir: önem sırasına göre Soy(%2,4), siyasi/kültürel çevreyi(%1,8), zenginlik(%1).

Bu üç özelliği önemseyenlerin, uyuşturucu kullanmakta öne çıkmalarının ortak bir nedeni olmalıdır. Anadolu'da bazı aileler(ağalık sistemi), zenginler ve siyasi/kültürel çevresi geniş olanlar, geçmişte farklı sebeplerle çok itibar görürlerdi. Ancak göç, şehirleşme, medya etkisi, eğitim düzeyinin yükselmesi gibi sebeplerden dolayı bu kesimler, bu itibarlı konumlarını kaybetmişlerdir. Eski ilgi ve itibarını arayan bu ailelerin çocukları, bu nedenle bunalıma düşüp uyuşturucuya başlamış olabilirler.

İkinci bir ihtimal de, soyundan, zenginliğinden ve siyasi/kültürel çevresinden dolayı itibar gören ailelerin çocuklarını, kıskanan ve bundan dolayı bir bunalıma giren bir kesim, uyuşturucuya başlamış olabilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Mesleği İyi/Değerli Yapan Faktöre Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu Uğrunda Mücadele Edilmesi Gereken Şeye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Türkiye'deki toplumsal yapıda, kişinin sahip olduğu meslek, toplum tarafından ona itibar edilmesinde etkilidir. Mesleği iyi/değerli yapan faktör olarak, önem sırasına göre, iş güvenliğini kabul edenlerin %2,5'i (en yüksek oran), **rahatlığı/yorucu olmaması diyenlerin** %2'si, **parası/maaşı diyenlerin** %1,5'i, **eğlenceli oluşu diyenlerin** %1,4'ü ve topluma ve insanlara faydası diyenlerin %1,2'si uyuşturucu kullanmaktadır.

Çalışmamızın yaş grubunun 15-28 yaş aralığı olduğunu göz önüne aldığımızda, anne ve babalarının işlerinden memnuniyetsizliğinin aile ortamına yansıyan bir bunalıma, strese, sıkıntıya sebep olabilir. Düşük maaştan dolayı ailenin ihtiyaçlarını karşılamamakta, iş güvenliğinden yoksun olduğu için sağlık sorunlarını çözümlenemekte, yorucu bir işte çalıştığı için aile bireyleri ile ilgilenememekte, sağlıklı aile ortamı oluşturamamakta, insanlığa faydalı olmayan zararlı olan işlerde çalıştığı için vicdan azabı çekmekte ve strese girmekte olduğundan dolayı çocuklar olumsuz etkilenmiş olabilir. Bu ailelerin çocukları, bu nedenlerden dolayı, uyuşturucu kullanmış olabilirler. İkinci bir ihtimal de bizzat gençlerin kendileri bu işlerde çalıştıklarından dolayı aynı sebeplerle uyuşturucu kullanıyor olabilirler.

Ferd tarafından uğrunda mücadele etmeye değer görülen ve görülmeyen konularda, toplum, fertle aynı fikirde olabilir de olmayabilir de. Eğer ferdin tercihleri ile toplumun tercihleri arasında bir örtüşme varsa, bu kutsallık içeriyorsa, toplum ferde farklı gözle bakmakta ve farklı davranmaktadır. Ona saygı göstermekte, onu sevmekte ve savunmaktadır. Onu bağrına basmaktadır. Aksi durumda toplum ferdi dışlamakta yok saymaktadır.

Gençlerin uğrunda mücadeleye değer gördüğü şeylerle uyuşturucu kullanımı arasındaki ilişki Tablo 5.27'de görülmektedir. Buna göre spor kulübü adına uğrunda mücadele etmeyi değer bulanların %9,1'i, en yüksek oran, sevgilisi adına mücadele etmeyi değer bulanların %8,1'i ve meslek/kariyer adına mücadele etmeyi değer bulanların %1,7'si uyuşturucu kullanmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Uğrunda Mücadele Edilmesi Gereken Şeye Göre
Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Türkiye'de spor kulübü tutmak hastalık düzeyinde bir bağımlılığa dönüşmüştür. Tuttuğu spor kulübünün başarısızlığı, bağımlılarını aşırı bunalıma sürüklemektedir. Bu gençlik kesiminin kullanma nedeni bu olabilir. Türkiye'de sevgi ve sevgili anlamları kaybolan ve yıpranan kavramlar halinde gelmiştir. Sevgili değiştirmek sıradanlaşmış ve vefasızlık olarak değerlendirilmektedir gençler tarafından. Sevgili tarafından terk edilmek, yalnız bırakılmış olmak, ciddi bir bunalım nedeni olarak yaygınlaşmaya başlamıştır. Sevgilisi olmayanların küçümsendiği, yadırgandığı bir anlayışın yaygınlaştığını göz önüne alırsak bu korku yada terk edilmişlik, uyuşturucu kullanımına sebebiyet vermiş olabilir.

Dikkat çekici olan nokta uğrunda mücadele etmeye değer şey olarak para/ekonomik imkânlar diyenler ile Din/ahlak diyenlerin hiç uyuşturucu kullanmamış olmasıdır. Özgürlük/barış/eşitlik diyenlerin %1,4'ünün uyuşturucu kullanımının nedeni, yeni neslin sınırsız bir özgürlük anlayışına sahip olmasına karşılık öyle bir ortamı bulamamış olmasının neden olduğu stres veya bunalım olabilir.

BÖLÜM 6

KİMLİKLERE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

- 6.1. GENÇLİK ARAŞTIRMASINDA GÖZ ÖNÜNE ALINAN ÜÇ KİMLİK GRUBUNA GÖRE GENÇLERİN UYUŞTURUCU KULLANMA DURUMU
- 6.2. KİMLİKLE İLGİLİ BAZI ÖZEL SORULARA BAĞLI OLARAK GENÇLERİN UYUŞTURUCU KULLANMA DURUMU

BÖLÜM 6

KİMLİKLERE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

Her kimlik bir tanımlamadır. Her tanım ise, *aynı/benzer ve farklı şeyleri dikkate alarak inşa olunan bir anlamsal çerçeveyi temsil eder*. Herhangi bir tanımın oluşturulması sırasında, bazı özellikler tanımlanan şeye dahil edilmek üzere içeri alınırken, diğer bazı özellikler başkalarına ait olmak üzere dışarıda bırakılır. Böylelikle, tanımlananı belirgin kılacak *sınır ve anlam alanı* oluşturulmuş olur. **Zaten tanımın başarısı da tanımlananı ötekilerden ayıran sınır ve bu sınırın ayırıcılık özelliğiyle ilgilidir**. Sınırı net olmayan, anlam alanını belirgin şekilde oluşturamayan tanımlar, başarılı kabul edilmezler; çünkü anlam karışıklıklarına neden olurlar. Bunun yanı sıra; bir tanımın oluşturulması sırasında, anlam alanına dâhil edilmek üzere içeri alınanlarla, dâhil edilmeyip dışarıda bırakılanlar farklı, hatta çoğu zaman *karşıt değerleri* temsil ederler. Bu ise, her tanımın, az-veya çok bir yanlı bakışı temsil ettiğinin önemli bir delilidir. Eğer tanımlanan birey veya toplum ise bu yanlılık hemen hiç değişmeyen temel bir özellik kazanır.

Bir tanımlama biçimi olan *kimlik*, öznesine ilişkin *kim/ne* sorusuna cevap verirken, öznesinin *ne olduğunun* yanı sıra; bazen üstü kapalı, bazen ise açıkça *ne olmadığını* da ifade eder. **Tanımın ayırıcı ve tanımlanana özgü anlam alanı oluşturan özeliğinin benzeri olmak üzere, kimlik de öznesi ile ötekini birbirlerine göre konumlandırır; değerlendirme ve anlamlandırmasını bu bağlamda yapar ve böylelikle öznesine değişmeyen bir öz kazandırır**. Bu durumda farklı kimlik mensuplarından farklı davranışları ve düşünceleri beklenir ve kendi için tutarlı olmaları öngörülür.

6.1. GENÇLİK ARAŞTIRMASINDA TANIMLANAN ÜÇ KİMLİK DÜZLEMİNDE UYUŞTURUCU KULLANMA DURUMU

Gençlik araştırmasında üç farklı düzlemde aşağıdaki gibi bir kimlik tanımlaması yapılmıştır:

1. *Gruplama*: Modern, Geleneğe bağlı, biraz modern biraz geleneksel.
2. *Gruplama*: Müslüman, İnsan, Türk, Kürt, Alevi, TC vatandaşı, diğer, *Gruplama*: Müslüman, Dindar, İslâmcı, Muhafazakâr, Milliyetçi, Ülkücü, Liberal, Devrimci, Demokrat, Sosyal Demokrat, Sosyalist, Atatürkçü, Kemalist Komünist, Ateist, Laik, Feminist, İlerici.

Çalışmamızda bu kimlik gruplarının her birinin uyuşturucu kullanma durumu, çapraz sorgulama yapılarak elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlar Tablo 6.1-Tablo 6.3'de verilmektedir.

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Modern Geleneksel Kimlikler					
Modern	92,2	4,1	2,0	1,6	100,0
Geleneksel	96,7	1,2	0,9	1,2	100,0
Biraz Modern Biraz Geleneksel	98,6	0,8	0,4	0,3	100,0
Toplam	97,5	1,2	0,7	0,6	100,0

Genel Aidiyetler	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir?								TOPLAM
	Kullanmıyorum-Zararlı		Kullanmıyorum-Karşı Değilim		Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum		Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum		
	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	
Müslüman	97,9	99,5	0,7	0,1	0,9	0,2	0,4	0,1	100,0
Türk	98,9	97,8	0,5	1,0	0,3	0,7	0,3	0,4	100,0
T.C. Vatandaşı	95,7	98,2	3,3	1,5	0,4		0,6	0,3	100,0
Alevi	100,0	100,0							100,0
Kürt	92,4	94,4	4,3	3,3			3,3	2,2	100,0
İnsan	98,0	95,6	0,8	2,5	0,5	1,1	0,7	0,8	100,0
Diğer	81,8	100,0	18,2						100,0
Toplam	97,7	98,0	1,1	1,1	0,6	0,5	0,6	0,4	100,0

Dini, Siyasi, İdeolojik Kimlikler	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
İslamcı	98,9	0,4	0,3	0,4	100,0
Dindar	98,8	0,7	0,2	0,4	100,0
Müslüman	98,4	0,9	0,4	0,3	100,0
Ülkücü	98,2	0,4	0,9	0,5	100,0
Muhafazakâr	99,0	0,3	0,6	0,1	100,0
Milliyetçi	98,4	0,9	0,3	0,3	100,0
Demokrat	98,2	0,9	0,5	0,5	100,0
Laik	98,3	1,2	0,4	0,2	100,0
Liberal	98,0	1,1	0,6	0,3	100,0
Sosyal demokrat	97,9	1,4	0,5	0,2	100,0
Sosyalist	98,3	1,0	0,4	0,3	100,0
Komünist	97,6	1,6		0,8	100,0
Ateist	93,1	4,9	2,1		100,0
Kemalist	97,7	1,6	0,5	0,3	100,0
Atatürkçü	98,0	1,2	0,5	0,3	100,0
Devrimci	97,5	1,9	0,1	0,5	100,0
Feminist	97,0	1,3	0,8	0,8	100,0
İlerici	98,3	0,9	0,4	0,4	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Modern Geleneksel Kimliklere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Genel Aidiyetlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Dini, Siyasi ve İdeolojik Kimliklere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Modern-Geleneksel kimlik düzleminde kimliklere bağlı olarak anlamlı bir ilişki kurmak mümkün gözükmemektedir. Modern kimliği benimsemiş olan gençlerin %3,6'si, en yüksek oran, uyuşturucu kullanırken; biraz modern biraz geleneksel kimliği benimseyenlerin %0,7'si, en düşük oran, uyuşturucu kullanmaktadır.

Geleneksel kimliği benimsemiş gençlerin en düşük oranda(%2,1) uyuşturucu kullanması beklenirdi. Sonuçlar bunu doğrulamamaktadır. Biraz modern biraz geleneksel olan gençlerin modernlik algısı, felsefi bağlamda değil de daha ziyade teknoloji kullanmayı bilme şeklinde anlamlanmış olabileceğinden dolayı onları, geleneksel kimliği benimsemiş olanlara göre daha şuurulu yapıyor olabilir.

Genel aidiyetlere göre uyuşturucu kullanımında gerek birinci tercih ve gerekse ikinci tercih düzleminde **Kürt kimliğini benimsemiş olan gençlerin, sırasıyla, %3,3'ü ve % 2,2'si, en yüksek oranda, uyuşturucu kullanmaktadır.** Kürt gençlerinin en yüksek oranda uyuşturucu kullanmasının nedeni, bölgenin son 30 yılda yaşadığı travmadan dolayı olabilir. Diğer taraftan bu gençlerin, uyuşturucuyu bırakmak istememeleri bağımlılık eğilimlerinin olduğunun bir işareti olarak değerlendirilebilir. Ayrıca Kürt kimliğini benimsemiş gençlerin aile ortamları, ekonomik durumları, kendilerini olumsuz etkiliyor olabilir. Bu etkenlerin meydana getirdiği stres ve sıkıntı, gençleri uyuşturucuya yönlendirmiş olabilir.

Şaşırtıcı ve dikkat çekici olan, Müslüman kimliğini benimsemiş olan gençlerin ikinci derecede(%1,3) uyuşturucu kullanmış olmasıdır. Kendi kimliklerinin haram olarak kabul ettiği bir şeyi kullanmaları, bunalımdan dolayı olabilir. Bu bunalımın nedenleri, ayrı bir çalışma olarak tespit edilip tedbir alınması gerekmektedir.

Dini, siyasi ve ideolojik kimliklere göre madde kullanımında ateist(%2,1), feminist(%1,6) ve ülkücü(%1,4) kimlik mensupları istisna edilirse, kimliklere göre uyuşturucu kullanımında çok belirgin bir farklılık görülmemektedir.

Bununla beraber İslamcı kimliğini benimseyenlerin %0,7'si, dindarların %0,6'si ve Müslümanların %0,7'sinin uyuşturucu kullanmış olması, düşündürücü olup tehlikelidir. Elde edilen bu sonuç Din ile ilgili bölümde elde edilen sonuçlarla uyumluluk arz etmektedir.

Bu üç kimlik mensubundaki yüksek kullanım, melez değerlerden dolayı bir bunalım yaşamış olmalarından kaynaklanabilir.

6.2. KİMLİKLE İLGİLİ BAZI ÖZEL SORULARA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Kimlikle ilgili olduğu düşünülen aşağıdaki değişkenlere/sorulara/hüküm cümlelerine verilen cevaplarla uyuşturucu kullanma durumuna verilen cevapların çapraz sorgulaması yapılarak gençlerin kimlik ile ilgili anlayışlarının uyuşturucu kullanımında etkili olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir:

- *Bireysel Değerlerin ve Kimliğin Oluşumunda En Etkili Olan Şey*,
- *'Her ne Varsa Eskide Var, Yenilikler Bizi Bozuyor'*,
- *'Geleneklere Bağlı Kalmak Gericiliktir'*,
- *'Nasıl Olursa Olsun Değişime Ayak Uydurmak Gerekir'*,
- *'Batının Yalnızca Tekniğini Almalı, Kültür ve Kimliğimizi Korumalıyız'*,
- *'Türk'ün Türk'ten Başka Dostu Yoktur'*,
- *'Demokrasi En İyi Yönetim Biçimidir'*,
- *'Herkes Kendi Anadilinde Eğitim Alabilmelidir'*,
- *'Türkiye AB Üyesi Olmalı mı?'*
- *'Amerika'nın Irak'a Girme Nedeni'*.

Çapraz sorgulama sonucu elde edilen sonuçlar, Tablo 6.4-Tablo 6.13'de verilmiştir.

Tablo 6.4: Bireysel Değerlerin ve Kimliğin Oluşumunda En Etkili Olan Şeye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Bireysel Değerlerin ve Kimliğin Oluşumunda En Etkili Olan Şey	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %								TOPLAM
	Kullanmıyorum-Zararlı		Kullanmıyorum-Karşı Değilim		Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum		Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum		
	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	1. Tercih	2. Tercih	
Medya	93,2	95,5	2,7	4,5	0,9		4,1		100,0
Arkadaşlar	95,4	98,3	2,5	1,3	0,4	0,4	1,1		100,0
Aile	98,6	98,5	0,7	,8	2,9	0,4	0,3	0,2	100,0
Okul	95,7	98,4	1,4	1,2	10,2			0,4	100,0
İnternet	88,1	89,5		4,2	0,6		1,7	6,3	100,0
Sosyal Çevre	94,3	98,3	4,4	0,7	0,7	0,7	0,6	0,3	100,0
Toplam	97,5	98,1	1,2	1,1	0,9	0,4	0,6	0,4	100,0

Tablo 6.5: 'Batının Yalnızca Tekniğini Almalı, Kültür ve Kimliğimizi Korumalıyız'e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
'Batının yalnızca tekniğini Almalı, Kültür ve Kimliğimizi Korumalıyız'					
Kesinlikle Katılıyorum	98,5	0,7	0,5	0,3	100,0
Katılıyorum	97,3	1,5	0,6	0,6	100,0
Kararsızım	89,2	4,3	4,9	1,6	100,0
Katılmıyorum	91,9	4,7		3,5	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	95,3	2,8		1,9	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 6.6: 'Türk'ün Türk'ten Başka Dostu Yoktur'a İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
'Türk'ün Türk'ten Başka Dostu Yoktur'					
Kesinlikle Katılıyorum	98,1	0,8	0,4	0,8	100,0
Katılıyorum	99,0		0,6	0,5	100,0
Kararsızım	96,7	1,4	1,4	0,6	100,0
Katılmıyorum	98,7	0,3	1,0		100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	93,2	5,4	0,4	0,9	100,0
Toplam	97,7	1,1	0,6	0,6	100,0

Tablo 6.7: 'Demokrasi En İyi Yönetim Biçimidir' İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
'Demokrasi En İyi Yönetim Biçimidir'					
Kesinlikle Katılıyorum	98,4	0,9	0,3	0,4	100,0
Katılıyorum	98,8	0,3	0,3	0,5	100,0
Kararsızım	93,7	3,6	2,3	0,4	100,0
Katılmıyorum	92,3	2,6	2,6	2,6	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	94,8	3,5		1,7	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 6.8: 'Her ne Varsa Eskide Var, Yenilikler Bizi Bozuyor'a İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
'Her ne Varsa Eskide Var, Yenilikler Bizi Bozuyor'					
Kesinlikle Katılıyorum	97,4	1,2	1,4		100,0
Katılıyorum	97,3	1,0	1,0	0,6	100,0
Kararsızım	97,6	1,1	0,6	0,7	100,0
Katılmıyorum	98,1	1,2	0,3	0,5	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	97,4	1,5	0,9	0,3	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 6.9: 'Geleneklere Bağlı Kalmak Gericiliktir'e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
'Geleneklere Bağlı Kalmak Gericiliktir'					
Kesinlikle Katılıyorum	92,5	4,2	1,9	1,4	100,0
Katılıyorum	97,7	1,6	0,8		100,0
Kararsızım	94,8	1,5	2,1	1,7	100,0
Katılmıyorum	98,0	1,2	0,5	0,3	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	99,3	0,4		0,3	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 6.10: 'Nasıl Olursa Olsun Değişime Ayak Uydurmak Gerekir'e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
'Nasıl Olursa Olsun Değişime Ayak Uydurmak Gerekir'					
Kesinlikle Katılıyorum	97,4	1,8	0,4	0,4	100,0
Katılıyorum	98,1	1,3	0,4	0,2	100,0
Kararsızım	96,6	0,7	1,2	1,4	100,0
Katılmıyorum	98,1	1,2		0,6	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	99,3		0,7		100,0
Toplam	97,8	1,2	0,5	0,5	100,0

Tablo 6.11: 'Herkes Kendi Anadilinde Eğitim Alabilmelidir'e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Herkes Kendi Anadilinde Eğitim Alabilmelidir"					
Kesinlikle Katılıyorum	97,0	1,3	0,5	1,2	100,0
Katılıyorum	98,2	0,6	1,0	0,2	100,0
Kararsızım	98,3	1,4	0,3		100,0
Katılmıyorum	99,2		0,6	0,3	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	96,2	2,7	0,5	0,5	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 6.12: Türkiye'nin AB Üyesi Olmasına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Türkiye AB Üyesi Olmalı mı?					
Mutlaka Olmalı	95,9	1,3	1,5	1,3	100,0
Olursa İyi Olur	97,1	1,9	0,6	0,4	100,0
Olsa Da Olur Olmasa Da	98,2	1,2	0,5	0,1	100,0
Olmasa Daha İyi Olur	96,4	2,3		1,4	100,0
Kesinlikle Olmamalı	98,0	0,4	0,9	0,7	100,0
Üyelik Şartlarını Yerine Getirmeli Ama Olmamalı	98,9		0,8	0,4	100,0
Toplam	97,5	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 6.13: "Amerika'nın Irak'a Girmeye Nedenine" İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Amerika'nın Irak'a Girmeye Nedeni"					
Zenginliklerini Ele Geçirmek	98,2	1,2	0,3	0,3	100,0
Özgürleştirmek	85,9	1,0	9,1	4,0	100,0
Nükleer Silahları İmha	96,4	1,9	0,8	0,9	100,0
Demokrasiyi İnşa	93,2			6,8	100,0
Toplam	97,6	1,3	0,5	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Bireysel Değerlerin ve Kimliğin Oluşumunda En Etkili Olan Şeye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

"Bireysel değerlerin ve kimliğin oluşumunda en etkili olan şeye" göre uyuşturucu kullanma, genel olarak, hem birinci tercih hem de ikinci tercih durumunda beklentilere uygun olarak ortaya çıkmıştır. Birinci tercih durumunda "**Bireysel değerlerin ve kimliğin oluşumunda interneti**" en etkili gören gençlerin %11,9'u ve medyayı görenlerin gençlerin %4,1'i, en yüksek oranda, uyuşturucu kullanmaktadır. İkinci tercih durumunda "**Bireysel değerlerin ve kimliğin oluşumunda interneti**" en etkili olarak gören gençler(%6,3), en yüksek oranda uyuşturucu kullananlardır.

Birinci ve ikinci tercih durumunda "**Bireysel değerlerin ve kimliğin oluşumunda interneti**" en etkili görmenin değişmemiş olması, internetin gençler üzerinde olumsuz etkisinin çok fazla olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilip tedbir alınması gerekmektedir.

İkinci tercih durumunda şaşırtıcı olan medyanın etkisinin olmamasıdır.

Bütün çalışmalarda insanlar üzerinde en olumsuz etki bırakan etken internet ve medya olarak ortaya çıkmaktadır. İnternet ve medyada yer alan malzemeler/programlar, insanları ifsad etmektedir. İnternetin kontrol edilme güçlüklerine karşılık medyanın denetlenebilme imkânları daha yüksektir. Devletin gerek internet ve gerekse medyanın tahrip edici, zararlı etkilerinden gençliği koruması gerekmektedir.

Bireysel değerlerin ve kimliğin oluşumunda en etkili olarak **okulu** kabul eden gençlerin %2,9'unun uyuşturucu kullanmış olması üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Okulu öne çıkarmış olan bu gençlik kesiminde uyuşturucu kullanma oranının yüksek olmasının nedenleri araştırılması gerekmektedir. Acaba okul ve çevresi, uyuşturucu kullanma bakımından çok mu rahat bir ortam sağlamaktadır?

Öğrencilerin birlikte bulunma imkânları, uyuşturucu pazarı açısından önemlidir. Acaba okullarda bu açıdan bir denetleme eksikliği mi vardır? Yetkililerin bu noktada bir çalışma yapmasında fayda bulunmaktadır.

Diğer taraftan Okulların kimlik oluşumunda olumsuz etki yapıp yapmadığı araştırılması gereken çok önemli bir konudur. Batı kültür ve medeniyet değerlerine göre şekillenmiş okul eğitim-öğretimi ile İslam kültür ve medeniyetine göre şekillenmiş aile eğitimi arasındaki çatışma, melez kimlik oluşumuna; bu da, sosyal şizofreniye neden olmuş olabilir. Bu bunalım, gençliği uyuşturucu kullanmaya sevk edebilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

'Batının yalnızca tekniğini Almalı, Kültür ve Kimliğimizi Korumalıyız' e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu 'Türk'ün Türk'ten Başka Dostu Yoktur' a Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu Demokrasi En İyi Yönetim Biçimidir' e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

'Batının yalnızca tekniğini Almalı, Kültür ve Kimliğimizi Korumalıyız' hüküm cümlesi, teknolojiye kimliğimizi koruyarak sahip olmalıyız şeklinde kimlik hassasiyeti sergileyen, bir kültür ve medeniyet şuuruna sahip olmayı ön görmektedir. Dolayısıyla bunu olumlayanların bir kimlik, bir kültür ve medeniyet hassasiyetlerinin olduğunu ifade edebiliriz. Dolayısıyla bu kesimin sahip olduğu değer sisteminden dolayı hiç ya da en az uyuşturucu kullanan kesim olması doğaldır.

Bu hüküm cümlesini, katılıyorum düzeyinde doğrulayanların oranı %1,2, kesinlikle katılıyorum düzeyinde onaylayanların oranı %0,8 şeklinde en düşük oranda uyuşturucu kullanmaktadırlar. Buna karşılık kararsız kalanların %6,5'i , kesinlikle katılmayanların %1,9'ü ve katılmayanların % 3,5'i uyuşturucu kullanmaktadır. **Burada en dikkat çeken husus, kararsızların oranının %6,5 gibi en yüksek oran olmuş olmasıdır. Kimlik inşasında gerekli hassasiyet gösterilmez ise kararsız kalan kesim, gelecekte uyuşturucu kullanan kesime dahil olabilecektir.**

'Türk'ün Türk'ten Başka Dostu Yoktur' görüşünü benimseyenler, normal olarak genel aidiyetlerde Türk kimliğini ve dini, siyasi ve ideolojik kimliklerden de ülkücü ve/veya milliyetçi kimliğini benimsemiş gençler olduğu ön görülmektedir.

Tablo 6,6'de yer alan oranlar ile Tablo 6.2 –Tablo 6.3'deki Türk ya da ülkücü/milliyetçi kimliğini benimsemiş olanların uyuşturucu kullanma oranları arasında bir benzerlik olduğu söylenebilir. Ancak Tablo 6,6'deki veriler arasında anlamlı bir ilişki, benimseme ya da karşı çıkma anlamında gözükmemektedir.

'Demokrasi En İyi Yönetim Biçimidir' hüküm cümlesine katılım açısından uyuşturucu kullanma durumu incelendiğinde, demokrasinin en iyi yönetim biçimi olduğuna katılmayanların %5,2'si, kesinlikle katılmayanların %1,7'si en yüksek oran olarak uyuşturucu kullanmaktadır. 'Demokrasi En İyi Yönetim Biçimidir' konusunda kararsız kalanların %2,7'si, uyuşturucu kullanmaktadır.

Demokrasiyi en iyi yönetim biçimi olarak görenlerden uyuşturucu kullananların oranı, Tablo 6.3' deki demokrat kimliğini benimsemiş olanların uyuşturucu kullanma oranları ile örtüşmese bile arada bir yakınlık bulunmaktadır.

Demokrasiyi en iyi yönetim biçimi olarak görmeyen dini, siyasi ve ideolojik kimlik mensuplarının çokluğu ve çeşitliliği, kullananların sayısını çoğaltmış olabilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

'Her ne Varsa Eskide Var, Yenilikler Bizi Bozuyor' a Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu 'Geleneklere Bağlı Kalmak Gericiliktir' e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu 'Nasıl Olsa Olsun Değişime Ayak Uydurmak Gerekir' e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

'Her ne Varsa Eskide Var, Yenilikler Bizi Bozuyor' a ilişkin görüşlere göre uyuşturucu kullanma durumu göz önüne alındığında, bu görüşü onaylayanların %3'ü, bu fikri onaylamayanların %2'si ve kararsız olanların % 1,3'ü uyuşturucu kullanmaktadır. Bu fikri onaylayanların çoğunluğunun, geleneksel kimliği benimsediği söylenebilir. Geleneksel kimliği benimseyenlerin %2,1'inin uyuşturucu kullandığı Tablo 6.1'den görülmektedir. Örtüşme olmamakla birlikte oranlar arasında belli bir yakınlık söz konusudur. **Normal olarak bu kimlik mensuplarının uyuşturucu kullanımına karşı çıkması beklenir. Ama pratikte durum böyle olmamaktadır.**

Tüm kimlik mensuplarının belli kesimleri tarafından oranları değişmekle beraber uyuşturucu kullanılması, uyuşturucu sorununun ulaştığı tehlikeli boyutun bir göstergesi olarak kabul edilmelidir.

'Geleneklere bağlı kalmak gericiliktir' hüküm cümlesine ilişkin görüşlere göre uyuşturucu kullanma durumu incelendiğinde, bu fikri onaylayan gençlerin %4,1'i (Kesinlikle katılıyorum+katılıyorum), en yüksek oran, uyuşturucu kullanmaktadır. Bu gençlerin %1,4'ü, uyuşturucu bağımlılığı eğilimi göstermektedir. Bu hüküm cümlesi konusunda kararsızlık gösterenlerin %3,8'i, uyuşturucu kullanmaktadır.

'Geleneklere bağlı kalmak gericiliktir' fikrini onaylayan kimlik mensupları, modern kimliği benimsemiş olanlar olabilir. Tablo 6.1'e göre modern kimliği benimseyenlerin %3,6'si ve biraz modern biraz geleneksel kimliği benimseyenlerin %0,7'si uyuşturucu kullanmaktadır. Yaklaşık olarak her iki sonuç birbiri ile uyumludur. **Dolayısıyla modern kimliği benimsemiş olanların, uyuşturucu kullanmaya eğilimli olduğu söylenebilir.**

'Nasıl Olsa Olsun Değişime Ayak Uydurmak Gerekir' fikrini onaylayan gençlerin %1,4'u (katılıyorum+kesinlikle katılıyorum), en yüksek oran; bu hüküm cümlesi konusunda kararsız olanların %2,6'si uyuşturucu madde kullanmaktadır. Normal olarak bu düşüncüyü onaylamış olanların modern kimlik mensubu olduğu düşünülebilir. Tablo 6.1'deki modern kimlik mensuplarının %3,6'si ve biraz modern-biraz geleneksel olanların %0,7'sinin uyuşturucu kullandığı göz önüne alınırsa her iki sonu arasında bir uyumun olduğu söylenebilir. Bununla beraber diğer kimlik mensuplarının da, bu düşüncüyü onaylamış olma ihtimalinin var olduğu söylenebilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*'Herkes Kendi Anadilinde Eğitim Alabilmelidir' Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Türkiye'nin AB Üyesi Olmasına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu*

'Herkes kendi anadilinde eğitim alabilmelidir' düşüncesini onaylayanların %2,9'u(kesinlikle katılıyorum+katılıyorum) ve onaylamayanların %1,9'u (kesinlikle katılmıyorum+katılmıyorum) uyuşturucu madde kullanmaktadır. *'Herkes kendi anadilinde eğitim alabilmelidir'* fikri, bütün kimlik düzlemlerinde ciddi onay görmüş ve bu konuda kimlikler arasında çok ciddi bir fark olmadığı görülmektedir. Ancak bu fikri diğer kimlik mensuplarına nazaran daha ağırlıklı onaylayanlar, Kürt kimliğini benimsemiş gençlerdir. Kürt kimliğini benimsemiş olan gençlerin %3,3'ü uyuşturucu kullanmaktadır(Tablo 6.2). Sonuçlar arasında bir uyum olduğu söylenebilir.

Türkiye'nin AB Üyesi Olmasına ilişkin görüşlere göre uyuşturucu kullanma arasında anlamlı bir ilişki kurmak zor olmakla beraber, AB'ne Türkiye'nin üye olmasını isteyenlerin %3,8'i (mutlaka olmalı+ olursa iyi olur) ve istemeyenlerin de (olmasa daha iyi olur+kesinlikle olmamalı) %3'ü uyuşturucu kullanmaktadır. Uyuşturucu bağımlılığına eğilim olarak onaylayanların %1,7'si ve onaylamayanların da %2,1'i bağımlılığa eğilimlidir.

AB'ye girme konusunda Türkiye'de kimlikler bazında ciddi bir kafa karışıklığının olduğunu göz önüne alırsak yukarıdaki sonuçların bu kafa karışıklığı ile uyumlu olduğu söylenebilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*"Amerika'nın Irak'a Girme Nedenine" Göre
Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu*

"Amerika'nın Irak'a Girme Nedenine" ilişkin görüşler açısından uyuşturucu kullanma durumu incelendiğinde, uyuşturucu kullananların çoğunluğunun özgürleştirmek ve demokrasiyi inşa etmek şeklinde değerlendirmesi dikkat çekici bir husustur.

"Amerika'nın Irak'a Girme Nedenini" özgürleştirmek olarak değerlendirenlerin %13,1'i; demokrasiyi inşa etmek olarak görenlerin %6,8'i uyuşturucu kullanmaktadır. Özgürlük ve demokrasiyi önceleyenlerin sayısal olarak uyuşturucu kullanımında bu kadar baskın olduklarını anlamlandırmak zordur.

Uğrunda mücadele edilecek en önemli şey olarak özgürlüğü kabul edenlerin %1,4'ünün ve demokrasi en iyi yönetim tarzıdır diyenlerin %1,5'inin uyuşturucu kullanmış olması, burada ki oranların yüksekliğini açıklayamamaktadır. Muhtemelen bu ülkede özgürlük ve demokrasinin yeterince olmadığını kabul eden, farklı kimlik mensupları, Amerika'nın Irak'a girişini özgürlük ve demokrasiyi inşa etme olarak değerlendirmişlerdir.

BÖLÜM 7

AİLE DEĞERLERİNE GÖRE
UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

- 7.1. EVLİLİK KURUMUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 7.2. AİLE İÇİNDEKİ GÖREV VE SORUMLULUKLARA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 7.3. KADININ ÇALIŞMASINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 7.4. CİNSEL BİLGİYE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 7.5. ZİNAYA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

BÖLÜM 7

AİLE DEĞERLERİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

Toplumun temeli olan aile, her toplumda ve her zaman bir erkek ve bir kadının evlenme kararıyla başlamıştır. Evliliğin, toplumca belirlenen kurallar içinde iki ayrı cinsin birlikteliği olduğu göz önüne alınırsa nikâh, toplumun onayladığı bir birlik akdi ve ilanı demektir. Son zamanlarda sıklıkla sözü edilen nikâhsız yaşama veya birliktelik bir doğal aile gelişmesi değil, modern Batı kültürünün gereğiymiş gibi empoze edilmeye çalışılan bir sapmadır.

Ailenin birçok işlevinin arasında eşlerin cinsel ihtiyaçlarını karşılama ve üreme gibi biyolojik işlevi de vardır. Her toplumun dinî, kültürü ve hukuk sistemi, o toplumdaki fertlerin cinsel ihtiyaçlarını tatmin etmelerinin yol ve yöntemini belirlemiştir. Aile kurumu bu bağlamda alternatifsiz bir konumda yer almaktadır. Nikâh aileyi oluşturan ve cinsel hayatı düzenleyen bir anlaşma/sözleşme, daha da önemlisi toplumsal bir deklarasyon olarak devreye girmektedir. Bu itibarla nikâh önemlidir. Toplumdan topluma uygulanış şekli farklılaşsa bile nikâh her zaman var olmuş, aileyi

başlatan, cinselliği düzenleyen bir kurum olarak varlığını koruya gelmiştir.

Cinsel ihtiyaçların belirlenmesine ilişkin bazı ölçülerin belirlenmesi, toplumdaki değerlerin korunması açısından son derece önemlidir. Ancak modern/seküler değerlerin her geçen gün daha da yaygınlaştığı dünyamızda evlilik öncesi cinsel ilişki şiddetle yasaklanan bir sapma olarak algılanmamakta ve hattâ evlilik öncesi cinsel ilişkilerin bir tecrübe unsuru olarak kabul edilmesine ilişkin konuşmalara veya yazılara sıklıkla rastlanabilmektedir. Bu nedenle aile değerleri, gençliğin yetişip sosyalleşmesinde toplumsal değerleri benimseyip içselleştirmesinde, çok önemli bir fonksiyon icra etmektedirler. Bu açıdan aile değerleri ile uyuşturucu kullanımı arasında ciddi bir ilişki olmalıdır. Bu nedenle aşağıdaki ana konular çerçevesinde gençliğe sorulmuş olan soruların uyuşturucu kullanma durumu ile ilgili soruya verdikleri cevaplar arasında çapraz sorgulama yapılarak gençliğin aile değerlerine bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumu tespit edilmeye çalışılmıştır:

- *Evlilik Kurumunun Önemi,*
- *Aile İçindeki Görev ve Sorumluluklar,*
- *Kadının Çalışması Durumu,*
- *Cinsel Bilgi Düzeyi,*
- *Zinaya Yüklenen Anlam.*

7.1. EVLİLİK KURUMUNUN ÖNEMİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Gençlerin evlilik kurumuna yükledikleri anlama göre uyuşturucu kullanma durumlarını tespit edebilmek için aşağıdaki değişkenlerin/soruların/hüküm cümlelerinin cevapları ile uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin soruların cevaplarının çapraz sorgulaması yapılmıştır:

- “Evlilik Hakkındaki Görüşünüz”,
- “Evlilik Modası Geçmiş Bir Kurumdur”,
- Evlilikten Memnuniyet Düzeyi,
- “Eşinizin Anne Babası İle Aynı Evde Yaşamak ister misiniz?”,
- Boşanma Sebebi Öngörüsü.

Çapraz sorgulama sonucu elde edilen sonuçlar, Tablo 7.1-Tablo 7.5’de verilmiştir.

Tablo 7.1: Evlilik Hakkındaki Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
Evlilik Hakkındaki Görüşünüz	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Önemli ve Gerekli	97,9	1,1	0,6	0,5	100,0
Modası Geçmiş Bir Kurum/Gereksiz	89,9	4,0	6,1		100,0
Esaret	94,2	5,8			100,0
Olsa da Olur Olmasa Da	97,5	1,0	0,3	1,3	100,0
Toplam	97,5	1,3	0,7	0,6	100,0

Tablo 7.2: “Evlilik Modası Geçmiş Bir Kurumdur’a İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
“Evlilik modası geçmiş bir kurumdur”	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Kesinlikle Katılıyorum	91,5	4,2	1,4	2,8	100,0
Katılıyorum	91,9	4,9	3,1		100,0
Kararsızım	94,7		2,2	3,1	100,0
Katılmıyorum	98,2	0,8	0,9	0,1	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	98,6	1,0		0,4	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 7.3: Evlilikten Memnuniyet Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
Evlilikten Memnuniyet Düzeyi	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %			Toplam	
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum		
Çok Memnun	98,6	1,4		100,0	
Memnun	100,0			100,0	
Az Memnun	88,0		12,0	100,0	
Memnun Değil	100,0			100,0	
Toplam	98,4	0,8	0,8	100,0	

Tablo 7.4: Eşin Anne Babası İle Aynı Evde Yaşama İsteğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
Esinizin Anne-Babası İle Aynı Evde Yaşamak İster Misiniz?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Evet	96,0	2,5	1,3	0,1	100,0
Hayır	97,8	1,1	0,5	0,6	100,0
Diğer	99,6	0,4			100,0
Toplam	97,7	1,3	0,6	0,5	100,0

Tablo 7.5: Boşanma Sebebi Öngörüsüne Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
Bunlardan Hangisi Boşanmayı Gerektirir	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Sürekli Hastalık	97,8			2,2	100,0
Erkeğin Sadakatsizliği	97,8	1,2	0,6	0,4	100,0
Kadının Sadakatsizliği	97,6	1,2	0,4	0,8	100,0
Kadının Kocasını Dinlememesi	86,4		13,6		100,0
Sorumsuzluk	96,2		3,8		100,0
İşsizlik/Eko. Sıkıntı	98,4	1,6			100,0
Kötü Alışkanlık (İçki-Kumar)	98,6	1,4			100,0
Çocuksuzluk	89,5	10,5			100,0
Dayak	98,9	1,1			100,0
Hakaret/Sözlü Aşağılama	100,0				100,0
Savurganlık	100,0				100,0
Aile Büyüklerinin Karışması	100,0				100,0
Aile Büyükleriyle Birlikte Yaşamak	100,0				100,0
İleri Düzeyde Bedensel Engel/Özür	100,0				100,0
Cinsel İsteksizlik/Yetersizlik	63,6	18,2	18,2		100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,4	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*Evlilik hakkındaki görüşe göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
"Evlilik Modası Geçmiş Bir Kurumdur" a Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Evlilikten Memnuniyet Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Eşin Anne Babası İle Aynı Evde Yaşama İsteğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu*

Gençlerin evlilik hakkındaki görüşlerine göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, evliliği modası geçmiş bir kurum/gereksiz olarak görenlerin %6,1'i ve olsa da olur olmasa da olur diyenlerin %1,3'ü, en yüksek oranlar olarak uyuşturucu kullanmaktadırlar (Tablo 7.1).

Araştırmada "**evlilik modası geçmiş bir kurumdur**" şeklinde ayrı bir soru daha sorulmuştur. Bu soruda evliliği modası geçmiş bir kurum olarak kabul eden (Katılıyorum+Kesinlikle Katılıyorum) gençlerin %7,3'ü, kararsız kalanların ise %5,3'ü uyuşturucu kullanmaktadır.

Farklı yerlerde ve farklı şekillerde sorulmuş olan bu iki sorunun sonuçlarının birbirine yakın olması ve olumsuzluk anlamında en yüksek oran olmuş olması, aile ortamlarında ciddi sorunlar olduğu anlamına gelebilir. Dolayısıyla evliliğe bakıştaki kırılma ya da iyi bir yuva sahibi olamamanın neden olduğu bir bunalım, gençleri uyuşturucu kullanmaya itmiş olabilir. Bu nedenle uyuşturucu kullanan gençlerin aile yapılarının daha yakından incelenmesi aile yapısı ile uyuşturucu kullanımı arasındaki ilişkinin daha sıhhatli bir şekilde ortaya konmasını gerektirmektedir.

Evliliğinden memnun olanları %1,4'ünün, az memnun olanların % 12'sinin uyuşturucu kullanması, buna karşılık evliliğinden memnun olmayanların hiçbirinin kullanmamasını yorumlamak zor bir durumdur. Bu nedenle evlilikten memnuniyet düzeyine göre madde kullanma durumu arasında anlamlı bir ilişki kurmak mümkün gözükmemektedir. 15- 28 yaş grubu gençlerde evli olanların sayısının az olması, yaş aralığındaki farklılıklar, böyle bir durumu ortaya çıkarmış olabilir.

Eşin anne babası ile aynı evde yaşama isteğine göre madde kullanma durumu incelendiğinde, anne babası ile aynı evde kalmak isteyenlerin %1,4'ü buna karşılık kalmak istemeyenlerin %1,1'i uyuşturucu kullanmaktadır. Arada anlamlı bir ilişki gözükmemektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*Boşanma Sebebi Öngörüsüne Göre
Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu*

Boşanma sebebi öngörüsüne göre madde kullanma durumu arasındaki ilişki ele alındığında, **kadının kocasını dinlememesini** gerekçe olarak kabul edenlerin %13,6'sı, sorumsuzluk diyenlerin %3,8'i ve sürekli hastalık diyenlerin %2,2'si uyuşturucu kullanmaktadır. Sadakatsizliği gerekçe olarak gösterenlerin, kadın ve erkek uyuşturucu kullanma oranlarında çok büyük bir fark gözükmemektedir (%1,2, %1). Boşanma gerekçesi olarak sürekli hastalığı kabul edenlerin uyuşturucu bağımlılığına eğilimleri daha yüksek gözükmemektedir (%2,2).

Toplumsal yapımızda aile reisi olarak erkeğin kabul edilmiş olmasına karşılık evlilik hayatında, pratikte, özellikle okumuş kesimlerde bunun geçerli olmamasının ve erkeklerin aile reisliği sorumluluğuna hazırlanmamış olmasının getirdiği aile içi bir çekişme, bu sonucu doğurmuş olabilir.

Buradan çıkarılabilecek en önemli ders, gençlerin evliliğe hazır hale getirilmesi konusunda özel bir eğitime ihtiyaçlarının olduğudur. Bu, ev ve okul dayanışması içerisinde gerçekleştirilmelidir.

15- 28 yaş kuşağında en ciddi sorunlardan biri, sorumluluk duygusunun gelişmemiş olmasıdır. Bunun temel nedeni ise, bu konuda ailelerin çocuk yaşta başlayarak çocuklarına sorumluluk yüklememiş olmasıdır.

7.2. AİLE İÇİNDEKİ GÖREV VE SORUMLULUKLARA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Gençlerin aile kurumunda aile bireylerine yükledikleri rollere göre uyuşturucu kullanma durumlarını tespit edebilmek için aşağıdaki değişkenlere/sorulara/hüküm cümlelerine verilen cevaplarla uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun cevaplarının çapraz sorgulamaları yapılmıştır:

- **Kadının aile açısından en önemli görevi,**
- **Erkeğin aile açısından en önemli görevi,**
- **Ailede karar vermesi gereken kişi,**
- **“Kadın kocasından izinsiz istediği yere gidebilir”.**

Elde edilen sonuçlar, Tablo 7.6-Tablo 7.9’da verilmiştir.

Tablo 7.6: Kadının Aile Açısından En Önemli Görevine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
Kadının Aile Açısından En Önemli Görevi Nedir?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Ev İşleri	95,1	2,2	1,6	1,2	100,0
Aile Bütçesine Katkı	93,9		6,1		100,0
Annelik	97,5	1,4	0,5	0,6	100,0
Eşlik	98,5	0,6	0,4	0,4	100,0
Bütçeyi İdare	100,0				100,0
Aile Huzur ve Uyumunu Temin	99,2	0,8			100,0
Aile Yaşlılarına Bakmak	100,0				100,0
Çocukların Geleceğiyle İlgilenmek	100,0				100,0
Evin Reisi	96,1	3,9			100,0
Diğer	100,0				100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 7.7: Erkeğin Aile Açısından En Önemli Görevine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
Erkeğin Aile Açısından En Önemli Görevi Nedir?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Ev İçi İşler	95,0		5,0		100,0
Ailenin Geçimini Sağlamak	97,2	1,2	1,0	0,5	100,0
Babalık	97,5	1,7	0,4	0,5	100,0
Eşlik	99,4	0,2	0,4		100,0
Aile Bütçesini İdare	96,7	3,3			100,0
Ailenin Huzur ve Güvenini Temin	98,3	0,6		1,1	100,0
Aile Yaşlılarına Bakmak	100,0				100,0
Çocukların Geleceğiyle İlgilenmek	100,0				100,0
Evin Reisi	97,6	2,4			100,0
Diğer	100,0				100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 7.8: Ailede Karar Vermesi Gereken Kişiye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
Ailede karar vermesi gereken kişi	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Baba	94,4	2,3	1,7	1,7	100,0
Anne	93,5	6,5			100,0
Anne-Baba	99,3	0,3		0,3	100,0
Aile Bireyleri Birlikte	97,9	1,1	0,7	0,3	100,0
Herkes Serbest	84,6	6,2	3,1	6,2	100,0
Ortak Karar Olmaz	93,9	6,1			100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 7.9: “Kadın Kocasından İzinsiz İsteddiği yere Gidebilir”e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
“Kadın Kocasından İzinsiz İsteddiği yere Gidebilir”	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Kesinlikle Katılıyorum	94,4	3,6	0,7	1,3	100,0
Katılıyorum	98,7	0,2	1,1		100,0
Kararsızım	97,0	1,6	0,4	1,0	100,0
Katılmıyorum	98,9	0,5	0,4	0,2	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	96,8	1,9	0,5	0,8	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Kadının Aile Açısından En Önemli Görevine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Erkeğin Aile Açısından En Önemli Görevine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Kadının aile açısından en önemli görevine göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, en dikkat çeken nokta, kadının en önemli görevinin **aile bütçesine katkı olduğunu** söyleyen gençlerin %6,1'inin, ev işleri olduğunu söyleyenlerin %2,8'inin, annelik diyenlerin %1'1'nin, eşlik diyenlerin %0,8'inin uyuşturucu kullanması şeklinde bir sıralamanın ortaya çıkmış olmasıdır.

Bu sonuçlara, ekonomik durumun aile bireylerini çok etkilediğinin bir göstergesi olarak bakılabilir. Bu da, kadının çalışmasına ilişkin aile ortamında bir tartışmanın yaşandığı, bunun da ev ortamında huzursuzluğa neden olduğu söylenebilir. Aile ortamında ciddi huzursuzluk kaynağı, sırasıyla, ailenin ekonomik durumunun yetersiz oluşu, kadının ev işlerinde sorumlu davranmaması, ev işlerinde ki karmaşa ve annelik rolünün yeterince ifa edilmemiş olması olduğu ortaya çıkmaktadır. Gençlerin uyuşturucu kullanma durumları, önem sırasına göre, bu etkileşimin sonucu olmalıdır.

Erkeğin aile açısından en önemli görevine göre madde kullanma durumu incelendiğinde, kadının en önemli görevine ilişkin öngörülerle, oranlar aynı olmamak şartıyla, bir örtüşme olduğu görülmektedir.

En dikkat çeken nokta, erkeğin en önemli görevinin **ev işleri olduğunu** söyleyenlerin **%5'inin**, ailenin geçimini sağlamak olduğunu söyleyen gençlerin **%1,5'inin**, ailenin huzur ve güvenini temin diyenlerin **%1'1'nin**, babalık diyenlerin %0,9'unun uyuşturucu kullanması, ev ortamında huzurun olmadığının bir göstergesi olabilir.

Kadının rolüne benzer şekilde en ciddi huzursuzluk kaynağının, ailenin ekonomik durumunun yetersiz oluşu ve erkeğin ev işlerinde sorumlu davranmaması, ev işlerindeki karmaşa ve babalık rolünün yeterince ifa edilmemiş olmasıdır.

Muhtemelen çalışan annelerde evdeki işler noktasında, babaların yardımcı olmasından dolayı evlerde tartışma olmakta ve aile ortamında huzursuzluk yaşanmaktadır. Ev ortamındaki huzursuzluktan dolayı gençler uyuşturucuya sığınmış olabilirler.

Verilere göre babanın, ailenin huzur ve güvenini sağlayamaması, bu noktadaki karmaşanın sürekliliği, gençleri uyuşturucu madde bağımlılığına daha eğilimli yapmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Ailede Karar Vermesi Gereken Kişiye Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
"Kadın Kocasından İzinsiz İsteddiği yere Gidebilir"e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

"Ailede karar vermesi gereken kişiye göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, **en dikkat çeken nokta**, herkesin serbestçe kendi kararını verdiği bir aile ortamını öngören gençlerin %9,3'ü, en yüksek oran, babanın tek başına karar verdiğini kabul edenlerin %3,4'ü, ikinci derecede yüksek oran, uyuşturucu kullanmaktadır.

Herkesin kendi kararını verdiği ailede sıcak, dayanışmacı bir ortam söz konusu değildir. Aile bireyleri, ferdileşmiş ve birbirlerine karşı saygı, sevgi ve sorumluluk duymamaktadırlar. Bu gençler, uyuşturucuya karşı çıkmamakta, hem uyuşturucu kullanmaya daha eğilimli hem de uyuşturucu bağımlılığına daha eğilimli olmaktadır.

Babanın tek başına karar verdiği bir aile ortamında, muhtemelen despot bir ortam, katı tutum ve tavır, baskı söz konusudur. Bu katı, baskın ortam, özgürlüğü en kutsal olarak gören yeni nesli, uyuşturucu kullanmaya yönlendirmiş olabilir.

"Kadın kocasından izinsiz istediği yere gidebilir"e ilişkin görüşlere göre madde kullanma durumu ele alındığında, bu fikre iştirak edenlerle, etmeyenler arasında uyuşturucu kullanma oranlarında nispeten belirgin bir fark söz konusudur.

"Kadın kocasından izinsiz istediği yere gidebilir" düşüncesine katılanların (katılıyorum+kesinlikle katılıyorum)%3,1'inin buna karşılık katılmayanların (katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum)%1,9'unun uyuşturucu kullanması aile içerisinde bu konuda tartışma çıktığının ve bunun da aile içi huzuru bozduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilmelidir.

Erkeğin kendisini aile reisi olarak görmesi ve her konuda kendisine sorulması gerektiğine inanmış olmasının bunda bir payı olabilir. Bu noktada kararsız kalmış olanların %1,1'inin uyuşturucu kullanmış olması, kafaların karışıklığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

7.3. KADININ ÇALIŞMASINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Gençlerin kadının çalışmasına ilişkin görüşlerine göre uyuşturucu kullanma durumlarını tespit edebilmek için aşağıdaki değişkenlerin/soruların/hüküm cümlelerinin uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin soru ile çapraz sorgulamaları yapılmıştır:

- “*Ekonomik İhtiyaçları Olmasa Bile Kadınlar Çalışmalıdır*”,
- “*İşsizlik Varsa, Çalışmak Kadınlardan Çok Erkeklerin Hakkıdır*”,
- “*Ev Kadını Olmak da Bir İş Kadını Olmak Kadar İnsanı tatmin Eder*”
- “*Dışarıda Ücretli Çalışan Anne de Ev Hanımı Anne Kadar Çocuklarıyla Sıcak ve Güvenli İlişkiler Kurabilir*”
- *Anne Mesleği/Baba Mesleği*,
- “*Kadın çalışıyorsa Erkek de Ev İşleri Yapmalıdır*”.

Elde edilen sonuçlar, Tablo 7.10-Tablo 7.16’da verilmektedir.

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Ekonomik İhtiyaçları Olmasa Bile Kadınlar Çalışmalıdır”					
Kesinlikle Katılıyorum	98,1	1,2	0,3	0,4	100,0
Katılıyorum	98,2	1,4	0,3	0,1	100,0
Kararsızım	97,6	0,2	1,6	0,5	100,0
Katılmıyorum	96,6	1,4	0,9	1,1	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	96,8	2,5		0,7	100,0
Toplam	97,8	1,2	0,6	0,4	100,0

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“İşsizlik Varsa, Çalışmak Kadınlardan Çok Erkeklerin Hakkıdır”					
Kesinlikle Katılıyorum	96,1	2,9	0,8	0,3	100,0
Katılıyorum	98,4	0,8	0,4	0,4	100,0
Kararsızım	97,5	0,5	1,1	0,8	100,0
Katılmıyorum	97,8	0,9	0,8	0,5	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	98,1	0,9	0,3	0,7	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Ev Kadını Olmak da Bir İş Kadını Olmak Kadar İnsanı tatmin Eder”e					
Kesinlikle Katılıyorum	96,1	1,8	1,0	1,0	100,0
Katılıyorum	98,9	0,6	0,4	0,2	100,0
Kararsızım	97,9	1,0	0,5	0,6	100,0
Katılmıyorum	97,3	1,0	1,2	0,5	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	97,1	1,9	0,6	0,4	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Dışarıda Ücretli Çalışan Anne de Ev Hanımı Anne Kadar Çocuklarıyla Sıcak ve Güvenli İlişkiler Kurabilir”					
Kesinlikle Katılıyorum	96,9	2,2	0,6	0,3	100,0
Katılıyorum	99,2	0,5	0,2	0,2	100,0
Kararsızım	96,7	0,7	1,3	1,3	100,0
Katılmıyorum	97,8	1,0	0,8	0,4	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	97,3	1,6		1,1	100,0
Toplam	97,8	1,1	0,6	0,5	100,0

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Kadın çalışıyorsa Erkek de Ev İşleri Yapmalıdır”					
Kesinlikle Katılıyorum	97,7	1,8	0,2	0,3	100,0
Katılıyorum	98,1	0,9	0,7	0,3	100,0
Kararsızım	97,3	1,0	0,4	1,2	100,0
Katılmıyorum	98,0	0,3	1,6	0,1	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	96,4	1,7	0,6	1,3	100,0
Toplam	97,6	1,1	0,7	0,5	100,0

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Anne Mesleği					
İşçi	96,9		3,1		100,0
Serbest (YO Gerektirmeyen)	100,0				100,0
Serbest (YO Gerektiren)	88,2	11,8			100,0
Eğitimci	95,2	4,8			100,0
Güvenlikçi	50,0	50,0			100,0
Memur	99,5			0,5	100,0
Esnaf/Tüccar	90,9	5,5		3,6	100,0
İşsiz	95,7	0,9	2,4	1,0	100,0
Çiftçi	97,0		1,5	1,5	100,0
Ev Hanımı	98,2	1,0	0,3	0,4	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 7.16: Babanın Mesleğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Babanın Mesleği	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
İşçi	97,6	1,1	1,1	0,2	100,0
Serbest (YO Gerektirmeyen)	97,6	0,9	0,9	0,7	100,0
Serbest (YO Gerektiren)	96,3	3,7			100,0
Eğitimci	96,2	3,8			100,0
Güvenlikçi	97,6	2,4			100,0
Memur	96,4	2,1	0,8	0,7	100,0
Esnaf/Tüccar	98,9	0,3	0,5	0,3	100,0
İşsiz	96,0	1,6		2,4	100,0
Çiftçi	98,6		0,5	0,9	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

"Ekonomik İhtiyaçları Olmasa Bile Kadınlar Çalışmalıdır" a Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

"Ekonomik ihtiyaçları olmasa bile kadınlar çalışmalıdır" görüşüne katılanlarla katılmayanlar arasında uyuşturucu kullanma açısından ciddi bir fark olduğu görülmektedir. Bu görüşe katılanların(katılıyorum+kesinlikle katılıyorum) %2,7'si, uyuşturucu kullanırken; katılmayanların (katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum) %1,1'i ve kararsız kalanların %2,1'i uyuşturucu kullanmaktadır.

Kadının çalışmasının, aile ortamına, ilişkilere, çocukların eğitimine olumsuz etki yapmış olması nedeniyle aile içi huzuru bulamayan gençlerin uyuşturucuya yönelme ihtimalleri daha yüksektir. Ekonomik ihtiyaçları olmasa bile kadının çalışmasını isteyen gençlerin daha yüksek oranda uyuşturucu kullanmasının nedeni, bir huzur arayışı olabilir.

Bu fikri desteklemeyen gençlerin uyuşturucu kullanmış olmasının nedeni de yaşadığı aile ortamında annenin çalışması nedeniyle gerekli ilgiyi görememiş olmasından dolayı olmuş olabilir.

Bir başka etken, toplum olarak kültürel algılarımız, kadının çalışmasına sıcak bakmamaktadır. Kadınların çalışma ortamlarının iyi olmaması, mahremiyete uygun olmaması, çocuklarına yeterli zamanı ayıramamış olması bunda etkili olmaktadır.

Buradaki sonuçlar, bir kadının aile içerisindeki en önemli görevi nedir sorusundaki sonuçlarla örtüşmektedir. Kadının iş hayatındaki çalışma durumu özel olarak ele alınıp incelenmesi gerekmektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

"İşsizlik Varsa, Çalışmak Kadınlardan Çok Erkeklerin Hakkıdır" a Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
"Ev Kadını Olmak da Bir İş Kadını Olmak Kadar İnsanı Tatmin Eder" e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
"Dışarıda Ücretli Çalışan Anne de Ev Hanımı Anne Kadar Çocuklarıyla Sıcak ve Güvenli İlişkiler Kurabilir" e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

"İşsizlik varsa, çalışmak kadınlardan çok erkeklerin hakkıdır" a ilişkin görüşler uyuşturucu kullanma durumu ile çapraz sorgulandığında, bu fikre katılanların (katılıyorum+kesinlikle katılıyorum) %1,6'sı, katılmayanların (katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum) %2,3'ü ve kararsız kalanların %1,9'u uyuşturucu kullanmaktadır.

Bu fikre katılmayanların daha yüksek oranda olması, ailede babaları çalıştığı halde yeterli ekonomik imkanın olmaması ile bağlantılı olabilir. Bu sonuç, kadının ailedeki en önemli görevinin aile bütçesine katkıdır diyen sonuçlarla uyumludur. Kararsızlığın yüksek olması bir gelgit yaşandığı anlamına da gelebilir.

"Ev kadını olmak da bir iş kadını olmak kadar insanı tatmin eder" görüşüne katılanların (katılıyorum+kesinlikle katılıyorum) %2,6'sı, katılmayanların (katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum) %2,7'si ve kararsız kalanların %1,1'i uyuşturucu kullanmaktadır. Oranlar birbirine çok yakın olduğu için açık bir değerlendirme yapmak mümkün gözükmemektedir. **"Dışarıda ücretli çalışan anne de ev hanımı anne kadar çocuklarıyla sıcak ve güvenli ilişkiler kurabilir"** görüşüne katılanların (katılıyorum+kesinlikle katılıyorum) %1,3'ü, katılmayanların (katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum) %2,3'ü ve kararsız kalanların %2,6'si uyuşturucu kullanmaktadır. Bu fikre katılmayanlardan uyuşturucu kullananların oranının katılanlardan daha yüksek olması, ayrıca kararsız kalanların da yüksek oranda uyuşturucu kullanmış olması, çalışan annelerin iş hayatının evlere olumsuz yansıdığı bağlamında değerlendirilebilir. **Çalışan annelerin evlerine yeterli zaman ayıramaması, iş hayatının verdiği yorgunluk ve stresin eve olumsuz yansımaları, bilinen gözlemlenen bir olgu olarak çocukların uyuşturucuya yönelmesine sebebiyet vermiş olabilir. Kültürel anlayışların etkisi de bu sonuçlar üzerinde etkili olmuş olabilir.**

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Anne Mesleğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Babanın Mesleğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

“Anne Mesleğine” göre madde kullanma durumunda annesi işsiz, işçi, çiftçi ve esnaf/tüccar olan gençlerin sayısal olarak, diğerlerine oranla, daha fazla uyuşturucu kullandıkları görülmektedir.

Annesi işsiz olan gençlerin %3,4'ü, işçi olanların %3,1'i, çiftçi olanların %3'ü ve annesi esnaf/tüccar olan gençlerin % 3,6'sı uyuşturucu kullanmaktadır. Annesi bu dört meslek grubuna sahip olan gençlerin %3,1-%3,6 bandında, uyuşturucu kullanmalarında fakirlikle zenginliğin neden olduğu bir bunalım veya bu meslek grubundaki annelerin ailede iletişimi sağlayamaması, aile içi huzur ve mutluluğa gereğince eğilememesi ve çocukları ile yeterince ilgilenememesi/ilgilenmemesi olmuş olabilir.

Anne mesleğine göre uyuşturucu kullanmada dikkat çeken çok önemli bir husus, anne mesleği güvenlikçi olan gençlerin %50'sinin, uyuşturucu kullanmamasına rağmen uyuşturucu kullanımına karşı olmamasıdır. Bu kesimi uyuşturucu kullanmaya potansiyel aday olarak göz önüne alırsak, bunun nedenini ortaya çıkarmak için, mesleği güvenlikçi olan annelerle özel olarak bu konunun tartışılmasında fayda vardır.

Bu durum, güvenlikçilerin aldıkları eğitimlerin eve yansması olabilir. Ayrıca güvenlikçi annelerin evleri ile çocukları ile yeterince ilgilenememeleri durumu varsa buna karşı gösterilen bir tepki söz konusu olabilir.

Babanın Mesleğine göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde anne mesleğindeki sonuçlara nazaran farklı bir sonuç karşımıza çıkmaktadır. “Baba Mesleğine” göre madde kullanma durumunda babası işsiz, Serbest (YO Gerektirmeyen), memur, çiftçi ve işçi olan gençlerin sayısal olarak, diğerlerine oranla, daha fazla uyuşturucu kullandıkları görülmektedir. **Ancak Anne mesleğine göre uyuşturucu kullananların sayısı daha düşüktür.** Babası işsiz olan gençlerin %2,4'ü, Serbest (YO Gerektirmeyen) olanların %1,6'sı, memur olanların %1,5'i, çiftçi olanların %1,4'ü ve işçi olanların %1,3'ü uyuşturucu kullanmaktadır.

Anne ve baba meslekleri açısından mesele incelendiğinde, işsiz(Baba=%2,4; Anne=%3,4), işçi(Baba=%1,3; Anne=%3,1) ve çiftçilik(Baba=%1,4; Anne=%3) meslekleri, oranlar değişmekle beraber, ortak payda olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu üç meslek erbabının gelirlerinin düşük olması(ekonomik faktör) aileyi, gençleri olumsuz etkiliyor olabilir. Bu da gençlerin uyuşturucuya yönelmesine sebebiyet vermiş olabilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Anne Mesleğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Babanın Mesleğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Anne ve baba mesleklerine göre uyuşturucu kullananların sayısında bu denli bir farklılaşma olmuş olması, annenin ev içindeki rol, görev ve sorumluluğu ile alakalı bir durum söz konusu olmalıdır. Aile içi sevgi, şefkat, merhamet duyguları annenin eliyle oluşturulmakta ve güçlendirilmektedir. İletişimde anne faktörü çok önemli bir etkidir. Elde edilen sonuçlardan, annelerin dışarıda çalışmasının, ev hayatını olumsuz etkilediği, çocukların yetişmesine olumsuz etki yaptığı sonucunu çıkarmamız mümkündür.

Bu nedenle annelerin iş hayatı, çalışma hayatı, ev ve çocuklar göz önüne alınarak tanzim edilmelidir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

“Kadın çalışıyorsa Erkek de Ev İşleri Yapmalıdır” a Göre
Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

“Kadın çalışıyorsa erkek de ev işleri yapmalıdır” görüşüne katılanların (katılıyorum+kesinlikle katılıyorum) %1,5'i, katılmayanların (katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum) %3,6'sı ve kararsız kalanların %1,6'sı uyuşturucu kullanmaktadır.

Bu fikre katılmayanlardan uyuşturucu kullananların oranının, katılanlardan çok daha yüksek olması, ayrıca kararsız kalanların da yüksek oranda uyuşturucu kullanmış olması, Türkiye'deki erkeklerin ev işi yapma konusunda ciddi bir dirençleri olduğu anlamına gelmektedir.

Çalışan kadınların ev işlerini yetiştirememesi, yorgun olması buna karşılık erkeğin ona yardım etmemiş olması, evde gerilime ve huzurun bozulmasına sebebiyet vermiş olabilir. Bundan dolayı ortaya çıkan gerilim, gençleri uyuşturucuya yönlendirmiş olabilir.

Kültürel anlayışların etkisi de bu sonuçlar üzerinde etkili olmuş olabilir

7.4. CİNSEL BİLGİYE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Gençlerin cinsel bilgi düzeyleri ile uyuşturucu kullanma durumları arasındaki ilişkiyi tespit edebilmek için aşağıdaki değişkenlerin/soruların/hüküm cümlelerinin uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin soru ile çapraz sorgulamaları yapılmıştır:

- **Cinsellikle İlgili Bilgi Düzeyi**
- **Cinsellikle İlgili İlk Bilgi Kaynağı**

Elde edilen sonuçlar, Tablo 7.17-Tablo 7.18'de verilmektedir.

Tablo 7.17: Cinsellikle İlgili Bilgi Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Yetersiz	98,0		2,0		100,0
Yetersiz	97,5	1,6	0,4	0,4	100,0
Kısmen Yeterli	98,8	0,5	0,3	0,4	100,0
Yeterli	97,4	1,3	0,7	0,7	100,0
Çok Yeterli	93,4	3,9	1,6	1,0	100,0
Toplam	97,5	1,3	0,7	0,5	100,0

Tablo 7.18: Cinsellikle İlgili İlk Bilgi Kaynağına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Anne	96,8	1,8	0,2	1,1	100,0
Baba	93,1		6,9		100,0
Abla	100,0				100,0
Ağabey	97,0	1,5		1,5	100,0
Arkadaş	97,4	1,5	0,8	0,3	100,0
Kitap-Gazete/Dergi	98,8	0,4	0,4	0,4	100,0
Radyo/TV	100,0				100,0
Bilgisayar/İnternet	96,8	1,5		1,8	100,0
Öğretmen	100,0				100,0
Sağlık Pers.	95,9	4,1			100,0
Diğer	93,1		2,9	3,9	100,0
Toplam	97,5	1,2	0,7	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Cinsellikle İlgili Bilgi Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Cinsellikle İlgili İlk Bilgi Kaynağına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Cinsellikle ilgili bilgi düzeyi yeterli(çok yeterli+ yeterli) olan gençlerin %4'ü, yetersiz(çok yetersiz+ yetersiz) olan gençlerin de %2,8'i uyuşturucu kullanmaktadır.

Anlamli bir ilişkinin var olduğunu söyleyememekle beraber uyuşturucu ile cinsellik arasında kaba da olsa bir ilişkinin var olduğu söylenebilir. Gençlerde uyuşturucunun cinsel gücü artırdığına ilişkin bir inanç/bilgi var olmuş olabilir. Bu anlamda yapılmış bir propagandanın olup olmadığı araştırılmalıdır. Eğer böyle bir propaganda varsa gençlerin cinsel bilgilerinin daha sağlıklı hale getirilmesi gerekmektedir. Bunun için gençlerin cinsel bilgi kaynakları önem kazanmaktadır.

Cinsellikle ilgili ilk bilgi kaynağına göre uyuşturucu kullanımı incelendiğinde en dikkat çekici husus, Babadan öğrenenlerin %6,9'unun, en yüksek oran, uyuşturucu kullanıyor olmasıdır.

Mahiyeti bilinmeyen kaynaklardan öğrenenlerin %6,8'i, bilgisayar/internette öğrenenlerin %1,8'i, ağabeyden öğrenenlerin %1,5'i, anneden öğrenenlerin %1,3'ü ve arkadaşlarından öğrenenlerin %1,1'i uyuşturucu kullanmaktadır.

Diğer kaynağı devre dışı bırakırsak cinsel bilgi konusunda, **aile, internet ve arkadaş çevresi** en etkili kaynaklar olarak ortaya çıkmaktadır.

İlk cinsel bilgiyi babadan öğrenen ve uyuşturucu kullanan gençlerin en yüksek oranda olmasının bir sebebi olmalıdır. Baba yanlış bilgi vererek cinsellikle uyuşturucu arasında bir ilişki kurmuş olabilir. Baba alkol ya da uyuşturucu kullanmaktadır ve kullanma gerekçesi olarak cinsel yetersizliğin meydana getirdiği travmayı atlatmak olarak gösterebilir. Bundan dolayı uyuşturucu kullanmaya başladığını ifade etmiş olabilir. O nedenle gençlere cinsellikle ilgili sağlam, doğru bilgi verilmelidir.

7.5. ZİNAYA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Zina konusunda gençlerin kafalarının karışık olduğu bilinmektedir. Daha önceki raporlarımızda bu konu daha ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Burada, zina ile uyuşturucu kullanımı arasındaki ilişki ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır. Bunun için zina ile ilgili tüm soru, hüküm cümleleri ve değişkenler göz önüne alınmıştır. Bu amaçla aşağıdaki sorular/hüküm cümleleri/değişkenlere verilen cevaplarla uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin soruların cevapları arasında çapraz sorgulamaları yapılmış ve elde edilen sonuçlar, Tablo 7.19-Tablo 7.35'de verilmiştir:

- **Çapkınlık**
- **Zina**
- **Bedensel Güzelliğin Görülmesi**
- **Eş Adayının Daha Önce Birisiyle Cinsel İlişkisi Olması Durumu**
- **“Erkeğin bekareti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir”**
- **“Kadının bekareti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir”**
- **Evlilik Öncesi veya Dışı Cinsel İlişki-Namus İlişkisi**
- **Evlili Olmayan Birisinin Cinsel İlişkisi**
- **Evlili Birisinin Başkasıyla Cinsel İlişkisi**
- **Evlili Olmayanların Cinsel İlişkileri Yasalar Açısından Suç Olması**
- **Evlili Olanların Başkasıyla Cinsel İlişkisinin Yasalar Açısından Suç Sayılması**
- **Bir Genç Kız, Erkek arkadaşları ile dilediği gibi Eğlenebilir**
- **Genç Bir Kız İle Erkek Aralarında Cinsellik Olmadan Aynı Evde Yaşayabilirler**
- **“Genç Bir Kız İle Erkek İstedikleri Şartlarda Aynı Evde Yaşayabilirler**
- **“Üniversite öğrencilerinin kız-erkek aynı evlerde yaşamaları kendilerinden başka hiçkimseyi ilgilendirmez”**
- **‘Çocuk Yapmak İçin Evlenmek Şart Değildir’**
- **Eşcinsellik**

Tablo 7.19: Çapkınlıkla İlgili Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Erkek İçin Normal-Bayan İçin Hayır	96,9	2,0	0,9	0,2	100,0
Erkek-Bayan Normal	91,4	4,1	1,7	2,7	100,0
Erkek-Bayan Hayır	99,1	0,3	0,4	0,2	100,0
Toplam	97,5	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 7.20: Zina İle İlgili Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Nikâhsız Cinsellik	98,0	0,9	0,7	0,5	100,0
Eşler Arası Zorla İlişki	93,6	3,8	1,3	1,3	100,0
Nikâhsız Zorla İlişki	96,2	2,2	0,5	1,1	100,0
Toplam	97,7	1,1	0,7	0,6	100,0

Tablo 7.21: Bedensel Güzelliğin Görülmesine İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Bedensel Güzelliğin Herkes Tarafından Görünür Şekilde Görülmesi Normaldir!					
Kesinlikle Katılıyorum	92,1	3,7	2,2	2,0	100,0
Katılıyorum	97,4	1,3	0,5	0,8	100,0
Kararsızım	98,0	1,1	0,9		100,0
Katılmıyorum	99,3	0,3		0,3	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	98,5	0,7	0,9		100,0
Toplam	97,5	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 7.22: Eş Adayının Daha Önce Birisi ile Cinsel İlişki Olması Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Es Adayınızın Daha Önce Birisiyle Cinsel İlişkisi Olmuşsa Ne Yaparsınız?					
Evlenmekten Vazgeçerim	97,3	1,5	0,9	0,3	100,0
Etkilenirim Ama Vazgeçmem	98,7	0,5	0,3	0,4	100,0
Etkilenmem ve Evlenirim	93,7	3,5		2,8	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 7.23: Evlilik Öncesi veya Dışı Cinsel İlişki-Namus İlişkisi İle İlgili Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Evlilik Öncesi veya Dışı Cinsel İlişki-Namus İlişkisi					
Evlilik Öncesi Olabilir-Evlilik Dışı Namussuzluk	97,6	0,8	0,9	0,7	100,0
Evlilik Öncesi-Dışı Namussuzluk	98,0	1,0	0,5	0,5	100,0
Evlilik Öncesi-Dışı Namusla İlgisiz	95,0	3,2	1,4	0,4	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 7.24: "Erkeğin Bekareti Önemli Değildir, Önemli Olan Evlendikten Sonraki Sadakatidir" e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Erkeğin bekareti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir"					
Kesinlikle Katılıyorum	96,5	2,1	0,5	0,9	100,0
Katılıyorum	97,8	1,2	0,7	0,3	100,0
Kararsızım	98,2	1,1	0,4	0,4	100,0
Katılmıyorum	98,4		0,9	0,7	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum,	98,2	0,6	0,9	0,3	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 7.25: "Kadının bekareti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir" e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Kadının bekareti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir"					
Kesinlikle Katılıyorum	95,2	4,4	0,4		100,0
Katılıyorum	95,2	1,7	1,9	1,3	100,0
Kararsızım	96,6	1,8	0,2	1,4	100,0
Katılmıyorum	99,1		0,7	0,2	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	98,4	0,7	0,6	0,4	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 7.26: Evli Olmayan Birisinin Cinsel İlişkileri İle İlgili Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Evli Olmayan Birisinin Cinsel İlişkileri Hakkında Görüşünüz Nedir?					
Kız-Erkek Kabul Edilmez	99,0	0,4	0,4	0,3	100,0
Erkek İçin Kabul Edilir-Kız İçin Hayır	96,0	2,4	1,2	0,4	100,0
Kız-Erkek Normal	92,4	4,1	1,6	2,0	100,0
Diğer	98,1			1,9	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 7.27: Evli Birisinin Başkasıyla Cinsel İlişkisi İle İlgili Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Evli Kişinin Başkasıyla Cinsel İlişkisi Hakkındaki Düşünceniz?					
Kız-Erkek Kabul Edilmez	98,5	0,7	0,4	0,4	100,0
Erkek İçin Kabul Edilir-Kız İçin Hayır	90,8	8,2	1,0		100,0
Kız-Erkek Normal	84,8	4,0	7,1	4,0	100,0
Diğer	85,7	8,2	6,1		100,0
Toplam	97,6	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 7.28: Evli Olmayanların Cinsel İlişkileri Yasalar Açısından Suç Olması İle İlgili Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Evli olmayanların cinsel ilişkileri yasalar açısından suç olmalı mı?					
Evet	99,1	0,5	0,2	0,2	100,0
Kararsızım	97,5	0,5	0,7	1,2	100,0
Hayır	95,8	2,6	1,1	0,5	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 7.29: Evli Olanların Başkasıyla Cinsel İlişkinin Yasalar Açısından Suç Sayılması İle İlgili Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Evli Olanların Başkasıyla Cinsel İlişkisi Yasalar Açısından Suç Sayılmalı mı?					
Evet	98,8	0,5	0,3	0,4	100,0
Kararsızım	96,0	2,0	0,7	1,3	100,0
Hayır	90,2	5,7	3,6	0,5	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 7.30: Bir Genç Kız, Erkek Arkadaşları İle Dilediği Gibi Eğlenebilir İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Bir Genç Kız, Erkek arkadaşları ile dilediği gibi Eğlenebilir mi?					
Kesinlikle Katılıyorum	93,5	3,9	1,4	1,2	100,0
Katılıyorum	96,7	1,4	1,1	0,8	100,0
Kararsızım	98,2	0,3	0,6	0,9	100,0
Katılmıyorum	99,1	0,7	0,1	0,1	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum,	98,5	0,6	0,4	0,6	100,0
Toplam	97,7	1,1	0,6	0,6	100,0

Tablo 7.31: Genç Bir Kız İle Erkek Aralarında Cinsellik Olmadan Aynı Evde Yaşayabilirlere İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Genç bir kız ile erkek aralarında cinsellik olmadan aynı evde yaşayabilirler mi?"					
Kesinlikle Katılıyorum	92,3	4,1	2,6	1,0	100,0
Katılıyorum	97,5	1,8	0,1	0,6	100,0
Kararsızım	97,7	0,3	0,9	1,1	100,0
Katılmıyorum	98,4	1,2	0,4	0,1	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	98,9	0,2	0,4	0,5	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,6	100,0

Tablo 7.32: “Genç Bir Kız İle Erkek İstedikleri Şartlarda Aynı Evde Yaşayabilirler İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Genç bir kız ile erkek istedikleri şartlarda aynı evde yaşayabilirler”					
Kesinlikle Katılıyorum	92,4	4,0	2,2	1,4	100,0
Katılıyorum	97,0	1,1	1,2	0,6	100,0
Kararsızım	96,4	1,7	1,4	0,5	100,0
Katılmıyorum	98,6	1,0	0,2	0,2	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	98,8	0,5	0,3	0,4	100,0
Toplam	97,7	1,1	0,7	0,5	100,0

Tablo 7.33: “Üniversite öğrencilerinin kız-erkek aynı evlerde yaşamaları kendilerinden başka hiç kimseyi ilgilendirmez’e” İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
“Üniversite öğrencilerinin kız-erkek aynı evlerde yaşamaları kendilerinden başka hiç kimseyi ilgilendirmez”					
Kesinlikle Katılıyorum	93,7	4,4	0,6	1,3	100,0
Katılıyorum	98,6	0,6	0,8		100,0
Kararsızım	97,1	0,4	1,2	1,4	100,0
Katılmıyorum	97,9	0,5	1,1	0,5	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	99,0	0,8		0,2	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 7.34: ‘Çocuk Yapmak İçin Evlenmek Şart Değildir’e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çocuk Yapmak İçin İle de Evlenmek Şart Değildir					
Kesinlikle Katılıyorum	86,4	6,0	4,3	3,3	100,0
Katılıyorum	94,2	5,0	0,8		100,0
Kararsızım	93,0	1,4	1,4	4,2	100,0
Katılmıyorum	98,8	0,5	0,2	0,5	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	98,5	0,8	0,4	0,3	100,0
Toplam	97,7	1,1	0,6	0,6	100,0

Tablo 7.35: Eşcinsellik İle İlgili Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Eşcinsellik					
Bireysel Tercih-Kimseyi İlgilendirmez	96,1	1,8	1,3	0,8	100,0
Onaylamıyorum Ama Beni İlgilendirmez	98,3	1,3	0,2	0,1	100,0
Kararsızım/Bilemiyorum	88,1	3,4	8,5		100,0
Olmalı/Yanlış	98,4	0,3	0,4	0,9	100,0
Sapıklık	97,2	1,9	0,9		100,0
Günah	97,0	1,0		2,0	100,0
Ahlaksızlık	98,7	0,4		0,9	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,6	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Çapkınlıkla İlgili Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Zina İle İlgili Görüşe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Bedensel Güzelliğin Görülmesine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Çapkınlıkla uyuşturucu kullanımı arasındaki ilişki incelendiğinde çapkınlığı “Erkek-Bayan Normal” gören gençlerin %4,4’ü, en yüksek oran, “Erkek İçin Normal-Bayan İçin Hayır” diyen gençlerin %1,1’i uyuşturucu kullanmaktadır. Çapkınlığı ister erkek, ister bayan isterse her iki cins için mubah görenlerin uyuşturucu kullanma oranının yüksek olması, aile değer sistemlerinde bir zafiyet olduğunu göstermektedir.

Değer sistemindeki zafiyet, genellikle gençlerde bunalıma sebebiyet vermektedir. Gençlikte hayatın anlamlandırılması noktasında bir boşluk meydana getirmektedir. Bu boşluğun meydana getirdiği bunalım, gençlerin uyuşturucuya yönelmesine sebebiyet vermiş olabilir.

Zina ile uyuşturucu kullanımı arasındaki ilişki incelendiğinde, “eşler arası zorla ilişki” diyenlerin %2,6’sı, “nikâhsız zorla ilişki” diyenlerin %1,6’sı ve “nikâhsız cinsellik” diyenlerin %1,2’si uyuşturucu kullanmaktadır. **Zinayı “eşler arası zorla ilişki” olarak tanımlayan gençlerin en yüksek oranda uyuşturucu kullanmış olması, aile yapılarında anne baba ilişkilerinde bir sorunun var olduğunun işareti olarak kabul edilebilir.**

Bedensel güzelliğin herkes tarafından görünür bir şekilde görülmesine ilişkin düşünceler ile uyuşturucu kullanımı arasında ilişki incelendiğinde, “Bedensel güzelliğin herkes tarafından görünür bir şekilde görülmesi fikrini onaylayanların(kesinlikle katılıyorum+ katılıyorum) %5,5’i, uyuşturucu kullanmaktadır.

Bedensel güzelliğin herkes tarafından görülmesi, normalde zinaya götüren yollardan biridir. Bu nedenle elde edilen sonuçlar, gençlerin zina hakkındaki düşünceleri ile uyuşturucu kullanımı arasındaki sonuçlarla uyumaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Eş Adayının Daha Önce Birisiyle Cinsel İlişkisi Olması Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Evlilik Öncesi Veya Dışı Cinsel İlişki-Namus İlişkisine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

“Eş adayının daha önce birisiyle cinsel ilişkisi olması durumuna” bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumu incelendiğinde, böyle bir durumdan “Etkilenmem ve Evlenirim” diyen gençlerin en yüksek oranda(%2,8) uyuşturucu kullandıkları görülmektedir. Bu gençler uyuşturucu kullanmakta ve bırakmak istememektedir. Bunlar uyuşturucu bağımlısı gençler olup, muhtemelen iyi bir yuvaya, sağlam anne baba ilişkisine sahip değillerdir. Aile hayatı ve değerleri konusunda düzgün, tutarlı fikirleri yoktur.

“Evlilik öncesi veya dışı cinsel ilişki-namus ilişkisi” ile uyuşturucu kullanma arasında çok anlamlı bir ilişki kurmak mümkün olmamakla beraber evlilik, cinsel ilişki ve namus arasında ilişki görmeyen gençlerin diğerlerine nazaran daha yüksek oranda(%1,8) uyuşturucu kullandığı görülmektedir. Buna karşılık evlilikle namus arasında(**“Evlilik Öncesi Olabilir- Evlilik Dışı Namussuzluk”**) ilişki olduğunu düşünen gençlerin %1,6’sı uyuşturucu kullanmaktadır. Her üç kavram arasında ilişki olduğunu düşünen gençlerin de %1’i uyuşturucu kullanmaktadır.

Bu durumda gençlerin kavramlara yüklediği anlamların mahiyetini bilmesiyle uyuşturucu kullanmaları arasında bir ilişki kurulabilir. Buradan hareketle uyuşturucu kullanma sorununun değerler sistemi ile yakın alakası olduğu ifade edilebilir.

Benzer durumla **bekâret, evlilik ve sadakat kavramaları** konusunda karşılaşılmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

“Erkeğin Bekâreti Önemli Değildir, Önemli Olan Evlendikten Sonraki Sadakatidir”e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
“Kadının Bekâreti Önemli Değildir, Önemli Olan Evlendikten Sonraki Sadakatidir”e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

“Erkeğin/Kadının bekâreti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir” hüküm cümlesi, *evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onaylayan* bir ifadedir. Bu hüküm cümlesi ile uyuşturucu kullanma arasındaki ilişki incelendiğinde, “Erkeğin bekâreti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir” düşüncesini onaylamayan(katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum) gençlerin %2,8’i, kararsız olanların %0,8’i ve onaylayanların(katılıyorum+kesinlikle katılıyorum) %2,4’ü uyuşturucu kullanmaktadır.

Buna karşılık gençlerin **“Kadının bekâreti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir”** hüküm cümlesini onaylamayan (katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum) gençlerin % 1,9’u, kararsız olanların %1,6’sı ve onaylayanların(katılıyorum+kesinlikle katılıyorum) % 3,6’sı uyuşturucu kullanmaktadır.

Bu iki sorunun cevapları arasında ters bir ilişki ortaya çıkmaktadır. Toplumun belli bir kesiminde var olan yanlış bir anlayışın sonucu, sonuçlarda beklenti, kadının bekâretinin erkeğin bekâretine nazaran daha çok önemsenmiş olmasıydı. Burada, Kadının bekâretini önemsemeyenlerin daha yüksek oranda uyuşturucu kullanması, uyuşturucu kullananların, aile değerlerinde meydana gelen bir kırılmanın sonucu olmalıdır. Nitekim, kadının bekâreti konusunda kararsız kalanların erkeklerin bekâreti konusunda kararsız kalanlara nazaran daha yüksek oranda uyuşturucu kullanıyor olması, kafa karışıklığının/değer çözümlenmesinin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu da, uyuşturucu kullanma eğilimini artırmaktadır.

Evlilik, bekâret ve sadakat kavramaları arasında kurulan ilişki ile uyuşturucu kullanma oranları göz önüne alındığında, uyuşturucu kullanan gençlerin bekârlık dönemlerinde cinsel ilişkiyi mübah gördüğü; buna karşılık evlendikten sonra sadakate daha çok değer verdiği görülmektedir.

Böyle düşüncelerinin sebebi, uyuşturucu kullanan genç kız ve erkeklerin oluşturdukları ortamın etkisi olabilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*Evli Olmayan Birisinin Cinsel İlişkisine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Evli Birisinin Başkasıyla Cinsel İlişkisine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Evli Olmayanların Cinsel İlişkileri Yasalar Açısından Suç Olmasına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Evli Olanların Başkasıyla Cinsel İlişkisinin Yasalar Açısından Suç Sayılmasına Göre Madde Kullanma Durumu*

Evli olmayan birisinin cinsel ilişkisini hem kız hem de erkek için normal görenlerin %3,6'sı, erkek için normal kız için anormal görenlerin %1,6'sı uyuşturucu kullanmaktadır. Evliler için aynı soru sorulduğunda ("**Evli kişinin başkasıyla cinsel ilişkisi hakkındaki düşünceniz? nedir?**"), Evli olan birisinin cinsel ilişkisini hem kız hem de erkek için normal görenlerin %11,1'i, erkek için normal kız için anormal görenlerin %1'i uyuşturucu kullanmaktadır.

Evli olmayan kız ve erkeğin cinsel ilişkisini normal görenlerin uyuşturucu kullananların oranları(%3,6) ile evli olan kız ve erkeğin cinsel ilişkilerini normal görenlerin uyuşturucu kullananların oranları(%11,1) arasında çok büyük bir fark vardır. Bu büyük farkın çok önemli bir sebebi olmalıdır. Ya soru anlayamamış ya da uyuşturucu kullananların aile değerleri konusundaki çözülme vardır. Ya da bu cevabı veren gençlerin ailelerinde cinsellikle ilgili yaşanan çok ciddi bir travma söz konusudur.

Uyuşturucu kullananların aile hayatının kutsallığı, mahremiyeti, güvenilirliği konusunda özel bir araştırma yapılmalıdır.

Cinsel ilişki ile uyuşturucu kullanma arasındaki ilişki "**Evli olmayanların/Evli olanların cinsel ilişkileri yasalar açısından suç olmalı mı**" şeklinde sorgulandığında, benzer durumla karşılaşmaktadır. "Evli olmayanların cinsel ilişkileri yasalar açısından suç olmamalı" diyenlerin %1,6'sı, kararsızların da %1,9'u, uyuşturucu kullanmaktadır. Buna karşılık "Evli olanların cinsel ilişkileri yasalar açısından suç olmamalı" diyenlerin %4,1'i, kararsızların da %2'si, uyuşturucu kullanmaktadır.

Bu sonuçlar yukarıdaki sonuçlarla uyumludur.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*Bir Genç Kız, Erkek Arkadaşları İle Dilediği Gibi Eğlenebilire Göre Uyuşturucu Madde Kullanma
Genç Bir Kız İle Erkek Aralarında Cinsellik Olmadan Aynı Evde Yaşayabilirlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma
"Genç Bir Kız İle Erkek İstedikleri Şartlarda Aynı Evde Yaşayabilirlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma
"Üniversite öğrencilerinin kız-erkek aynı evlerde yaşamaları kendilerinden başka hiç kimseyi ilgilendirmeye"
Göre Uyuşturucu Madde Kullanma*

Genç kız ve erkeklerin aralarındaki ilişkiler ile uyuşturucu kullanma arasında bağlantıyı ortaya çıkarabilmek için; "**bir genç kız, erkek arkadaşları ile dilediği gibi eğlenebilir**"; "**genç bir kız ile erkek aralarında cinsellik olmadan aynı evde yaşayabilirler**"; "**genç bir kız ile erkek istedikleri şartlarda aynı evde yaşayabilirler**"; "**üniversite öğrencilerinin kız-erkek aynı evlerde yaşamaları kendilerinden başka hiç kimseyi ilgilendirmez**" hüküm cümlelerine, gençlerin verdikleri cevaplarla uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun çapraz sorgulaması yapılmıştır.

"**Bir genç kız, erkek arkadaşları ile dilediği gibi eğlenebilir**" görüşünü onaylayan gençlerin (kesinlikle katılıyorum+katılıyorum) %4,5'i (en yüksek oran) ve kararsız kalanların %1,5'i; "**genç bir kız ile erkek aralarında cinsellik olmadan aynı evde yaşayabilirler**" hüküm cümlesini onaylayan gençlerin (kesinlikle katılıyorum+katılıyorum) %4,3'ü (en yüksek oran) ve kararsız kalanların %2'si; "**genç bir kız ile erkek istedikleri şartlarda aynı evde yaşayabilirler**" hüküm cümlesini onaylayan gençlerin (kesinlikle katılıyorum+katılıyorum) %5,4'ü (en yüksek oran) ve kararsız kalanların %1,9'u; "**üniversite öğrencilerinin kız-erkek aynı evlerde yaşamaları kendilerinden başka hiç kimseyi ilgilendirmez**" hüküm cümlesini onaylayan gençlerin (kesinlikle katılıyorum+katılıyorum) %2,7'si (en yüksek oran) ve kararsız kalanların %2,6'sı uyuşturucu kullanmaktadır.

Bütün bu sonuçların ortak paydası gençlerin genel değer sisteminde, aile değerlerinde ve ahlak anlayışlarında ciddi bir kırılmanın çözülmenin var olduğunu bunun da gençleri olumsuz etkileyerek uyuşturucu kullanmaya sevk ettiğini söyleyebiliriz.

Üniversiteli genç kız ve erkeğin aynı evde yaşamalarına ilişkin görüşü onaylayanlardan uyuşturucu kullananların oranının düştüğü buna karşılık kararsız olanların oranının arttığı görülmektedir. Bu sonuç, üniversite düzeyinde uyuşturucu kullanma oranının düştüğüne ilişkin genel tespitle uyumludur(Tablo 3.4).

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ
'Çocuk Yapmak İçin Evlenmek Şart Değildir'e Göre
Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Eşcinselliğe Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

'Çocuk yapmak için evlenmek şart değildir' hüküm cümlesine ilişkin görüşlerle uyuşturucu kullanma arasındaki ilişki incelendiğinde, 'Çocuk yapmak için evlenmek şart değildir' hüküm cümlesini onaylayan gençlerin (kesinlikle katılıyorum+katılıyorum) %8,4'ü (en yüksek oran) ve kararsız kalanların %5,6'sı uyuşturucu kullanmaktadır.

Aile hayatının en önemli ve kutsal ürünü olan çocuk konusunda toplumun genel hassasiyeti yüksektir. Çocuğun meşruluğu, aile ve toplum hayatının en önemli değerlerinden biridir. Gayri meşru çocuk yapılmasını onaylayanların diğerlerine nazaran daha yüksek sayıda uyuşturucu kullanması şaşırtıcı olmamalıdır. Aile değerleri, ahlaki değerler ve dini değerlerde olan kırılma, zayıflama, insanları yanlış yönlere sevk etmektedir.

"Eşcinsellik" ile ilgili görüşlere göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, eşcinsellikle ilgili "kararsız/bilemiyorum" görüşüne sahip olan gençlerin %8,5'i (en yüksek oran), "bireysel tercih-kimseyi ilgilendirmez" görüşünde olanları %2,1'i ve **günah diyenlerin %2'si**, uyuşturucu kullanmaktadır. Diğer taraftan eşcinsellik konusunda "kararsız/bilemiyorum" diyenlerin %3,4'ü uyuşturucu kullanmamakta fakat karşı da çıkmamaktadır.

Eşcinselliği meşru gösterme konusunda Türkiye'de yürütülen bir psikolojik hareket söz konusudur. Bu psikolojik hareket, aile değerlerine, dini değerlere, insan fitrat ve genetiğine açılan bir savaştır. Bu savaş, eşcinsellik konusunda bir taraftan fertleri duyarsız hale getirirken diğer taraftan eşcinselliği meşrulaştırmaktadır.

Burada iki şer hakkında gençlerin görüşlerinin hangi istikamette olduğunun bir fotoğrafı vardır. Eşcinsellik konusunda bilgisiz, kararsız ve duyarsız olanlar, uyuşturucu kullanma konusunda da bilgisiz, kararsız ve duyarsızdırlar.

En dikkat çekici ve çarpıcı olan nokta eşcinselliği günah olarak görenlerin %2'sinin uyuşturucu kullanmış olmasıdır. Eşcinselliği günah görenlerin bir başka günahı icra etmesinde sakınca görmemesi şizofrenik bir durumla karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir. Bunun sebebinin sorgulanması ve ortaya çıkarılması, uyuşturucuya karşı savaşta yardımcı olabilir.

BÖLÜM 8

DİNİ DEĞERLERE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

8.1. GENCİN DİNDARLIK DÜZEYİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

8.2. ANNE BABANIN DİNDARLIK DÜZEYİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

8.3. GENCİN DİNİ BİLGİ DÜZEYİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

8.4. GENCİN İBADET ETME DÜZEYİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

8.5. TOPLUMUN AHLAK DEĞERLERİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

BÖLÜM 8

DİNİ DEĞERLERE GÖRE

UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

Din, bağ, bağlanma, hüküm, yol, boyun eğmek, itaat etmek, kulluk, örf ve adet gibi manaları karşılayan veya onlarla bazı durumlarda eş anlamlı kullanılan bir kelimedir. Ama asıl anlamıyla *inanış ve davranış şekilleriyle, insanlar arası ilişkileri düzenleyen ve insanların iyi işler yapmasını, barış ve huzur içinde, bir arada yaşamasını sağlayan genel kurallar bütün veya varlığın ve hayatın anlamını ve amacını açıklayan, ayrıca buna uygun bir hayat tarzı sunan sistem* şeklinde de tarif edilebilir. Elbette ki bu tanımlar tüm dinleri açıklamaya yetmez veya birçok din anlam ve işleviyle bu tanımlarla örtüşmeyebilir, ancak eğer söz konusu din, İslam ise bu tanımların geçerli ve doğru olduğunu söyleyebiliriz.

Araştırmamızın evreni de Türkiye'deki gençlik olduğuna göre burada yapılmış iki ayrı tanım bu araştırma bağlamında önemli ve geçerli tanımlardır.

8.1. GENÇİN DİNDARLIK DÜZEYİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Dinin temelinde ve yine elbetteki İslam'ın özünde Allah'ın varlığına iman vardır. Dinin diğer tüm anlam ve işlevleri bu temel üzerinde şekillenir. Araştırma kapsamında gençlerin dindarlık düzeyini ölçmek için sorulmuş aşağıdaki sorularla/hüküm cümleleri ile/ değişkenler ile gençliğin uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun çapraz sorgulaması yapılmıştır:

- *Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyi*
- *Dinin Duygu/Düşüncüyü Etkileme Düzeyi*
- *Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyi*
- *Dindarlık Düzeyi*
- *“Dindar Olarak Tanınmak İyidir”*
- *“Dinin insan hayatındaki yeri çok önemlidir”*
- *“Dine inanan kişi, dinin gereklerine de uymalıdır”*
- *“Üniversitede Başörtüsü Serbest Olmalıdır”*
- *“Kamu Kurumlarında Çalışanların Başörtüsü Takması”*
- *“Laiklik Din Karşıtlığıdır”*
- *“Dini Cemaatle İlişki Durumu”*

Çapraz sorgulama sonucu elde edilen sonuçlar, Tablo 8.1-Tablo 8.11'de verilmektedir.

Tablo 8.1: Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine					
Kesinlikle İnanırım	98,4	0,8	0,5	0,4	100,0
İnanırım	93,7	1,3	4,2	0,8	100,0
Şüpheliyim	70,0	21,4		8,6	100,0
İnanmam	73,9	17,4		8,7	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 8.2: Dini Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanımı

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Din Duygu/Düşüncenizi Ne Kadar Etkiler?					
Çok Etkiler	98,8	0,5	0,3	0,5	100,0
Etkiler	96,9	1,3	1,1	0,7	100,0
Çok Az	96,8	2,0	1,2		100,0
Hiç Etkilemez	92,6	7,4			100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 8.3: Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Din Tutum/Davranışınızı Ne Kadar Etkiler?					
Çok Etkiler	98,4	0,3	0,5	0,8	100,0
Etkiler	97,8	1,3	0,7	0,1	100,0
Çok Az	92,8	4,0	2,0	1,2	100,0
Hiç Etkilemez	93,6	4,5		1,9	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 8.4: Dindarlık Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Dindarlık Durumunuz					
Çok Dindar	92,3	2,6	0,9	4,3	100,0
Dindar	98,6	0,3	0,8	0,3	100,0
Biraz Dindar	98,4	1,0	0,4	0,3	100,0
Dine İlgisiz	85,5	11,8	2,6		100,0
İnanmaz	93,5			6,5	100,0
Toplam	97,7	1,1	0,7	0,5	100,0

Tablo 8.5: "Dindar Olarak Tanınmak İyidir"e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Dindar Olarak Tanınmak İyidir"					
Kesinlikle Katılıyorum	96,4	1,6	1,4	0,7	100,0
Katılıyorum	98,4	0,8	0,7	0,2	100,0
Kararsızım	97,7	1,4	0,4	0,5	100,0
Katılmıyorum	99,1	0,2	0,5	0,2	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	93,7	3,4	1,5	1,5	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

Tablo 8.6: "Dinin insan hayatındaki yeri çok önemlidir"e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Dinin insan hayatındaki yeri çok önemlidir"					
Kesinlikle Katılıyorum	98,5	1,1	0,2	0,2	100,0
Katılıyorum	98,6	0,4	0,7	0,4	100,0
Kararsızım	92,8	5,3	0,7	1,3	100,0
Katılmıyorum	93,2		4,1	2,7	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	95,0	2,5		2,5	100,0
Toplam	97,8	1,1	0,6	0,5	100,0

Tablo 8.7: "Dine inanan kişi, dinin gereklerine de uymalıdır" a İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
"Dine inanan kişi, dinin gereklerine de uymalıdır"					
Kesinlikle Katılıyorum	98,8	1,0		0,2	100,0
Katılıyorum	98,3	0,9	0,4	0,4	100,0
Kararsızım	95,2	1,5	1,5	1,8	100,0
Katılmıyorum	89,9	5,3	3,7	1,1	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	98,3			1,7	100,0
Toplam	97,9	1,2	0,5	0,5	100,0

Tablo 8.8: Dini Cemaatle İlişki Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Dini Cemaatle İlişki Durumu					
Katılıyorum	98,3	0,9	0,4	0,3	100,0
Katılmıyorum Ama İsterim	97,1	0,9	1,3	0,7	100,0
Katılmıyorum- İstemem	97,5	1,5	0,4	0,6	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 8.9: Kamu Kurumlarında Çalışanların Başörtüsü Takmasına İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Kamu Kurumlarında Çalışanların Başörtüsü Takmasına İzin Verilmelidir.					
Kesinlikle Katılıyorum	97,6	0,9	0,5	1,0	100,0
Katılıyorum	98,3	0,6	0,9	0,2	100,0
Kararsızım	97,4	0,7	1,6	0,3	100,0
Katılmıyorum	98,5	1,0		0,5	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	96,2	3,5		0,2	100,0
Toplam	97,6	1,1	0,7	0,6	100,0

Tablo 8.10: 'Üniversitede Başörtüsü Serbest Olmalıdır' İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum- Zararlı	Kullanmıyorum- Karşı Değilim	Kullanıyorum- Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum- Bırakmak İstemiyorum	
'Üniversitede Başörtüsü Serbest Olmalıdır'					
Kesinlikle Katılıyorum	97,8	1,2	0,2	0,8	100,0
Katılıyorum	97,8	0,9	1,0	0,4	100,0
Kararsızım	97,3		1,7	1,0	100,0
Katılmıyorum	98,3	1,3	0,3		100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	96,3	3,0	0,5	0,3	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,6	0,6	100,0

Tablo 8.11: "Laiklik Din Karşıtlığıdır"e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum- Zararlı	Kullanmıyorum- Karşı Değilim	Kullanıyorum- Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum- Bırakmak İstemiyorum	
"Laiklik din karşıtlığıdır"					
Kesinlikle Katılıyorum	93,5	3,7	2,8		100,0
Katılıyorum	97,2	0,8	0,4	1,6	100,0
Kararsızım	98,4	0,6	0,5	0,5	100,0
Katılmıyorum	98,8	0,3	0,5	0,3	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	97,4	1,7	0,3	0,6	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,5	0,5	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Allah'ın Varlığına İnanma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Dinin Duygu/Düşünceyi Etkileme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma

Allah'ın varlığına inanma düzeyine bağlı olarak gençlerin uyuşturucu kullanma durumu, inanma düzeyine bağlı olarak nispeten düzgün bir değişim göstermektedir. **Allah'a inanma düzeyi arttıkça uyuşturucu kullanımı ve bağımlılığa eğilim, azalmakta; kullanmadığı halde uyuşturucu kullanmaya ve bağımlılığa karşı oluşmaktadır.**

Allah'a kesin olarak inanan gençlerin %0,5'i uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor, %0,4'ü kullanıyor fakat bırakmak istemiyor. Allah'a inanırım diyen gençlerin %4,2'si uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor, % 0,8'i kullanıyor fakat bırakmak istemiyor, %1,2'si de kullanmadığı halde kullanılmasına karşı çıkmıyor.

Allah'a inanma noktasında şüphe içerisinde olan gençlerin %8,6'sı uyuşturucu kullanıyor ve bırakmak istemiyor, %21,4'ü uyuşturucu kullanmıyor ve de uyuşturucu kullanılmasına karşı değil. Allah'a inanmayanların %8,7'si, uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istemiyor; % 17,4'ü uyuşturucu kullanmıyor ve kullanılmasına karşı çıkmıyor.

Dinin duygu/düşünceyi etkileme düzeyi ile uyuşturucu madde kullanma arasında, anlamlı bir ilişki kurulamamaktadır. Dinin duygu/düşünceyi etkileme düzeyine(çok etkiler- hiç etkilemez) bağlı olarak uyuşturucu kullanmayı karşı olmayanların (duyarsız olanların) oranında düzgün bir artma olduğu görülmektedir(%0,5- %7,4).

Dinin duygu/düşünceyi etkileme düzeyine göre uyuşturucu madde kullanma durumu, özel olarak incelenmesi gereken bir konudur.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*Dinin Tutum/Davranışı Etkileme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma
Dindarlık Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma*

Dinin tutum/davranışı etkileme düzeyine(çok etkiler- çok az etkiler) bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumu incelendiğinde, uyuşturucu kullandığı halde bırakmak isteyenlerin oranında, düzgün bir artış olduğu görülmektedir(%0,5-%2). **Dinin tutum/davranışı etkileme düzeyine**(çok etkiler- hiç etkilemez) bağlı olarak uyuşturucuyu kullanıyorum fakat bırakmak istemiyorum(bağımlılık eğilimi gösterenler) diyenlerin oranı(%0,8- %1,9) artmaktadır. Dinin tutum/davranışı etkileme düzeyine(çok etkiler- hiç etkilemez) bağlı olarak uyuşturucu kullanmayıp karşı olmayanların oranı, düzgün bir şekilde artmaktadır (%0,3-%4,5).

Dinin, gençlerin tutum/davranışını etkileme düzeyi zayıfladıkça uyuşturucu bağımlılığına olan eğilim, düzgün bir artma göstermektedir.

Gençlerin dindarlık düzeyi ile uyuşturucu kullanma arasında anlamlı bir ilişki kurmak, mümkün gözükmemektedir. **Dine inanmayanların %6,5'i, çok dindar olanların %4,3'ü, uyuşturucu kullanıp bırakmak istememektedir. Bu durum ve çok dindar olanların %4,3'ünün uyuşturucu kullanıp bırakmak istememesi, çok dikkat çekici olup sebebinin analiz edilmesi, uyuşturucu kullanımındaki şuur altı olayını çözmekte yardımcı olabilir.**

Diğer taraftan dine ilgisiz olanların %2,6'sı (en yüksek oran) uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemektedir. Ayrıca ilginç olan bir olgu da, çok dindar olduğunu söyleyenlerin %2,6'sı ve dine ilgisiz olanların %11,8'i uyuşturucu kullanmamakta fakat uyuşturucu kullanılmasına da karşı çıkmamaktadır(duyarsız olan kesim).

Kendisini çok dindar kabul edenlerin uyuşturucu kullanma konusunda bu oranda duyarsız olması, bir tehlike olarak kabul edilmektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*"Dindar Olarak Tanınmak İyidir"e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma
"Dinin İnsan Hayatındaki Yeri Çok Önemlidir"e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma*

Gençlerin dindarlık düzeylerini ölçen bir soru olarak **"Dindar Olarak Tanınmak İyidir"** sorusuna verilen cevaplar, uyuşturucu kullanma durumu ile birlikte sorgulandığında; **"Dindar olarak tanınmak iyidir"** fikrine katılmayanların (katılmıyorum+ kesinlikle katılmıyorum) %2'si, uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor; % 1,7'si(en yüksek oran), uyuşturucu kullanıp bırakmak istemiyor(bağımlılık eğiliminde olanlar). % 3,6'sı uyuşturucu kullanmayıp uyuşturucu kullanımına karşı değillerdir.

Buna karşılık dindar olarak tanınmak iyidir görüşüne katılanların(kesinlikle katılıyorum+katılıyorum) %2,1'i, uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor; %0,9'u, uyuşturucu kullanıp bırakmak istemiyor.

Dindar olarak tanınmayı iyi olarak görüp uyuşturucu kullanmanın böyle yüksek olması, düşündürücüdür. Buna etki eden faktörlerin analiz edilmesi gerekmektedir. Dinin uyuşturucu hakkındaki düşüncesini, tavrını gençler bilememiş olabilir.

Bu nedenle Gençliğin din algısı ile ilgili ayrı bir çalışma yapılması gerekmektedir. Bölüm sonundaki değerlendirme, bu açıdan dikkatli analiz edilmelidir

Gençlerin dindarlık düzeylerini ölçen diğer bir soru da, **"Dinin insan hayatındaki yeri çok önemlidir"** sorusudur. Bu soru, insanların günlük hayatını tanzim etmede dine atfettikleri önemin bir göstergesi olması açısından buna verilen cevaplar, yukarıdaki sorulara verilen cevaplara nazaran daha anlamlı ve önemlidir.

Bu soruya verilen cevaplar uyuşturucu kullanma durumu ile birlikte sorgulandığında "Dinin insan hayatındaki yeri çok önemlidir" fikrine katılmayanların (katılmıyorum+ kesinlikle katılmıyorum) hem en yüksek oranda uyuşturucu kullandıkları, hem de en yüksek oranda uyuşturucu bağımlılığına yönelimli olduğu görülmektedir. Bu kesimin %4,1'i, uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor; % 5,2'si uyuşturucu kullanıp bırakmak istemiyor; % 2,5'i de, uyuşturucu kullanmayıp uyuşturucu kullanımına karşı değildir.

Buna karşılık bu fikri kabul edenlerin(katılıyorum+kesinlikle katılıyorum) %0,9'u, uyuşturucu kullanıp bırakmak istiyor; %0,6'sı, uyuşturucu kullanıp bırakmak istemiyor.

Dinin insan hayatında çok önemli yeri olduğunu ifade edenlerin bu oranda uyuşturucu kullanması, ciddi bir tehlike olarak kabul edilmelidir. Bununla beraber Dine günlük hayatta yüklenen önemin derecesine bağlı olarak uyuşturucu kullanımında çok ciddi bir azalma olduğu görülmektedir. Uyuşturucu ile mücadelede bu nokta üzerinde durulmalıdır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

"Dine inanan kişi, dinin gereklerine de uymalıdır" a Göre Uyuşturucu Madde Kullanma

Gençlerin dindarlık düzeylerini ölçen diğer bir soru da, **"Dine inanan kişi, dinin gereklerine de uymalıdır"** sorusudur. Bu soru, yukarıdaki sorulardan farklı olarak dine inananların dinin gereklerini yerine getirme ile ilgili düşüncelerini ölçmektedir. Dine inanma ile dine uygun olarak hayatı tanzim etme arasındaki ilişkinin bir ölçüsüdür. Bu soruya verilen cevaplar, yukarıdaki sorulara verilen cevaplara nazaran daha da anlamlı ve önemlidir.

Bu soruya verilen cevaplar uyuşturucu kullanma durumu ile birlikte sorgulandığında **"Dine inanan kişi, dinin gereklerine de uymalıdır"** fikrine katılmayanların (katılmıyorum+ kesinlikle katılmıyorum), hem en yüksek oranda uyuşturucu kullandıkları hem de en yüksek oranda uyuşturucu bağımlılığına yönelimli olduğu görülmektedir. Bunların %3,7'si, uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor; % 2,8'i uyuşturucu kullanıp bırakmak istemiyor. % 5,3'ü, uyuşturucu kullanmayı uyuşturucu kullanımına karşı değildir. **"Dine inanan kişi, dinin gereklerine de uymalıdır"** fikrine karşı olan gençler, uyuşturucu kullanımına karşı hem en duyarsız hem en yüksek oranda uyuşturucu kullananlar ve de en yüksek oranda uyuşturucu bağımlılığı eğiliminde olanlardır.

Buna karşılık **"Dine inanan kişi, dinin gereklerine de uymalıdır"** fikrini kabul edenlerin (katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum) %0,4'ü uyuşturucu kullanıp bırakmak istiyor; %0,6'sı uyuşturucu kullanıp bırakmak istemiyor.

"Dine inanan kişi, dinin gereklerine de uymalıdır" görüşüne katılanların, dindarlıkla ilgili yukarıdaki sorulara verilen cevaplardaki uyuşturucu kullanma oranlarına göre daha düşük oranda olduğu görülmektedir. Dinin gereklerini yerine getirilmesini bilen ve savunan insanların belli bir şuur düzeyinde olduğu, o nedenle de uyuşturucuya karşı çıktığı söylenebilir.

Bugün Türkiye'de en ciddi sıkıntı bütün kavramların içlerinin boşaltılarak sıradanlaştırılması, anlam alanlarının çarpıtılıp daraltılmasıdır. Bundan en fazla nasibini almış olan kavramlar din ve dinle ilgili kavramlardır. Bu nedenle din ve dini kavramlar, gerçek anlam ve boyutları ile gençlere anlatılarak dindarlık öngörülerini ile dini muhtevaları arasında uyum sağlanmalıdır.

Uyuşturucuya karşı iman ve şuur eksenli bir mücadele verilmelidir

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Kamu Kurumlarında Çalışanların Başörtüsü Takmasına İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma

"Kamu Kurumlarında Çalışanların Başörtüsü Takmasına İzin Verilmelidir" sorusu, dine bakış ve dindarlıkla ilgili olduğundan bu soruya verilen cevaplarla uyuşturucu kullanma arasında özel bir ilişkinin olup olmadığının ortaya çıkarılması anlamlı olabilir.

"Kamu Kurumlarında Çalışanların Başörtüsü Takmasına İzin Verilmelidir" görüşüne katılanların (katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum) %1,4'ü, uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor; %1,2'si, uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istemiyor. Bu görüşe katılanların toplam olarak %2,6'sı, uyuşturucu kullanmaktadır.

"Kamu Kurumlarında Çalışanların Başörtüsü Takmasına İzin Verilmelidir" görüşünde kararsız olanların % 1,9'unun uyuşturucu kullanıyor olması, bu konuda bir kafa karışıklığının olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

"Kamu Kurumlarında Çalışanların Başörtüsü Takmasına İzin Verilmelidir"e ilişkin görüşlerle uyuşturucu kullanma arasındaki ilişkiye benzer bir durum **"Üniversitede Başörtüsü Serbest Olmalıdır"**a ilişkin görüşlerle uyuşturucu kullanma arasında mevcuttur.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Üniversitede Başörtüsü Serbest Olmalıdır'e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma

"Üniversitede Başörtüsü Serbest Olmalıdır" görüşüne katılanların (katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum) %1,2'si; uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememektedir; %1,2'si, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemektedir. Toplam olarak da %2,4'ü, uyuşturucu kullanmaktadır.

"Üniversitede Başörtüsü Serbest Olmalıdır" görüşünde kararsız olanların % 2,7'sinin uyuşturucu kullanıyor olması, bu konuda da ciddi bir kafa karışıklığının olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Başörtüsü ile ilgili soruların cevaplarından edilen sonuçlar, yukarıdaki dindarlık düzeyini ölçen soruların sonuçları ile tezat teşkil etmektedir. Bunun nedeni yeni neslin, başörtüsünü dini bir gereklilik olarak görmemesi olabilir. 28 Şubat postmodern darbesinden bu yana başörtüsü, dini gereklerden ziyade insan hakları ve özgürlükler kapsamında ele alınmış ve bu çerçevede hak talep edilmiştir. Araştırmaya katılan 15-28 yaş gurubu gençlik de, tam bu dönemde yetişen nesildir. Dolayısıyla 15- 28 yaş grubu gençlik, başörtüsü ile din arasında ilişki kurmaktan ziyade, başörtüsü ile insan hak ve özgürlükleri arasında ilişki kurmuş olabilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dini Cemaatle İlişki Durumuna Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Dini cemaatlere katıldığını söyleyenlerin %0,7'si, uyuşturucu kullanıyor(kullanıyor bırakmak istiyor+kullanıyor bırakmak istemiyor). Buna karşılık dini cemaatlere katılmayanların %3'ü, uyuşturucu kullanıyor(kullanıyor bırakmak istiyor+kullanıyor bırakmak istemiyor).

Dini cemaatlere katılmayıp ama katılmak isteyenlerin %2'si uyuşturucu kullanmaktadır. Bunların %1,3'ü uyuşturucu kullanıp bırakmak isterken % 0,7'si uyuşturucu kullanıp bırakmak istememektedir. Dolayısıyla bu gençlerin büyük çoğunluğu, cemaatlerin kendilerini uyuşturucudan koruyacaklarına ve uyuşturucu hastalığından kurtulmalarına yardımcı olabileceğine inandığı söylenebilir.

Bu verilere göre cemaatlerin, uyuşturucu kullanımına karşı gençleri korudukları anlaşılmaktadır. Uyuşturucuya karşı mücadelede cemaatlerin daha şuurulu ve aktif hale getirilmesi ile daha başarılı sonuçlar elde edilebilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

"Laiklik Din Karşıtlığıdır" a Göre Uyuşturucu Madde Kullanma

Türkiye'de Laiklikle din arasındaki ilişki felsefi düzlemde gereğince anlaşılabilmiş bir konu değildir. Bunu "Laiklik Din Karşıtlığıdır" ile uyuşturucu kullanma arasındaki ilişkide de görebilmekteyiz.

"Laiklik Din Karşıtlığıdır" görüşüne katılanların(katılıyorum+kesinlikle katılıyorum) %3,2'si uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istemekte, %1,6'sı uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememekte; %1'i de kararsız kalmaktadır.

Dini, siyasi ve ideolojik kimliklere göre genel olarak gençlerin %70 ve yukarısı, laikliği din karşıtlığı olarak görmemektedir. Laikliği, din karşıtı olarak gören gençler, dindar, İslamcı, Müslüman, milliyetçi, ülkücü gençlerin küçük bir kesimidir. Bununla beraber kimlikler açısından bakıldığında laikliği, din karşıtlığı olarak gören çok farklı kesimler vardır(oranlar düşük olmakla beraber).

Bu sorudaki uyuşturucu kullanma oranının yüksek olmasının sebebi, her kesimden insan unsurunun laikliği din karşıtlığı görmüş olması olabilir. Bunların içerisinde % kaçının dindar/İslamcı/Müslüman/ülkücü/milliyetçi olduğu bilinmemektedir. Bunun için ayrı bir analiz yapılması gerekmektedir.

8.2. ANNE BABANIN DINDARLIK DÜZEYİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Gençlerin ilk etkilendikleri ortam aile ortamıdır. Ailedeki anne ve babaların dindarlık düzeyleri, dini şuur düzeyleri, aile içi eğitimde, tutum ve davranışlar üzerinde son derece etkilidir. Çocuklar için ilk rol model olan anne ve babaların, davranışları çocuklar üzerinde etkili olmaktadır. Bundan dolayı araştırma kapsamında gençlerin anne ve babalarının dindarlık düzeyini ölçmek için sorulmuş aşağıdaki sorularla gençliğin uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun çapraz sorgulaması yapılmıştır:

- **Annenin Dindarlık Düzeyine Göre Madde Kullanma Durumu**
- **Babanın Dindarlık Düzeyine Göre Madde Kullanma Durumu**

Gencin Anne ve babasının Dindarlık Düzeyi ile gencin uyuşturucu kullanımı sorularına verdiği cevaplar arasında çapraz sorgulama sonucu elde edilen sonuçlar, Tablo 8.12- Tablo 8.13'de verilmektedir.

Tablo 8.12: Annenin Dindarlık Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Annenizin Dindarlık Durumu	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Dindar	96,4	1,2	0,7	1,8	100,0
Dindar	98,5	0,4	0,8	0,3	100,0
Biraz Dindar	97,2	2,3	0,5	0,1	100,0
Dine İlgisiz	93,7	6,3			100,0
İnanmaz	100,0				100,0
Toplam	97,7	1,1	0,7	0,6	100,0

Tablo 8.13: Babanın Dindarlık Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Babanızın Dindarlık Durumu	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Dindar	96,1	1,1	0,6	2,3	100,0
Dindar	98,6	0,6	0,6	0,2	100,0
Biraz Dindar	97,7	1,7	0,5	0,1	100,0
Dine İlgisiz	95,3	1,6	2,4	0,8	100,0
İnanmaz	100,0				100,0
Toplam	97,7	1,1	0,7	0,5	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Annenin Dindarlık Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu
Babanın Dindarlık Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Annesini dindar (çok dindar+dindar) olarak kabul eden gençlerin %1,5'i, uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor, %2,1'i, uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememektedir. **Dikkat çekici nokta, Annenin dindarlık düzeyi arttıkça (biraz dindar-dindar-çok dindar) uyuşturucu kullanım(kullanıyorum bırakmak istiyorum+kullanıyorum bırakmak istemiyorum) oranının artmış olmasıdır(%0,6- %1,1 - %2,5).**

Benzer bir durum, babanın dindarlık düzeyi ile uyuşturucu kullanımı arasında ortaya çıkmaktadır.

Babasını dindar (çok dindar+dindar) olarak kabul eden gençlerin %1,2'si, uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor, %2,5'i uyuşturucu kullanmakta fakat bırakmak istememektedir.

Babası dine ilgisiz olan gençlerin %2,4'ü uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istiyor, %0,8'i uyuşturucu kullanıyor fakat bırakmak istemiyor. Dolayısıyla **babaları dine ilgisiz olan gençlerin** toplam, %3,2'si(en yüksek oran), uyuşturucu kullanmaktadır.

Babanın dindarlık düzeyi arttıkça (biraz dindar-dindar-çok dindar) uyuşturucu kullanım oranı da artmaktadır(%0,6- %0,8 - %2,9).

Dikkat çekici nokta, annenin dindarlık düzeyi ile uyuşturucu kullanma arasındaki ilişkiye benzer bir ilişkinin, babanın dindarlık düzeyi ile uyuşturucu kullanma arasında olmuş olmasıdır.

Elde edilen sonuç gerçekten izah edilmeye muhtaçtır. Anne ve babasını dindar kabul eden gençlerin, daha yüksek oranda uyuşturucu kullanıyor olması, bu ailelerde gençler üzerinde yoğun bir baskı uygulanması ile alakalı olabilir. Anne babanın dindarlık düzeyi ile dindarlık şuuru arasında ters bir ilişki olmuş olabilir. Ya da bu anne ve babalar, çocukları ile gereğince ilgilenmemekte, çocuklarına belli bir şuur verememektedir. Bu ailelerin sosyo ekonomik durumlarının da göz önüne alınarak bir değerlendirme yapılması faydalı olabilir.

Ailelerin dindarlık düzeyi ile uyuşturucu kullanma arasında ortaya çıkan bu durumun, özellikle, ayrıca araştırılmasında, analizinin yapılmasında fayda vardır.

Burada ortaya çıkan ana mesele, gençlerin dini nasıl algıladıkları meselesidir. Bu nedenle Gençliğin din algısı ile ilgili ayrı bir çalışma yapılması gerekmektedir. Bölüm sonundaki değerlendirme, bu açıdan dikkatli okunmalıdır.

8.3. GENÇİN DİNİ BİLGİ DÜZEYİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Araştırma kapsamında gençlerin dini bilgi düzeyine bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumunu elde edebilmek için dini bilgi düzeyine ilişkin soru ile gençliğin uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun çapraz sorgulaması yapılmıştır. Çapraz sorgulama sonucu, elde edilen sonuçlar, Tablo 8.14'de verilmektedir.

Tablo 8.14: Dini Bilgi Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Dini Bilgi Düzeyiniz	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Yetersiz	100,0				100,0
Yetersiz	96,6	1,7	0,8	0,8	100,0
Kısmen Yeterli	97,9	1,1	0,4	0,6	100,0
Yeterli	97,8	1,2	0,8	0,1	100,0
Çok Yeterli	94,8	1,1	1,1	3,0	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Dini Bilgi Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma

Gençlerin dini bilgi düzeyi ile uyuşturucu kullanma arasında ilişki araştırıldığında, dini bilginin yeterliliğine bağlı olarak uyuşturucu kullananların oranı, değişiklik göstermektedir. Araştırmaya katılan gençlerin dini bilgisi yetersiz olanların %1,6'si, kısmen yeterli olanların %1'i, yeterli olanların %0,9'u, çok yeterli olanların %4,1'i, uyuşturucu kullandığını (kullanıyor bırakmak istiyor+kullanıyor bırakmak istemiyor) ifade etmişlerdir.

Dini bilgisini çok yeterli kabul edenlerin bu kadar yüksek oranda(%4,1) uyuşturucu kullanıyor olması(kullanıyor bırakmak istiyor+kullanıyor bırakmak istemiyor), çok dikkat edilmesi gereken bir husustur.

Gerçekten gençler dini bilgiye sahipler mi, yoksa sahip olduklarını sanmaktadırlar. Dinin yasakladığı ve **"şeytan işi pislik"** olarak gördüğü uyuşturucuyu kullanmak, hangi dini bilgi düzeyi, şuur ile uygundur. **Gençlerin sorudaki dini bilgi düzeyinden ne anladıkları, dini hangi boyutları ile bildikleri konusu araştırılması gereken bir konudur.**

Bu durumda bir başka ihtimal de, uyuşturucu kullanan gençlerin uyuşturucudan kurtulabilmek amacıyla dini bilgi öğrenmeye yönelmiş olmalarıdır. Hangisinin doğru olduğunu öğrenebilmek için mülakat metodu kullanılarak yeni bir araştırılmanın yapılması gerekmektedir.

Bu açıdan gençlerin dini bilgi kaynağı önemli olmuş olabilir. Kaynaklara göre bilgi düzeyleri arasında ilişki kurmak mümkün olabilir.

Dini bilgi öğretmek, ezberletmekle dini bilginin gereğini yaptırma şuru vermek arasında çok ciddi bir fark vardır. Muhtemelen bilgi, öğretim boyutunda kalmakta eğitim, terbiye boyutuna ulaşamamakta; bilgi, şuur oluşturmamaktadır.

Bir başka ihtimalde, dini bilgi, ailelerin baskısı altında istenmeyerek alınmaktadır. Bir de dini bilgi alınan ortamın, kurumun/şahsın baskıcı olup olmadığının sorgulanması gerekmektedir. Baskı altında alınan dini bilginin, ters tepki yaparak dini yasakların çiğnenmesine yol açması söz konusu olabilir.

Bu amaçla yapılacak özel bir çalışma, **Türkiye'deki dini merkezli yapılan eğitimdeki eksiklikleri ortaya çıkarması ve dini eğitimin yeniden yapılandırılması açısından çok yararlı olacaktır.**

Burada da ortaya çıkan ana mesele, gençlerin dini nasıl algıladıkları ve dini bilgidene neyi kast ettikleri meselesidir. Bu nedenle Gençliğin din algısı ile ilgili ayrı bir çalışma yapılması gerekmektedir.

Bölüm sonundaki değerlendirme, bu açıdan dikkatli okunmalıdır.

8.4. GENÇİN İBADET ETME DÜZEYİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Araştırma kapsamında gençlerin ibadet düzeyine bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumunu elde edebilmek için aşağıdaki sorularla gençliğin uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun çapraz sorgulaması yapılmıştır:

- **Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyi**
- **Cuma Namazı Kılma Düzeyi**
- **Oruç Tutma Düzeyi**
- **Kuran Okuma Düzeyi**
- **Dua yapma Düzeyi**
- **Hac/Umre Yapma İsteği**

Çapraz sorgulama sonucu, elde edilen sonuçlar, Tablo 8.15-Tablo 8.20'de verilmektedir.

Tablo 8.15: Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Beş Vakit Namaz Kılma Durumunuz Nedir?					
Düzenli	98,4	0,6	0,2	0,8	100,0
Ara Sıra	98,1	0,9	0,6	0,4	100,0
Hiç	96,2	2,5	0,8	0,4	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 8.16: Cuma Namazı Kılma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Cuma Namazı Kılma Durumunuz Nedir?					
Düzenli	97,0	1,5	0,5	1,0	100,0
Ara Sıra	95,2	1,7	1,8	1,3	100,0
Hiç	97,8	1,6	0,3	0,4	100,0
Toplam	97,0	1,6	0,7	0,8	100,0

Tablo 8.17: Oruç Tutma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Oruç Tutma Durumunuz Nedir?					
Düzenli	98,2	0,7	0,6	0,4	100,0
Ara Sıra	95,8	2,8	0,4	1,0	100,0
Hiç	91,9	6,5		1,6	100,0
Toplam	97,8	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 8.18: Kur'an Okuma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Kuran Okuma Düzeyiniz nedir?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Düzenli	96,3	1,1	2,0	0,6	100,0
Ara Sıra	98,7	0,5	0,3	0,5	100,0
Hiç	96,1	2,5	0,8	0,6	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 8.19: Dua yapma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Dua yapma Durumunuz Nedir?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Düzenli	98,7	0,5	0,5	0,3	100,0
Ara Sıra	96,4	2,3	0,6	0,7	100,0
Hiç	76,9	15,4		7,7	100,0
Toplam	97,8	1,2	0,5	0,5	100,0

Tablo 8.20: Hac/Umre Yapma İsteğine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Hac/Umre Yapma İsteği	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Hacca Gittim/Umre Yaptım	100,0				100,0
Çok İsterim	98,6	0,7	0,3	0,3	100,0
İsterim	96,7	1,9	0,8	0,6	100,0
Düşünmedim	93,1	4,0	1,0	2,0	100,0
İstemem	89,3		3,6	7,1	100,0
Hiç İstemem	71,1	21,1	7,9		100,0
Yaşlanınca Olabilir-Simdi Değil	96,7		2,6	0,7	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ**Beş Vakit Namaz Kılma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma**

Beş vakit namaz kılma düzeyi ile uyuşturucu kullanma arasında anlamlı bir ilişki kurulamamaktadır. Düzenli/ara sıra namaz kılanların %1'i, hiç namaz kılmayanların %1,2'si uyuşturucu kullanmaktadır. *Düzenli/ara sıra namaz kılanların, daha düşük oranda uyuşturucu kullanmış olmasını göz önüne aldığımızda, namaz kılmanın bir koruyuculuk rolü üstlendiğini söyleyebiliriz. Bununla beraber bu, istenen düzeyde midir diye sorarsak, şüphesiz ki bu, istenen düzeyde değildir.*

Bu sonuç, "Namaz fahşadan alkoyar" ve "Hamr(uyuşturucu madde) şeytan işi pisliktir" ayetleri ile uyumlu değildir. Burada sorgulanması gereken nokta, gençlerin namaza günlük hayatlarında atfettikleri önemin ne olduğudur? Yoksa Namaz, şeklileşmiş bir ibadet haline mi gelmektedir? Şuurlu bir şekilde namaz kılışla kültürel olarak ya da baskı ile namaz kılma arasındaki ayrımı ortaya çıkarmak için ayrı bir analiz ve çalışma yapılmalıdır.

Laiklikle karışık bir İslam anlayışı, günlük hayatın tanzim edilmesinde çok etkili olmuştur. Bunun neden olduğu melez değer sistemi, gençlerin uyuşturucu kullanma ile din arasında ilişki kurmasını zayıflatmış olabilir.

Bununla beraber dikkate alınması gereken diğer bir ihtimal de, uyuşturucu kullanan gençlerin, uyuşturucudan kurtulabilmek amacıyla sürekli namaz kılma-ya başlamış olmalarıdır. Hangisinin doğru olduğunu öğrenebilmek için mülakat metodu kullanılarak yeni bir araştırılmanın yapılması gerekmektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*Cuma Namazı Kılma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma
Kuran Okuma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma*

Benzer durumla **Cuma namazı kılma, Kur'an okuma** ile uyuşturucu kullanma arasındaki ilişkide karşılaşılmaktadır. Düzenli Cuma namazı kılanların %1,5'i, ara sıra kılanların %3,1'i, hiç kılmayanların %0,7'si, uyuşturucu kullanmaktadır(kullanıyorum bırakmak istiyorum+kullanıyorum bırakmak istemiyorum).

Düzenli Kur'an okuyanların %2,6'sı, ara sıra okuyanların %0,8'i, hiç okumayanların %1,4'ü, uyuşturucu kullanmaktadır(kullanıyorum bırakmak istiyorum+kullanıyorum bırakmak istemiyorum). Bu uyuşturucu kullanma oranlarının beklenenin üzerinde yüksek olmasının nedenleri aşağıda özetlenmiştir.

1. **Düzenli Kur'an okuyan gençler, hem Kur'an okuyor hem de uyuşturucu kullanmaya devam ediyor. Kur'an okumak bir alışkanlık, gelenek haline gelmiştir.**
2. **Düzenli Kur'an okuma, sürekli bir eylem olduğuna göre zor yapılan bir iştir. Kur'an okumayı, uyuşturucu kullandığı için uyuşturucudan kurtulmak, huzur bulmak amacıyla gerçekleştirmiş olabilir. Kur'an okuyarak huzur buluyor ve uyuşturucudan bu şekilde kurtulmayı umut ediyor olabilir.**
3. **Gençlerin düzenli Kur'an okuması, kendi arzu ve isteklerine rağmen ailenin ya da içinde yaşadıkları ortamın yoğun baskısı altında gerçekleşmiş olabilir. Bunun neden olduğu stres, bunalım onu uyuşturucu kullanmaya sevk ediyor olabilir.**
4. **İlk üç ihtimalin birlikte var olması durumu. Bu ihtimal, uyuşturucu kullanımının yüksek olmasının ana nedeni olabilir.**

Bu dört ihtimalden hangisinin doğru olduğunu açığa çıkarabilmek amacıyla özel bir çalışma yapılmalıdır.

Burada da ortaya çıkan ana mesele, gençlerin dini nasıl algıladıkları ve Kur'an okumadan neyi murat ettikleri meselesidir. Bu nedenle Gençliğin din algısı ile ilgili ayrı bir çalışma yapılması gerekmektedir.

Bölüm sonundaki değerlendirme, bu açıdan dikkatli okunmalıdır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*Oruç Tutma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma
Hac/Umre Yapma İsteğine Göre Madde Kullanma
Dua yapma Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma*

Düzenli oruç tutanların %1'i, ara sıra tutanların %1,4'ü ve hiç tutmayanların %1,6'sı uyuşturucu kullanmaktadır. Oruç tutma düzeyi ile uyuşturucu kullanma düzeyi arasında zayıf da olsa anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Düzenli oruç tutanlar, daha düşük düzeyde uyuşturucu kullanmaktadırlar. **Diğer taraftan oruç tutma düzeyi ile uyuşturucu bağımlılığına olan eğilim arasında düzenli bir ilişki olduğu söylenebilir. Düzenli oruç tutanların %0,4'ü, ara sıra tutanların %1'i ve hiç oruç tutmayanların %1,4'ü, uyuşturucu kullanmaktadır.**

Bununla beraber dikkate alınması gereken diğer bir ihtimal de, uyuşturucu kullanan gençlerin, uyuşturucudan kurtulabilmek amacıyla düzenli oruç tutmaya başlamış olmalarıdır. Hangisinin doğru olduğunu öğrenebilmek için mülakat metodu kullanılarak yeni bir araştırmanın yapılması gerekmektedir.

En dikkat çekici sonuç/bulgu, dua yapma düzeyi ile uyuşturucu madde kullanma arasında karşımıza çıkmaktadır. Düzenli dua yapanların %0,8'i, ara sıra dua yapanların %1,3'ü ve hiç dua yapmayanların %7,7'si uyuşturucu kullanmaktadır. Hiç dua yapmayanlardan uyuşturucu kullananların tamamı, uyuşturucu kullanmayı bırakmak istememektedirler.

Düzenli dua yapmanın, düzenli namaz kılma, düzenli oruç tutma, düzenli Kur'an okuma ve düzenli Cuma namazına gitmeden daha fazla insan üzerinde etkili olmuş olması, çok dikkat çekicidir. Duanın psikolojik boyutunun incelenmesi, uyuşturucu ile mücadelede çok daha yararlı görüşlerin ortaya çıkmasına sebebiyet verebilir.

Bir başka önemli nokta, hac/umre yapma isteğinin uyuşturucu kullanma ile olan ilişkisinde ortaya çıkmaktadır. Hac/umre, İslam'da diğerlerine nazaran hem en meşakkatli ibadet şeklidir hem de en etkili ibadet şeklidir. Hac/umre yapmak isteyenlerin(Çok İsterim+ İsterim) %2'si, Hac/umre yapmayı düşünmeyenlerin %3'ü, Hac/umre yapmayı istemeyenlerin(İstemem+Hiç İstemem) %18,6'sı ve Hac/umre yapmayı "yaşlanınca olabilir-simdi değil" diyenlerin %3,3'ü uyuşturucu kullanmaktadır.

Türkiye'de hac/umre ile ilgili oluşan şuur altı, hac/umre yaptığınızda daha önce yaptığınız şeylerin birçoğundan vazgeçmeniz gerekir anlayışıdır. Bu yaklaşımla yanlış yolda olanlar, hac/umre yapmaya teşvik edilmektedir. Bu söylem, uyuşturucu bağımlılarını, uyuşturucuyu bırakmaya zorlar. Hac/Umre yapmak istemeyenlerin, uyuşturucu kullanma oranlarının çok yüksek olmasının(%18,6) sebebi, uyuşturucu bağımlısı olmuş olmaları olabilir. Bu nokta da, ayrıca araştırılması gerekmektedir.

8.5. TOPLUMUN AHLAK DEĞERLERİNE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Toplumun ahlaki değerlerinin gençlerin davranışlarını etkileme düzeyine göre madde kullanma durumu, çapraz sorgulama yapılarak elde edilmiş ve elde edilen sonuçlar Tablo 8.21'de verilmiştir.

	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
Toplumun Ahlakı Değerlerinin Davranışları Etkileme Düzeyi	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok Etkiler	96,8	1,9	1,0	0,3	100,0
Kısmen	98,4	0,7	0,2	0,7	100,0
Çok Az	97,1	0,9	1,6	0,4	100,0
Hiç Etkilemez	94,9	3,2		1,8	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,6	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Toplumun Ahlakı Değerlerinin Davranışları Etkileme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma

Toplumun ahlaki değerlerinin davranışları etkileme düzeyine göre uyuşturucu madde kullanma durumu incelendiğinde, etkileme düzeyi ile uyuşturucu kullanma arasında anlamlı bir bağlantı bulunmamaktadır. Toplumun ahlaki değerlerinin davranışlarını çok etkilediğini söyleyen gençlerin %1,3'ü, kısmen etkiler diyenlerin %0,9'u, çok az etkiler diyenlerin %2'si ve hiç etkilemez diyenlerin %1,8'i uyuşturucu kullanmaktadır.

Toplumun ahlaki değerlerinin davranışlarını hiç etkilemediğini söyleyenler, bağımlılık eğilimi en yüksek olan(%1,8) kesimdir. Sonuçlar göz önüne alındığında, toplumun ahlaki değerlerinin etkileme düzeyi, çok zayıf olmakla beraber, gene de, belli bir **koruyucu rol** oynadığı söylenebilir.

Bu noktada sorulması gereken temel sorulardan biri de, toplumun ahlaki değerlerinin belli bir çözüme içerisinde olup olmamasıdır. Toplumun ahlaki değerlerinde meydana gelen çözüme, koruyuculuk görevini engellemektedir. Olayın bu boyutunun ayrıca araştırılması gerekmektedir. Çünkü yapılan pek çok çalışmada, toplumsal değerlerde çözüme olduğu vurgusu yapılmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

8. Bölüm Sonuçlarının Genel Bir Değerlendirmesi
Dindar Gençliğin Seküler Din Anlayışı

Bu bölümde, dini değerlerle ilgili yığınla soru sorularak dini değerlerle uyuşturucu kullanımı arasında ilişki ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Sonuçlara göre genel olarak, Dini değerlere olan bağlılık, uyuşturucu kullanımının önünde en ciddi bir engeldir. Ancak bu istenilen düzeyde midir? Değildir.

Araştırmada beklenti, dini değerlere bağlı olarak uyuşturucu kullanma oranının çok çok düşük olmasıydı. Sonuç, bunun aksini göstermekte, umulandan daha yüksek oranda uyuşturucu kullanımı olduğu görülmektedir.

Yol boyu, bu konu ile ilgili ihtimaller tartışılmış ve dört ihtimalin var olduğu ifade edilmiştir:

- 1. Dini bilgi ve değerlere sahip olanlar, gerçekten de, bu oranlarda uyuşturucu kullanmaktadır.**
- 2. Uyuşturucu kullanan gençler, bu illetten kurtulmak için, dini koruyucu olarak görüp dine, dini değerlere, dini kurumlara ve ibadetlere sığınmaktadır. Bundan dolayı sorulara verdikleri cevaplarda uyuşturucu kullananların oranı yüksek gözükmektedir.**
- 3. Dinin öğretildiği ortamlardaki eğitim anlayışı, ortamdaki hava, çocuklarla, gençlerle kurulan ilişki türü ve kalitesi, eğitimin muhtevası ve metodu, gençlerde olumsuz etkiler meydana getirmekte, sıkıntı, stres ve bunalıma sebebiyet vermektedir.**
- 4. İlk üç ihtimalin birlikte var olması durumu.**

Bu ihtimallerden hangisinin var olduğunu ortaya çıkarabilmek için bu özelliklere sahip, uyuşturucu kullanan gençlerin hem kendileri ile hem de aileleri ile yüz yüze görüşme, mülakat, yapılması gerekmektedir.

Bu noktada sorulması gereken temel sorulardan biri de, toplumun din ve ahlak algısının değişip değişmediğidir. Türkiye'de Batı kültür ve medeniyet değerleri ile İslam kültür ve medeniyet değerlerinin harmanlanması ile ortaya çıkan melez değer sisteminin neden olduğu bir şizofreni yaşanmaktadır. Bu şizofreni, toplumun her kesiminde ve her kurumunda etkisini hissettirmektedir. Bundan da en çok nasibini alanlar, çocuklarla, gençlerdir. Türkiye, melez değer sisteminin neden olduğu bu şizofreniyi ortadan kaldırmak zorundadır.

Şizofreni, hem dini hem de ahlaki değerlerde çözülmeye neden olmaktadır. Toplumun dini ve ahlaki değerlerinde meydana gelen çözüme, koruyuculuk görevini engellemektedir. Olayın bu boyutunun ayrıca araştırılması lazımdır.

Uyuşturucuya karşı verilecek bir mücadele için genel olarak tüm eğitim sistemi muhteva ve kurumlari ile, özel olarak da, dini eğitim sistemi muhteva ve kurumları ile yeniden yapılandırılmalıdır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

8. Bölüm Sonuçlarının Genel Bir Değerlendirmesi Dindar Gençliğin Seküler Din Anlayışı

Türkiye'deki gençliğin durumuna ilişkin ana araştırma raporumuzdaki verileri göz önüne aldığımızda, gençlerin %98'i, Allah'a inanmaktadır. Bu noktada felsefi olarak en olumsuz olması gereken Komünist kimliği benimseyenlerin %92,5'i ve Ateistlerin %78,6'sı da Allah'a inanmaktadır. Bu iki kimlik mensubu için en ciddi tezattır. Gençlerin %3,1'i dine ilgisiz ve %0,6'sı de dine inanmaktadır. Gençlerin %6,1'i kendisini çok dindar, %47,7'si dindar, %42,5'i de az dindar kabul etmektedir.

Gençlerin %90,4'ü Dinin, duygu ve düşüncelerini etkilediğine; %90,3'ü de, Dinin, tutum ve davranışlarını etkilediğine inanmaktadır. Fakat çok daha önemli ve dikkat çekici olan, Komünist kimliği benimsemiş olanların %76,2'sinin, Dinin, duygu ve düşüncelerini etkilediğine ve %77,4'ünün de Dinin, tutum ve davranışlarını etkilediğine; Ateist kimliğini benimsemiş olanların da %66,7'sinin Dinin, duygu ve düşüncelerini etkilediğine, %69'unun da, Dinin, tutum ve davranışlarını etkilediğine inanmış olmalarıdır. Komünist kimliği benimseyen gençlerin %9,8'i düzenli namaz kılmakta, %38,6'sı düzenli Cuma namazı kılmakta, %65,7'si düzenli oruç tutmaktadır. Ateist kimliği benimseyen gençlerin %13,3'ü düzenli namaz kılmakta, %42,9'u düzenli Cuma namazı kılmakta ve %58,6'sı düzenli oruç tutmaktadır.

Gerek komünizm ve gerekse ateizmin özü ve ruhu ile bu durum bağdaşmamaktadır. Kimliklerin isim ve muhtevası arasındaki bu karmaşa, hem yeni neslin hem de Türkiye'nin en ciddi sıkıntısı olup bir sosyal şizofreninin önemli göstergelerinden biridir. Uyuşturucu kullanım sonuçlarının böylesi dengesiz ve anlamsız bir düzlemde vuku bulduğuna, dikkat edilmelidir.

Diğer taraftan gençlerin %81'i laikliği benimsemiştir. Gençlerin %72,1'i laikliği din karşıtlığı olarak görmemektedir. Ülkücü kimliği benimseyenlerin %78,1'i, Muhafazakâr kimliği benimseyenlerin %75,5'i; Müslüman kimliği benimseyenlerin %78,6'sı, Dindar kimliği benimseyenlerin %76,5'i, İslamcı kimliği benimseyenlerin %76,3'ü ve düzenli namaz kılanların %67,2'si, kişilik ve hayatları açısından laikliği önemli kabul etmektedirler.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

8. Bölüm Sonuçlarının Genel Bir Değerlendirmesi Dindar Gençliğin Seküler Din Anlayışı

Felsefi olarak vahyi ve ahiret hayatını göz önüne alarak günlük hayatın tanzim edilmesine karşı çıkan ve bu nedenle dini düşüncenin hayatta uygulanmasını istemeyen laikliğin, bu kimlik mensupları tarafından bu kadar yüksek oranda benimsenmiş olması, sosyal şizofreninin bir başka boyutunu ortaya koymaktadır.

Türkiye'deki gençliğin durumuna ilişkin ana araştırma raporumuzdaki verileri göz önüne aldığımızda, gençlerin çok büyük bir kesimi, kendilerini dindar kabul etmektedirler. Ancak bu dindarlığın muhtevasını araştırdığımızda, din ile bağdaşmayan, uyuşmayan birçok duygu, düşünce, tutum, tavır ve davranışı normal gördükleri, içselleştirip günlük hayatlarında uyguladıkları gibi bir gerçekle karşılaşmışlardır. Bu, gençliğin seküler bir din anlayışına sahip olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Bunun Kur'an'î terimlerle tam karşılığı, "Kitab"ın ve "Din"in "parçalanması" ve günlük hayattan soyutlanmasıdır.

Dolayısıyla dindar olan, yüksek dini bilgiye sahip olan, anne ve babası dindar olan, düzenli namaz kılan, düzenli Kur'an okuyan, düzenli Cuma namazı kılan, düzenli oruç tutan ve düzenli dua yapan gençlerle ilgili uyuşturucu sonuçlarının, bu kimlik karmaşası içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bugün Türkiye'de en ciddi sıkıntı, bütün kavramların içlerinin boşaltılarak sıradanlaştırılması, anlam alanlarının çarpıtılıp daraltılmasıdır. Bundan da en fazla nasibini almış olan kavramlar, din ve dinle ilgili kavramlardır. Bu nedenle din ve dini kavramlar, gerçek anlam ve boyutları ile gençlere anlatılarak dindarlık öngörülleri ile dini muhtevaları arasında uyum sağlanmalıdır. Şuurlu müminler topluluğu inşa etme noktasında, şuurlu ve topyekün bir mücadele verilmelidir.

Uyuşturucuya karşı iman ve şuurlu bir mücadele verilmesi, şarttır, elzemdir ve de zorunludur.

BÖLÜM 9

MEDYAYI İZLEME DURUMUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

- 9.1. TV İZLEMeye VE SİNEMAYA GİTMeye GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 9.2. İNTERNET KULLANMAYA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 9.3. CEP TELEFONUNUN ANLAMINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 9.4. KİTAP, GAZETE OKUMAYA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU
- 9.5. GÜNDEM TAKİP ETMEYE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

BÖLÜM 9

MEDYAYI İZLEME DURUMUNA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANIMI

Araştırma kapsamında gençlerin medyayı izleme durumuna bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumunu elde edebilmek için aşağıdaki alt bölümlerde yer alan sorularla gençliğin uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun çapraz sorgulaması yapılmış ve elde edilen sonuçlar tablolar halinde verilmiştir.

9.1. TV İZLEMeye VE SİNEMAYA GİTMeye GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Araştırma kapsamında gençlerin medyayı izleme durumuna bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumunu elde edebilmek için aşağıda yer alan sorularla/hüküm cümleleri ile gençliğin uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun çapraz sorgulaması yapılmış ve elde edilen sonuçlar, Tablo 9.1-Tablo 9.6'da verilmiştir.

- *Hangi Sıklıkta TV İzlersiniz?*
- *Hangi Dizileri Daha Çok İzliyorsunuz?*
- *En Çok İzlediğiniz TV Programı?*
- *“TV dizileri gençlerin davranışları üzerinde olumlu etkiye sahiptir”,*
- *“TV dizileri ahlaki değerleri tahrip etmektedir.”*
- *Sinemaya Gitme Düzeyiniz Nedir?*

Hangi Sıklıkta TV İzlersiniz	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Günde 1 Saatten Az	98,1	1,2	0,3	0,4	100,0
1-3 Saat	98,2	0,9	0,6	0,2	100,0
4-5 Saat	97,7	0,4	1,5	0,4	100,0
6 Saatten Fazla	89,6	4,2		6,3	100,0
TV İzlemem	95,7	2,2	1,1	1,1	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 9.2: En Çok İzlenen Dizilere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Hangi Dizileri Daha Çok İzliyorsunuz?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Polisiye	97,3	1,7	0,4	0,6	100,0
Pembe Dizi	99,3		0,7		100,0
Belgesel	98,3	0,5	0,7	0,6	100,0
Dini	97,1			2,9	100,0
Gezi	97,3	1,8		0,9	100,0
Aşk Konulu	98,1	0,8	0,6	0,5	100,0
Cinsellik İçerikli	86,2	3,1	10,8		100,0
Toplam	97,7	1,0	0,7	0,6	100,0

Tablo 9.3: En Çok İzlenen TV programına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

En Çok İzlediğiniz TV Programı?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Dizi	98,0	1,0	0,6	0,5	100,0
Haber	96,9	1,8	0,7	0,7	100,0
Sinema	95,9	1,3	1,9	0,9	100,0
Eğlence/Talk Show	99,2		0,8		100,0
Din/Ahlak	98,3	1,7			100,0
Tartışma	100,0				100,0
Yarışma	98,6		1,4		100,0
Belgesel	97,2	1,7		1,1	100,0
Spor	98,1	1,9			100,0
Eğitsel/Kültürel	100,0				100,0
İzdivaç	100,0				100,0
Bilgi Yarışmaları	98,3			1,7	100,0
Toplam	97,6	1,1	0,7	0,5	100,0

Tablo 9.4: "TV. Dizileri gençlerin davranışları üzerinde olumlu etkiye sahiptir"e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

"TV. Dizileri gençlerin davranışları üzerinde olumlu etkiye sahiptir"	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Kesinlikle Katılıyorum	95,9	3,0	0,4	0,6	100,0
Katılıyorum	96,7	1,3	1,5	0,4	100,0
Kararsızım	97,6	1,1	1,3		100,0
Katılmıyorum	97,8	1,1	0,5	0,6	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	98,6	0,6	0,3	0,5	100,0
Toplam	97,7	1,2	0,6	0,5	100,0

Tablo 9.5: "TV dizileri ahlaki değerleri tahrip etmektedir"e İlişkin Görüşlere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

"TV dizileri ahlaki değerleri tahrip etmektedir"	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Kesinlikle Katılıyorum	98,1	0,7	0,8	0,4	100,0
Katılıyorum	97,9	1,3	0,6	0,1	100,0
Kararsızım	95,7	1,2	0,9	2,1	100,0
Katılmıyorum	97,7	1,7	0,6		100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	97,1	1,7	0,4	0,8	100,0
Toplam	97,6	1,1	0,7	0,5	100,0

Tablo 9.6: Sinemaya Gitme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Sinemaya Gitme Düzeyi	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Hiç	96,9	1,3	0,6	1,2	100,0
Ara Sıra	98,5	0,7	0,5	0,3	100,0
Sıklıkla	94,7	3,0	1,5	0,8	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

*TV İzleme Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma
En Çok İzlenen Dizilere Göre Uyuşturucu Madde Kullanma*

TV izleme sıklığına bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumu incelendiğinde, TV izlemeyenler, istisna tutulduğunda, TV izleme sıklığı ile uyuşturucu kullanma arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. **TV izleme sıklığına bağlı olarak uyuşturucu kullananların oranında ciddi bir artış bulunmaktadır.** TV günde 1 saatten az izleyenlerin %0,7'si, 1-3 saat izleyenlerin %0,8'i, 4-5 saat izleyenlerin %1,9'u, **6 saatten fazla izleyenlerin %6,3'ü** ve hiç TV izlemeyenlerin %2,2'si uyuşturucu kullanmaktadır.

Bu verilere göre, TV izleme, gençler üzerinde olumsuz etki yapmakta ve onları uyuşturucu kullanmaya sevk etmek bağlamında etkili olmaktadır. TV hiç seyretmeyenlerin uyuşturucu kullanma nedenlerinin, TV izlemeden bağımsız başka sebeplerden kaynaklandığı söylenebilir.

TV izleme sıklığı ve TV'de izlenen programlar ve dizilerin muhtevaları ile uyuşturucu kullanma arasında bir ilişki söz konusu olabilir.

Bu amaçla sorulmuş sorular incelendiğinde, **dini içerikli dizilerle, cinsel içerikli dizileri** izleyenlerin diğerlerine oranla çok daha yüksek oranda uyuşturucu kullanıyor olması gibi bir sonuçla karşılaşılmaktadır. **Dini içerikli dizileri izleyenlerin %2,9'u ve cinsel içerikli dizileri izleyenlerin %10,8'i uyuşturucu kullanmaktadır.**

En şaşırtıcı olan, dini içerikli dizileri izleyenlerin %2,9'unun uyuşturucu kullanıyor olmalarıdır. Bunların uyuşturucu belasından kendilerini kurtarmak için mi dini içerikli dizileri izlediği, yoksa dini içerikli dizileri izlediği için mi uyuşturucu kullanmaya başladığı araştırılması gereken çok önemli bir konudur. Eğer dizileri izledikleri için uyuşturucu kullanmaya başlamışlarsa, dini içerikli diye isimlendirilen dizilerin muhtevaları, muhtevayı ele alış biçimleri, izleyici üzerindeki etkileri mutlaka tartışılmalıdır.

Cinsel içerikli dizilerin, 15- 28 yaş grubunda çok ciddi yanlış yönelimlerin ortaya çıkmasına sebebiyet verebildiği bilinmektedir. Bu nedenle bunalıma sebebiyet verdikleri için uyuşturucu kullanımını cazip hale getiriyor olabilirler.

Devletin bununla ilgili gereken tedbirleri alması gerekmektedir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

En Çok İzlenen TV Programına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma

Benzer sonuçlar, TV'de izlenen programlarda karşımıza çıkar. **En çok izlenen programa göre uyuşturucu kullanma durumu** değerlendirildiğinde, sinema izleyenlerin en yüksek oranda(%2,8) uyuşturucu kullandıkları görülmektedir. Ancak belgesel izleyenlerin %1,1'nin ve Bilgi yarışması izleyenlerin %1,7'sinin uyuşturucu kullandıkları görülmektedir. Bunların da sebepleri araştırılmalıdır.

İzledikleri programlar mı, yoksa uyuşturucu kullandıkları halde bu programları sevdiği için mi izledikleri ayrıca araştırılmalıdır. Eğer salt bu programları izledikleri için uyuşturucu kullanmaya başlamışlarsa, bu programların muhtevaları, sunuluş şekilleri tartışılmalıdır. Meydana getirdikleri, inşa ettikleri psikolojinin sorgulanması gerekmektedir.

TV'de en çok sinema izleyenlerin en yüksek oranda(%2,8) uyuşturucu kullanıyor olmasını, TV izleme sıklığı ile bir ilgisinin olup olmadığının anlaşılması, bazı önemli ipuçları verebileceğinden sinemaya gitme düzeyi ile uyuşturucu kullanımı arasında çapraz sorgulama yapılmıştır. Sinemaya gitme sıklığı ile uyuşturucu kullanma arasında lineer doğrusal, anlamlı bir ilişki söz konusu olmamakla beraber, sinemaya sıklıkla gidenlerin en yüksek oranda(%2,3) uyuşturucu kullandığı görülmektedir. Bununla beraber sinemaya hiç gitmeyenlerin %1,8'i de uyuşturucu kullanmaktadır. Bununla beraber sinemaya gitmenin, izlenen filmin mahiyetine bağlı olarak gençlerin zihin dünyasında bir tahribat yaptığı, en azından olumsuz bir etki meydana getirdiği söylenebilir.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

"TV Dizileri gençlerin davranışları üzerinde olumlu etkiye sahiptir"e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma
"TV dizileri ahlaki değerleri tahrip etmektedir"e Göre Uyuşturucu Madde Kullanma

Araştırmamızda, TV dizilerinin gençler üzerindeki etkisini anlamak için birbirinin zıddı olan ve soru kâğıdında farklı yerlerde bulunan iki soru sorulmuştur:

- "TV dizileri gençlerin davranışları üzerinde olumlu etkiye sahiptir",
- "TV dizileri ahlaki değerleri tahrip etmektedir"

Bu sorulara verilen cevaplar arasındaki tutarlılık veya tutarsızlık gençlerin soruları cevaplandırmadaki hassasiyetlerinin, rastgele cevaplandırıp cevaplandırmadıklarının önemli bir göstergesi olacaktır. TV izleme ile ilgili yukarıdaki sorulara verilen cevapları da, daha iyi yorumlama imkânı verecektir.

"TV dizileri gençlerin davranışları üzerinde olumlu etkiye sahiptir" hüküm cümlesine verilen cevaplar, uyuşturucu kullanma açısından incelendiğinde, bu fikre katılanların(katılıyorum+kesinlikle katılıyorum) %2,9'u, kararsız olanların %1,3'ü, katılmayanların(katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum)%1,9'u uyuşturucu kullanmaktadır. Buna karşılık "TV dizileri ahlaki değerleri tahrip etmektedir" hüküm cümlesine verilen cevaplar, uyuşturucu kullanma açısından incelendiğinde; bu fikre katılanların(katılıyorum+kesinlikle katılıyorum) %1,9'u, kararsız olanların %3'ü, katılmayanların(katılmıyorum+kesinlikle katılmıyorum)%1,9'u uyuşturucu kullanmaktadır.

Her iki soruya verilen cevaplarda, TV dizilerinin ahlakideğerleri tahrip ettiği ya da gençlerin davranışları üzerinde olumsuz etki yaptığını söyleyenlerin oranı %1,9 olarak ortaya çıkmaktadır. Olumlu etki yaptığını söyleyenlerle kararsız olanlar arasında, her iki soruya verilen cevaplar arasında ciddi kaymalar söz konusudur.

"TV dizileri ahlaki değerleri tahrip etmektedir" hüküm cümlesini onaylayan ve onaylamayanlardan uyuşturucu kullanma oranının(%1,9) aynı olması, gençlerin diziler ile ilgili bir kafa karışıklığı yaşadığı anlamına gelebilir.

9.2. İNTERNET KULLANMAYA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Araştırma kapsamında gençlerin medyayı izleme durumuna bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumunu elde edebilmek için aşağıda yer alan sorularla/hüküm cümleleri ile gençliğin uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun çapraz sorgulaması yapılmış ve elde edilen sonuçlar, Tablo 9.7- Tablo 9.12'de verilmiştir:

- **İnternet Kullanma Amacına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu**
- **İnternet Kullanma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu**
- **İnternet Kullanma Mekanına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu**
- **İnternetin Kontrol Edilip Edilmeme Görüşüne Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu**
- **İnternette Kontrol Edilmesi İstenen Konulara Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu**
- **İnternette Kontrol Edilmesi İstenen Konulara Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu**

Tablo 9.7: İnternet Kullanma Amacına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

İnternet Kullanma Amacınız	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Oyun	92,8	2,8	2,3	2,1	100,0
Film/Müzik	98,0	1,3		0,7	100,0
Haberleşme/E-Mail	98,8	0,7	0,2	0,2	100,0
Chat/Sohbet	97,0	1,1	1,3	0,6	100,0
Bilgi Edinme/Ödev	97,8	1,5	0,4	0,4	100,0
Haber Okuma	99,3	0,7			100,0
Cinsellik	73,3		26,7		100,0
Toplam	97,5	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 9.8: İnternet Kullanma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Hangi Sıklıkta İnternet Kullanıyorsunuz?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Her gün	97,1	1,7	0,6	0,6	100,0
Birkaç Günde Bir	98,6	0,7	0,5	0,2	100,0
Haftada Bir	97,1	0,3	1,2	1,5	100,0
Çok Seyrek	97,1	1,5	1,1	0,3	100,0
Hiç Kullanmıyorum	98,2			1,8	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 9.9: İnternet Kullanma Mekanına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

İnternet Kullandığınız Mekan Neresi?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Arkadaş Evi	96,8	1,2	0,6	1,4	100,0
İnternet cafe	96,6	2,4	0,7	0,4	100,0
Okul	97,6			2,4	100,0
Ev/Yurt	97,9	1,1	0,6	0,4	100,0
İşyeri	97,0		1,8	1,2	100,0
Toplam	97,5	1,3	0,6	0,6	100,0

Tablo 9.10: İnternetin Kontrol Edilip Edilmeme Görüşüne Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

İnternette Kontrol Olmalı mı?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Evet	98,2	0,8	0,6	0,4	100,0
Bilemiyorum/Kararsızım	96,6	1,1	1,5	0,8	100,0
Hayır	95,2	3,4	0,4	1,1	100,0
Toplam	97,5	1,2	0,7	0,6	100,0

Tablo 9.11: İnternette Kontrol Edilmesi İstlenen Konulara Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (1. Tercih)

İnternette Kontrol Edilmesi İstlenen Konular(1. Tercih)	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Cinsellik/Pornografi	98,1	0,7	0,7	0,4	100,0
Bölücülük Propagandası	98,6	1,2	0,2		100,0
Dini Propaganda	92,3	2,9	1,9	2,9	100,0
Diğer	92,6	1,6	2,5	3,3	100,0
Toplam	97,7	1,0	0,7	0,6	100,0

Tablo 9.12: İnternette Kontrol Edilmesi İstlenen Konulara Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu (2. Tercih)

İnternette Kontrol Edilmesi İstlenen Konular(2. Tercih)	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Cinsellik/Pornografi	100,0				100,0
Bölücülük Propagandası	98,4	0,8	0,4	0,3	100,0
Dini Propaganda	97,0	1,1	1,8		100,0
Diğer	97,9	2,1			100,0
Toplam	98,5	0,8	0,6	0,2	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ**İnternet Kullanma Amacına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma**

İnternetle ilgili yapılan pek çok araştırmada, internetin insanlar üzerinde olumsuz etkisinin, TV'nin etkisinden çok daha fazla olduğu tespit edilmiştir. İnternet kullanma ile uyuşturucu kullanma arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarabilmek için yukarıda yer alan internetle ilgili sorularla uyuşturucu kullanımı arasında çapraz sorgulama yapılmıştır.

Gençlerin İnterneti kullanım amacını göz önüne aldığımızda, interneti **cinsellik amacıyla** kullananların en yüksek oranda(%26,7) uyuşturucu kullandıkları görülmektedir. Bunu sırasıyla interneti oyun(%4,4) ve Chat/sohbet(%1,9) amacıyla kullananlar izlemektedir.

Ulaşılan bu sonuç, TV 'de en çok izlenen TV programları ve TV dizileri ile elde edilen sonuçlarla uyum içerisinde bulunmaktadır.

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ**İnternet Kullanma Sıklığına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma İnternet Kullanma Mekanına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma İnternetin Kontrol Edilip Edilmeme Görüşüne Göre Uyuşturucu Madde Kullanma İnternette Kontrol Edilmesi İstlenen Konulara Göre Uyuşturucu Madde Kullanma**

İnternet kullanma sıklığı ile uyuşturucu kullanma arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. İnterneti hiç kullanmayanların %1,8'i, uyuşturucu kullanırken; interneti her gün kullananların %1,2'si, haftada bir kullananların %2,7'si uyuşturucu kullanmaktadır. Bu durumda gençlerin uyuşturucu kullanmasında etkili olan, interneti kullanma sıklığından ziyade interneti kullanma amacıdır.

İnterneti kullanma mekânı ile uyuşturucu kullanma arasındaki ilişki göz önüne alındığında, interneti iş yerinde kullanan gençlerin %3'ü (en yüksek oran), okulda kullananların %2,4'ü, arkadaşının evinde kullananların %2'si, internet kafede kullananların %1,1'i ve ev/yurtta kullananların %1'i, uyuşturucu kullanmaktadırlar.

Oranlar göz önüne alındığında internet kullanma ortamının denetlenebilir olması, interneti kullanma amacı üzerinde etkili olmaktadır. Evlerde internet kullanımı, aile büyüklerinin genel olarak denetimi altında olduğundan gençler interneti kendi kullanım amacına uygun olarak rahat bir şekilde kullanmamaktadır. O nedenle denetlenmesi daha zor olan ortamlarda interneti kullanmayı tercih etmeleri, internette girip dolaştıkları ortamlarla, konularla alakalıdır. Bu da yukarıdaki internet kullanma amacıyla alakalı olup yukarıdaki sonucu teyit eden bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla beraber İnterneti kullanma mekânı ile uyuşturucu kullanma arasında, gençlerin interneti kullanırken denetlenebilirlik özelliğinin etkili olup olmadığını ayrıca sorgulanması gerekmektedir.

İnternetin kontrol edilmesini isteyenlerin %1'i, kontrol edilmesini istemeyenlerin %1,5'i, kararsız olanların %2,3'ü uyuşturucu kullanmaktadır.

İnternetin kontrol edilmesine ilişkin görüşlerle uyuşturucu kullanımı arasında anlamlı bir ilişki söz konusu değildir. Ancak uyuşturucu bağımlılığına yönelim açısından baktığımızda internetin kontrol edilmesini istemeyenlerin daha yüksek oranda(%1,5) olduğu görülmektedir. Bu sonuç, internetin kullanılma amacı ile uyumludur.

İnternetin konulara göre kontrol edilmesine ilişkin görüşlerle uyuşturucu kullanımı arasında en dikkat çekici nokta, internette dini propagandanın kontrol edilmesini isteyenlerin en yüksek oranda(%4,8) uyuşturucu kullanmış(kullanıyorum bırakmak istiyorum+ kullanıyorum bırakmak istemiyorum) olmalarıdır. İkinci düzeyde internette cinsellik/pornografinin kontrol edilmesini isteyenlerin %1,1'i, uyuşturucu kullanmaktadırlar. Dini propagandanın yasaklanmasını isteyen ve fakat uyuşturucu kullananların bu oranı, kimliklerle alakalı olabilir. Bu konunun sorgulanması gerekmektedir.

9.3. CEP TELEFONUNUN ANLAMINA GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Araştırma kapsamında gençlerin medyayı izleme durumuna bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumunu elde edebilmek için “Cep Telefonunun Anlamına” ilişkin sorulan soru ile gençliğin uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun çapraz sorgulaması yapılmış ve elde edilen sonuçlar, Tablo 9.13’de verilmiştir.

Tablo 9.13: Cep Telefonunun Anlamına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
Sizin İçin Cep Telefonunun Anlamı Nedir?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Bas Belası Onsuz Olmuyor	97,8	1,2	0,6	0,4	100,0
Müthiş Bir İcat, Onsuz Hayat Düşünülmaz	95,3	2,6	1,4	0,7	100,0
Sadece İletişim Aracı	98,4	0,7	0,4	0,5	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,5	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Cep Telefonunun Anlamına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Gençlerin cep telefonunun anlamına ilişkin düşünceleri ile uyuşturucu kullanma arasında anlamlı bir ilişki kurmak zor olmakla beraber cep telefonsuz hayat olamayacağını düşünenlerin en yüksek oranda(%2,1) uyuşturucu kullandıkları görülmektedir.

Cep telefonunu kullanma amacıyla ilgili bir soru sorulmadığından cep telefonu kullanımı ile uyuşturucu kullanımı arasında ilişki kurmak zordur. Cep telefonsuz hayatı düşünememenin teknoloji bağımlılığı ile ilgili olduğu söylenebilir. Bununla birlikte teknoloji bağımlılığının uyuşturucu kullanmaya sebebiyet verdiğini söylemek doğru bir yaklaşım olmayabilir.

Araştırmamız 2013 yılında yapılmıştır. 2013 yılında, internet bağlantılı telefonların/akıllı telefonların yaygın kullanımı olmaması nedeniyle cep telefonları ile ilgili tek bir soru sorulmuştur. Ancak bugün cep telefonu kullanımı, çok yaygınlaşmış ve teknoloji bağımlılığına sebebiyet vermektedir. Bu konunun özel olarak araştırılması gerekmektedir.

9.4. KİTAP, GAZETE OKUMAYA GÖRE UYUŞTURUCU KULLANMA DURUMU

Araştırma kapsamında gençlerin medyayı izleme durumuna bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumunu elde edebilmek için aşağıda yer alan sorularla/hüküm cümleleri ile gençliğin uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun çapraz sorgulaması yapılmış ve elde edilen sonuçlar, Tablo 9.14-Tablo 9.16’da verilmiştir.

- *Yılda Kitap Okuma Sayısına Göre Madde Kullanma Durumu*
- *En Çok Okunan Kitap Türüne Göre Madde Kullanma Durumu*
- *Gazetelerde En Çok Okunan Yazıya Göre Madde Kullanma Durumu*

Tablo 9.14: Yılda Kitap Okuma Sayısına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
Yılda Kitap Okuma Sayısı	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
1-3	97,6	1,4	0,2	0,8	100,0
4-7	98,2	1,1	0,7		100,0
8-10	98,5	0,4	0,5	0,5	100,0
11 ve Üstü	97,3	1,4	0,3	1,0	100,0
Hiç Okumam	94,9	1,9	2,4	0,9	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,6	0,6	100,0

Tablo 9.15: En Çok Okunan Kitap Türüne Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu					
En Çok Okunan Kitap Türü	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Roman	97,9	1,2	0,4	0,6	100,0
Bilimsel İnceleme	95,4	4,1		0,5	100,0
Tarih	98,5	1,5			100,0
Gezi	89,5	5,3		5,3	100,0
Hatırat	86,2		13,8		100,0
Romantik	98,1		1,2	0,6	100,0
Dini	98,9	1,1			100,0
Siyasi	97,2	0,9		1,8	100,0
Psikoloji-Kişisel Gelişim	100,0				100,0
Şiir	93,7		6,3		100,0
Toplumsal	94,7	5,3			100,0
Cinsellik	79,3	6,9	6,9	6,9	100,0
Felsefe	100,0				100,0
Toplam	97,5	1,3	0,6	0,6	100,0

Tablo 9.16: Gazetelerde En Çok Okunan Yazıya Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Gazetelerde En Çok Okunan Yazı	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Ekonomi	97,0	0,5	0,7	1,7	100,0
Siyasi	98,2	0,9	0,5	0,4	100,0
Köşe Yazıları	96,4	1,6	1,2	0,8	100,0
Güncel Olaylar	97,9	1,6	0,4	0,1	100,0
İzah/Kültür/Sanat	99,5		0,5		100,0
Sadece Başlıklar	97,5	0,8	0,8	0,8	100,0
Magazin	96,6	0,5	1,6	1,3	100,0
Spor	97,5	2,1		0,4	100,0
Diş Politika	100,0				100,0
Toplam	97,6	1,2	0,6	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Yılda Kitap Okuma Sayısına Göre Uyuşturucu Madde Kullanma En Çok Okunan Kitap Türüne Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Gazetelerde En Çok Okunan Yazıya Göre Uyuşturucu Madde Kullanma

Yılda okunan kitap sayısı ile uyuşturucu kullanımı arasında anlamlı bir ilişki gözükmemesine rağmen hiç kitap okumayanların%3,3'ü, en yüksek oran, uyuşturucu kullanmaktadır.

Uyuşturucu kullanımında etkili olan, okunan kitap sayısından ziyade **okunan kitapların türüdür**. Okunan kitapların türü ile uyuşturucu kullanımı arasındaki ilişkiyi göz önüne aldığımızda hatırat okuyanların %13,8'i, cinsellikle ilgili kitapları okuyanların %13,8'i, şiir kitapları okuyanların %6,3'ü, gezi türü kitapları okuyanların %5,8'i, romantik kitapları okuyanların %1,8'i, siyasi kitap okuyanların %1,8'i, uyuşturucu kullanmaktadır.

Cinsellikle ilgili kitapları okuyanların en yüksek oranda uyuşturucu kullanıyor olması, cinselle ilgili daha önceki bulgularla birebir örtüşmektedir. Gezi, şiir romantik kitapları okuyanların duygusal yönlerinin ağır basmış olması nedeniyle sıkıntılarını unutmak, gidermek, hafifletmek için uyuşturucu kullanmış olma ihtimalleri yüksektir. Hatırat okuyanların %13,8'inin uyuşturucu kullanmış olmalarını anlamlandırmak zor gözükmektedir. Belki de okudukları hatıratların muhtevası ile ilgili bir durum söz konusu olabilir. Hatıratlarda kendilerini rahatlatan bir şey bulmuş olabilirler. Bu konunun ayrıca araştırılmasında fayda bulunmaktadır.

Gençlerin gazetelerde en çok okudukları yazıların türü ile uyuşturucu kullanımı arasında anlamlı bir ilişki kurmak zordur. Gazetelerde magazin türü yazıları okuyanların % 2,9'u, en yüksek oran, ekonomi türü yazıları okuyanların % 2,4'ü, köşe yazılarını okuyanların %2'si, sadece başlıkları okuyanların %1,6'sı uyuşturucu kullanmaktadır.

Magazin türü yazıları okuyanların psikolojik durumları ile alakalı olarak uyuşturucu kullandıklarını söylemek, yukarıdaki bulguları göz önüne aldığımızda, mümkündür. Ekonomi yazılarını okuyanların niçin bu kadar yüksek oranda uyuşturucu kullandıkları, anlaşılamamaktadır. Diğerlerinin sebeplerini ortaya çıkarmak ayrı bir çalışma olarak ele alınmalıdır.

9.5. GÜNDEM TAKİP ETMEYE GÖRE UYUŞTURUCU MADDE KULLANMA DURUMU

Araştırma kapsamında gençlerin medyayı izlemesine bağlı olarak uyuşturucu kullanma durumunu elde edebilmek için **Türkiye ve Dünya Gündemini Takip Etme Düzeyine** ilişkin soru ile gençliğin uyuşturucu kullanma durumuna ilişkin sorunun çapraz sorgulaması yapılmış ve elde edilen sonuçlar, Tablo 9.17'de verilmiştir.

Tablo 9.17: Türkiye ve Dünya Gündemini Takip Etme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma Durumu

Türkiye/Dünya Ölçeğinde Yaşanan Toplumsal/Siyasal/Ekonomik Konuları Takip Eder misiniz?	Uyuşturucu Kullanma Konusunda Durumunuz Nedir? %				Toplam
	Kullanmıyorum-Zararlı	Kullanmıyorum-Karşı Değilim	Kullanıyorum-Bırakmak İstiyorum	Kullanıyorum-Bırakmak İstemiyorum	
Çok İlgiliyim	96,6	1,2	1,0	1,2	100,0
İlgiliyim	98,4	1,2	0,1	0,3	100,0
İlgisizim	96,3	0,7	2,0	1,0	100,0
Hiç İlgim Yok	93,5	2,5	3,0	1,0	100,0
Toplam	97,6	1,2	0,7	0,6	100,0

SEKAM'IN DEĞERLENDİRMESİ

Türkiye ve Dünya Gündemini Takip Etme Düzeyine Göre Uyuşturucu Madde Kullanma

Türkiye/Dünya Ölçeğinde Yaşanan Toplumsal/Siyasal/Ekonomik Konuları Takip Etme ile uyuşturucu kullanımı arasında anlamlı bir ilişki söz konusu değildir. Türkiye/Dünya Ölçeğinde Yaşanan Toplumsal/Siyasal/Ekonomik Konuları Takip Etme noktasında ilgili olanların (ilgili+çok ilgili) %2,6'sı, ilgisiz olanların (ilgisizim+hiç ilgim yok) %7'si uyuşturucu kullanmaktadır. İlgisiz olanların bu kadar yüksek oranda uyuşturucu kullanmış olmalarının izahını yapabilmek için mülakat yöntemi kullanılmalıdır.

BÖLÜM 10
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

BÖLÜM 10

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Ağrı dindirici özelliği sebebiyle birçoğu tıp alanında kullanılan ancak kontrolsüz bir şekilde ilk kez alındığında bile bağımlılık yapma riski taşıyan, insanların duygusu ve düşüncelerinde ve buna bağlı olarak da davranışlarında olumsuz değişiklikler meydana getiren, insan metabolizmasını pasifize eden, insanlar üzerinde sosyal ve maddi çöküntüler meydana getiren maddeler uyuşturucu maddeler olarak tanımlanmaktadır. Araştırmamız ile bir kez daha tespit edilmiştir ki, uyuşturucu madde kullanımında ismi öncelikle hatırlanması gereken gençlik kesimi, birçok bakımdan sürecin mağduru olmuş ve olmaya da devam etmektedir.

Hızlı kentleşme sürecinin getirdiği toplumsal anomi, aile yapısında gerçekleşen radikal değişimler, sosyal kontrol mekanizmalarının zayıflaması ve hatta yok olması, eğitim sisteminde değer eğitime gerekli önemin verilmemesi, medyanın tahrip edici yayınları, yine medyanın rol model olarak sunduğu kişilerin uyuşturucu maddeyle irtibatlı veya başka olumsuzluklarla dolu yaşantıları, gençleri güçlü şekilde etkilemektedir.

Uyuşturucu madde kullanımı, bireyleri kural tanımama, kendine ve çevreye zarar verme gibi davranışlara itmekte ve suça neden olmaktadır. Bazen de suç işleme esnasında bilincin kontrol mekanizmasını zayıflatmak için madde kullanılmaktadır. Bağımlı olduğu maddeyi almak için gereken paranın temini amacıyla gasp, hırsızlık, cinayet, fuhuş ve diğer suçların işlenmesi de söz konusu olmaktadır. Uyuşturucu maddeler, sadece suça neden olmamakta, şiddet davranışının önde gelen kaynaklarından birisidir de. Alkol ve madde kullanımıyla, saldırganlık ve şiddet eylemlerinin birbirini tırmandırdığı pek çok araştırma tarafından tespit edilmiş bulunmaktadır. Tüm bu sebeplerle kişiyi pek çok suça yönlendirme potansiyeli taşıyan uyuşturucu maddeler, birçok ülke tarafından yasaklanmıştır. Bu da zorunlu olmuştur, çünkü uyuşturucu madde ticareti suç örgütleri için önemli bir gelir kaynağına dönüşmüş bulunmaktadır. Uyuşturucu ticaretinden büyük paralar kazananlar, bu durumu sürekli hale getirmek için uyuşturucu madde kullanımını yaygınlaştırmaya çalışmaktadırlar. Hatta bu işle uğraşanlar, uluslararası organizasyonlar teşkil etmiş bulunmaktalar.

Uyuşturucu madde ticareti ile bundan elde edilen gelir, pek çok suçun finansmanını sağlaması açısından önemlidir. En başta, tüm dünyanın problemi olan terör su-

çunun en önemli gelir kaynağını oluşturmaktadır. Dolayısıyla insanlığın yok oluşuna neden olabilecek olan bu maddelerin kullanımının ve ticaretinin önüne geçilmesi gerekmektedir. Uyuşturucu maddeler sadece ülkemizin değil, tüm insanlığın ortak sorunudur. Hemen her toplum, devamlılığını sağlamak için uyuşturucu ve uyarıcı maddelerle savaşmak zorundadır. Ülkeler, insanlığın yok oluşuna neden olabilecek olan bu tehdiye karşı bazı önlemler almakta, yasalarında bu maddelerin kullanımının ve ticaretinin önüne geçebilmek için düzenlemeler yapmaktadır. Çünkü uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanımından, ticaretinden mağdur olan yine halktır, millettir. Bu ticareti yapan kesim, buradan elde ettikleri kazancı yine milletin refahına karşı bir tehdit olarak kullanmaktadır.

İlk kullanılışı çok eski tarihlere dayanan uyuşturucu maddeler, tüm insanlık için son derece ciddi bir tehlike oluşturmaktadır. Uyuşturucu veya uyarıcı madde ile ilgili, yeteri kadar bilgi sahibi olmayan gençler, her toplumda potansiyel birer kullanıcı adaylarıdır. Özellikle de gençler, duygusal anlamda tatmin olmadıklarından, aile içi huzurun ve bağlılığın eskisi kadar sağlam kurulamayışından, yaşanan toplumsal veya ailevi problemlerden etkilendiklerinden, kimlik veya kişilik zafiyetleri taşıdıklarından dolayı kolaylıkla uyuşturucu madde kullanımının kurbanları haline gelebilmektedirler.

Uyuşturucu maddelerin birey üzerinde psikolojik ve fizyolojik etkide bulunduğu ve onu bir nevi köleleştirdiği bilinmektedir. Bağımlılık olgusu, birey ile madde arasında kurulan ve bir süre sonra bireyin özerkliğini tamamen elinden alan ve kişiliğini altüst eden bir süreçtir. Bu hale gelmiş bir bireyin gücünden, emeğinden ve en önemlisi de bireyin kendisinden, toplum yoksun hale gelmekte, bireyin bu durumu gerek kendisine gerekse içerisinde yaşadığı topluma artı bir maliyet- külfet yüklemektedir.

Uçucu madde kullanımı yalnız bireysel değil, aynı zamanda olumsuz sosyal sonuçlar yaratması nedeniyle toplum sağlığını da tehdit eden karmaşık ve çok faktörlü bir sorundur. Dolayısıyla uyuşturucu madde bağımlılığı ile mücadele herkesin görevidir; görevi olmak zorundadır. Burada görev öncelikle ailelere; anne ve babalara düşmektedir. Ancak kabul etmek gerekir ki uluslararası boyuta sahip olan bu sorunun çözümü ve kontrolü sadece ailelerin çabalarıyla gerçekleştirilemez. Sivil toplum örgütlerinin ve devletin devreye girmesi kaçınılmazdır. Bu görevin yerine getirilmesi amacıyla çeşitli kurumlar tarafından ortak çalışmalar yürütülmesi, madde bağımlılığı ile mücadelede ulusal strateji politikalarının belirlenmesi amacıyla bir yapı oluşturulmaya çalışılması gerekmektedir. Yapılanlar yeterli bulunmayıp her geçen gün faaliyetler sürekli revize edilmek durumundadır. Zira masa başında alınan kararlar işlerlik kazanamamakta, her geçen gün uyuşturucu madde bağımlı sayısı artmaktadır. Son yıllarda önemli bir artış gösteren, ortaöğretim kurumlarına hatta

ilköğretim okullarına kadar giren, gençlerimizi zehirleyen, uyuşturucu madde kullanımı ile ilgili olarak sıklıkla gerekli araştırmaların yapılması ve alınması gereken her türlü tedbirin ivedilikle ve titizlikle devreye sokulması gerekmektedir.

Unutulmaması gereken önemli noktalardan birisi ise suç yoğunluğunun artmasına paralel olarak uyuşturucu madde kullanma oranı da hızla artmaktadır. Suçun, uyuşturucu madde kullanımı ile olan ilişkisini gözler önüne sermek ve çözüm önerileri geliştirmek gerekmektedir. Bağımlılık yapan maddelere bağlı sorunların tanınması, koruma, önleme ve iyileştirme konusunda kalıcı stratejilerin belirlenmesi bağımlılıkla mücadele açısından çok önemlidir. **Uyuşturucu madde bağımlılığı, kartopu modeli denilen, adeta bir çığ gibi gittikçe artan, arttıkça önlenmesi, engellenmesi çok zor bir durum halini almaktadır.** Bir okulda veya mahallede uyuşturucu madde bağımlısı gençler diğer gençleri de etkilemekte, uyuşturucu madde bağımlısı sayısı bir anda artmaktadır. Toplumsal kuralların olmadığı ve iyi uygulanmadığı, sapma davranışların normal algılandığı toplumlarda uyuşturucu bağımlısı kişi sayısının da arttığı gözlenmiştir. Bu nedenle gençliğin uyuşturucu kullanımında, **iç ve dış etkenler** olmak üzere **iki ana faktörün** etkili olduğu göz önüne alınarak bir mücadele verilmelidir.

Bu çalışmada, sadece **iç faktörler** ele alınmıştır. Gençlerin(15-28 yaş grubu) uyuşturucu kullanmasına sebebiyet verebilecek olan iç faktörleri, ortaya çıkarabilmek için gençliğin şuur altı olayı, çapraz sorgulamalarla okunmaya çalışılmıştır. Bu amaçla, demografik değişkenlere, gençliğin sorunlarına, kişilik özelliklerine, kimliklerine, aile değerlerine, dini değerlere ve medyayı izleme durumuna bağlı olarak sorulmuş pek çok soruya, gençlerin verdiği cevaplar incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Çalışmamız, sorunlu alt alanların tespitini yapmıştır. Gerçek nedenleri bulabilmek için, yol boyu ifade edilen her bir sorunlu alan için mülakat yöntemi kullanılarak yüz yüze çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Gençliğin uyuşturucu kullanmasında, kişilik özellikleri, aile yapısı, aile ortamı, arkadaş ortamı, internet, medya, gençliğin ve toplumun sorunları, aile ve dini değerler ile alınan eğitimin etkin olduğu görülmektedir. İç faktörlerden en önemli unsur, aile yapısı ve alınan eğitimidir. Türkiye'de Batı kültür ve medeniyet değerleri ile İslam kültür ve medeniyet değerlerinin harmanlanması ile ortaya çıkan melez değer sisteminin neden olduğu bir sosyal şizofreni yaşanmaktadır. Bu sosyal şizofreni, toplumun her kesiminde ve her kurumunda etkisini hissettirmektedir. Bundan da en çok nasibini alanlar, çocuklarla, gençlerdir. Türkiye, melez değer sisteminin neden olduğu bu sosyal şizofreniyi ortadan kaldırmak zorundadır.

Uyuşturucuya karşı verilecek bir mücadele için genel olarak tüm eğitim sistemi muhteva ve kurumları ile, özel olarak da, dini eğitim sistemi muhteva ve kurumları ile yeniden yapılandırılmalıdır.

Unutulmaması gereken diğer önemli nokta, uyuşturucu kullanımının **yabancı istihbaratlar ve uyuşturucu mafyası** tarafından, **dış faktörler**, özellikle teşvik edilip organize edildiğidir. Yabancı istihbaratların Türkiye'deki gençlik üzerinde **biyolojik savaş** uyguladıklarını, **bonzai modeli**, söylemek bir abartı olarak görülmemelidir. **Bunlara karşı verilecek savaşı kazanabilmek için topyekûn bir seferberlik ilan edilmelidir.**

KAYNAKLAR

KAYNAKLAR

- Aktan, Coşkun, *Toplam Ahlak*, İstanbul, 2004.
- Akvardar Y., Aslan B, Ekici B., Ögün E., Simsek T. “Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem I Öğrencilerinde Sigara, Alkol, Madde Kullanımı”, *Bağımlılık Dergisi*, 2001, 2:49-52.
- Arık, M. Bilal, *İnsan ve Kültürü Bir Arada Düşünmedikçe Popüler Kültürü Tartışamayız*, İstanbul, 2009.
- Aziz Y., Gürgen F., “Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Ergenlerde Uçucu Madde Kullanım Özellikleri”, *Bağımlılık Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 2, 2004.
- Baudrillard, Jean, *Şeytana Satılan Ruh ya da Kötülüğün Egemenliği*, Ankara, 2005.
- Bora, T., “Çağın Korkulu Rüyası Uyuşturucu Madde ve Uyuşturucu Madde Bağımlılığı”, *Polis Dergisi*, 9 (34), 2003.
- Çakır, Hamza, Hakan Topçu, “Bir İletişim Dili Olarak İnternet”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.19, Yıl: 2005/2.
- Demir, Vedat, *Medya Etiği*, İstanbul, 2006.
- Doğan O., “Sivas İlindeki Lise Öğrencilerinde Madde Kullanımı Yaygınlığı”, *Bağımlılık Dergisi* 2001, 2:53-56.
- Ekici, B., Narko-Terörizm. *KOMDB 2011 Türkiye Uyuşturucu Raporu*, KOMDB/TUBİM Yayınları, Ankara, 2011.
- Eksi A., *Çocuk, Genç, Anne ve Babalar*, Ankara, Bilgi yayınevi, 1990.
- EMCDDA, Avrupa'daki Uyuşturucu Sorununun Durumu. *Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi 2009, Yıllık Raporu*, Lizbon, Portekiz, 2009.
- Esslin, M., *Televizyon Çağı- TV Beyaz Camın Arkası*, İstanbul, 2001.
- Evren C, Ögel K, Tamar D, Çakmak D., “Uçucu Madde Kullanıcılarının Özellikleri”, *Bağımlılık Dergisi*, 2001, 2: 57-60; Kültegin Ö. Uğuz. Ş., ve diğerleri, “Türkiye’de İlköğretim ve Ortaöğretim Gençliği Arasında Esrar Kullanım Yaygınlığı”, *Bağımlılık Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 1, 2003.
- G.E.M., *Dost Eli Projesi Faaliyet Raporu*. Gaziantep İl Emniyet Müdürlüğü Yayını, Gaziantep, 2009.
- Gedikoğlu, Tokay, “Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 1, S. 1, Haziran 2005.

- Günay, E., *Uyuşturucu Madde Suçları ve Cezaları*. Seçkin Yayınevi, Ankara, 1999.
- <http://onedio.com/haber/10-maddede-bonzai-neden-yayginlasti-zararlari-nelerdir-nasil-kurtulunur--335299>
- Işıklı S, Irak M., “Türkiye’de Madde Kullanımı ve Bağımlılığı Profili Araştırması, 2002 Yılı Madde Kullanımı Geniş Alan Araştırması, Nihai Rapor. Türk Psikologlar Derneği, 2002 Aralık.
- İçişleri Bakanlığı Bağımlılık Yapıcı Maddeler ve Bağımlılıkla Mücadelede Ulusal Politika ve Strateji Belgesi'nin Uygulanması İçin (2010 – 2012) Eylem Planı. *Emniyet Genel Müdürlüğü Eğitim Dairesi Başkanlığı Basımevi*, Ankara.
- Kalyoncu, Ö. A., *Plastik Düşler*. Kapital yayınları, İstanbul, 2010.
- Kaynak, Muhteşem, *İşsizlik ve Emek Kalitesi*, TİSK Akademi, Özel Sayı:1, 2007.
- Kocadaş, Bekir, “Kültür ve Medya”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*,
- Koçak, N., Madde Bağımlılığı ve Mücadele Edenler İçin Rehber. *TUBİM Yayınları*, Ankara, 2011.
- KOMDB, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Kitapçığı. *Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı Yayınları*, Ankara, 2007.
- KOMDB. *Kaçakçılık ve Organize Suç Terimleri / Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Rehberi* V. EGM – KOMDB Yayınları, Yayın No:2002/4, Ankara, 2002.
- Konukman, Emrah A., *Medya ve Kültür: Son Dönem Televizyon Dizilerinin Yaşam Tarzı Üzerindeki İmgeleri*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara. 2006.
- Korkmaz, Medet; Ersoy, Sıdika ve diğerleri, “Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerinin tütün mamulleri- alkol kullanım durumları ve sigaraya yaklaşımları”, *S.D.Ü. Tıp Fak. Dergisi*, 2013:20 (2)/34-42
- Köknel, Ö., *Bağımlılık-Alkol ve Madde Bağımlılığı*, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1998.
- Kuğu, Nesim- Akyüz, Gamze- Erşan, Erdal- Doğan, Orhan, “Sanayi Bölgesinde Çalışan Çıraqlarda Madde Kullanımı ve Etkileyen Etkenlerin Araştırılması”, *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2000; 1 (1)
- Kurtoğlu, S., *Zehirlenmeler Teşhis ve Tedavi*. Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri, 1992.
- Noyan, H. D., Uyuşturucu Madde Bilgileri. Özel Güvenlik Temel Eğitimi Kursiyer Yardımcı Ders Notları. *Lebib Yalkın Yayınları*, İstanbul, 2005.
- OMDB-TUBİM, 2011 Türkiye Uyuşturucu Raporu. *KOMDB/TUBİM Yayınları*, Ankara, 2011.
- Ögel K, Taner S, Eke C, Erol B., *İstanbul'da Öğrencilerde Riskli Davranışlar Araştırması*, İstanbul, 2005.
- Ögel, K. ve Doğan, D., *Alkol ve Madde Bağımlılığında Kısa Girişimler*. HYB Basın Yayın, Ankara, 2008.
- Ögel, K., *İnsan, Yaşam ve Bağımlılık Tartışmalar ve Gerçekler*. IQ Yayıncılık, İstanbul.
- Ögel, K., *Bağımlılığı Önleme Anne Baba Öğretmenler için Kılavuz*. IQ Yayıncılık, İstanbul, 2001.
- Ögel, K., *Bağımlılığı Önleme Anne Baba Öğretmenler için Kılavuz*. IQ Yayıncılık, İstanbul, 200.
- Ögel, K., *Bağımlılığı Önleme Anne Baba Öğretmenler için Kılavuz*. IQ Yayıncılık, İstanbul.
- Ögel, K., *İnsan, Yaşam ve Bağımlılık Tartışmalar ve Gerçekler*. IQ Yayıncılık, İstanbul, 2001.
- Ögel, Kültekin, “Türkiye’de Madde Kullanım Bozukluklarının Yaygınlığı (Epidemiyoloji)”, *Madde Kullanım Bozukluklarının Yaygınlığı*, Türkiye Klinikleri J Int-MedSci 2005, 1 (47)
- Özcan, B. ve Deniz, F., Madde Bağımlılığı Tedavisi, *KOMDB 2011 Türkiye Uyuşturucu Raporu*, KOMDB/TUBİM Yayınları, Ankara, 2011.
- Özden, S. Y., *Uyuşturucu Madde Bağımlılığı Teşhis-Tedavi Tedbir*. Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul.
- Özer Ö., *Orta Öğretimde Öğrencilerin Psikoaktif Madde Kullanımına Yaklaşımı ve Demografik Özellikler*, Uzmanlık Tezi, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, İstanbul, 1991.
- Özyazıcı, A., *Alkollü İçkiler Sigara ve Madde Bağımlılığı*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Yayın No:363, Ankara, 2007.
- Pınarcı, M., Uyuşturucu Narkotik Madde Bilgileri. *Özel Güvenlik Mevzuatı ve Hizmetleri*, Kaygısız, M. (Ed.) Adalet Yayınevi, Ankara, 2005.
- Pınarcı, M., Uyuşturucu Narkotik Madde Bilgileri. *Özel Güvenlik Mevzuatı ve Hizmetleri*, Kaygısız, M. (Ed.) Adalet Yayınevi, Ankara, 2005.
- Pınarcı, M., Uyuşturucu Narkotik Madde Bilgileri. *Özel Güvenlik Mevzuatı ve Hizmetleri*, Kaygısız, M. (Ed.) Adalet Yayınevi, Ankara, 2005.
- Pınarcı, M., Uyuşturucu Narkotik Madde Bilgileri. *Özel Güvenlik Mevzuatı ve Hizmetleri*, Kaygısız, M. (Ed.) Adalet Yayınevi, Ankara, 2005.
- Salmaner, H., *Suç Yeri İncelemesi*. Elif Matbaacılık, Şanlıurfa, 2003.
- Selan, Ömer Faruk, *Gaziantep'te Uyuşturucu Madde Kullanıcı Profili*, yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, 2013.
- Seven, E. ve Karakuş, O., Uyuşturucu Maddeler. *Özel Güvenlik Temel Eğitimi Ders Kitabı*, Dörtbay Yayıncılık, Ankara, 2007.
- Seven, E. ve Karakuş, O., Uyuşturucu Maddeler. *Özel Güvenlik Temel Eğitimi Ders Kitabı*, Dörtbay Yayıncılık, Ankara, 2007.
- Sevil, H. T., *Uyuşturucu Bağımlılığı*, Sabev Yayınları, Yayın No:3, Ankara, 1998.

- Süngü, Hilmi, “Üniversite Öğrencilerinin Zararlı Madde Kullanımına İlişkin Tutumları”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2014; 11 (26)
- Sütlüpınar, N., *Bitkisel Uyuşturucular ve Uyarıcılar, Türkiye’de Uyuşturucu Madde Sorunları*. Rem Matbaacılık, İstanbul, 1997.
- Şimşek, Şeref; Dönmezdil, Süleyman ve diğerleri, “Diyarbakır Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Araştırma ve Tedavi Merkezine Başvuran Hastaların Sosyo-demografik Özellikleri ve Kullandıkları Madde Türleri”, *Bağımlılık Dergisi*, 2014, Cilt:15, Sayı:1, s:23-27
- Taner S., *Boğaziçi Üniversitesi Öğrencilerinde Sigara, Alkol ve Madde Kullanım Yaygınlığı*, Uzmanlık Tezi, Bogaziçi Üniversitesi, İstanbul, 2005.
- Tarhan N. ve Nurmedov S., *Bağımlılık Sanal veya Gerçek*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2011.
- Tarhan, N., *Aile Okulu – Mutlu Aile için Makul Çözümler*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2010.
- Taşanlar, M.O., *Koruyucu ve Önleyici Bir Örgütlenme Açısından Uyuşturucu Madde Sorunu*. Basılmamış Uzmanlık Tezi, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara, 1983.
- TUBİM, “*AB Eşleştirme Projesi TR 07 IB JH 02, Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi’nin Güçlendirilmesi Projesi*” Proje Kitabı. TUBİM Yayınları, Ankara, 2007.
- Turhan, Ebru; İnandı, Tacettin ve diğerleri, “Üniversite öğrencilerinde madde kullanımı, şiddet ve bazı psikolojik özellikler”, *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi* 2011;9 (1)
- Tuzcular, E., *Zararlı Alışkanlıklar ve Etkin Kurtulma Yöntemleri*. Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 1999.
- Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük*, Ankara, 2005.
- Ünlü A. ve Evcin U., *Madde Bağımlılığı ile Mücadele Gençler için El Kitabı*. İstanbul Emniyet Müdürlüğü Yayını, İstanbul, 2011.
- Vatandaş, Celalettin; Can, Burhanettin ve diğerleri, *Türkiye’de Gençlik*, SEKAM, İstanbul, 2013.
- Vatandaş, Celalettin; Can, Burhanettin ve diğerleri, *Türkiye Gençlik Raporu*, Sekam, İstanbul, 2013.
- Vatandaş, Celalettin; Can, Burhanettin ve diğerleri, *Türkiye’de Gençliğin Güven Problemi*, SEKAM, İstanbul, 2014.
- Vatandaş, Celalettin; Can, Burhanettin ve diğerleri, *Üniversite Öğrencilerinin Hayat Tarzları ve Toplumsal Değerler*, SEKAM, İstanbul, 2014.
- Vardarlı, T., *Kaçakçılık Mevzuatı*. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü Yayını, Muğla, s.2
- www.InsanBilimleri.com
- www.tdk.gov.tr
- Yaşan Aziz, Gürgen, Faruk, “Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Ergenlerde Uçucu Madde Kullanım Özellikleri”, *Bağımlılık Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 2, 2004.
- Yazman Ü., Lise Gençliğinin Psikoaktif Maddelere Bakışı ve Kullanım Oranlarının Türkiye- İstanbul Örneği İle İncelenmesi, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi, Uzmanlık Tezi, İstanbul, 1995.
- Yeni Akit, 24 Ağustos 2014
- Yıldız, A. ve Şimşek, S., *Ceza Yargılama ve Kolluk Mevzuatı*, Kutup Yıldızı Yayınları, İstanbul, 2011.
- Yücel, M. T., *Kriminoloji*. Afşar Matbaacılık, Ankara, 2008.

